

GTHJ

สักทอง

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส)
The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal

ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2568

Vol.31 No.2 April - June 2025

สถาบัน

วิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ISSN 2985 - 2196 (Online)

สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2568 Vol.31 No.2 April-June 2025

ISSN 2985-2196 (Online)

วัตถุประสงค์

เพื่อตีพิมพ์ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ เผยแพร่แก่นักวิชาการและบุคคลทั่วไป

ขอบเขต

ตีพิมพ์ทั้งผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรียานุช พรหมภาสิต อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ ยอดวิญญูวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ เตชะ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ รอดลอย
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงดี
รองศาสตราจารย์ ดร.โสรัช โพธิ์แก้ว
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ่ม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาดี ปณะราช
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษรา จิตรชนวนนิช
รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ภัคดีจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา ภูมิสิทธิพร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.โอภามา จำเภา
รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภโชคชัย นันทศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตากร ประคองชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลี ตระกูล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤตมิต พฤตมิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญล้อม ดวงวิเศษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปุญชรินทร์ กิจดิพรนิภัติ

มหาวิทยาลัยปทุมธานี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฝ่ายจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุพันธ์ ขวัญแน่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ กีก่อง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรัฐภูมิ เพ็งแดง
อาจารย์ประภัสสร ท่อทอง
นายทวีช ปิ่นวิเศษ
นางสาวมริสา การะเวก

ผู้จัดทำและเผยแพร่	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
กำหนดออก	ปีละ 4 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม
สำนักงาน	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000 โทรศัพท์ 0 5570 6555 ต่อ 1760 http://research.kpru.ac.th/Journal_HSS/ วารสารนี้อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) (https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index)

บทความที่ตีพิมพ์ทุกบทความผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และบทความหรือ
ข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารเป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

สังกัดของ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)

The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)

ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2568 Vol.31 No.2 April-June 2025

ISSN 2985-2196 (Online)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
○ บรรณาธิการแถลง.....	ก
○ บทความวิชาการ	
การพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการด้วยเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือ เพื่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ภูฟ้า เสวกพันธ์ The Development of Overt Curriculum with Northern Region Higher Education Network to Enhance Teacher Empowerment in Elementary Schools Pufa Savagpun.....	1
○ บทความวิจัย	
แผนที่ภาษีในฐานะข้อมูลเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, ดารุณี พุ่มแก้ว และณัฐพล สร้อยสมุทร Tax Maps as tool for Sustainable Development: A Case Study of the Thasala Subdistrict Administrative Organization Direk Patmasiriwat, Daranee Pumkaew and Nuttapon Sroisamut.....	15
สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ธีรพงศ์ พรหมวิชัย, นันทิยา สัตยวาที และรดา อนุตตรังกูร The Status of the Autonomous University and Local Community Empowerment Dhirapong Promwichai, Nuntiya Sattayawatee and Rata Anuttarangsoon.....	36
ผลงานสร้างสรรค์ เพลง สุวรรณภูมิ นิรันดร์ แจ่มอรุณ Music composition “Suvarnnabhumi” Nirun Jam-Aroon.....	57

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา ร้านออกแบบกราฟิก ออนไลน์ “Sketch heart” พจนันธรณ ณรงค์วิทย์ และ วิษณุเดช นันไชแก้ว Developing Corporate Identity and Marketing Communications, Case Study of Online Graphic Design Shop “Sketch heart” Pojtom Narongwit and Wissanudeth Nunchaikaew.....	68
การวิเคราะห์แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริการของผู้ประกอบการสปาและ นวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ พิเชษฐ์ จุลรอด และปิยาภัสร์ จารุสวัสดิ์ Analytics of Digital Platforms to Increase the Service Potential of Spa and Thai Massage Entrepreneurs in Chiang Mai Province Phichete Julrode and Piyapat Jarusawat.....	87
การจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วิภาวณี ผือกบัวขาว, กฤษณ์ ไชยวงศ์ และบัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวย Knowledge Management for Upgrading Pineapple Products throughout Value Chain of Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province Wipavane Phuekbuakhoa, Krit Chaiwong and Bundidpong Siamnuay.....	103
พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร สุวิทย์ วงษ์บุญมาก, สุภาสพงษ์ รุ่ทำนอง, โชคอำรงค์ จงจอหอ และชฎาพร โชติธราภรณ์ Information behavior of undergraduate students at Kamphaeng Phet Rajabhat University Suwit Wongboonmak, Suphatphong Ruthamnong, Chokthamrong Chongchorhor and Chadaporn Chotiadapa.....	117

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

แนวทางการพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการ โรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี อนิรุทธิ์ เจริญสุข Guidelines for Developing Market Service Component Factors Influencing Hotel Service Selection in the Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) Project: A Case Study of Pattaya City, Chonburi Province Anirut Jaroensuk.....	133
The Development of a Physical Activities Program to Enhance Health-related physical fitness & fundamental Movement Skills for Grade 1-3 Students at the Displaced Learning Center at Tak Province Somkiat Pichitbanphot, Pufa Savagpun, Taweesak Sawangmek and Wasana Kuna-apisit.....	150
อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ นิติพรรณ สุวาท, วีระ พันธุ์เสื่อ และเทพิกา รอดสการ Identity and Existence of Ethnic Mon Music Nitipan Suwat, Weera Pansuea and Thepika Rodsakhon.....	171
รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รังสรรค์ นุสดี, ทิพย์พัฒน์ สันตะวัน และสุพัฒนา หอมปุมผา The Administrative Model towards Excellence of Colleges under the Office of the Vocational Education Commission Rungsun Nusati, Teeppipat Suntawan and Supattana Hombubpha.....	182
การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด ทิวา สำราญใจ, พนิดา พานิชวัฒนะ และดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์ A Construction of a Test to Measure English Reading Comprehension Skills for Grade 6 Students by Applying Generalizability Theory Tiwa Samranjai, Panida Panidvadtana and Darunee Tippayakulpairoj.....	199

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

การประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พิมพ์พิมพ์ ฉ่ำแสง, จุฑามาศ แสงงาม และกมลทิพย์ ศรีหาเศษ	
An Estimation of Mathematical Operation Results on the System of Equation with Two Variables of Matthayom Sueksa Four Students Pimpimol Chamsaeng, Juthamas Saengngam and Kamontip Srihaset.....	211
การสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและ ตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วนิดา พahaha, ดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์ และกมลทิพย์ ศรีหาเศษ	
A Construction of a Diagnostic Test for Mathematical Problems Solving in The Greatest Common Divisor and Least Common Multiple for Grade 6 Students Wanida Paha, Darunee Tippayakulpairoj and Kamontip Srihaset.....	223
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สุภาพร แสนชมภู, กมลภพ เจริญสุข และปาริชาติ ประเสริฐสังข์	
The English Vocabulary Learning Activity Development by Using Sight Word Approach with Picture Me Reading Technique for the Fourth Grade Students Supaporn Sanchompoo, Kamonphop Charoensuk and Parichart Prasertsang.....	235
☐ คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ.....	
☐ แบบฟอร์มการส่งบทความ.....	
☐ แบบฟอร์มค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์เผยแพร่.....	
☐ จรรยาบรรณในการตีพิมพ์ในวารสาร (Publication Ethics).....	
☐ ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.....	

บรรณาธิการแถลง

วารสารสักทอง : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้รับใช้แวดวงวิชาการเข้าสู่ปีที่ 31 โดยที่ผ่านมามีได้เสนอบทความจากหลากหลายศาสตร์ หลายพื้นที่วิจัยซึ่งในฉบับนี้ได้รับเกียรติถ่ายทอดผลงานวิจัยจากพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ที่ประกอบไปด้วยศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ เช่น การวิเคราะห์แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริการของผู้ประกอบการสปาและนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ แนวทางการพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการและ รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการเป็นผู้นำการเรียนรู้ และศาสตร์ด้านการศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการด้วยเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือเพื่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัดการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รวมไปถึงผลงานวิจัยด้านชุมชนท้องถิ่น เช่น แผนที่ภาษีในฐานะข้อมูลเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ผลงานสร้างสรรค์ เพลง สุวรรณภูมิ การจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แนวทางการพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ

การพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการด้วยเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษา
เขตภาคเหนือ เพื่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
The Development of Overt Curriculum with Northern Region Higher Education
Network to Enhance Teacher Empowerment in Elementary Schools

ภูฟ้า เสวกพันธ์*

Pufa Savagpun

Received : October 2, 2023

Revised : December 26, 2023

Accepted : April 29, 2024

บทคัดย่อ

ปีพุทธศักราช 2565 ประเทศไทยเริ่มต้นการพัฒนาตนเองด้วยการกำหนดกรอบการบริหารประเทศในระยะยาว โดยมีการจัดทำแผนของภาคส่วนต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ภายใต้ทิศทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 โดยมียุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้คนมีความเป็นอยู่ที่ดีในวิถีการดำเนินชีวิตและจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมน่าอยู่ และมีกรอบปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในบทความนี้มุ่งนำเสนอบทบาทเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือที่เสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษาตามสถานการณ์ในภาคเหนือของประเทศไทยในศาสตร์ทางพลศึกษา ซึ่งเป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และเจตคติของผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ระบบการเรียนรู้ทางพลศึกษาตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในคริสต์ศตวรรษที่ 21 โดยการนำเสนอหัวข้อดังนี้ บริบทและบทบาทเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพ การเสริมพลังอำนาจของครู และฉากทัศน์เครือข่ายในสถานศึกษาของรัฐบาล เอกชน และท้องถิ่น เพื่อการต่อยอดในเชิงนโยบายและกลยุทธ์ในการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ตามปณิธานของยุทธศาสตร์ชาติ

คำสำคัญ : หลักสูตร / เครือข่ายอาจารย์มืออาชีพ / พลังอำนาจของครู / บริบท

*อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer in Department of Physical Education and Exercise Science Faculty of Education, Naresuan University(Corresponding Author) e-mail: pu.fa@hotmail.com

ABSTRACT

In B.E. 2566, Thailand started its development by defining the country framework in the long run which plans for different sectors to be coherent with the target according to the 20-Year National Strategy. Under the direction of the Constitution of the Kingdom of Thailand (B.E. 2560) section 65, the state should set out a national strategy as a goal for the sustainable development of the country under the principle of good governance to be used as a framework for formulating consistent and integrated plans in a congruous force to achieve such goal by the strategy of Human Capital Development for creating a livable society and learning revolution. In this article, the author proposed a northern region higher education network to enhance teacher empowerment in elementary schools following the situation scenario in the northern region of Thailand with physical education as 1 of 8 learning areas for basic education of the Ministry of Education which affects knowledge, skill, competency and attribute development direction of learner from kindergarten to long life learning. Physical Education learning system could be the response to 21st-century change by context, the role of higher education network, teacher empowerment, and scenario in the public, private, municipality, and higher education for continuing in policy and strategy of human resource development following the resolution of the national strategy

Keywords : Curriculum / Higher Education Network / Teacher Empowerment / Context

บทนำ

สถาบันการศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชากรในพื้นที่ โดยสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือจำนวน 38 แห่งจากจำนวน 155 สถาบันทั่วประเทศหรือคิดเป็นร้อยละ 24.5 คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติได้แบ่งประเทศไทยออกเป็น 6 ภาค ทำให้สัดส่วนของสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ อยู่ในระดับมาก และเมื่อมีการสำรวจในปีการศึกษา 2562 พบว่าสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาศาखाวิชาสุศึกษาพลศึกษา และวิทยาศาสตร์การกีฬามีจำนวน 16 แห่ง ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐที่มีฐานะเป็นส่วนราชการและไม่เป็นส่วนราชการ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยมีจำนวนอาจารย์ในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนด้านสุศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา 223 คน และยอดสะสมของนักศึกษาพลศึกษานับจากการศึกษา 2562 รว 3,800 คน (Savagpun, 2021)

ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือต่างมีพันธกิจที่มุ่งกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรในภูมิภาค 17 จังหวัด โดยการจัดการเรียนการสอน การบริการวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดจนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง

(Office of Knowledge Management and Development, 2020) เป็นศูนย์รวมแหล่งวิทยากรต่างๆ ที่มีคุณค่าต่อมนุษย์ และยังปณิธานอันแน่วแน่ที่จะดำรงความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล ในอันที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศ และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้แบบยั่งยืน มุ่งส่งเสริมคณาจารย์ให้เป็นผู้รอบรู้ทางวิชาการ เชี่ยวชาญวิชาชีพในทุกสรรพวิทยากร ความเป็นสากลทั้งในเชิงเทคโนโลยีและภาษาที่จำเป็นรวมถึงมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ อีกทั้งเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีจิตใจร่วมพัฒนา การสร้าง “เครือข่ายอาจารย์มืออาชีพ” สามารถช่วยส่งเสริมการมีสุขภาวะของคนไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบราว 20 ปีถัดไป (Purakom, et al., 2021) การเปิดโอกาสให้อาจารย์ในเครือสถาบันอุดมศึกษาได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกสถาบันของตน ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน การพัฒนาอาจารย์ทางสุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์ การกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นมืออาชีพด้านการวิจัย การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ส่งผลต่อสุขภาวะของคนไทยตามแนวคิดวิถีชีวิตใหม่ และสามารถแข่งขันในระดับภูมิภาคอาเซียนและในระดับสากล เพื่อนำพาประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพเป็นภารกิจสำคัญเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากร โดยมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญของแผนงานสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) พ.ศ. 2563-2565 (Thailand Science Research and Innovation, 2020) ในแพลตฟอร์มที่ 1 การพัฒนากำลังคน ยกระดับสถาบันความรู้และระบบนิเวศด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แผนงานที่ 3 ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างกำลังคนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงเพื่อการสร้างบัณฑิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาทักษะเพื่ออนาคต (Up-skill) และการเพิ่มทักษะ (Re-skill)

ดังนั้นปัจจุบันเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรสายวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการส่งเสริมพลังอำนาจของครูในโรงเรียนตามบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่เขตภาคเหนือซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (23) ด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน (Office of the National Economics and Social Development Council, 2020) จึงมีความจำเป็นต่อพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการโดยการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรม ให้กับครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยกลุ่มอาจารย์ด้านสุขศึกษา พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถสร้างองค์ความรู้ สมรรถนะและค่านิยม ด้วยการเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจและสังคมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือต่อไป

หลักสูตรปฏิบัติการ

การเสริมสร้างพลังอำนาจครูสามารถกระทำได้โดยการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถเชื่อมโยงกับการปฏิบัติได้อันจะส่งผลกระทบต่อด้านบวกโดยตรงกับผู้เรียน กระบวนการพัฒนาการเชื่อมโยงสู่การปฏิบัตินั้น จำเป็นที่ต้องอาศัยกระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยที่มีประสิทธิภาพเข้ามาขับเคลื่อน ซึ่งเป็นที่ประจักษ์กันดีว่า สถาบันอุดมศึกษาต่างมีพันธกิจในการส่งเสริมงานวิจัยสู่การปฏิบัติในหลายรูปแบบ การจัดอบรมถือเป็นรูปแบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรปฏิบัติการซึ่งเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ยึดแนวทางการจัดทำหลักสูตรจากหลักสูตรแกนกลาง หากเทียบกับการจัดทำหลักสูตรในประเทศไทยหลักสูตรสถานศึกษาใดใดจะยึดโยงการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสภาพบริบททางสังคมโลกยุคใหม่ ตระหนักถึงการให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถเพื่อนำไปใช้ได้จริงในบริบทวิถีชีวิตของตนเอง ฝึกความอดทน เรียนรู้การผิดหวัง พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์แยกแยะ ดังนั้นกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูด้วยการพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการจึงต้องสำรวจข้อมูลจากสภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียน สังคม และข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบสำหรับการพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการ จากนั้นจึงเป็นการกำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ตามทฤษฎีของ Tyler (1971) ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการที่ไม่ซับซ้อนและง่ายต่อการปฏิบัติเพื่อการสอน 3 ขั้นตอนดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฏิบัติการชั่วคราว (Tentative Objective) โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ คือ ศึกษานิเทศก์ ความต้องการและจุดแข็งของผู้เรียน ศึกษาจากบริบททางสังคมและความพร้อมในชุมชนรอบๆ สถานศึกษา ศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากทั้ง 3 แหล่งมาช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายชั่วคราวอย่างคร่าวๆ นำจุดมุ่งหมายชั่วคราวผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาข้อมูลด้านจุดประสงค์หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่สำคัญและไม่สอดคล้องกันออกไป

2) การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experience) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้แล้วจัดหมวดหมู่ประสบการณ์การเรียนรู้และกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาและให้ผู้สอนรับผิดชอบพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

3) การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการเพื่อสามารถให้ผู้สอนวางแผนจัดทำหลักสูตรได้ตรวจสอบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะปฏิบัติไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองแบบองค์รวมได้ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

นอกจากนี้ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการตามแนวคิดของ Inayatullah (2007) โดยเชื่อว่าผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจึงควรเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการจึงเป็นแบบจากล่างขึ้นสู่บน (Grass-roots Approach) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างหลักสูตรจากระดับผู้ปฏิบัติเสนอต่อระดับผู้บริหาร ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรปฏิบัติการในสถานศึกษาแบบนี้มี 7 ขั้นตอนซึ่งผู้สอน

ควรมีบทบาทสำคัญในขั้นตอน คือ 1) วินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of Needs) ผู้สร้างหลักสูตรจะต้องสำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนแล้วนำไปกำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกัน 2) กำหนดจุดประสงค์ของการศึกษา (Formulation of Objectives) เมื่อได้ความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนแล้วนำมากำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน 3) คัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) เนื้อหาสาระจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่คัดเลือกมานั้นต้องมีความถูกต้อง เทียบตรง และมีความเชื่อถือได้ 4) การจัดลำดับเนื้อหาสาระ (Organization of Content) การจัดเนื้อหาสาระบรรจุในหลักสูตรต้องมีความต่อเนื่องตรงกับบุคลิกภาพของผู้เรียน เจเนอเรชัน แอลฟา ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ และตรงกับความสนใจ 5) การเลือกสรรประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ผู้สร้างหลักสูตรต้องคิดค้นวิธีการที่จะให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้ที่จัดไว้ มีวิธีเลือกหรือวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตามที่กำหนดไว้ 6) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) เช่นเดียวกับเนื้อหาสาระที่ผู้สร้างหลักสูตรต้องจัดให้เป็นลำดับต่อเนื่องกันอย่างมีระบบกิจกรรม (Savagpun, 2021) ประสบการณ์การเรียนรู้ก็จำเป็นต้องเรียงลำดับตามเนื้อหาสาระที่จัดไว้ และผู้สอนก็จำเป็นต้องจัดลำดับของกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน และ 7) กำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมิน (Determination of what to Evaluate and the ways and Means of doing it) ผู้สร้างหลักสูตรต้องคิดวิธีการที่จะประเมินผลหลักสูตรให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยมีโครงสร้างหลักสูตร 7 ด้านคือ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) คุณลักษณะเป้าหมายของผู้เรียน 4) จุดประสงค์เชิงปฏิบัติการ 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผลเชิงปฏิบัติการ สำหรับการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะประเมินประสิทธิภาพของผู้เรียนให้ตรงตามเป้าหมาย

กล่าวคือหลักสูตรปฏิบัติการแม้จะเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองจากความรู้ที่ได้รับมาจากระบบการจัดการเรียนการสอนก็ตาม แต่ก็มีความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องขยับขั้นของปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรโดยการแสวงหาความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีบุคลากรทางการศึกษาจำนวนไม่มากนักในเขตภาคเหนือ 11 จังหวัดประกอบด้วย เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ลำปาง อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ และกำแพงเพชร มีจำนวนทั้งสิ้น 3,288 โรงเรียน ประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษา 16 สถาบัน ซึ่งผู้เขียนได้ทำการศึกษาจากงานวิจัยการพัฒนาเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือเพื่อการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพตามแนวคิดวิถีชีวิตใหม่ (Savagpun, 2021) พบว่ามีการสร้างสนธิสัญญาเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสุขภาพและบริการวิชาการซึ่งนับเป็นพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนโดยใช้หลักสูตรปฏิบัติการอบรมให้ครูมีความเชื่อมั่นในการพัฒนาผู้เรียนโดยมีรายละเอียดในลำดับถัดไป

เครือข่ายอาจารย์มืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือ

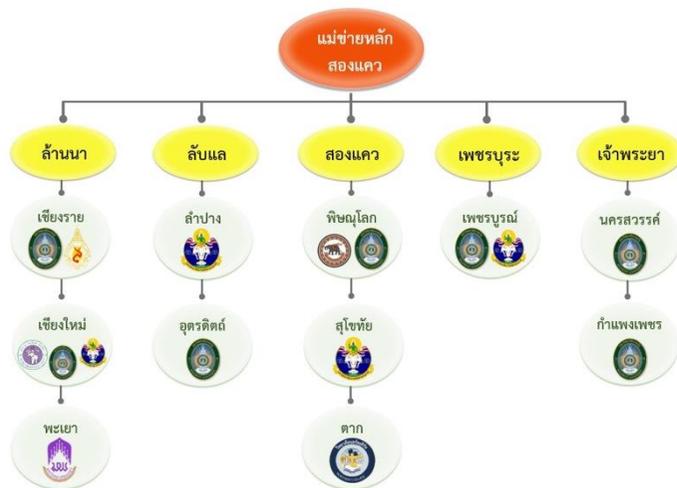
จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพด้านสุขภาพศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือ (Savagpun, 2021) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกองค์กรชมรม

หรือสมาคมเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือจำนวนร้อยละ 43 อาทิ สมาคมพลศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมสุขศึกษาพลศึกษาและสันทนาการแห่งประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามยังมีสมาคมเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษาด้านสุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาระหว่างประเทศที่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาวิชาชีพในอนาคตได้ เช่น สมาคมวิชาชีพทางพลศึกษาและสุขศึกษา (American Alliance for Health, Physical Education Recreation and Dance) เป็นสมาคมที่รวบรวมข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับการเต้นรำ กีฬาสำหรับผู้หญิง กิจกรรมทางกาย และนันทนาการ กิจกรรมพลศึกษาและกีฬา งานวิจัยด้านสุขศึกษาพลศึกษา นันทนาการและการเต้นรำ การจัดสุขศึกษาในโรงเรียน ซึ่งสมาคมฯ มีหน้าที่จัดประชุมวิชาการ การอบรมพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงส่งเสริมให้ความรู้แก่สมาชิก ซึ่งเป็นเครือข่ายอาจารย์มีอาชีพให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ต่อยอดสู่การพัฒนา ครูในโรงเรียนประถมศึกษา การให้ทุนกับนิสิตระดับปริญญาและให้รางวัลสำหรับนักพลศึกษา นักสุขศึกษาดีเด่น มาตรฐานการศึกษา ในวิชาสุขศึกษา พลศึกษา การเต้นรำ ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา (Myers, et al., 2019) และยังมี Physical Health and Education Canada เป็นสมาคมวิชาชีพของประเทศแคนาดา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เด็ก เยาวชนในแคนาดาทุกคนมีสุขภาพดี มีชีวิตที่กระฉับกระเฉง มีการเคลื่อนไหวร่างกายตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา สมาคมจะสนับสนุนการศึกษาด้านพลศึกษา โปรแกรมสุขศึกษา หรือโปรแกรมสุขภาพที่มีคุณภาพ ไปจนถึงการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ ทศนคติที่ดี ในการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงในอนาคต โดยสมาคมมีแหล่งค้นคว้ามากมาย เหมาะสำหรับครู อาจารย์ นิสิต นักเรียน และผู้สนใจ ในการศึกษาโปรแกรมต่างๆ เช่น โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ โปรแกรมการออกกำลังกายในแต่ละวันอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังมีสมาคมวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา The New Jersey Association for Health, Physical Education, Recreation and Dance เป็นสมาคมมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนให้พัฒนาโปรแกรมสุขศึกษา โปรแกรมพลศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย โดยสมาคมต้องการพัฒนาสุขภาพของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เหมาะสำหรับนักเรียน ครูผู้สอน สมาชิกในชุมชน สมาคมมุ่งหวังให้นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาได้มีโอกาสใช้โปรแกรมสุขภาพและพลศึกษาที่มีคุณภาพ ผ่านการจัดการเรียนการสอนจากครูผู้สอนที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถ ภายใต้อินเทอร์เน็ตจะมีการรวบรวม link ต่างๆ ในการจัดกิจกรรมของแต่ละภูมิภาค เช่น Colorado, Kansas, Nebraska สมาคมมีการจัดประชุมวิชาการประจำปี เพื่อเผยแพร่ข้อมูลความรู้ข่าวสารที่ทันสมัยแก่สมาชิกส่วนสมาคมวิชาชีพทางพลศึกษา European Physical Education Association เป็นสมาคมวิชาชีพของประเทศในกลุ่มยุโรป ที่ร่วมกันประชาสัมพันธ์ส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและฝึกเยาวชนรุ่นใหม่ในการออกกำลังกายที่ถูกต้อง มีสมาชิกเข้าร่วมมากกว่าสองแสนคน จาก 32 ประเทศในทวีปยุโรป มีการจัดประชุมวิชาการที่หลากหลายภาษา และกิจกรรมที่หมุนเวียนกันจัดตามประเทศที่เป็นสมาชิก (Myers, et al., 2019) The Kinesiology and Physical Education University of Michigan เป็นสมาคมที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น โดยแสดงบทบาทเยาวชนรุ่นใหม่ที่เหมาะสม เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ที่นิสิตนักศึกษาจะได้รับความรู้ ประยุกต์ความรู้ ประชาสัมพันธ์ การร่วมทำกิจกรรมในสังคมหรือ

ชุมชนใกล้เคียง ให้มีสุขภาพที่ดี โดยสมาคมมีจุดมุ่งหมายเพื่อรองรับการฝึกประสบการณ์ของนิสิตนักศึกษาในวิชาชีพ ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาต่างๆ อาทิเช่น การฝึกกีฬา สุขภาพและสมรรถภาพทางกาย วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว

แนวทางการส่งเสริมเครือข่ายอาจารย์มีอาชีพด้านสุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือประกอบด้วยอาจารย์จำนวน 32 คน แม่ข่ายหลักคือ แม่ข่ายสองแคว โดยภาควิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และ 5 เครือข่าย ซึ่งประกอบไปด้วย 16 สถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน ที่เปิดสอนในสาขาวิชา พลศึกษา สุขศึกษา และวิทยาศาสตร์การกีฬา ดังแสดงในภาพที่ 1

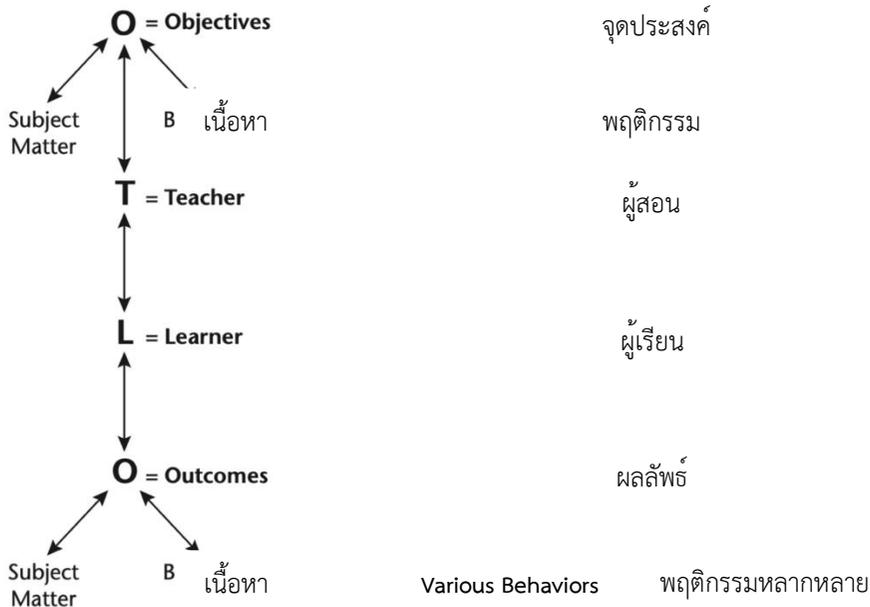
ภาพที่ 1 แสดงสถาบันเครือข่ายอาจารย์มีอาชีพในเขตภาคเหนือ

สถาบันเครือข่ายฯ มีบทบาทในการเสริมพลังอำนาจครูในโรงเรียนประถมศึกษาให้สามารถพัฒนาโครงการส่งเสริมสุขภาพให้กับนักเรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูในโรงเรียนโดยมีอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้เชื่อมโยงความรู้ผ่านระบบเครือข่าย ทั้งนี้จากการศึกษาของ Savagpun (2020) พบว่า โดยรวมมีความพร้อมในการพัฒนาเครือข่ายอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงการพร้อมด้วยทรัพยากรทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคนซึ่งเป็นอาจารย์รุ่นใหม่ที่มีส่วนมากพบว่าอายุ 36-40 ปี มีประสบการณ์สอนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี และพร้อมทำงานด้วยกันเพื่อพัฒนาเครือข่ายเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาจารย์ในเครือข่ายแสดงความพร้อมโดยมีทักษะเฉพาะทางในด้านสุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาเพียงพอต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความคิดเห็น เช่นเดียวกับการมีสายสัมพันธ์เพื่อการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงบุคคลที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน โดยมีความรู้ด้านสุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาเพียงพอเพื่อการพัฒนาเครือข่าย อย่างไรก็ตามอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเห็นควรให้มีการเร่งรัดวางแผนพัฒนาเครือข่ายโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยสำหรับอาจารย์โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการสอนพลศึกษาให้เป็นไปตามกรอบการเร่งรัดการปฏิรูปการสอนพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Kuna-apisit, 2021)

เพื่อให้เกิดผลกระทบจากเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพด้านสุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนืออย่างยั่งยืนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rukchart (2015) เรื่องการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมเครือข่ายการวิจัยทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา สภาพเครือข่ายที่พึงประสงค์ควรมีสมาชิกเครือข่ายที่มีความสนใจในเครือข่ายของตนเอง มีการผูกโยงเครือข่ายระหว่างกันระหว่างศาสตร์สุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาอย่างหนาแน่น อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน จากการศึกษาของ Suktanee, (2015) พบว่าอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือมีเครือข่ายในระดับน้อยจนถึงปานกลาง มีนักวิจัยเพียงกลุ่มเล็กๆ เท่านั้นที่ประสบความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายการวิจัยในระดับสูง แม้ว่าจะมีนโยบายสนับสนุนเครือข่ายก็ตาม กลยุทธ์การส่งเสริมเครือข่ายการวิจัยที่พัฒนาขึ้น พบว่าควรส่งเสริมทรัพยากรในการให้ความรู้ความสามารถในการวิจัย และสร้างโอกาสในการร่วมมือวิจัย เพื่อให้เครือข่ายมีความพร้อมที่จะสร้างเครือข่าย นอกจากนี้ กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นยังสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมจากผลการตรวจสอบด้วยเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพด้านสุขศึกษาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือเพื่อการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในอนาคตด้วย

การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพ

การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพควรมีความตระหนักถึงข้อเท็จจริงที่ว่าครูในยุคปัจจุบันควรมีความรู้ความเข้าใจถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีและคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงรวมถึงเปิดกว้างรับความแตกต่างของผู้เรียนได้มากขึ้นทั้งด้านภาษา วัฒนธรรม แฟชั่น อัตลักษณ์วิถีชีวิต ขณะที่ห้องเรียนในปัจจุบันปรากฏผู้เรียนซึ่งมีความหลากหลายปะปนกันทางเชื้อชาติ ระดับชั้นทางสังคม รสนิยมทางเพศ ความสามารถ การนับถือศาสนาและวัฒนธรรม โดยที่อาจารย์มืออาชีพควรมีการเสริมสร้างพลังอำนาจครูให้ตระหนักว่าผู้เรียนสมควรได้รับสิทธิทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ทักษะและค่านิยมมุ่งสู่การเป็นสมาชิกในสังคมที่เพียบพร้อมด้วยการเป็นผู้มีสุขภาพกาย ใจที่สมบูรณ์ เช่นนั้นแล้วผู้สอนพลศึกษาจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องตระหนักถึงความหลากหลายเหล่านั้นอันจะนำพาความสำเร็จมาให้กับผู้เรียนตามวิถีของแต่ละคน (Rukchart, 2015) ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยให้ครูกำเน็งถึงภูมิหลังผู้เรียน (Savagpun, 2021)

การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูต้องพัฒนาความคาดหวังของผู้สอนในเรื่องผู้เรียนซึ่งมีภูมิหลังแตกต่างกันนั้นมีบทบาทสำคัญมากต่อความสามารถในการเรียนรู้และแสดงออกทางด้านร่างกาย (Cornish, 2017) ในทางตรงกันข้ามหาก อาจารย์มีอาชีพได้ส่งเสริมให้ผู้สอนตระหนักต่อค่านิยมความหลากหลาย จะทำให้เกิดความผิดพลาดต่อการจัดการเรียนรู้และทำลายบรรยากาศชั้นเรียน ก่อให้เกิดความเสี่ยงของแรงจูงใจในการเรียนรู้ในผู้เรียน (Tripp, Rizzo & Webbert, 2008) อย่างไรก็ตามการศึกษานั้นควรตระหนักถึงพื้นฐานทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความพิการหรือภูมิหลังด้านที่อยู่อาศัยของผู้เรียน ซึ่งการเรียนการสอนพลศึกษาในประเทศไทย ยังขาดความตระหนักด้านความหลากหลายในตัวผู้เรียนที่อาจกระทบต่อความรู้สึกและการจัดการเรียนการสอนที่ขาดประสิทธิภาพ (Savagpun, 2021)

การเสริมสร้างพลังอำนาจครูโดยเครือข่ายฯ จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ที่ยังคงกรอบมาตรฐานตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษานับตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, 2018) สะท้อนความสำคัญของการเรียนพลศึกษาไปที่ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญาหรือจิตวิญญาณ เพื่อการมีค่านิยมที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นกิจนิสัยแต่ทว่ามิได้ตอบรับต่อรูปแบบสังคมแห่งความเสมอภาคและหลากหลาย (Suktanee, 2015) แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการบริหารจัดการเรียนการสอนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เครือข่ายฯ ควรมุ่งให้สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สามารถออกแบบให้เกิดการจัดการเรียนรู้

จากการวางแผนกิจกรรมให้สนองต่อความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนทุกประเภท ซึ่งสำคัญด้วยหนึ่งใน 12 นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย “การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ” (Savagpun, 2021) ซึ่งจัดเป็นวาระเร่งด่วนในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้

ดังนั้นจึงการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในโรงเรียนประถมศึกษาควรตั้งสมมุติฐานและคาดหวังได้ว่าผู้สอนควรคำนึงถึงความจำเป็นในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามมูลฐานทางเพชวิติ ครอบครัว ชุมชน สังคม เศรษฐฐานะ ภาษาและวัฒนธรรม หรืออื่นใดที่ระบุดึงความเป็นเอกลักษณ์บุคคลของผู้เรียน ความท้าทายประการหนึ่งของผู้สอนพลศึกษา คือการมีความเชื่อและพันธสัญญาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน โดยการแสดงแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเหมาะกับผู้เรียนที่มีความหลากหลายอันจะเป็นคุณูปการต่อการกำเนิดโครงสร้างทางสังคมสุขสงบยุคใหม่ที่ผู้คนต่างเคารพในความเป็นวิถีซึ่งกันและกัน (Hill, 2014)

ฉากทัศน์เครือข่ายอาจารย์มืออาชีพกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษา

เขตภาคเหนือ

จากที่ผู้เขียนกล่าวไปข้างต้นการเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษาคือการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ใหม่ๆ และเป็นการเพิ่มศักยภาพของบุคคลให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามที่ต้องการ (Wongthong, 2013) พลังอำนาจของครูในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งจัดการเรียนพลศึกษาควรส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพความเก่งทางชีวิตและกีฬาที่มีอยู่ให้สูงขึ้น ส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพและความเป็นอยู่ที่ดีในวิถีการดำเนินชีวิต สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มอบหมายงานที่มีความท้าทายให้รับผิดชอบ เครือข่ายอาจารย์มืออาชีพอาจเสริมพลังอำนาจให้ครูพลศึกษาร่วมกับผู้เรียนจัดตั้งชุมชนนักปฏิบัติทางพลศึกษาเพื่อส่งเสริมให้มีการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะให้กับผู้อื่น นอกจากนี้ Berger & Berger (2004) เสนอแนะว่าครูพลศึกษาคุ้นเคยกับการให้ผู้เรียนที่มีทักษะทางกีฬาที่โดดเด่นสอนเพื่อนในชั้นเรียน หากแต่คนเก่งไม่ต้องการการสอนงานหรือคำแนะนำให้ผู้อื่นเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อโอกาสในการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ โดยเฉพาะการสื่อสารและร่วมมือทำงานตามทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในคริสต์ศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมน่าอยู่ รวมถึงการสอนให้เล่นกีฬาประเภททีมควรเร่งรัดให้มีการลงมือปฏิบัติงานจริงซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนั้นเรียนรู้อย่างรวดเร็วจากการลงมือทำจริง และสามารถมองเห็นปัญหาอย่างเด่นชัด ผนวกกับการสร้างความท้าทายให้ผู้เรียนมีทักษะในการรับมือกับความเครียดและความกดดันส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของตนเอง ส่งเสริมการค้นคว้าอิสระผ่านอินเทอร์เน็ตให้มีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แม้ว่าจะเป็นที่ถกเถียงกันในกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับระยะเวลาการสอนพลศึกษา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์คงไม่สามารถเป็นอาหารจานหลักบำรุงร่างกายและสมองของผู้เรียน แต่เราไม่อาจปฏิเสธความสมบูรณ์ของร่างกายโดยปราศจาก

สารอาหารที่น้อยนี้ได้ ด้วยบทบาทของพลศึกษาที่มีมาแต่ครั้ง 427 ปีก่อนคริสตกาลโดยนักปรัชญาชาวกรีกโบราณเพลโตที่ได้บันทึกไว้ในวรรณกรรมถึงพลศึกษาในฐานะวิตามินเพื่อทักษะความอยู่รอดในชีวิต (Bloom, 2001)

กระนั้นก็ตามกว่าสองสหัสวรรษของการปฏิรูปการเรียนรู้และการรับใช้เพื่อการเติบโตของมนุษยชาติ เครือข่ายอาจารย์มืออาชีพทางพลศึกษาย่อมผ่านประสบการณ์ของการผกผันและอำนาจแห่งการก่อวินาศกรรม (Disruption) ทางโลกาภิวัตน์มานับครั้งไม่ถ้วน และแน่นอนผลประโยชน์ก็เกิดกับพัฒนาการของการเติบโตเพื่อนำพามนุษย์สู่ยุคใหม่อย่างสมบูรณ์แบบ หลักการและการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางพลศึกษาในประเทศไทย ควรนำตนเองออกมาจากกรอบการประเมินเพียงความสำเร็จด้านทักษะเพียงอย่างเดียว หากยังต้องคำนึงถึงการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนอย่างน้อยก็เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีและเป็นกลไกบ่งชี้ถึงการเข้าถึงการศึกษาที่เท่าเทียม (Kjell, 2016)

บทสรุป

สำหรับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้วยเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพ หากเราต่างตระหนักเพียงปริมาณและกำลังการผลิตครูพลศึกษานั้น ปัญหาใดๆ ที่กำลังก่อตัวขึ้นสามารถแก้ไขได้โดยนโยบายและวิสัยทัศน์ระดับการบริหารที่ต้องหลีกเลี่ยงการทำงานแบบไซโล (Silo) เครือข่ายอาจารย์มืออาชีพ 16 สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือสามารถพัฒนาพลังอำนาจของครูในโรงเรียนด้านความสามารถในการพัฒนาโครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนผ่านระบบเครือข่ายความรู้โดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นสื่อกลาง ทั้งจากการอบรมผ่านหลักสูตรปฏิบัติการที่ส่งเสริมสมรรถนะทักษะด้านการจัดการโครงการของครูในโรงเรียน แต่สำหรับฉกทัศน์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในโรงเรียนประถมศึกษาด้วยเครือข่ายอาจารย์มืออาชีพในเขตพื้นที่ภาคเหนือก็ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เราต้องเริ่มปรับเปลี่ยนทิศทางของหลักสูตรทางพลศึกษาให้ตอบสนองต่อการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น เพื่อสนองต่อความเป็นอยู่ที่ดีในวิถีการดำเนินชีวิตและจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมน่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉมด้วยการปลูกฝังทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน พลังอำนาจของครูในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาต้องมีไม่เพียงการสอนเรื่องสุขอนามัยหรือทักษะด้านกีฬาเพียงเท่านั้น ทว่าควรส่งเสริมทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาอาชญากรรมต่างๆ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้รับการพัฒนาเติมตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้พลศึกษาต้องสามารถตอบโจทย์การวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตและวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนการสนองตอบการพัฒนาทักษะการเรียนรู้พลศึกษาที่เชื่อมโยงกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม ความคาดหวังในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน

คริสต์ศตวรรษที่ 21 ของประเทศไทยคือการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา หลักสูตรพลศึกษาจึงควรมีการปรับเปลี่ยนหรือออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ห้องเรียนพลศึกษาเชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้พลศึกษาของตนเองได้ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งประยุกต์การเรียนรู้พลศึกษาเพื่อการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต การเปลี่ยนบทบาทครูพลศึกษาให้เป็นผู้ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ กล่าวคือเป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการเรียนรู้” ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ทางพลศึกษาให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

บทเริ่มต้นทางพลศึกษาสำหรับทักษะเพื่อการมีชีวิตรอดของเพลโต (Tripp, Rizzo & Webbert, 2008) เป็นเรื่องที่น่าสนใจและเหมาะสมสำหรับมนุษย์เราเมื่อกว่า 2,500 ปีที่ผ่านมา ในยุคสมัยของอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง เป้าหมายของผู้เรียนพลศึกษาไม่ใช่เพื่อการส่งเสริมทักษะตนเองเพื่อการอยู่รอดเพียงเท่านั้น พลังอำนาจของครูพลศึกษาไม่ได้ตั้งเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นนักรบที่ดี ผู้เรียนไม่ใช่ชนนักรบสปาร์ตาแต่เป็นนักรบในจักรวาลไซเบอร์ กิจกรรมพลศึกษาไม่ควรมุ่งเพื่อการเสริมสร้างความแข็งแรง ทนทาน และความเร็ว แต่ยังต้องบริหารการคิดเชิงวิพากษ์ ความคิดสร้างสรรค์ นอกจากการใช้หลักสูตรปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในโรงเรียนโดยสถาบันเครือข่ายอุดมศึกษาแล้ว นักวิชาการยังคงต้องสืบค้นหาวิธีการที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนต่อไป เราเดินทางมาไกลและไกลกว่านั้นอีกจนนับก้าวไม่ถ้วนและมีหลายอย่างในอนาคตที่เหนือจินตนาการซึ่งเราสุดจะคาดเดาได้ ทว่าก้าวอย่างที่ชาญฉลาดของพวกเราชาวพลศึกษาต้องร่วมกันสร้างร่องรอยแห่งการเติบโตเพื่อเยาวชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือในประเทศไทย เพื่อการก้าวเดินสู่ศตวรรษใหม่อย่างมั่นคงและพร้อมต่อการแข่งขันในระดับนานาชาติ

References

- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, (2018). **Basic Educational Core Curriculum**. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- Berger, A. L., & Berger, R. D. (2004). **The Talent Management Handbook : Creating Organizational Excellence by Identifying, Developing and Promoting Your Best People**. New York: McGraw-Hill.
- Bloom, A. (2001). **The Ladder of Love: Plato's Symposium**. Chicago: University of Chicago.
- Cornish, E. (2017). **The study of future**. MD: World Future Society.
- Hill. J. (2014, July). Equity and inclusion in physical education and sport, Second edition. **Adapted Physical Activity Quarterly: APAQ**, 31(3), 297-298.
- Inayatullah, S. (2007, May). Alternative futures of occupational therapy and therapists. **Journal of Futures**, 11(4), 41-58.

- Kjell, N. (2016). **The Sustainable Development Goals in the Perspective of Christian Faith and Theology**. Norway: Christian Council of Norway.
- Kuna-apisit, W. (2021, July-December). The 21st Year of The 21st Century: Did We Reform Physical Education Learning in School. **Journal of Health Education, Physical Education and Recreation**, 47(2), 23-34. [In Thai]
- Myers, K. P., Sweeney, J. H., & Witmer, H. E. (2019). **The Positive Psychology Movement**. New York: Guilford Press.
- Office of Knowledge Management and Development. (2020). **Thailand in The Future**. Bangkok: Office of the Prime Minister. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2020). **23 Strategy Master Plan in Research and Innovation Development (2018-2037)**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council. [In Thai]
- Purakom, A., et al. (2021, January-June). Increase Physical Activity Power up Thailand in the elderly. **Journal of Health Education, Physical Education and Recreation**, 47(1), 1-13. [In Thai]
- Rukchart, S. (2015). **The Development of enhancing strategy educational network in higher education**. Doctoral Dissertation Chulalongkorn University. [In Thai]
- Savagpun, P. (2020). **The Physical Education Curriculum**. Phitsanulok: Naresuan University Printing House. [In Thai]
- Savagpun, P. (2021, January-March). The Development of Practical Big Data in Health Education, Physical Education and Sports Science in Northern Thailand. **Journal of Education, Naresuan University**, 25(1), 24-32. [In Thai]
- Suktanee, W. (2015). **Scenario of Physical Education Curriculum at the Higher Education Level in Thailand toward ASEAN Community**. Doctoral Dissertation Chulalongkorn University. [In Thai]
- Thailand Science Research and Innovation. (2020). **Target and Achievement of TSRI 2020-2022**. Bangkok: Policy Strategy and Plan Section. [In Thai]
- Tripp, A., Rizzo, T. L., & Webbert, L. (2008, February). Inclusion in physical education: Changing the culture. **Journal of Physical Education, Recreation & Dance**, 78(2), 32-6.
- Tyler, R. W. (1971). **Basic principle of curriculum and instruction**. Chicago: University of Chicago Press.

Wongthong, S. (2013). **The study of teacher empowerment in primary school**. Doctoral Dissertation Chulalongkorn University. [In Thai]

แผนที่ภาษีในฐานะข้อมูลเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Tax Maps as tool for Sustainable Development: A Case Study of the Thasala
Subdistrict Administrative Organization

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์*

Direk Patmasiriwat

ดารุณี พุ่มแก้ว**

Darunee Pumkaew

ณัฐพล สร้อยสมุทร***

Nuttapon Sroisamut

Received : September 5, 2023

Revised : November 30, 2023

Accepted : March 28, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องแผนที่ภาษีในฐานะข้อมูลเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการคือ 1. เพื่อวิเคราะห์การกระจายของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2. ทำการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างการเติบโตของเมืองและปัจจัยหนุนเสริมการเติบโตของเมือง เช่นจากการตั้งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ซึ่งส่งผลให้มีนักศึกษาและบุคลากรมหาวิทยาลัยจำนวนมากในพื้นที่ งานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณใช้ข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาปี พ.ศ. 2565 การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่และพนักงานท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์และการเติบโตของเมือง ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนที่ภาษีองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาแบ่งออกเป็น 23 โซน มีจำนวนที่ดิน 14,932 แปลง อาคารสิ่งปลูกสร้าง 3,464 หลัง มูลค่าทรัพย์สิน 6,412 ล้านบาท 2) โซนที่สำคัญสำหรับแหล่งรายได้ภาษี คือ โซน 14 และ โซน 10 ซึ่งเป็นโซนที่มีร้านอาหารและที่อยู่อาศัยจำนวนมาก รวมทั้งโซน 11 ซึ่งอยู่ติดกับมหาวิทยาลัย 3) จำนวนอพาร์ทเมนท์และคอนโดมิเนียมมีการเติบโตในโซน 11 เนื่องจาก

*อาจารย์ประจำคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Lecturer in Development Economics, National Institute of Development Administration

e-mail: ddirek.pa@gmail.com

**อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Lecturer in Political Science Ubon Ratchathani University(Corresponding Author)

***กรรมการผู้จัดการ บริษัท กราฟฟิค เอ แอปพรaisal จำกัด

Managing Director Graphic A Appraisal Co., Ltd

ความต้องการในที่อยู่อาศัยของนักศึกษาและพนักงานของมหาวิทยาลัย 4) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้บริหารท้องถิ่นพบว่า ก) มีความพยายามในการควบรวมกับเทศบาลตำบลท่าศาลาเนื่องจากมีพื้นที่ขนาดเล็ก 1.24 ตารางกิโลเมตร ประชากร 2,994 คน โดยพื้นที่ถูกล้อมรอบด้วยพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ข) ผู้บริหารเมืองระบุว่าเศรษฐกิจของเมืองจะขยายตัวมากยิ่งขึ้นหากมีการผ่อนคลายเรื่องผังเมืองรวมชุมชน ค) จากการเติบโตของเมืองส่งผลให้มีการดำเนินการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลเมือง

คำสำคัญ : แผนที่ภาษี / ภาษีท้องถิ่น / มูลค่าทรัพย์สิน / องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา / การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

ABSTRACT

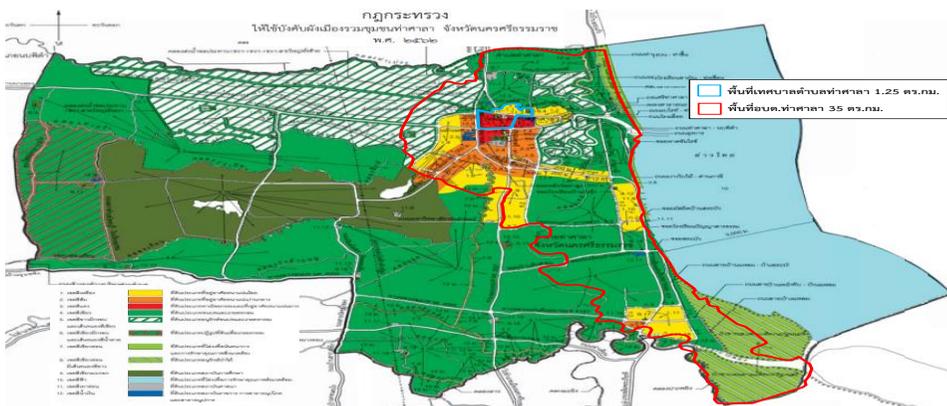
The research on tax maps as a developmental tool for sustainable urban development has two main objectives. Firstly, it aims to examine the distribution of land and structures in the Tasala Subdistrict Administrative Organization, Nakhon Si Thammarat province. Secondly, it seeks to analyze the connections between cities and the factors that promote urban growth such as resulting from the establishment of Walailak University, leading to a significant presence of students and university staff in the area. The research employs quantitative analysis by utilizing tax map data and property registries from the Tasala Subdistrict Administrative Organization, in the year 2022. Additionally, qualitative data is collected through interviews with local administrators and local administrative organization staffs to gain insights into the city's history and growth. Key findings from the study include: 1) The tax maps of the Tasala Subdistrict Administrative Organization are divided into 23 zones, comprising 14,932 land plots, 3,464 structures, and a property value of 6,412 million Baht. 2) Significant tax revenue zones are 14 and 10, primarily hosting numerous restaurants and residential areas, including Zone 11, which is adjacent to the university. 3) The growth of apartments and condominiums is prominent in Zone 11 due to the housing demand from students and university staff. 4) Qualitative data from local administrators; A) indicates efforts to collaborate with the Tasala Subdistrict Municipality, driven by the small area size of 1.24 square kilometers and a population of 2,994 people. The area is surrounded by the subdistrict Administrative Organization. B) City administrators suggest that the city's economy would expand further with the relaxation of community city plans. C) As a result of urban growth, there is a movement to upgrade the status from the Subdistrict municipality to a Town municipality.

Keywords : Tax Map / Local Tax / Property Value /

Tha Sala Subdistrict Administrative Organization /
Sustainable Urban Development

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมืองแต่ละเมืองมีแม่เหล็กเมืองที่ส่งผลต่อกิจกรรมสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น หน่วยงานราชการ โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย วัดและแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งส่งผลต่อการดึงดูดให้ผู้คนอพยพย้ายที่อยู่อาศัย ท่องเที่ยว ทำธุรกิจ ประกอบกิจการค้า ซึ่งสร้างมูลค่าและรายได้ให้ประชาชนรวมทั้งเป็นการสร้างรายได้ให้รัฐ และองค์กรปกครองท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2562 รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องสำรวจแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยต้องระบุขนาดแปลงที่ดิน พื้นที่ใช้สอยของสิ่งปลูกสร้าง ราคาที่ดิน มูลค่าทรัพย์สิน และประเมินภาษีที่ เจ้าของทรัพย์สินต้องชำระเพื่อบำรุงกิจการของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้แผนที่ภาษีและ ทะเบียนทรัพย์สินเป็น “ข้อมูลขนาดใหญ่” ที่ไม่เพียงมีประโยชน์อย่างมากต่อการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นแต่ สามารถนำมาวิเคราะห์เศรษฐกิจเมือง ลักษณะการกระจายของแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการศึกษาค้นคว้าของเมืองและสามารถนำมาประกอบการวางแผนพัฒนาและการจัดบริการสาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในอำเภอท่าศาลา จังหวัด นครศรีธรรมราช มีอาณาเขตรับผิดชอบ 35 ตารางกิโลเมตร (ขอบเขตการปกครองตามเส้นสีแดง) ดังภาพที่ 1 ซึ่งถือเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่วัดจากอาณาเขตรับผิดชอบและจำนวนประชากร โดยมีประชากร อาศัยในเขตพื้นที่ 30,255 คน มีจำนวนหมู่บ้านที่อยู่ภายใต้การดูแลจำนวน 14 หมู่บ้านและบางส่วนของหมู่ 1 (Tha Sala Subdistrict Administrative Organization, 2022) โดยพื้นที่อีก 1.25 ตารางกิโลเมตรอยู่ภายใต้ ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลท่าศาลา (ซึ่งมีลักษณะพื้นที่เป็นไขแดงคือล้อมรอบด้วยพื้นที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าศาลาทั้งหมด)

ภาพที่ 1 ผังเมืององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามีกิจกรรมแม่เหล็กซึ่งส่งผลดึงดูดผู้คนให้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน กล่าวคือ 1) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ซึ่งดำเนินการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 13,117 คน (ข้อมูล ปี พ.ศ. 2566) (Walailak University, 2023) คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย 2,639 คน (ข้อมูล ปี พ.ศ. 2566) (Walailak University, 2023a) 2) มีโรงพยาบาล 2 แห่ง คือ โรงพยาบาล

ท่าศาลาขนาด 120 เตียง และโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ขนาด 750 เตียง (เริ่มเปิดดำเนินการในปี 2565 ในขั้นต้นใช้ 419 เตียงเพื่อรักษาผู้ป่วยใน) เป็นโรงพยาบาลตติยภูมิขั้นสูง (Tertiary Hospital) โดยรัฐบาลได้ลงทุนก่อสร้างเป็นงบประมาณ 5,600 ล้านบาท ถือเป็นโรงเรียนแพทย์แห่งที่ 2 ของภาคใต้ต่อจากโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา 3) เป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการอำเภอท่าศาลา เช่น สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชน เป็นต้น 4) การที่มีพื้นที่ราบชายฝั่งติดทะเลมีความยาว 12 กิโลเมตร ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจเกิดอาชีพที่หลากหลาย เช่น การประมงคิดเป็นร้อยละ 60, การท่องเที่ยวชายหาด 5 หาด, ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ทและอพาร์ทเมนท์รวม 33 แห่ง, กลุ่มอาชีพวิสาหกิจชุมชน 27 กลุ่ม, การจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก (Tha Sala Subdistrict Administrative Organization, 2022) 5) ความพยายามของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (Chaowalit, 2022) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาอยู่ระหว่างดำเนินการขอยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น “เทศบาลเมือง” (โดยทั่วไปการยกฐานะจะเริ่มจากเทศบาลตำบลก่อนจะเป็นเทศบาลเมืองแต่กรณีนี้ถือว่าพิเศษ และความเป็นไปได้ที่จะควบรวมกับ “เทศบาลตำบลท่าศาลา” ซึ่งมีลักษณะไขว่แดงเพราะพื้นที่ล้อมรอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล)

การเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย โรงพยาบาล ศูนย์ราชการ และแหล่งท่องเที่ยวทำให้ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ประกอบไปด้วยกลุ่มประชาชนที่มีความรู้ มีรายได้และกำลังซื้อค่อนข้างสูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการร้านค้าธุรกิจต่างๆ ในพื้นที่ การเติบโตของเมืองส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาสามารถจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมได้เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี ถึงแม้ในปี พ.ศ. 2563 รายได้จากการจัดเก็บเองลดลงเนื่องจากผลคณรัฐมนตรีมีมติลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราร้อยละ 90 เพื่อช่วยบรรเทาภาระภาษีแก่ประชาชนเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่รายได้รวมยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2564 มีรายได้ทั้งหมดประมาณ 127,000,000 บาท ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานะทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ปี พ.ศ. 2562-2564 (หน่วย: ล้านบาท)

แหล่งรายได้	2562	2563	2564
รายได้จัดเก็บเอง	16.6	8.99	9.84
รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้	67.66	61.86	65.51
เงินอุดหนุน	87.38	95.34	127.71
รวม	171.64	166.19	203.05

ที่มา : Department of Local Administration (2023)

การเติบโตของเมืองส่งผลต่อความต้องการบริการสาธารณะและบทบาทการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาจากปัญหาขยะ ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการประกอบธุรกิจ การประปา เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรและอัตรากำลังคนที่มีความรู้ความสามารถเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองให้ก้าวหน้าในปี พ.ศ. 2566 มีสถิติกำลังคน ข้าราชการและลูกจ้างพนักงานรวม 267 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จำแนกตามกอง/สำนัก ปี พ.ศ. 2566

รายการ	จำนวน(คน)
คณะผู้บริหาร	4
สมาชิกสภา อบต. และเลขานุการสภา	16
สำนักปลัด	47
กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	92
กองสวัสดิการสังคม	10
กองช่าง	52
หน่วยตรวจสอบภายใน	1
หัวหน้าส่วนราชการ	8
กองคลัง	33
กองส่งเสริมการเกษตร	4
รวม	267

ที่มา : Tha Sala Subdistrict Administrative Organization (2022)

ทั้งนี้การเติบโตของเมืองและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อเมืองในอนาคต (Alwedyan, 2022) แผนที่ภาชีนอกจากจะส่งผลต่อรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงการใช้งานของที่ดินซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญที่ช่วยในการวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน รวมทั้งการตัดสินใจและแผนพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก (Alwedyan, 2022) การขาดข้อมูลเกี่ยวกับการเติบโตของเมืองเชิงพื้นที่ส่งผลให้นักวางแผนไม่สามารถกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนได้ (Katyambo & Ngigi, 2017) สำหรับประเทศไทยมีนักวิจัยจำนวนหนึ่งพยายามขยายบทบาทของแผนที่ภาชีที่จากเครื่องมือในการเก็บภาชีเพื่อสร้างรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่การใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ถึงการเติบโตของเมือง เช่น งานของ Ratchapibulphob & Patmasiriwat (2022) ศึกษาความรู้การจัดการเมืองจากแผนที่ภาชี กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการขยายตัวของหน่วยงานราชการและแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อการขยายตัวของเมือง เช่น หมู่บ้านจัดสรร ห้างสรรพสินค้า จำนวนประชากร ราคาที่ดิน ขณะที่ผลงานวิจัยโดย Soisamut, Patmasiriwa & Stargel (2022) ศึกษาความรู้เมืองจากแผนที่ภาชีกรณีศึกษาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์พบว่า เมืองขยายออกตามถนนสายหลัก ศูนย์ราชการและมหาวิทยาลัยส่งผลต่อการเติบโตของเมืองและมูลค่าของที่ดินและทรัพย์สิน

ดังนั้นเพื่อเข้าใจถึงการเติบโตของเมืองท่าศาลารายงานวิจัยชิ้นนี้จึงใช้ข้อมูลแผนที่ภาชีและทะเบียนทรัพย์สินเป็นฐานในการวิเคราะห์เพื่อช่วยให้เข้าใจภูมิศาสตร์ของเมือง มูลค่าทรัพย์สินของเมืองอันเกิดจากมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของเมือง รวมทั้งนักวิจัยใช้วิธีการเชิงคุณภาพเพื่อเข้าใจ

ความเป็นมาและการเจริญเติบโตของเมืองเพื่อการวางแผนหรือนโยบายต่างๆ ในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการกระจายตัวของแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ลักษณะการใช้ประโยชน์ของแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มูลค่าทรัพย์สิน กิจกรรมแม่เหล็กเมือง เพื่อการเข้าใจภูมิศาสตร์เมืองและการเติบโตของเมือง
2. วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างเมืองและปัจจัยที่หนุนเสริมการเติบโตของเมืองประยุกต์ใช้แบบจำลองเศรษฐกิจมิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นการนำข้อมูลแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่บันทึกในแบบฟอร์ม (ภ.ด.ส.1) ปี พ.ศ. 2565 ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาพร้อมทั้งอภิปรายข้อแตกต่างระหว่างโซน การกระจายตัวของแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การใช้ประโยชน์ที่ดิน ราคาที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

$$\text{City} = \{\text{zone } 1, 2, \dots, n\}$$

$$\text{Zone} = \{\text{land plot, building}\} = \{L, B\}$$

$$\text{Land use} = \{\text{agr, community, commerce, public admin, vacant land}\}$$

$$\text{Value of city} = \text{land value} + \text{value of building}$$

แปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแม้จะอยู่ในเมืองเดียวกันจะมีความแตกต่างตามพื้นที่(โซน) โดยทั่วไปในแต่ละเมืองประกอบด้วย “โซนชั้นใน” หรือเป็นศูนย์กลางของเมืองเป็นพื้นที่เศรษฐกิจและมีกิจกรรมแม่เหล็ก “โซนชั้นกลาง” ซึ่งอยู่ในรอบกลางซึ่งมูลค่าระดับปานกลาง จำนวนไม่น้อยถูกใช้เป็นที่อยู่อาศัย และ “โซนชั้นนอก” ซึ่งราคาที่ดินต่ำกว่าใช้ประกอบกิจกรรมเช่นการเกษตร

แบบจำลองเศรษฐกิจมิติเรขาคณิต เพื่ออธิบายปัจจัยที่กำหนดมูลค่าทรัพย์สิน โดยมีตัวแปรสำคัญในแบบจำลองคือ

ตัวแปรในแบบจำลอง

(1)---- L = {L1, L2, L3, L4, L5} หมายถึง แปลงที่ดินจำแนกตามการใช้ประโยชน์ 5 รูปแบบ

(2)---- B = {B1, B2,.....Bn} หมายถึงสิ่งปลูกสร้าง บันทึกขนาดพื้นที่และรหัสประเภทของสิ่งปลูกสร้างตามแบบกรมธนารักษ์

(3)---- กิจกรรมแม่เหล็กในเมือง

แผนที่ภาษี ระบุ รหัสของสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งสะท้อนกิจกรรมแม่เหล็กคือสามารถดึงดูดให้ประชาชนมาใช้บริการหรือทำกิจกรรม (และทำให้เกิดผลต่อเนื่องที่เรียกว่า “ตัวทวีคูณ” ดังจะขยายความต่อไป

ตัวอย่างเช่น ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล สถานศึกษา คลังสินค้า โรงแรม สำนักงานที่ดิน

(4)---- VL มูลค่าที่ดิน หมายถึงผลคูณระหว่างพื้นที่ดินและราคาแปลงที่ดิน

$$(VL = PL * A \text{ โดยที่ } pl = \text{ราคาประเมินที่ดิน } A = \text{พื้นที่ ตารางวา})$$

(5)---- VB มูลค่าสิ่งปลูกสร้าง เป็นผลคูณของพื้นที่อาคาร/สิ่งปลูกสร้าง คูณด้วยราคาสิ่งก่อสร้าง

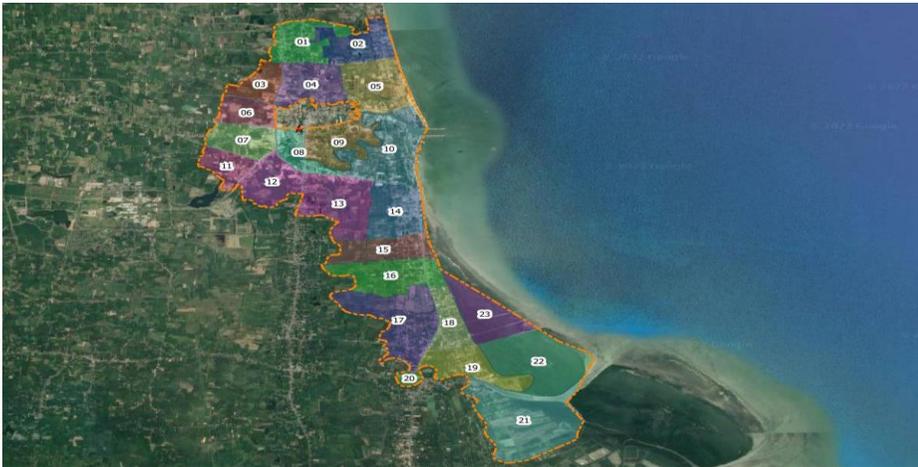
AB = พื้นที่สิ่งปลูกสร้าง pb = ราคาประเมินสิ่งปลูกสร้าง (หน่วย บาทต่อตารางเมตร)

(6)---- Vprop = VL + VB หมายถึงมูลค่าทรัพย์สิน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลใช้เป็นฐานการคำนวณภาวะภาษีในขั้นต้น ในรายละเอียดอนุญาตให้หักค่าเสื่อมของสิ่งปลูกสร้าง

งานวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพพหุนัยเสริมเพื่อเข้าใจประวัติความเป็นมาของเมือง การเปลี่ยนแปลงและการเติบโตของเมือง แนวโน้มในอนาคตของเมืองโดยการ 1) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือนายกองคการบริหารส่วนตำบลท่าศาลาซึ่งเป็นคนท่าศาลาโดยกำเนิด โดยดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามาแล้ว 4 สมัย (พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน) และพนักงานและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคือ เจ้าหน้าที่กองช่าง เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เช่น การสำรวจที่ดิน การแบ่งโซนแผนที่ภาษี การบันทึกข้อมูล การจัดทำแผนที่ภาษีและ การจัดเก็บภาษี 2) การศึกษาจากเอกสารต่างๆ (Documentary Research) เช่น เอกสารผังเมือง แผนพัฒนาท้องถิ่น รายงานประจำปี เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการอธิบายการเติบโตของเมือง

สรุปผลการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาจำแนกพื้นที่เพื่อการบริหารและบันทึกในแผนที่ภาษีออกเป็น 23 โซน โซนชั้นในหรือศูนย์กลางเศรษฐกิจของเมือง ได้แก่ โซน 3, 6, 7, 8, 11, และ 12 ดังภาพที่ 2 โซน 11 เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์และโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในขณะที่โซน 12 และ 7 เป็นบริเวณทางเข้ามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีหอพักและธุรกิจร้านค้าจำนวนมาก โซน 7 เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการหลายแห่ง เช่น โรงพยาบาลท่าศาลา สถานีตำรวจ สำนักงานที่ดิน เป็นต้น และโซน 8 เป็นที่ตั้งของห้างเทสโก้ โลตัสสาขาท่าศาลา สถานบริการเกือบทุกประเภท เช่น ธนาคาร ร้านหนังสือ ร้านอาหาร ฯลฯ โซนพื้นที่ชายฝั่งทะเลซึ่งยาว 12 กิโลเมตรคือ โซน 5, 10, 14, 15, 16, 22 และ 23 เป็นโซนที่ความเจริญมีไม่มากนัก เนื่องจากถูกจำกัดด้วยผังเมืองชุมชนรวมของท่าศาลา ทำให้นักลงทุนมองว่าการประกอบกิจการในพื้นที่เหล่านี้ยังมีข้อจำกัด เช่น สร้างการเป็นโรงแรม ในขณะที่โซน 22 และ 23 ส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์โดยส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่โซน 10 ดิตริมทะเลพื้นที่ครึ่งหนึ่งเป็นโฉนดแต่ที่เหลือเป็นที่ดิน นส.3ก ซึ่งเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งไม่ใช่โฉนดที่ดินจริงๆ

ภาพที่ 2 การแบ่งโซนแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ที่มา : Tha Sala Subdistrict Administrative Organization (2022)

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามีลักษณะสภาพพื้นที่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ในพื้นที่หมู่ที่ 10, 4, 5, 6, 7 มีลักษณะเป็นพื้นที่ดินเลนทับถมในพื้นที่หมู่ที่ 4, 14, 8 และมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำงานในพื้นที่หมู่ที่ 1 และ 3 เมื่อพิจารณาจากข้อมูลของจำนวนแปลงที่ดินและจำนวนอาคารสิ่งปลูกสร้างแยกตามโซนทั้งหมด 23 โซน มีจำนวนแปลงที่ดินรวม 14,932 แปลง เนื้อที่ดินรวมประมาณ 5.626 ล้านไร่ สิ่งปลูกสร้างทั้งหมด 3,464 รายการ มีพื้นที่ก่อสร้างรวมประมาณ 3.39 แสนตารางเมตร โซน 14 เป็นโซนที่มีจำนวนแปลงที่ดินมากที่สุด จำนวน 1,573 แปลง มีลักษณะเป็นชุมชนชาวมุสลิมด้านทิศตะวันออกติดทะเลอ่าวไทย มีถนนสายหลักคือ ถนนสายสุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช (ทล.401) สายเก่าพาดผ่าน ลำดับที่สอง ได้แก่ โซน 10 มีจำนวนที่ดิน 1,186 แปลง เป็นพื้นที่ต่อจากโซน 14 ทางด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออกติดทะเลอ่าวไทย ลำดับที่สาม ได้แก่ โซน 17 มีจำนวนแปลงที่ดิน 1,078 แปลง โซนที่มีจำนวนแปลงที่ดินน้อยที่สุดได้แก่ โซน 3 มีที่ดินจำนวน 3 แปลง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าชายเลน และโซน 20 มีที่ดินจำนวน 7 แปลง เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากมีคลองล้อมรอบ การวิเคราะห์ตามขนาดที่ดิน พบว่า โซน 17 มีเนื้อที่ดินมากที่สุดประมาณ 584,276 ตารางวา หรือประมาณ 1,460 ไร่ 2 งาน 76.0 ตารางวา น้อยสุด ได้แก่ โซน 3 และ โซน 7 เนื่องจากมีจำนวนแปลงที่ดินน้อยเพราะข้อจำกัดด้านสภาพพื้นที่และข้อกำหนดควบคุม

การวิเคราะห์จากการกระจายของสิ่งปลูกสร้างพบว่า โซน 8 เป็นโซนที่มีจำนวนสิ่งปลูกสร้างมากที่สุด 368 รายการ พื้นที่ก่อสร้างประมาณ 40,529 ตารางเมตร คิดเป็นพื้นที่ก่อสร้างเฉลี่ยประมาณ 110 ตารางเมตร ต่อหลัง ลำดับที่สอง ได้แก่ โซน 14 จำนวน 340 รายการ พื้นที่ก่อสร้าง 28,084 ตารางเมตร และลำดับที่สาม ได้แก่ โซน 10 จำนวน 299 รายการ พื้นที่ก่อสร้าง 25,751 ตารางเมตร หากพิจารณาพื้นที่ก่อสร้างโดยเฉลี่ยต่อรายการสิ่งปลูกสร้างพบว่า โซน 11 และ 12 เป็นโซนที่มีพื้นที่ก่อสร้างเฉลี่ยประมาณ 175 และ 130 ตารางเมตร ต่อรายการ ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นที่โซน 11 และ 12 เป็นโซนที่มีพื้นที่ติดต่อกับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อาคาร

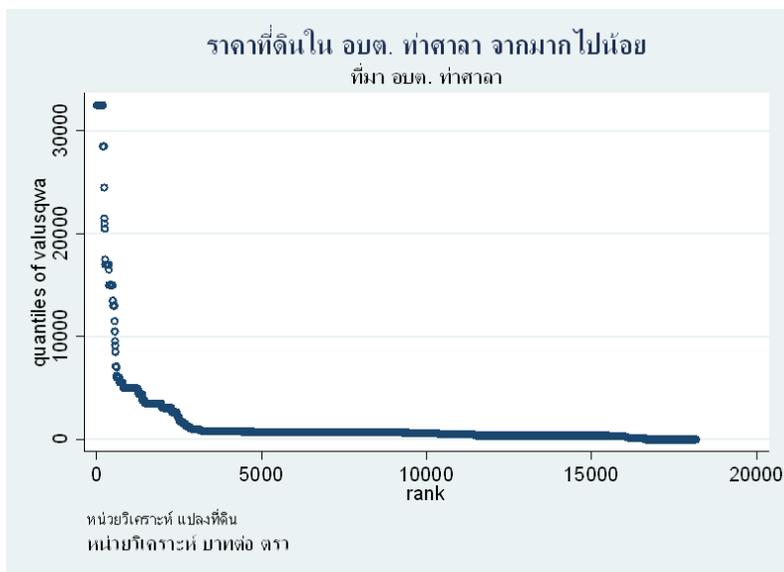
จำนวนมากมีลักษณะเป็นโรงแรมและหอพัก สลับกับร้านค้าและบ้านพักอาศัยเพื่อรองรับการอยู่อาศัยและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ของนักศึกษา บุคลากร และอาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ตารางที่ 3 จำนวนแปลงที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง ขนาดพื้นที่จำแนกตามโซน ปี พ.ศ. 2565

โซน	หน่วย(แปลง)	เนื้อที่(ตารางวา)	จำนวน(สิ่งปลูกสร้าง)	พื้นที่ใช้สอย(ตารางเมตร)
1	579	285,586	152	10,283
2	330	247,715	81	8,070
3	453	167,258	68	6,254
4	680	295,220	192	18,494
5	592	259,513	136	12,036
6	485	160,204	114	11,286
7	867	215,595	178	18,996
8	986	149,175	368	40,529
9	816	286,426	224	18,904
10	1,186	426,280	299	25,751
11	702	159,402	235	41,232
12	581	271,594	151	19,619
13	655	487,595	97	10,098
14	1,573	365,644	340	28,084
15	694	301,444	120	9,863
16	908	397,042	98	7,697
17	1,078	584,276	236	21,939
18	766	164,127	161	14,243
19	784	191,907	175	12,818
20	7	27,570	-	-
21	207	180,489	39	3,424
23	3	2,131	-	-
รวม	14,932	5,626,190	3,464	339,619

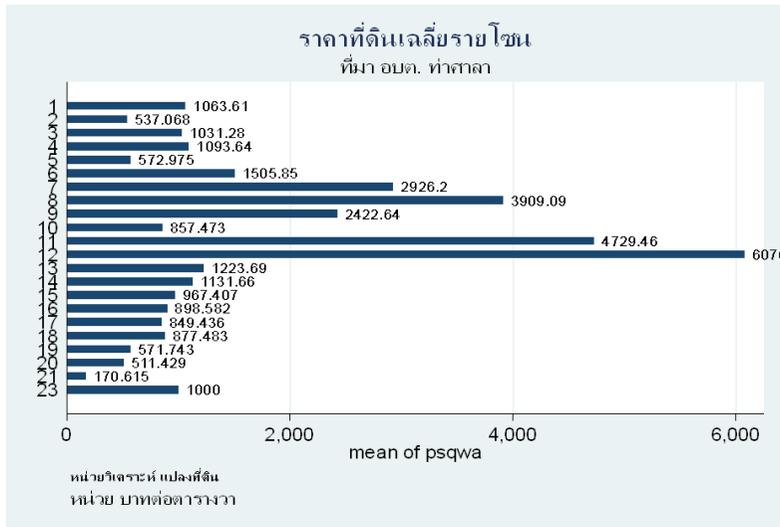
ราคาที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญต่อการคำนวณฐานภาษี ดังภาพที่ 3 แสดงราคาที่ดินเปรียบเทียบระหว่างโซน โดยมีข้อสังเกตดังนี้ ราคาที่ดินสูงสุดตารางวาละ 32,500 บาท จำนวน 180 แปลง ในโซน 7, 11 และ 12 เป็นที่ดินแปลงเล็กติดกับถนนวลัยลักษณ์ ราคาต่ำสุดตารางวาละ 130 บาทอยู่ในโซน 1, 6, 7, 10 และ 11 ส่วนใหญ่

มีสภาพเป็นที่ดินเกษตรกรรม หรือที่รกร้างว่างเปล่า ไม่ติดทางสาธารณประโยชน์ ระดับราคาที่ดินโดยเฉลี่ย ตารางวาละ 1,709 บาท

ภาพที่ 3 ราคาที่ดินในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ปี พ.ศ. 2565

ราคาที่ดินเฉลี่ย ดังภาพที่ 4 พิจารณาตามโซนสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ โซน 12 ตารางวาละ 6,076 บาท โซน 11 ตารางวาละ 4,729.46 บาท และ โซน 8 ตารางวาละ 3,909.09 บาท โดยโซน 11 และ 12 อยู่ในย่านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมใกล้มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พื้นที่โซน 8 เป็นย่านพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยเป็นที่ตั้งของห้างสรรพสินค้า และโรงเรียน ด้านทิศเหนือเป็นเขตติดต่อกับเทศบาลตำบลท่าศาลา มีโซนที่มีราคาที่ดินเฉลี่ยสูงกว่าตารางวาละ 2,000 บาท อีก 2 โซน ได้แก่ โซน 7 ตารางวา 2,926.20 บาท และ โซน 9 ตารางวาละ 2,422.64 บาท มีการใช้ประโยชน์เพื่อพาณิชยกรรมบริเวณริมถนนสายสุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช (ทล.401) สายเก่า เช่น โชว์รูมรถยนต์ และอยู่อาศัยบริเวณซอยย่อยต่างๆ

ภาพที่ 4 ราคาที่ดินเฉลี่ยจำแนกรายโซน สถิติในปี พ.ศ. 2565

เมื่อทำการศึกษาราคาที่ดินเฉลี่ยแยกตามโซนทั้ง 23 โซนพบว่า ราคาเฉลี่ยที่ดินของโซนที่ 12 และ 11 มีราคาสูง โดยมีราคาเฉลี่ย 4,729 บาท และ 6,076 บาทต่อตารางวาตามลำดับ ดังภาพที่ 4 โดยโซนที่ติดชายทะเลมีราคาที่ดินเฉลี่ยต่ำกว่าโซนอื่นๆ อาจเนื่องจากเป็นที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ และติดป่าชายเลนซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อทำการศึกษาราคาเฉลี่ยของที่ดินต่อตารางวาพบว่า ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 1,709 บาทต่อตารางวา โดยแปลงที่ดินที่ราคาสูงสุดคือ 32,500 บาทต่อตารางวา ราคาต่ำสุดคือ 130 บาทต่อตารางวา

ฐานข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาระบุว่ามีจำนวนสิ่งปลูกสร้าง 7,339 รายการ โดยจำแนกตามสภาพการใช้ประโยชน์ โดยมีข้อสังเกตดังนี้ สิ่งปลูกสร้างประเภทที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว (รหัส 100) มีจำนวนมากที่สุด คือ เป็นร้อยละ 84.83 ของสิ่งปลูกสร้างทั้งหมด ลำดับที่ 2 ได้แก่ สิ่งปลูกสร้างประเภทตึกแถว (รหัส 400) ที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม หรือการใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ชั้นล่างค้าขาย ชั้นบนอยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 8.42 ของสิ่งปลูกสร้างทั้งหมด ดังตารางที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนประชากรที่อาศัยในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีมากกว่าสามหมื่นคน

ตารางที่ 4 ประเภทสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาปี พ.ศ. 2565

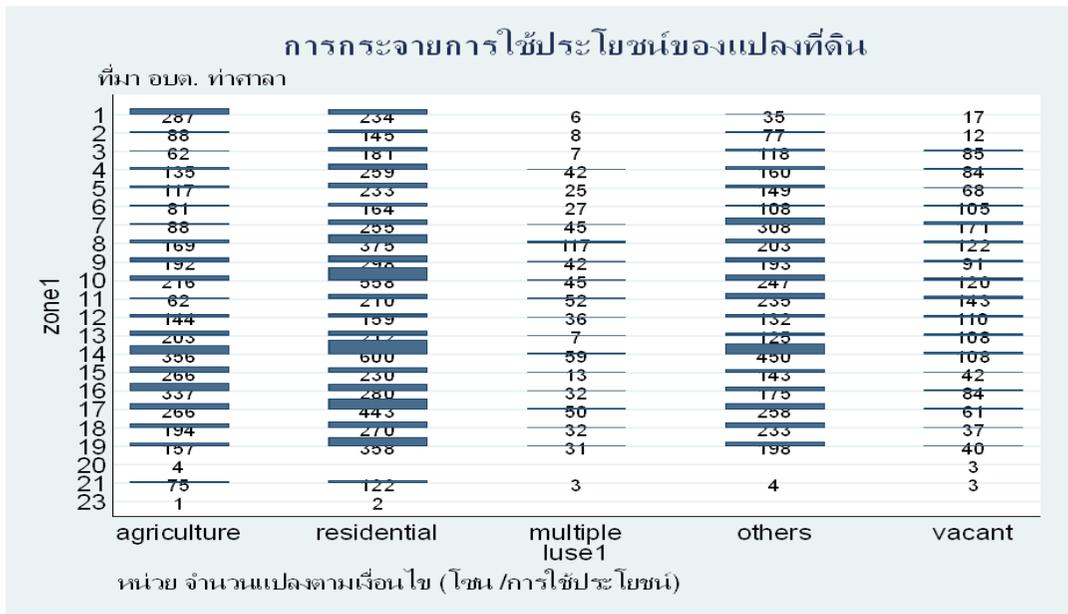
ประเภทสิ่งปลูกสร้าง			
รหัสประเภทโรงเรียนสิ่งปลูกสร้าง ¹	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
100	6,226	84.83	84.83
200	70	0.95	85.79
300	7	0.1	85.88
400	618	8.42	94.3
501	19	0.26	94.56
502	21	0.29	94.85
504	118	1.61	96.46
505	10	0.14	96.59
506	7	0.1	96.69
509	23	0.31	97
510	44	0.6	97.6
511	6	0.08	97.68
512	10	0.14	97.82
513	22	0.3	98.12
514	1	0.01	98.13
516	1	0.01	98.15
518	25	0.34	98.49
520	40	0.55	99.03
522	12	0.16	99.2
523	5	0.07	99.26

¹ รหัสประเภทโรงเรียนและสิ่งปลูกสร้าง เป็นรหัสสำหรับแบ่งประเภทสิ่งปลูกสร้างตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์โรงเรียน สิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ 100 หมายถึง บ้านเดี่ยว 200 หมายถึง บ้านแถว (ทาวน์เฮ้าส์) 300 หมายถึง ห้องแถว 400 หมายถึง ตึกแถว 501 หมายถึง คลังสินค้าพื้นที่ไม่เกิน 300 ตารางเมตร 502 หมายถึง คลังสินค้าพื้นที่เกินกว่า 300 ตารางเมตรขึ้นไป 504 หมายถึง โรงจอดรถ 505 หมายถึง สถานศึกษา 506 หมายถึง โรงแรม 509 หมายถึง สำนักงาน 510 หมายถึง ภัตตาคาร 511 หมายถึง ห้างสรรพสินค้า 512 หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 513 หมายถึง โรงงาน 514 หมายถึง ตลาด 516 หมายถึง อาคารพาณิชย์ ประเภทโฮมออฟฟิศ 518 หมายถึง โรงงานซ่อมรถยนต์ 520 หมายถึง อาคารอยู่อาศัยรวม 522 หมายถึง อาคารพาณิชย์ ประเภทโชว์รูมรถยนต์ 523 หมายถึง ห้องน้ำรวม 524 หมายถึง สระว่ายน้ำ 526 หมายถึง ลานคอนกรีต 527 หมายถึง ท่าเทียบเรือ เป็นต้น

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทสิ่งปลูกสร้าง			
รหัสประเภทโรงเรือนสิ่งปลูกสร้าง	ความถี่	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
524	2	0.03	99.29
526	4	0.05	99.35
527	3	0.04	99.39
528	45	0.61	100
รวม	7,339	100	

ภาพที่ 5 แสดงการใช้ประโยชน์จากแปลงที่ดินซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย อเนกประสงค์(อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม) ที่ดินว่างเปล่า และการใช้ประโยชน์อื่นๆ พบว่า ภาพรวมการใช้ประโยชน์ที่มีมากที่สุด ได้แก่ ที่อยู่อาศัย โดยโซน 14 และโซน 10 ใช้ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยมากที่สุด โซน 14 และโซน 16 ใช้เพื่อการเกษตรกรรมมากที่สุดตามลำดับ ส่วนโซนที่มีการใช้ประโยชน์อเนกประสงค์มากที่สุดในโซน 8 ซึ่งเป็นย่านค้าขายและอยู่อาศัยในชุมชนเมืองท่าศาลา

ภาพที่ 5 การกระจายของการใช้ประโยชน์แปลงที่ดิน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาปีพ.ศ. 2565

ตารางที่ 5 แสดงผลประมาณการสมการรีเกรสชัน โดยที่ตัวแปรตามหมายถึงมูลค่าทรัพย์สิน พร้อมกับข้อสันนิษฐานว่ามีตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือนำมาอธิบายตัวแปรตาม เช่น ขนาดแปลงที่ดิน ขนาดพื้นที่สิ่งปลูกสร้างลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ตัวแปรดัมมี่) และกิจกรรมแม่เหล็ก (เป็นตัวแปรดัมมี่ 0/1) สะท้อนลักษณะของสิ่งปลูกสร้าง เช่น โรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า อาคารชุด โดยส่วนใหญ่มักจะเลือกทำเลที่ตั้งใน

ใจกลางเมืองเพื่อความสะดวกการติดต่อของประชาชนที่รับบริการ อย่างไรก็ตามกิจกรรมแม่เหล็กอาจจะเลือกทำเลที่ตั้งนอกใจกลางเมือง เช่น คลังสินค้า ต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อการขนส่งและราคาที่ดินย่อมเยา

ค่าสัมประสิทธิ์สะท้อนผลเปลี่ยนแปลงต่อมูลค่าทรัพย์สิน เช่น sqwa = .797 สื่อความหมายว่า ถ้าขนาดพื้นที่แปลงที่ดิน เพิ่มขึ้น 1 ตารางวา หมายถึง มูลค่าทรัพย์สินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 797 บาท² ขนาดพื้นที่ของสิ่งปลูกสร้างหนึ่งตารางเมตร ส่งผลให้มูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้น 6321 บาท ดัชนีมีโซน 12 มีค่าบวกและค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 405.4 หมายถึง มูลค่าสูงกว่าค่าอ้างอิง 405.4 พันบาท

ตารางที่ 5 แสดงผลประมาณการสมการรีเกรสชัน มูลค่าทรัพย์สิน

Source	SS	df	MS	Number of obs	3,389
Model	5.5496e+09	31	179018881	F	270.370
Residual	2.2228e+09	3,357	662136.544	Prob > F	0.000
Total		3,388	2294090.23	R-squared	0.714
				Adj R-squared	0.711
				Root MSE	813.72
มูลค่าทรัพย์สิน			Coefficient	Std.Err	p-value
ตารางวา			0.797	0.040	0.000
ตารางเมตร			6.321	0.095	0.000
โรงแรม			-587.706	370.3188	0.113
คอนโด			1409.947	175.859	0.000
โรงเรียน			0		
โรงงาน			-842.706	296.095	0.004
ท่าเรือ			432.386	486.312	0.374
คลังสินค้า			-627.416	171.431	0.000
ห้างสรรพสินค้า			241.860	579.120	0.676
ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ตัวแปรดัมมี่)					
พักอาศัย			693.876	585.765	0.236
ใช้ประโยชน์หลายอย่าง			1373.205	587.296	0.019
อื่นๆ			754.671	587.171	0.199
ที่ว่างเปล่า			-40.137	1002.371	0.968

² หมายเหตุ ตัวแปรตาม คือ มูลค่าทรัพย์สิน 1 หน่วย หมายถึง “หนึ่งพันบาท”

ตารางที่ 5 (ต่อ)

โซน (ตัวแปรต้น)					
2			-334.577	115.102	0.004
3			-193.084	120.154	0.108
4			-213.589	91.230	0.019
5			-329.570	99.776	0.001
6			-264.930	103.892	0.011
7			-99.391	92.396	0.282
8			-136.863	81.794	0.094
9			-58.324	88.084	0.508
10			-186.397	83.354	0.025
11			51.429	89.343	0.565
12			405.407	95.963	0.000
13			5.584	108.189	0.959
14			-220.998	82.070	0.007
15			-177.994	101.430	0.079
16			-293.000	107.473	0.006
17			-271.372	86.614	0.002
18			-227.050	94.912	0.017
19			-338.511	92.958	0.000
21			-406.537	147.384	0.006
ค่าคงที่			-547.122	592.450	0.356

ตารางที่ 6 แสดงมูลค่าที่ดินและมูลค่าสิ่งปลูกสร้างของทรัพย์สินตามราคาประเมินทุนทรัพย์แยกเป็นรายโซน มูลค่าทรัพย์สินโดยภาพรวมโซน 8 มีมูลค่าทรัพย์สิน (มูลค่าที่ดิน+มูลค่าสิ่งปลูกสร้าง) มากที่สุด ประมาณ 585.7 ล้านบาท เนื่องจากเป็นโซนย่านการค้าของอำเภอท่าศาลา เป็นที่ตั้งของห้างสรรพสินค้า สถานศึกษา และที่อยู่อาศัยหนาแน่น มูลค่าที่ดินสูงสุด ได้แก่ โซน 17 มีมูลค่าที่ดินประมาณ 428 ล้านบาท มูลค่าสิ่งปลูกสร้างสูงสุด ได้แก่ โซน 11 ประมาณ 304.8 ล้านบาท และเป็นโซนที่มีสัดส่วนของมูลค่าสิ่งปลูกสร้างต่อมูลค่าทรัพย์สินมากถึงร้อยละ 58.5 เนื่องจากเป็นโซนที่ตั้งของโรงแรม หอพัก และอพาร์ทเมนต์ เพื่อรองรับการอยู่อาศัยของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ตารางที่ 6 มูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แยกรายโซน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ปี พ.ศ. 2565

โซน	มูลค่าที่ดิน	มูลค่าสิ่งปลูกสร้าง	มูลค่าทรัพย์สิน	สัดส่วนราคาสิ่งปลูกสร้าง
	พันบาท	พันบาท	พันบาท	ต่อมูลค่าทรัพย์สิน (%)
1	236,069.30	66,479.00	288,632.10	23.03
2	107,139.80	53,212.88	152,709.30	34.85
3	107,109.90	41,578.03	144,917.30	28.69
4	228,655.10	117,809.20	343,070.00	34.34
5	118,985.80	83,108.25	194,333.20	42.77
6	121,797.80	73,494.30	186,746.40	39.36
7	234,463.40	130,147.20	358,918.10	36.26
8	350,323.20	252,229.40	585,702.20	43.06
9	289,068.70	123,687.40	400,686.90	30.87
10	280,456.10	171,591.20	432,902.10	39.64
11	219,062.90	304,868.10	521,136.60	58.50
12	374,598.40	140,159.00	522,702.40	26.81
13	294,333.00	69,144.46	357,830.50	19.32
14	294,330.90	176,792.40	443,987.90	39.82
15	188,708.30	65,450.54	246,283.10	26.58
16	219,109.80	52,216.75	265,020.70	19.70
17	428,084.00	145,063.10	550,694.50	26.34
18	131,330.70	84,627.80	209,003.60	40.49
19	81,330.06	86,517.45	149,868.30	57.73
20	13,227.80	0.00	13,227.80	0.00
21	25,745.58	23,112.00	42,190.00	54.78
23	2,131.00	0.00	2,131.00	0.00
Total	4,346,061.00	2,261,289.00	6,412,694.00	35.26

กิจกรรมแม่เหล็กเป็นแหล่งที่ดึงดูดผู้คนเข้ามาเพื่อทำกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจก่อให้เกิดความเติบโตของเมืองตามตารางที่ 7 แบ่งกิจกรรมแม่เหล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเป็น โรงแรม คอนโด/อาคารชุด โรงเรียน โรงงาน ท่าเรือ คลังสินค้า และห้างสรรพสินค้า โซน 11 เป็นโซนที่มีกิจกรรมแม่เหล็กมากที่สุด รวม 27 แห่ง ประกอบด้วย คอนโด/อาคารชุด จำนวน 26 แห่ง และโรงงาน 1 แห่ง รองมา ได้แก่ โซน 8 มีจำนวน 8 แห่ง โซน 7 มีจำนวน 7 แห่ง ตามลำดับ หากพิจารณาตามประเภทของกิจกรรมแม่เหล็กที่มีมากที่สุด

ได้แก่ คอนโด/อาคารชุด จำนวน 32 แห่ง ลำดับสอง ได้แก่ คลังสินค้า จำนวน 25 แห่ง โรงงาน 8 แห่ง โรงแรม 5 แห่ง ห้างสรรพสินค้า 2 แห่ง และท่าเทียบเรือจำนวน 3 แห่งในโซน 5 และ 10

ตารางที่ 7 กิจกรรมแม่เหล็กในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จำแนกตามโซน ปี พ.ศ. 2565

โซน	โรงแรม	คอนโด/อาคารชุด	โรงเรียน	โรงงาน	ท่าเรือ	คลังสินค้า	ห้างสรรพสินค้า
1	0	0	0	2	0	0	0
2	0	0	0	0	0	1	0
3	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	2	0
5	0	0	0	0	1	0	0
6	0	0	0	0	0	3	1
7	0	2	0	1	0	4	0
8	1	2	1	1	0	3	0
9	0	0	0	0	0	3	0
10	0	0	0	1	2	1	0
11	0	26	0	1	0	0	0
12	0	2	0	2	0	0	0
13	3	0	3	0	0	0	0
14	0	0	0	0	0	4	0
15	0	0	0	0	0	0	0
16	0	0	0	0	0	0	0
17	1	0	1	0	0	2	1
18	0	0	0	0	0	1	0
19	0	0	0	0	0	1	0
20	0	0	0	0	0	0	0
21	0	0	0	0	0	0	0
23	0	0	0	0	0	0	0
รวม	5	32	5	8	3	25	2

อภิปรายผลการวิจัย

แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ ราคาที่ดิน มูลค่าที่ดิน จำนวนสิ่งปลูกสร้าง การระบุโซน และการใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนซึ่งถือเป็นข้อมูลที่สำคัญ นอกจากนี้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับเมืองในด้านต่างๆ เช่น การเติบโตของเมือง การใช้ประโยชน์ที่ดิน การกระจายโซนที่ดิน และเศรษฐกิจของเมือง การศึกษาการกระจายตัวของเมืองผ่านแผนที่ภาษีในกรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาโดยใช้ข้อมูลจากแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินปี พ.ศ. 2565 มีข้อสังเกตในประการสำคัญ ดังนี้ 1) จำนวนแปลงที่ดินในฐานข้อมูลระบุว่ามีจำนวน 14,932 แปลง และสิ่งปลูกสร้าง 3,464 แห่ง แปลงที่ดินจำแนกออกเป็น 5 ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ลำดับรองลงมาเพื่อการเกษตร และการใช้เอนกประสงค์ 2) ราคาที่ดินเฉลี่ย 1,709 บาทต่อตารางวาแต่ราคาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างโซน กล่าวคือ โซน 10 และโซน 12 ราคาเฉลี่ย 4,729 บาท และ 6,076 บาทต่อตารางวาตามลำดับ เปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นราคาที่ดินเฉลี่ย 500-1,000 บาท พื้นที่โซน 7,8,9 ราคาในระดับปานกลาง 2,000-3,000 บาทต่อตารางวา และ 3) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เป็นหนึ่งในกิจกรรมแม่เหล็กของเมือง เนื่องจากมีนักศึกษาและบุคลากรปฏิบัติงาน เป็นกลุ่มประชากรที่กำลังซื้อสูง เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าศาลาได้เตรียมการยกฐานะเป็น “เทศบาลเมือง” ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นผลดีต่อการบริหารเมือง เพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มจำนวนบุคลากร

ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องเมืองโดยเมืองมีความสำคัญในฐานะแหล่งผลิตและตลาดงานจ้างงาน (Goswami & Lall 2019) การที่ผู้คน ธุรกิจ และหน่วยงานรัฐมาตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกันมีผลต่อความต้องการที่ดินและการใช้ที่ดิน รวมถึงมูลค่าที่ดินในเมืองและการแบ่งโซน ทำให้ราคาที่ดินมีผลต่อที่ดินและทำเลที่เหมาะสมมีจำนวนจำกัด ปัจจัยที่เป็นแม่เหล็กดึงดูดคนหรือธุรกิจ เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ ถนนไฮเวย์ สถาบันการศึกษา โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น ในกรณีศึกษานี้พบว่ามหาวิทยาลัยเป็นแม่เหล็กที่ส่งผลต่อการเติบโตของเมือง แผนที่ภาษีสามารถนำมาเป็นฐานในการวิเคราะห์วิจัยการเติบโตของเมือง ตัวอย่างผลงานวิจัยในอดีตโดย Ratchapibulphob & Patmasiriwat (2022) ศึกษาการบริหารจัดการเทศบาลตำบลเมืองแม่เหียะจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเมืองหนึ่งที่เติบโตอย่างรวดเร็วซึ่งเกิดจากการขยายตัวนครเชียงใหม่ การขยายตัวของหน่วยงานราชการเช่นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โครงการหลวงดอยคำ ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร ห้างสรรพสินค้า การขยายตัวของจำนวนประชากร ราคาที่ดิน เทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นหนึ่งในหน่วยงานชั้นนำที่นำนวัตกรรมการสำรวจและสื่อสาร (โดรน และกล้องบันทึกภาพเพื่อวัดขนาดป้าย เป็นต้น) ทำให้ประมวลผลได้รวดเร็ว และวัดการเปลี่ยนแปลงในเมืองได้เป็นข้อมูลปัจจุบัน ในขณะที่ยังผลงานวิจัยโดย Soisamut, Patmasiriwa & Stargel (2022) กรณีศึกษาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์จากแผนที่ภาษีในปี พ.ศ. 2563 รายงานว่า เมืองกาฬสินธุ์ขยายออกตามถนนสายหลัก (ถนนสายสำคัญคือถนนถีนานนท์) นอกนี้เมืองยังเติบโตจากศูนย์ราชการ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ซึ่งเกิดจากการรวมของวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ 7 โซน โดยรายงานที่ ความเจริญของเมืองกระจุกตัวในโซนที่ 3 และโซน 4 ดังนั้นมูลค่าของที่ดินและ

ทรัพย์สินแตกต่างกันระหว่างโซนแม้ว่าอยู่ในเมืองเดียวกัน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เป็นหนึ่งในท้องถิ่นชั้นนำที่ได้จัดทำสำรวจแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ส่วนราชการถือครอง เพราะตามนัยของ พรบ. ภาษีและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2561 ทรัพย์สินของส่วนราชการที่นำไปใช้หาผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเมินภาษีโดยที่ผู้เช่าทรัพย์สินเป็นผู้จ่ายภาษี

การวิจัยนี้มีข้อจำกัดบางประการ 1) เนื่องจากแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเริ่มจัดทำได้ไม่นาน ข้อมูลที่นักวิจัยได้รับสะท้อนสถิติเพียงปีเดียวคือปี พ.ศ. 2565 จึงนำมาวิเคราะห์สถิติภาคตัดขวาง ความแตกต่างในมิติพื้นที่เป็นสำคัญ ในอนาคตเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บข้อมูลหลายปีและเปิดเผยต่อสาธารณะก็สามารถวัดความเปลี่ยนแปลง (พลวัต) ของโซนหรือวัดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ เช่น แปลงที่ดินการเกษตรลดลงปรับเปลี่ยนเป็นเชิงพาณิชย์กรรมหรืออุตสาหกรรมหรือเพื่อที่อยู่อาศัย 2) การประเมินมูลค่าทรัพย์สินในที่นี้คำนวณตาม “ราคากลาง” ที่กำหนดโดยกรมธนารักษ์โดยทั่วไปราคาต่ำกว่าราคาตลาด และ 3) แม้ว่าโดยหลักการการบันทึกแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินควรจะครบถ้วนแต่ในความเป็นจริงการสำรวจอาจจะไม่ครบถ้วน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ส่วนใหญ่ยังไม่ได้สำรวจแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ส่วนราชการถือครอง แต่ตามกฎหมายควรจะสำรวจให้ครบถ้วน เช่น พื้นที่ของส่วนราชการและวัดที่ให้ผลตอบแทนเชิงพาณิชย์ที่สามารถจัดเก็บภาษีได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาสามารถใช้ผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการเติบโตของเมือง การใช้ประโยชน์จากที่ดิน การกระจายโซนที่ดิน เศรษฐกิจของเมือง เป็นต้น ไปวางแผนการจัดบริการสาธารณะเพื่อรองรับการเติบโตของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในอนาคตควรขยายขอบเขตเพื่อวิเคราะห์ “ตัวทวีคูณท้องถิ่น” (Local Multiplier) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ผลลัพธ์การลงทุนหรือการใช้จ่ายของรัฐบาลและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นักวิจัยจำเป็นต้องสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก) ปริมาณการจ้างงานในเมืองหรือจำแนกตามโซน ข) กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องจากรายจ่ายการบริโภคอาหาร รายจ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย รายจ่ายการคมนาคมของประชาชน ค) แผนที่ภาษีมีบทบาทเสมือน “ลายแทง” สำหรับนักวิจัยในการออกแบบสำรวจข้อมูล เพราะการที่รู้ล่วงหน้า ห้างสรรพสินค้าส่วนใหญ่อยู่ในโซนใด โซนใดเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการที่จะมีผู้คนมาใช้บริการในแต่ละวันจำนวนมาก เช่น การทำธุรกรรมซื้อขายจาด้านที่ดิน ผู้คนเข้ามาใช้บริการของสำนักงานที่ดิน จังหวัด/อำเภอ โรงพยาบาลขนาดใหญ่เป็นอีกตัวอย่างของกิจกรรมแม่เหล็กที่มีประชาชนเข้ามาใช้บริการจำนวนมาก ทั้งนี้การวิจัยตัวทวีคูณท้องถิ่นยังมีน้อย แต่ในประเทศพัฒนาแล้วและมีฐานข้อมูลที่ดี มีผลงานวิจัยเศรษฐกิจเมืองจำนวนมาก บันทึกข้อมูลการจ้างงานและที่อยู่อาศัยในแต่ละเมือง นอกจากนี้ตามหลักอุดมคติ การจัดทำแผนที่ภาษีควรสำรวจทุกแปลงและสิ่งปลูกสร้าง โดยนับรวมพื้นที่ถือครองของส่วนราชการและวัด แต่ในสภาพเป็นจริงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากยังมิได้ประมวลข้อมูลสนเทศได้ครบถ้วน เป็นประเด็นนโยบายที่

ควรจะเร่งผลักดันต่อไป การสำรวจแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งวัดขนาดป้ายอาคารจะยังมีข้อบกพร่องหรือสำรวจไม่ครบถ้วน เป็นหัวข้อที่น่าจะติดตามและคาดว่าจะนำมาผลมาเสนอต่อสาธารณสุขในโอกาสต่อไป ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

References

- Alwedyan, S. (2022, September). Monitoring Urban Growth and Land Use Change Detection with Gis Techniques in Irbid City, Jordan. **International Review for Spatial Planning and Sustainable Development**, 11(1), 253-275.
- Chaowalit, A. (2022, November 22). President of Tha Sala Subdistrict Administrative Organization, Interview. [In Thai]
- Department of Local Administration. (2023). **Local Government Organizations Revenue**. [Online]. Available: <http://www.dla.go.th/work/money/index.jsp> [2023, May 18]. [In Thai]
- Goswami, A. G., & Lall, S. V. (2019). **Jobs and Land Use within Cities: A Survey of Theory, Evidence, and Policy**. [Online]. Available: https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/35083/wbro_34_2_198.pdf?sequence=1&isAllowed=y [2023, May 18].
- Katyambo, M. M., & Ngigi, M. M. (2017). Spatial Monitoring of Urban Growth Using GIS and Remote Sensing: A Case Study of Nairobi Metropolitan Area, Kenya. **American Journal of Geographic Information System**, 6(2), 64-82.
- Ratchapibulphob, P., & Patmasiriwat, P. (2022). **Urban Management from Tax Maps: A Case study of Mae Hia Municipality, Chiang Mai Province, Provincial growth and inequality in Thailand Volume 3**. Bangkok: P.A. Living Company Limited. [In Thai]
- Soisamut, N., Patmasiriwa, D., & Stargel, P. (2022). **City knowledge from tax map: A Case Study of Kalasin Municipality, Provincial growth and inequality in Thailand Volume 3**. Bangkok: P.A. Living Company Limited. [In Thai]
- Tha Sala Subdistrict Administrative Organization. (2022). **Local development plan 2018-2022**. [Online]. Available: https://www.thasala.go.th/files/com_strategy/2022-09_c77201d07a621f0.pdf [2023, May 18]. [In Thai]
- Walailak University (2023). **Summary of the number of current students at all educational levels. Service Education Center**. [Online]. Available: https://ces.wu.ac.th/registrar/student_total27.asp [2023, May 18]. [In Thai]

Walailak University. (2023a). **Personnel Information in Fiscal Year 2023**. [Online]. Available:
https://hro.wu.ac.th/personnel_info/ [2023, May 18]. [In Thai]

สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

The Status of the Autonomous University and Local Community

Empowerment

ธีรพงศ์ พรหมวิชัย*

Dhirapong Promwichai

นันทิยา สัตยวาที*

Nuntiya Sattayawatee

รตา อนุตตรังกูร*

Rata Anuttarangoon

Received : April 23, 2023

Revised : October 25, 2023

Accepted : April 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างสถานภาพความเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กับพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน คณะผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการเก็บข้อมูลจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ช่วงปี พ.ศ. 2564-2565 โดยใช้แนวคิด “มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” และแนวคิด “การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น” เป็นแนวทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเป็นสถานภาพที่ช่วยส่งเสริม บทบาทด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยมากกว่าจะเป็นอุปสรรค แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารสูง จึงมีข้อควรระวังว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยอาจจะปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินพันธกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นไปตามใจชอบ และทิศทางที่น่าจะเป็น ก็คือการลดความสำคัญของพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นลง เนื่องจากพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นเป็นพันธกิจที่ให้ผลตอบแทนในรูปเม็ดเงินต่ำหรืออาจจะไม่ให้เลย และรัฐก็ไม่มีอำนาจบีบบังคับ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐให้ดำเนินพันธกิจด้านนี้มากเท่าตอนที่เป็นมหาวิทยาลัยในระบบราชการ

คำสำคัญ : การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น / ชุมชนเข้มแข็ง / มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

*อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Lecturer in Political Science Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Sawan Rajabhat University(Corresponding Author) e-mail: dhirapong.p@sru.ac.th

ABSTRACT

The purpose of this research is studying about compatibility between the status of the Autonomous university and the university's mission on local community development, to make suggestions for Nakhonsawan Rajabhat University and other universities which have same contexts. The research team collect information from documentary research, expert interviews, and data collection from Nakhonsawan Rajabhat University personnels during 2021-2022, then, using the concept of "Autonomous university" and "Community empowerment" as the study approaches. Results of this research revealed that being Autonomous university is supporting more than obstructing the university's role on local community development, but the Autonomous university have the high freedom and high flexibility administration; therefore, they should be careful that the university executive committee will change the way of local community supported-mission as they wish. There is a high possibility that the executive committee of Autonomous university will turn the local community supported-mission down, because the local community supported-mission is the low or non-money return-mission and the government has no power to oppress Autonomous university as much as when it was public university.

Keywords : Local Community Empowerment / Strong Community / Autonomous University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาสังคมเป็นบทบาทสำคัญที่มหาวิทยาลัยถือปฏิบัติเรื่อยมา นับตั้งแต่ มหาวิทยาลัยแห่งแรกอย่างอคาเดมี (Academy) ของเพลโต (Plato) ในนครรัฐเอเธนส์โบราณ ที่มุ่งผลิตคนที่มีความรู้รอบทั้งในศาสตร์เกี่ยวกับมนุษย์และศาสตร์เกี่ยวกับธรรมชาติออกไปเป็นพลเมืองรับใช้นครรัฐ (Houser, 2008) มหาวิทยาลัยของคริสตจักรในยุคกลาง ที่มุ่งฝึกอบรมนักบวชเพื่อออกไปปฏิบัติภารกิจศักดิ์สิทธิ์ในการเผยแผ่ความรู้และเป็นที่พักทางใจของชาวคริสเตียน โรงเรียนชั้นสูง (Grande Ecole) ในฝรั่งเศสช่วงต้นสมัยใหม่ที่มุ่งผลิตคนที่มีความรู้หลากหลายสาขาเพื่อไปเป็นผู้นำประเทศในด้านต่างๆ มาจนถึงวิทยาลัยประจำรัฐ (State Colleges) ในสหรัฐอเมริกาและสถาบันโพลิเทคนิก (Polytechnics Institutions) ในอังกฤษช่วงสงครามเย็นที่ช่วยให้ผู้คนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง ยกกระดับคุณภาพชีวิตของพวกเขาผ่านการสอนวิชาชีพ และปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และประชาธิปไตยให้แก่พลเมือง (Moscardini, Strachan & Vlasova, 2020, pp. 2-4)

แต่บทบาทดังกล่าวนี้ของมหาวิทยาลัยก็ถูกลดความสำคัญลงเมื่อระบบทุนนิยม (Capitalism) ขยายตัวขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 17-18 มหาวิทยาลัยในอังกฤษจำนวนมากเริ่มหันเหออกจากวิถีทางดั้งเดิมไปเน้นการจัดการเรียนการสอนเฉพาะสาขาที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้ และแสวงหาความมั่งคั่งได้มากขึ้น จนกระทั่ง

จอห์น เฮนรี นิวแมน (John Henry Newman) ผู้เขียนหนังสือ แนวคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย (The Idea of a University) ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1875 ต้องออกมาเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยในอังกฤษหันกลับไปจัดการเรียนการสอนในสาขาความรู้ที่หลากหลาย โดยเชื่อว่ามหาวิทยาลัยสามารถที่จะมอบมุมมองที่หลากหลายแก่ผู้เรียนไปพร้อมกับการผลิตผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้งได้ (Lanford, 2019, p. 3) ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าแนวคิดแบบทุนนิยมที่แทรกซึมเข้าสู่มหาวิทยาลัยนั้นเชื่อว่าตลาดเป็นระบบการจัดสรรทรัพยากรและโอกาสต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพมากกว่ารัฐ สังคม หรือชุมชนท้องถิ่น การผลิตคนเพื่อตอบสนองความเจริญของตลาดจึงสำคัญกว่าการผลิตคนเพื่อตอบสนองความเจริญองงามของศีลธรรม ของชาติบ้านเมือง หรือของชุมชนท้องถิ่นอันอุดมความหลากหลาย

อย่างไรก็ดี แม้ว่ากระแสทุนนิยมจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ หลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยในยุโรปและสหรัฐอเมริกา แต่เนื่องจากแนวคิดเสรีนิยมแบบเดิมหรือที่เรียกว่า “เสรีนิยมคลาสสิก” (Classical Liberalism) ซึ่งเป็นแนวคิดต้นกำเนิดของระบบทุนนิยม (ทุนนิยมในอีกความหมายหนึ่งก็คือเสรีนิยมทางเศรษฐกิจ) มีมุมมองที่แบ่งแยกภาคธุรกิจกับภาคเอกชนออกจากกันอย่างชัดเจน โดยกำหนดให้การบริหารจัดการพื้นที่ทางเศรษฐกิจตกอยู่กับภาคเอกชน ส่วนการบริหารจัดการพื้นที่ทางสังคม/การเมืองตกอยู่กับภาครัฐ (Aiyara, 2013, p. 14) การเปลี่ยนแปลงเป้าหมายการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในช่วงนั้น (ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1) จึงเป็นลักษณะของการแยกประเภทของมหาวิทยาลัยออกเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน (Private University) กับมหาวิทยาลัยรัฐบาล (Public University) เพื่อตอบสนองเป้าหมายที่แตกต่างกันโดยไม่ผสมปนเปซึ่งกันและกัน

ต่อมา การแบ่งแยกด้วยเส้นแบ่งดังกล่าวเริ่มเลือนลางลงเมื่อบรรดาประเทศต่างๆ ในยุโรปและสหรัฐอเมริกาประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ในช่วง ค.ศ. 1929-1939 อันเนื่องมาจากการขยายตัวมากเกินไปของธุรกิจภาคเอกชนจนก่อให้เกิดฟองสบู่ จนทำให้รัฐบาลของประเทศต่างๆ ตัดสินใจข้ามเส้นแบ่งมาแทรกแซงและควบคุมพื้นที่ทางเศรษฐกิจมากขึ้น ไม่ปล่อยให้เอกชนดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจกันอย่างเสรีมากเกินไป สถานการณ์นี้เกิดขึ้นภายใต้หน้าฉากของแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบใหม่ในตอนนั้นที่เรียกว่า “ลัทธิเคนส์เซียน” (Keynesian) มหาวิทยาลัยของรัฐที่เดิมทีก็แบ่งแยกประเภทกันกับมหาวิทยาลัยเอกชนอยู่แล้ว จึงดูเหมือนจะยิ่งมั่นคงมากขึ้นในการที่จะไม่ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนไปมุ่งเน้นการผลิตคนเพื่อป้อนระบบตลาด สามารถมุ่งเน้นการผลิตคนเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาสังคมและชุมชนท้องถิ่นต่อไปได้ เนื่องจากได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐในรูปแบบสวัสดิการขั้นพื้นฐานเพื่อจัดการศึกษา (Aiyara, 2013, p. 15)

อย่างไรก็ตาม ความพลิกผันที่ไม่คาดคิดซึ่งส่งผลกระทบต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยรัฐก็เกิดขึ้นเมื่อแนวคิดแบบเคนส์เซียนประสบความล้มเหลวในการบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจฝืดเฟ้อ (Stagflation) ที่เกิดขึ้นในประเทศอุตสาหกรรมอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน (Oil Shocks) ในปี 1973 และ 1979 เพราะการเข้ามาแทรกแซงของรัฐตามแนวคิดแบบเคนส์เซียนทำให้ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรที่ดีของกลไกตลาดถูกลดทอนลงไป รัฐบาลหลายประเทศเข้าควบคุม/แทรกแซงระบบเศรษฐกิจมาก

เกินไป ในกิจการหลายอย่างที่ภาครัฐไม่ถนัด จึงก่อให้เกิดความตกต่ำ ตัวอย่างเช่น การเกิดภาวะการว่างงานที่ สูงขึ้นในอังกฤษในปี 1970 จนต่อมาเกิดการประท้วงหยุดงานในหลายเมืองในปี 1974 (Fulcher, 2011, p.99) สภาวะการณ์ที่เลวร้ายนี้ทำให้รัฐบาลหลายประเทศหันกลับมาทบทวนบทบาทของตน รัฐบาลหลายแห่งเริ่มวางมือ จากพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่ตนเคยเข้าแทรกแซง/ควบคุม และไม่เพียงเท่านั้น การปล่อยพื้นที่ทางเศรษฐกิจให้ กลับไปอยู่ในการบริหารจัดการของภาคเอกชนระลอกหลังนี้ ยังทำให้ภาครัฐเริ่มเห็นถึงความไม่มีประสิทธิภาพ ของระบบราชการ (Bureaucratic System) ที่ภาครัฐใช้ในการบริหารจัดการกิจการต่างๆ มากขึ้นด้วย (Aiyara, 2013, p. 22)

การหวนกลับสู่ระบบที่ให้เสรีภาพเอกชนในการบริหารจัดการพื้นที่ทางเศรษฐกิจก็คือการหวนกลับมาของ แนวคิดเสรีนิยม แต่แนวคิดเสรีนิยมที่กลับมาใหม่ในช่วงทศวรรษ 1970-1980 มีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างจาก เสรีนิยมคลาสสิก ดังนั้นจึงเรียกว่า “เสรีนิยมใหม่” (Neo-liberalism) ซึ่งความแตกต่างสำคัญที่เสรีนิยมใหม่มีต่อ เสรีนิยมคลาสสิกก็คือ เสรีนิยมใหม่ไม่ได้แบ่งแยกเด็ดขาดว่ากิจการที่ตอบสนองโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม/ การเมือง ไม่ใช่ตอบสนองตลาด ต้องดำเนินการโดยรัฐบาล นักคิดคิดเสรีนิยมใหม่อย่าง เฟเดอริก ออกัสต์ ฟอน ฮายค (Frederick August Von Hayek) และ มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) เห็นว่าระบบการ บริหารงานแบบเอกชนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพกว่าระบบราชการ (Aiyara, 2013, pp. 29-30) ดังนั้น แม้แต่ กิจการของรัฐบาลก็ควรถูกบริหารจัดการด้วยระบบแบบเอกชน ด้วยเหตุนี้ กระแสการปฏิรูประบบราชการ (Bureaucratic Reformation) เพื่อถ่ายโอนกิจการของรัฐไปให้เอกชน หรือเพื่อนำเอาระบบการบริหารจัดการ แบบเอกชนมาใช้ในหน่วยงานของรัฐ จึงเกิดขึ้น

การบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีบริหารจัดการแบบเอกชนถูกเรียกว่า “การจัดการภาครัฐแนว ใหม่” (New Public Management-NPM) อันเป็นการปฏิรูประบบราชการโดยให้ความสำคัญกับระบบการ บริหารจัดการ การมุ่งเน้นประสิทธิภาพ การลดทอนค่าใช้จ่ายภาครัฐ การใช้ระบบสัญญาว่าจ้างระยะสั้น ความ เป็นอิสระทางการบริหาร การลดขั้นตอนการปฏิบัติ การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น (Surakan & Bungchan, 2016, p. 59) โดยการนำเอาการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในหน่วยงานราชการนั้น ได้รับอิทธิพล จากกระแสโลกาภิวัตน์ สภาพการแข่งขันระหว่างประเทศ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และสุดท้ายคืออิทธิพลจาก กระแสแนวคิดแบบเสรีนิยมใหม่ ที่ต้องการลดขนาดและบทบาทของภาครัฐที่ด้อยประสิทธิภาพลง (Sangstam, 2010, p. 127)

การเกิดขึ้นของกระแสการปฏิรูประบบราชการด้วยแนวคิดเสรีนิยมใหม่-การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยรัฐในหลายๆ ประเทศ ให้เปลี่ยนจากการผลิต ผลเมืองมาเป็นการผลิตแรงงานป้อนระบบตลาด ยกตัวอย่างในสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงต้นทศวรรษ 1970 มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่มีความหมายกับประชาชน คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ รัฐบาลอเมริกันทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการทำเพื่อประชาชน และเพื่อสาธารณะผ่านสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ สาธารณสุข และโครงการพัฒนาด้านความมั่นคงของรัฐบาลเอง และยังมีทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่ยากจนจำนวนมาก ให้สามารถเข้าศึกษาต่อทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐ

และของเอกชน แต่ทว่าตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา พันธกิจของมหาวิทยาลัยในการให้การศึกษาระดับสูง (Higher Education) แก่ประชาชนชาวอเมริกันอย่างทั่วถึงกลับถูกลดระดับลง รัฐบาลมลรัฐตั้งงบประมาณสนับสนุนมหาวิทยาลัยของรัฐลง การให้ทุนสนับสนุนรายหัวของนักศึกษาลดลงอย่างมาก ผลก็คือ มหาวิทยาลัยต่างๆ ต้องหาทางเอาตัวรอดด้วยการหารายได้จากทางอื่น ซึ่งรายได้อย่างแรกที่สามารถสรรหาได้ก็คือการขึ้นค่าเล่าเรียนในอัตราก้าวกระโดด ค่าใช้จ่ายที่ครอบครัวยุคอเมริกันรายได้น้อยต้องใช้ในการส่งลูกเรียนจนจบ 4 ปีในมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 เพราะฉะนั้นมหาวิทยาลัยจึงกลายเป็นสถานที่สำหรับคนรวยระดับบนของสังคมเท่านั้น (Kittivejkul, 2014, pp. 119-120)

ในประเทศไทย กระแสเสรีนิยมใหม่-การจัดการภาครัฐแนวใหม่กระทำต่อมหาวิทยาลัยของรัฐในลักษณะที่ค่อนข้างต่างออกไป รัฐบาลไทย 2 ชุดในช่วง พ.ศ. 2507-2517 ที่เริ่มมีแนวคิดจะปฏิรูปลงสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร และ รัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ไม่ได้ผลักดันให้มหาวิทยาลัยปฏิรูปด้วยการเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการไปเป็นแบบเอกชนโดยให้คงสถานะมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานในระบบราชการไว้ แต่ให้มหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพทางกฎหมายไปด้วย โดยไม่ได้เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน แต่ให้เป็น “มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” (Autonomous University) (Intagoon, 2014, p. 64) ซึ่งมหาวิทยาลัยจะเป็นอิสระจากระบบการบริหารงานแบบราชการ แต่จะยังถูกกำกับโดยรัฐบาลในแง่ของการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานต่างๆ เช่น มาตรฐานการให้การศึกษาและมาตรฐานการใช้จ่าย และจะยังได้รับการดูแลโดยรัฐบาลในบางเรื่อง เช่น การอุดหนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่มหาวิทยาลัยในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินพันธกิจที่จำเป็น (Suwankul, 1999, p. 4)

การผลักดันให้เกิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐขึ้นในประเทศไทยเริ่มต้นมาตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร แต่มาประสบความสำเร็จเป็นรูปเป็นร่างในช่วง พ.ศ. 2514 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการเรื่องมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และได้มอบหมายให้สภาการศึกษาแห่งชาติในขณะนั้นทำการร่างพระราชบัญญัติและจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐขึ้นมา อย่างไรก็ตาม ในเวลาดังกล่าว กระแสความคิดเห็นด้านตรงข้ามก็เริ่มก่อตัวขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่แสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยต่อการเปลี่ยนมหาวิทยาลัยของพวกเขาซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยรัฐที่เป็นส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยมีประเด็นที่เป็นความกังวลและถูกนำมาใช้ในการคัดค้าน 2 ประเด็นหลัก คือ (1) ความมั่นคงทางอาชีพของบุคลากรในมหาวิทยาลัย และ (2) ค่าเล่าเรียนของนักศึกษา (Nakhornthap, 2013, pp. 214-217)

แม้จะได้รับการต่อต้านอย่างหนักอยู่หลายปี แต่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรกของประเทศไทยก็ถูกก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2533 ได้แก่ “มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี” และหลังจากนั้นเป็นต้นมาก็มีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเกิดขึ้นตามมาอีก 28 แห่ง รวมเป็น 29 แห่งในปัจจุบัน โดยในจำนวนนี้มี “มหาวิทยาลัยสวนดุสิต” เป็นกรณีที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่เปลี่ยนสถานภาพมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ (Rajabhat University) อันเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มที่เรียกได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อชุมชนท้องถิ่น มีบทบาทโดดเด่นด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมหาวิทยาลัยกลุ่มนี้มีแนวโน้มจะสูญเสียตัวตนมากที่สุดหลังการเปลี่ยนแปลง

สถานภาพ เนื่องจากตัวตนของมหาวิทยาลัยเดิมผูกอยู่กับพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น แต่เมื่อมหาวิทยาลัยกลุ่มนี้เปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีความอิสระ/คล่องตัวในการบริหารมากขึ้น พันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยก็มีโอกาสสูงที่จะถูกลดลง เนื่องจากพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นเป็นพันธกิจที่มักไม่ก่อให้เกิดผลตอบแทน และผู้บริหารมหาวิทยาลัยก็ไม่ถูกรัฐบีบบังคับให้ดำเนินพันธกิจนี้อย่างเข้มข้นมากเท่าตอนที่ยังเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ

คณะผู้วิจัยเห็นว่า การเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นตัวอย่างที่ดีของความยากจะประสานระหว่างพื้นฐานเดิมของมหาวิทยาลัยกับสถานภาพใหม่ที่จะเปลี่ยนไป เป็นก่อนจะเปลี่ยนสถานภาพ มหาวิทยาลัยจะต้องทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้รอบด้านมากกว่ามหาวิทยาลัยประเภทอื่น ศึกษาถึงข้อดี-ข้อเสียที่การเปลี่ยนสถานภาพจะส่งผลต่อมหาวิทยาลัย ต่อพันธกิจด้านการบริการชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย และสำคัญที่สุดคือต่อนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเดินทางสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น” เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคและข้อควรคำนึงในการเปลี่ยนสถานภาพของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการศึกษาความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยคณะผู้วิจัยได้หยิบเอาบทบาทของมหาวิทยาลัยในแง่ของการช่วยเหลือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาเป็นประเด็นหลักในการศึกษาวิเคราะห์ เพราะเป็นบทบาทที่จะถูกทำลายมากที่สุดหากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กับแนวทางและกระบวนการในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น
2. เพื่อสร้างข้อเสนอแนะต่อการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

การศึกษาข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1.1 คัดเลือกเอกสารประเภทที่เป็นแผนพัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศและของมหาวิทยาลัยต่างๆ จากแหล่งข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเดิม แหล่งข้อมูลของสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมในปัจจุบัน และแหล่งข้อมูลของมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเลือกเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของ “มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 20 ชิ้น

1.2 คัดเลือกเอกสารประเภทที่เป็นรายงานการวิจัย จากแหล่งข้อมูล เช่น ฐานข้อมูล Thailis และแหล่งข้อมูลการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเลือกเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และแนวทางและกระบวนการในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น จำนวน 15 ชิ้น

1.3 คัดเลือกเอกสารประเภทที่เป็นบทความ สรุปลงสาระสำคัญของการเสวนาต่างๆ และข่าว จากแหล่งข้อมูลของวารสารวิชาการต่างๆ หนังสือ และเว็บไซต์ข่าว จำนวน 40-50 ชิ้น

2. รวบรวมคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นประกอบด้วย

2.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการผลักดันการเปลี่ยนสถานภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐซึ่งเป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) โดยเกณฑ์คือผู้ให้ข้อมูลจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในบริบทที่สัมพันธ์กับกรณีศึกษา

2.2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ระดับแกนนำในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และมีประสบการณ์ในการเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ผู้ให้ข้อมูลจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น/การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นในบริบทที่สัมพันธ์กับกรณีศึกษา

3. รวบรวมคำให้สัมภาษณ์และข้อมูลจากการสนทนากลุ่มกับบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามวัตถุประสงค์ (Stratified Purposeful Sampling) ประกอบด้วย

3.1 ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะ และสำนักต่างๆ จำนวน 19 คน

3.2 คณาจารย์ จำนวน 12 คน (เคยปฏิบัติงานด้านชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย 5 คน)

3.3 พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน จำนวน 12 คน (เคยสนับสนุนงานด้านชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย 4 คน และเป็นเลขานุการคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 2 คน เป็นเจ้าหน้าที่ทั่วไป 6 คน)

3.4 นักศึกษา จำนวน 20 คน (เป็นผู้นำนักศึกษา เช่น นายกองคณาธิการนักศึกษา สภานักศึกษา สโมสรนักศึกษาของคณะ จำนวน 7 คน นักศึกษาทั่วไป 13 คน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยจะนำเอาหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ได้จากการสรุปแนวคิดของผู้เสนอแนวคิดหลายคน/หลายสำนัก อาทิ แนวคิดมหาวิทยาลัยจัดการตนเอง (University Autonomy) ในปฏิญญาลิสบอน (Lisbon Declaration) ค.ศ. 2005 (European University Association, 2007) แนวคิดเรื่องสมดุลระหว่างการจัดการตนเองของมหาวิทยาลัยกับการควบคุมของรัฐ (Balance between University Autonomy and the State Regulation) ของเวียเชสลาฟ เรซนิค (Vyacheslav Reznik) (Rayevnieva, 2018) และแนวคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐของ Suwankul (1999), Weerathaworn (2006) และ Srisa-an (2015) มาเปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นที่ได้จากการสรุปแนวคิดของผู้เสนอแนวคิดหลายคน อาทิ แนวคิดการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน (Community Empowerment) ของ Wasee (1990) และ Laverack (2009) และแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง (Community Self-sufficiency Economy) ของ Department of Provincial Administration Ministry of Interior (1998) เพื่อดูความสอดคล้องระหว่างทั้งสองส่วน ว่าหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐข้อใดเป็นหรือไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินพันธกิจด้านการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น จากนั้นจะใช้แนวคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (Autonomous University) และแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น (Community Empowerment) เป็นเครื่องมือในการสร้างข้อเสนอแนะ เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้โดยยังคงดำเนินบทบาทด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ประเด็นคือ

1. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กับแนวทางและกระบวนการในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

2. วิเคราะห์สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในแง่ที่เกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น” โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (Autonomous University) และแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น (Community Empowerment) มาวิเคราะห์ความสอดคล้องที่สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีต่อการดำเนินพันธกิจด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

ได้ข้อสรุปว่า หลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมี 11 ข้อ คือ (1) ไม่อยู่ภายใต้ระเบียบการบริหารงานราชการที่ขาดความยืดหยุ่น (2) ไม่มุ่งเน้นผลกำไรเป็นที่ตั้ง (3) รัฐบาลยังกำกับดูแลในบางเรื่อง (4) รัฐบาลยังให้ความช่วยเหลือในบางเรื่อง (5) มีการบริหารมหาวิทยาลัยที่อิสระและคล่องตัว (6) มีการบริหารงานบุคคลที่อิสระและคล่องตัว (7) มีการบริหารการเงินและทรัพย์สินที่อิสระและคล่องตัว (8) มีการบริหารภารกิจทางวิชาการที่อิสระและคล่องตัว (9) เน้นการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางวิชาการ (10) เน้นการใช้จ่ายเงินเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดทางวิชาการ และ (11) เน้นการพัฒนาการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการที่มีคุณภาพและส่งผลกระทบต่อเป็นที่ประจักษ์

ส่วนแนวคิดและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นมี 8 ข้อ คือ (1) อนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนท้องถิ่นไว้ไม่ให้สูญหาย (2) ใช้วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนในแง่ต่างๆ (3) พัฒนาชุมชนโดยยึดโยงและสอดแทรกวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นเอาไว้เป็นแก่นสำคัญ (4) สร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนในท้องถิ่นเดียวกัน เพื่อร่วมกันปกป้องฐานทรัพยากรจากการคุกคามของทุนในระดับรัฐและทุนข้ามชาติ (5) สร้างระบบเศรษฐกิจแบบครบวงจรทั้งการผลิต การแปรรูป และการตลาด/การบริโภคขึ้นในชุมชนท้องถิ่น แล้วใช้ระบบเศรษฐกิจนี้เป็นทั้งกันชนและเป็นตัวเชื่อมกับระบบเศรษฐกิจภายนอก (6) ปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตยในชุมชน (7) ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในประเด็นภายในชุมชนและประเด็นภายนอกที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และ (8) รับรองสิทธิชุมชนอย่างมั่นคงและเป็นรูปธรรม

ซึ่งคณะผู้วิจัยพบว่า ไม่มีหลักการ แนวคิด หรือเจตนารมณ์ข้อใดของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินพันธกิจด้านการพัฒนา/สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น แต่มีจุดที่ควรระวังในการออกแบบระบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยตามหลักการต่างๆ อยู่หลายจุดที่อาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น ซึ่งแต่ละจุดคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อลดการเกิดอุปสรรคดังกล่าว ดังจะแสดงในรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่อยู่ภายใต้ระเบียบการบริหารงานราชการ

ลักษณะพื้นฐานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐประการแรก คือ การมีสถานภาพเป็นนิติบุคคลที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (Suwankul, 1999, p. 3) เพราะเป้าหมายของมหาวิทยาลัยอันได้แก่ การมุ่งสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศนั้น จะเกิดขึ้นได้ มหาวิทยาลัยจะต้องมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพเท่าทันความเปลี่ยนแปลงขององค์ความรู้และสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน ซึ่งหมายความว่า การบริหารดังกล่าวจะต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลายสูง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้หากมหาวิทยาลัยไม่มีอิสระในการกำหนดระบบการบริหารด้วยตัวเองมากพอ (Rayevnieva, Aksonova & Ostapenko, 2018)

อุปสรรคสำคัญที่ทำให้มหาวิทยาลัยไม่มีอิสระในการกำหนดระบบการบริหารด้วยตัวเอง และตกอยู่ใต้การครอบงำของระบบการบริหารที่แข็งทื่อ/ขาดความยืดหยุ่นของระบบราชการ ก็คือสภาพบังคับของกฎหมายที่พัวพันกับสถานภาพของมหาวิทยาลัยรัฐที่เป็นหน่วยงานในระบบราชการ ดังนั้น เพื่อบรรลุลักษณะข้อแรกคือ “การไม่อยู่ภายใต้ระเบียบการบริหารงานราชการที่ขาดความยืดหยุ่น” มหาวิทยาลัยจะต้องร่าง

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่เพื่อเปลี่ยนสถานภาพตามกฎหมายของมหาวิทยาลัยไม่ให้เป็นหน่วยงานราชการ และเพื่อวางโครงสร้างและระเบียบใหม่ที่มีความอิสระและคล่องตัวมากขึ้น จากนั้นจึงเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้รัฐสภาอนุมัติเพื่อให้มีผลบังคับใช้

โดยหลักการแล้ว พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะกำหนดให้อำนาจในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยสูงสุดอยู่ที่ “สภามหาวิทยาลัย” (Weerathaworn, 2006, p. 7) ซึ่งมีอำนาจกำหนดนโยบาย กำหนดทิศทางการดำเนินงาน และกำกับการบริหารมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาอนุมัติกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อให้การบริหารมหาวิทยาลัยมีความคล่องตัว ดังนั้น กระบวนการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจปรัชญาของการอุดมศึกษา รวมทั้งเข้าใจบริบทของสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ เข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย จึงมีความสำคัญ

เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวคิดและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่ามีลักษณะพื้นฐานของแนวคิดเรื่องการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นอยู่หนึ่งมิติที่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว นั่นคือมิติที่ว่า “ชุมชนจะต้องมีการจัดการตนเองที่เข้มแข็ง” ซึ่งหมายถึงการที่ชุมชนไม่ตกอยู่ภายใต้การจัดการแบบรวมศูนย์โดยรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการรวมศูนย์ทางการเมือง ทางวัฒนธรรม หรือทางเศรษฐกิจ (National Institute of Development Administration, 2002, p. 34) ซึ่งจะปฏิเสธการรวมศูนย์ได้นั้น ชุมชนจะต้องมีระบบการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งใน 2 แง่ ได้แก่ สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของชุมชน และตัวแทนของชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจกับภาคส่วนภายนอกที่ดำเนินพันธกิจเกี่ยวข้องกับชุมชน

คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า หลักการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐข้อแรกที่เน้นให้มหาวิทยาลัยไม่อยู่ภายใต้ระบอบราชการนี้ นอกจากจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นแล้วยังเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งมากขึ้นอีกด้วย เนื่องจากไม่ต้องตกอยู่ใต้การรวมศูนย์ของรัฐทางอ้อมผ่านนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินพันธกิจเพื่อชุมชนท้องถิ่นที่รัฐกำหนดมาให้มหาวิทยาลัย ซึ่งในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ในปัจจุบันก็ยังมีลักษณะที่ตกอยู่ภายใต้การรวมศูนย์ของรัฐเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการถูกกำหนดโดยการจัดกลุ่มมหาวิทยาลัย หรือสถานภาพความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เชื่อมโยงกับค่านิยมที่ตกทอดมาจากยุคเริ่มก่อตั้ง ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงไม่มีข้อเสนอนั้นในเชิงป้องกัน แต่มีเพียงข้อเสนอในเชิงส่งเสริมต่อประเด็นนี้ว่า มหาวิทยาลัยอาจจะพิจารณาเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินพันธกิจด้านชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย ด้วยการยกระดับจากการที่ชุมชนมีส่วนร่วมเพียงในโครงการหรือกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น เป็นการที่ตัวแทนของชุมชนหรือท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการบริหารมหาวิทยาลัยได้ ผ่านการเป็นสมาชิกสภามหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยเพื่อชุมชนท้องถิ่นที่ดี นอกจากต้องมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์สูงแล้ว ควรมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่เป็นตัวแทนจากชุมชนท้องถิ่นร่วมด้วย เพื่อสะท้อนตัวตนของมหาวิทยาลัย (Intagoon, 2014, p. 129) ฉะนั้น ในกระบวนการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรมีการกำหนดที่มาของกรรมการสภามหาวิทยาลัยไว้ในพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย ให้ต้องมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่มาจากชุมชนท้องถิ่น

เพื่อไม่ให้การตัดสินใจของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับบทบาทที่มหาวิทยาลัยมีต่อชุมชนท้องถิ่นในระดับบริหารถูกกำหนดแบบรวมศูนย์มาจากมหาวิทยาลัยเพียงฝ่ายเดียว และเพื่อไม่ให้พันธกิจด้านการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยถูกลดความสำคัญลง

2. การเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้มุ่งเน้นผลกำไรเป็นที่ตั้ง รัฐบาลยังกำกับดูแลในบางเรื่อง และยังมีส่วนให้ความช่วยเหลือในบางเรื่อง

ลักษณะพื้นฐานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐประการที่สอง คือ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไม่ใช่มหาวิทยาลัยเอกชน ดังนั้นจึง (1) ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ต้องการแสวงผลกำไรเป็นที่ตั้ง (2) รัฐบาลยังคงมีส่วนในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยในบางเรื่อง และ (3) รัฐบาลยังคงมีส่วนในการให้ความช่วยเหลือมหาวิทยาลัยในบางเรื่อง (Suwankul, 1999, p. 5)

2.1 ในส่วนของหลักการที่ว่า “มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไม่ใช่บริษัทเอกชนที่มุ่งเน้นผลกำไร” นั้น ชัดเจนว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางและกระบวนการในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นทุกประการ และเป็นหลักการของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคใดใดต่อการดำเนินบทบาทด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น การอนุรักษ์วัฒนธรรม การใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา การพัฒนาโดยยึดวัฒนธรรมเป็นที่ตั้ง การสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อปกป้องฐานทรัพยากร การสร้างระบบเศรษฐกิจวงจรขึ้นในชุมชน การรับรองสิทธิชุมชน หรือการสร้างเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ล้วนสามารถทำได้ อย่างไรก็ตามอุปสรรคและทำได้ดีเมื่อมหาวิทยาลัยที่จะเข้ามาดำเนินการในส่วนนี้ไม่มุ่งหวังผลกำไรเป็นเป้าหมายหลัก ซึ่งกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ก็พบเช่นกันว่าโครงการของมหาวิทยาลัยที่มีการมุ่งเน้นผลกำไรนั้น ส่วนมากจะเป็นโครงการที่มหาวิทยาลัยทำกับภาคธุรกิจ ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วมหาวิทยาลัยไม่ได้มุ่งทำโครงการที่เน้นแสวงผลกำไรเป็นหลัก การเปลี่ยนสถานภาพก็ย่อมไม่ส่งผลต่อการดำเนินพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย

2.2 ในส่วนของหลักการที่ว่า “รัฐบาลยังคงมีส่วนในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยในบางเรื่อง” นั้น แม้รัฐบาลจะกำกับดูแลมหาวิทยาลัยด้านนโยบายและมาตรฐานด้วย (Srisa-an, 2015) แต่โดยมากแล้วจะมุ่งไปที่การกำกับดูแลมหาวิทยาลัยในด้านการใช้จ่ายทางการเงินเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งวิธีการที่รัฐบาลใช้ก็คือ การกำกับผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ โดยให้สภามหาวิทยาลัยรายงานการใช้จ่ายเงินในรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐมนตรี และการกำกับผ่านสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) โดยให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการภายนอกร่วมกับมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นผู้สอบบัญชี และมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าร่วมเป็นผู้สอบบัญชีดังกล่าวด้วย

เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยพบว่า มีความสอดคล้องกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นทุกประการด้วยเหตุผลเดียวกันกับข้อ 2.1 ซึ่งกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ การใช้จ่ายและการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันอยู่ภายใต้ระเบียบราชการของกระทรวงการคลังซึ่งมี

ความเข้มงวด ดังนั้น หากมหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วยังคงถูกกำกับดูแลบางส่วนจากรัฐบาลเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล ย่อมไม่เป็นอุปสรรค เพราะเท่ากับว่ามหาวิทยาลัยมีความคล่องตัวทางการบริหารการเงินมากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อเรื่องนี้ในเชิงสนับสนุนว่า การกำกับดูแลการใช้จ่ายเงินของมหาวิทยาลัยโดยรัฐบาลนั้นมีแนวโน้มจะส่งผลทางบวกต่อการใช้จ่ายเงินของมหาวิทยาลัยเพื่อพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากรัฐบาลมีพันธะที่จะต้องดูแลสังคมในภาพรวมมากกว่าองค์กรย่อยๆ อย่างมหาวิทยาลัย ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการมีกับไม่มีรัฐบาลควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน การให้อิสระแก่มหาวิทยาลัยอย่างสิ้นเชิงโดยไม่มีรัฐบาลกำกับ มีความเสี่ยงที่มหาวิทยาลัยจะใช้จ่ายเงินไปในพันธกิจอื่นที่ได้รับผลตอบแทนสูง มากกว่าการมีรัฐบาลกำกับ

2.3 ในส่วนของหลักการที่ว่า “รัฐบาลยังคงมีส่วนในการให้ความช่วยเหลือมหาวิทยาลัยในบางเรื่อง” นั้น โดยทั่วไปแล้วรัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือโดยการให้เงินอุดหนุนรายปี (Block Grant) เพื่อเสริมรายจ่ายที่มหาวิทยาลัยต้องใช้ในการดำเนินพันธกิจในส่วนที่เกินจากรายได้ที่มหาวิทยาลัยสามารถหาได้ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยพบว่าหลักการนี้ก็เหมือนกับหลักการในข้อ 2.1 และ 2.2 ที่มีความสอดคล้องกับแนวทางและกระบวนการในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นทุกประการ ด้วยเหตุผลในลักษณะเดียวกัน โดยในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์นั้นก็ถือว่า หลักการนี้หากเกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยหลังจากที่มหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ย่อมเป็นผลดีกับมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารมากขึ้นกว่าเดิม

อย่างไรก็ดี คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหลักการนี้ว่า เมื่อมหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในกระบวนการกำหนดพันธกิจของมหาวิทยาลัยซึ่งจะสัมพันธ์กับเงินอุดหนุนรายปีที่รัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือนั้น หากมหาวิทยาลัยไม่มีการแบ่งประเภทพันธกิจว่าพันธกิจใดควรจะใช้เงินจากส่วนใด จากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยหรือจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล การบริหารตามหลักการนี้อาจนำไปสู่อุปสรรคในการดำเนินพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นได้ เพราะพันธกิจอื่นอาจถูกผลักให้มาใช้งบประมาณที่ควรถูกใช้สำหรับพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรแบ่งประเภทของพันธกิจและแบ่งส่วนของงบประมาณที่จะใช้สำหรับดำเนินพันธกิจแต่ละประเภทให้ดี โดยเฉพาะพันธกิจเพื่อการหารายได้ หากพันธกิจเพื่อการหารายได้ไม่สามารถหารายได้พอเลี้ยงตัวเอง ย่อมแปลว่าพันธกิจดังกล่าวขาดทุน มหาวิทยาลัยควรทบทวนเพื่อตัดทอนหรือไม่ก็เปลี่ยนพันธกิจใหม่ ไม่ใช่คงไว้แบบเดิมแล้วใช้เงินส่วนที่ควรกันไว้เพื่อพันธกิจอื่นๆ ไปกับพันธกิจดังกล่าว

3. การเป็นมหาวิทยาลัยที่มีอำนาจในการบริหารมหาวิทยาลัย บริหารงานบุคคล บริหารการเงินและทรัพย์สิน และบริหารภารกิจทางวิชาการที่อิสระและคล่องตัว

ลักษณะพื้นฐานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐประการที่สาม คือ การมีอำนาจในการบริหารที่อิสระและคล่องตัว ซึ่งหมายความว่ามหาวิทยาลัยจะต้อง (1) มีการบริหารมหาวิทยาลัยที่เป็นอิสระและคล่องตัว (2) มีการบริหารงานบุคคลที่เป็นอิสระและคล่องตัว (3) มีการบริหารการเงินและทรัพย์สินที่เป็นอิสระและ

คล่องตัว และ (4) มีการบริหารภารกิจทางวิชาการที่เป็นอิสระและคล่องตัว (Education Council Secretariat, 2017, pp. 15-16)

3.1 ในส่วนของหลักการที่ว่า “มหาวิทยาลัยมีการบริหารที่เป็นอิสระและคล่องตัว” นั้น ความมีอิสระเกิดจากฐานที่มั่นคง 2 ประการคือ มีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยที่กำหนดสถานภาพของมหาวิทยาลัยไม่ให้หน่วยงานราชการ ไม่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบการบริหารงานราชการ และจัดวางโครงสร้างการบริหารที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายให้แก่มหาวิทยาลัย และอำนาจสูงสุดในการกำกับดูแลการบริหารมหาวิทยาลัยครบจบอยู่ที่สภามหาวิทยาลัย ซึ่งฐานทั้งสองนี้ทำให้การบริหารมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มักจะทำเนิการโดย “คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย” สามารถทำได้อย่างมีอิสระและคล่องตัวมากขึ้น

คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยมีอิสระในการออกแบบส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยให้เกิดความคล่องตัว เพื่อตอบสนองเป้าหมายสูงสุดของมหาวิทยาลัยอันได้แก่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งโดยมากแล้วการออกแบบส่วนงานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะแบ่งส่วนงานออกเป็น 2 กลุ่ม คือส่วนงานวิชาการ (Front Office) และส่วนงานสนับสนุน (Back Office) โดยให้ส่วนงานสนับสนุนรวมศูนย์อยู่ที่สำนักงานกลางของมหาวิทยาลัย คอยบริการทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัย การรวมศูนย์งานสนับสนุนไว้ที่มหาวิทยาลัยมีข้อดีคือเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ห้อง และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ (Education Council Secretariat, 2017, p. 107)

ในกรณีของส่วนงานวิชาการ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมักจะทำให้ออกแบบให้กระจายเป็นสำนักวิชา แยกจากกันตามความหลากหลายของศาสตร์ โดยให้คณบดีเป็นคนกำกับและขับเคลื่อนการทำงานของบุคลากรสายวิชาการในการดำเนินภารกิจทางวิชาการ เช่น การสอน การวิจัย หรือการบริการวิชาการแก่สังคม/ชุมชน โดยไม่ให้มีภาระงานเชิงระบบที่ไม่ใช่ทางวิชาการไปพ่วงเป็นภาระอยู่ที่สำนักวิชา ทำให้บุคลากรสายวิชาการสามารถใช้ศักยภาพของตนในทางวิชาการได้เต็มที่ เนื่องจากไม่ต้องแบ่งเวลามาทำงานสายสนับสนุน เช่น รวบรวมเอกสารหรือเดินเรื่องเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งมักจะพบในคณะหรือภาควิชาของมหาวิทยาลัยในระบบราชการ

เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยพบว่า ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่มีการรวมส่วนงานสนับสนุนไว้ที่คณะควบคู่กันกับมหาวิทยาลัยจนเกิดความซ้ำซ้อน และทำให้ส่วนงานวิชาการอย่างคณะต้องมาดูแลเรื่องงานสนับสนุนซึ่งไม่ใช่ภารกิจทางวิชาการ การเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วผู้บริหารมีอิสระที่จะจัดสรรส่วนงานที่ซ้ำซ้อนและขาดประสิทธิภาพนี้มากขึ้น ย่อมเป็นผลดีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อประเด็นนี้ในเชิงยกระดับว่า เมื่อมหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรใช้ข้อสรภาพทางการบริหาร ออกแบบส่วนงานสนับสนุนของมหาวิทยาลัยให้เอื้อต่อการประสานภารกิจกับภาคประชาชนหรือองค์กรของชุมชนท้องถิ่น และออกแบบส่วนงานวิชาการให้

ภารกิจหลักทั้งการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่นให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น จากเดิมที่ภารกิจด้านการสอนมักจำกัดอยู่เพียงภายในมหาวิทยาลัยหรือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก

3.2 ในส่วนของหลักการที่ว่า “มหาวิทยาลัยมีการบริหารงานบุคคลที่เป็นอิสระและคล่องตัว” นั้น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐส่วนมากจะมีการตั้ง “คณะกรรมการบริหารงานบุคคล” ของมหาวิทยาลัยขึ้นมาทำหน้าที่บริหารงานส่วนนี้ โดยหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลก็คือการเสนอแนะต่อสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการด้านการบริหารงานบุคคลต่างๆ เช่น การกำหนดเงินเดือน สิทธิประโยชน์ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย

ความมีอิสระในการวางระบบการคัดเลือก การให้ผลตอบแทน และการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถนำเข้า พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้กับมหาวิทยาลัยได้ดีกว่ามหาวิทยาลัยในระบบราชการ ซึ่งการมีบุคลากรที่มีคุณภาพย่อมทำให้มหาวิทยาลัยมีผลิตผลสูง ทำให้มหาวิทยาลัยสามารถพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้น มีทรัพยากรบุคคลเพียงพอที่มหาวิทยาลัยจะจัดสรรให้ดำเนินพันธกิจหลากหลายด้าน ด้วยวิธีการจูงใจ เช่น ค่าตอบแทนหรือการพิจารณาตำแหน่งซึ่งคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีอิสระที่จะออกแบบและดำเนินการ

เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยพบว่า ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่มีข้อจำกัดในการบริหารงานบุคคล ทั้งด้านตำแหน่งทางวิชาการ และค่าตอบแทนที่ต้องเป็นไปตามระเบียบส่วนกลาง และด้านการกำหนดภาระงานที่ยังคงมีการกำหนดภาระงานสอนขั้นต่ำไว้และไม่เอื้อให้มีการโยกย้ายภาระงานประเภทอื่น เช่น งานวิจัยหรืองานนวัตกรรมมาทดแทนภาระงานสอนได้ การเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วผู้บริหารมีอิสระในการบริหารงานบุคคลมากขึ้น ย่อมส่งผลดีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อย่างไรก็ดี คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อประเด็นนี้ในเชิงยกระดับว่า เมื่อมหาวิทยาลัยเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ คณะกรรมการบริหารงานบุคคลควรใช้อิสราภาพทางการบริหารงานบุคคล ออกแบบเกณฑ์การให้ผลตอบแทนทั้งในรูปของเงินเดือนและเกียรติยศทางวิชาการให้ดึงดูดใจบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้เห็นความสำคัญของการทำงานในพันธกิจด้านการส่งเสริมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัย

3.3 ในส่วนของหลักการที่ว่า “มหาวิทยาลัยมีการบริหารการเงินและทรัพย์สินที่เป็นอิสระและคล่องตัว” นั้น ถือเป็นหลักการสำคัญที่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐต้องยึดถือ เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีลักษณะงานที่ค่อนข้างหลากหลายกว่างานของหน่วยงานราชการทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนหรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัย ที่ลักษณะของเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงานมีความแตกต่างจากเครื่องมือเครื่องใช้สำนักงานในหน่วยงานราชการปกติ ซึ่งระเบียบพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบราชการมักไม่เอื้อต่อการจัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีลักษณะหลากหลายเหล่านี้ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงต้องมีอิสระที่จะรื้อระเบียบการบริหารการเงินภายในของตน เพื่อให้สามารถจัดหา ใช้จ่าย และบริหารการเงินของตนได้อย่างคล่องตัว

(Rayevnieva, Aksonova & Ostapenko, 2018)

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐส่วนมากจะตั้ง “คณะกรรมการบริหารการเงินและทรัพย์สิน” ขึ้นมาทำหน้าที่กำกับการและเสนอแนะสภามหาวิทยาลัยในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ และการบริหารทรัพย์สิน โดยงบประมาณส่วนที่มหาวิทยาลัยได้รับจากรัฐบาลในรูปของเงินอุดหนุนรายปีเป็นส่วนที่มีความสำคัญ เนื่องจากเงินส่วนนี้หากมหาวิทยาลัยสามารถใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุภารกิจได้โดยใช้เงินน้อยกว่าที่รัฐบาลให้มา จะทำให้มีเงินเหลือ และมหาวิทยาลัยไม่ต้องส่งคืนเงินส่วนนี้ให้แก่รัฐบาลเหมือนที่หน่วยงานราชการต้องส่งคืนเงินงบประมาณแผ่นดิน (Jamornman, 2009, p. 14) ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงสามารถจะบริหารเงินส่วนนี้เพื่อขยายภารกิจเดิมให้ดีขึ้นหรืออาจจะปรับเปลี่ยนเงินไปใช้ในการดำเนินภารกิจใหม่ก็ได้ ซึ่งถือเป็นความยืดหยุ่นและคล่องตัวอย่างสูง

เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยพบว่า ในบรรดาหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐทั้งหมด คุณลักษณะด้านความเป็นอิสระในการจัดการการเงินและทรัพย์สินนี้ มีแนวโน้มที่จะไม่สอดคล้องกับพันธกิจด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด แม้จะไม่ใช่อุปสรรคโดยตรงก็ตาม เนื่องจากพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นเป็นพันธกิจที่ให้ผลตอบแทนด้านการเงินแก่มหาวิทยาลัยในระดับต่ำหรือไม่ให้เลย ทำให้ผู้บริหารที่ไม่ถูกรัฐบังคับให้ต้องดำเนินพันธกิจด้านนี้มีแนวโน้มที่จะลดเงินหรือไม่จัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนพันธกิจแม้กระทั่งในกรณีที่มีเงินอุดหนุนของรัฐบาลเหลือจ่ายสะสมไว้ที่มหาวิทยาลัย ก็ไม่มีหลักประกันใดได้ว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่มีอิสระในการบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน จะตัดสินใจใช้จ่ายเงินดังกล่าวไปกับพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น ซึ่งในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ก็มีความคล้ายคลึงกัน เช่น กรณีที่มหาวิทยาลัยมีเงินรายได้คงเหลือจำนวนมากในแต่ละปี แต่เงินดังกล่าวถูกใช้ไปกับกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในระดับที่ไม่สมเหตุสมผล เป็นต้น

อย่างไรก็ดี คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อประเด็นนี้ว่า เมื่อเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยควรกำหนดพันธกิจให้มีความหลากหลาย ไม่ควรเน้นพันธกิจเพื่อการหารายได้แต่เพียงอย่างเดียว ควรกำหนดพันธกิจที่ตอบสนองต่อมิติด้านการพัฒนาสังคมหรือชุมชนท้องถิ่นให้มากขึ้น เนื่องจากการมีพันธกิจที่ล้วนมีความจำเป็นเป็นจำนวนมากและหลากหลาย จะทำให้รัฐบาลไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบที่จะให้เงินอุดหนุนในการดำเนินพันธกิจดังกล่าวได้ แม้ว่ามหาวิทยาลัยจะมีความสามารถไม่มากพอที่จะหารายได้มาดำเนินพันธกิจเพื่อชุมชนท้องถิ่นเหล่านั้นก็ตาม หรือกล่าวโดยง่ายคือ การกำหนดพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นเข้าไปในพันธกิจแต่ละปีของมหาวิทยาลัย จะทำให้รัฐบาลไม่สามารถลดการให้เงินอุดหนุนรายปีแก่มหาวิทยาลัยลงด้วยข้ออ้างที่ว่าพันธกิจดังกล่าวไม่มีความจำเป็นได้ และที่สำคัญก็คือ มหาวิทยาลัยควรจัดระบบการจัดการเงินอุดหนุนคงเหลือดังกล่าวให้ ให้ถูกจัดสรรอย่างเหมาะสมสำหรับหลากหลายภารกิจรวมทั้งภารกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นด้วย

3.4 ในส่วนของหลักการที่ว่า “มหาวิทยาลัยมีการบริหารภารกิจทางวิชาการที่เป็นอิสระและคล่องตัว” นั้น มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐส่วนมากจะให้ “สภาวิชาการ” หรือไม่ก็ “คณะกรรมการนโยบายวิชาการ” ทำหน้าที่บริหารงานส่วนนี้ โดยหน้าที่ของสภาวิชาการ/คณะกรรมการนโยบายวิชาการก็คือการ

พิจารณากำหนดหลักสูตร ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งและถอดถอนตำแหน่งวิชาการ กำหนดมาตรฐาน การศึกษา การวัดผล การเสนอให้ปริญญา การพัฒนาทิศทางการวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม/ชุมชน

เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ท้องถิ่น คณะผู้วิจัยพบว่า ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ยิ่งไปกว่านั้น ความมีอิสระ ในการบริหารภารกิจทางวิชาการยังส่งผลเชิงบวกต่อการดำเนินพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นของ มหาวิทยาลัยอีกด้วย เพราะมหาวิทยาลัยย่อมมีความเข้าใจต่อบริบทและความเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นที่ มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ดีกว่าภาครัฐส่วนกลาง ดังนั้น การให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการเปิดหลักสูตร กำหนดกรอบ การวิจัย หรือออกแบบการบริการวิชาการ ย่อมทำให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่ตอบสนองตรงความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น งานวิจัยที่ช่วยแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างตรงจุด และการบริการวิชาการที่ต่อเนื่องและสร้างสาย สัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่ เป็นมหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏซึ่งมีพันธกิจหลักคือการช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสัมพันธ์กับท้องถิ่นมาเป็น ระยะเวลาจนถึง 101 ปี

อย่างไรก็ดี คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อประเด็นนี้ว่า เนื่องจากสภาวิชาการ/คณะกรรมการนโยบาย วิชาการ มีบทบาทโดยตรงต่อทิศทางการดำเนินภารกิจทางวิชาการของมหาวิทยาลัยทั้งในภาพรวมและส่วนที่ สัมพันธ์กับการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น ในกระบวนการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จึงควรมีการกำหนดสัดส่วนและที่มาของกรรมการสภาวิชาการ/กรรมการนโยบายวิชาการไว้ในพระราชบัญญัติ ของมหาวิทยาลัย ให้ต้องมีกรรมการฯ ที่มาจากชุมชนท้องถิ่นด้วย เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอันจะ นำไปสู่การปกป้องความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในมิติที่สัมพันธ์กับมหาวิทยาลัย

4. การเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ

ลักษณะพื้นฐานของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐประการที่สี่ คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็น เลิศทางวิชาการ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ (1) การพัฒนาบุคลากรเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพทางวิชาการ (2) การใช้จ่ายเงินเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดทางวิชาการ และ (3) การพัฒนาการ สอน การวิจัย และการบริการวิชาการที่มีคุณภาพและส่งผลกระทบเป็นที่ประจักษ์

4.1 ในส่วนของหลักการที่ว่า “เน้นการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางวิชาการ” นั้น เมื่อ วิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัย พบว่า นอกจากจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นแล้ว หลักการนี้ยังส่งผลกระทบ เชิงบวกต่อพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย ใน 2 แง่มุมคือ เมื่อมหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มี ความสามารถทางวิชาการหรือความสามารถด้านงานบริการอื่นๆ ที่ส่งเสริมวิชาการในระดับสูง ย่อมทำให้ผลผลิต ของมหาวิทยาลัยมีคุณภาพ สามารถสร้างผลตอบแทนให้มหาวิทยาลัยในอัตราที่สูง ซึ่งเมื่อมหาวิทยาลัย ไม่ประสบปัญหาในการหารายได้ มหาวิทยาลัยย่อมพร้อมที่จะดำเนินบทบาทด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น มากขึ้น และ ความสามารถของบุคลากรที่มีในระดับสูง ย่อมถูกนำไปใช้ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยตรงด้วย โดยในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ก็มีความสอดคล้องกัน นั่นคือ ในช่วงที่มหาวิทยาลัย

มีโครงการของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการลงพื้นที่เพื่อบริการชุมชนเป็นจำนวนมาก มักจะการยื่นเสนอโครงการบริการวิชาการโดยบุคลากรเพื่อขยายผลต่อจากโครงการของมหาวิทยาลัยมากขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงไม่มีข้อเสนอแนะในเชิงข้อควรระวังต่อประเด็นนี้ นอกจากนี้ความเห็นในเชิงสนับสนุนว่าหลักการข้อนี้ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเป็นผลดีต่อพันธกิจด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างมาก

4.2 ในส่วนของหลักการที่ว่า “เน้นการใช้จ่ายเงินเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดทางวิชาการ” นั้น เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยพบว่า ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นในทุกแนวทางและทุกกระบวนการ กลับยังเป็นข้อดีต่อชุมชนท้องถิ่นเช่นเดียวกับข้อ 4.1 เพราะเป็นการใช้จ่ายเงินของมหาวิทยาลัยอย่างมีเป้าหมาย ไม่มีการเร่งใช้งบประมาณให้หมดเพื่อจะได้ไม่ต้องคืนงบประมาณแก่รัฐบาลเหมือนมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งถือเป็นการใช้เงินที่ไม่มีเป้าหมายและไม่ก่อให้เกิดผลผลิต ซึ่งการใช้จ่ายเงินอย่างมีเป้าหมายนั้นนอกจากจะช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถประหยัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลงานวิชาการที่มีคุณภาพแล้ว การมีเงินเหลือและมีรายได้เพิ่มขึ้นยังทำให้มหาวิทยาลัยสามารถขยายพันธกิจให้กว้างขึ้นและยกระดับขึ้นในแต่ละปีอีกด้วย ซึ่งส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมายสามารถขยายจำนวนเพิ่มขึ้น และชุมชนเป้าหมายแต่ละแห่งได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเข้มข้นมากขึ้น โดยประเด็นนี้ในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ก็มีความคล้ายคลึงกับข้อ 4.1 ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงไม่มีข้อเสนอแนะในเชิงข้อควรระวังต่อประเด็นนี้ มีเพียงความเห็นในเชิงสนับสนุนเช่นเดียวกับข้อ 4.1

4.3 ในส่วนของหลักการที่ว่า “เน้นการพัฒนาการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการที่มีคุณภาพและส่งผลกระทบเป็นที่ประจักษ์” นั้น เมื่อวิเคราะห์หลักการนี้เปรียบเทียบกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นทุกข้อ คณะผู้วิจัยพบว่า เป็นหลักการที่มีความสอดคล้องกับแนวทางและกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด เนื่องจากเป็นหลักการที่ผลักดันให้มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐพัฒนางานวิชาการเพื่อรับใช้ชุมชนท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การผลักดันให้เกิดการบริการวิชาการที่มีคุณภาพและส่งผลกระทบเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นการเน้นการบริการวิชาการที่ต้องมีมิติเชิงปฏิบัติควบคู่กับมิติเชิงทฤษฎี เป็นการบริการวิชาการปลายน้ำที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติโดยตัวชุมชนท้องถิ่นเอง แต่มีมหาวิทยาลัยเข้าไปช่วยในกระบวนการเชื่อมโยงดังกล่าว ซึ่งในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จากประสบการณ์ที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยจำนวนมากลงพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีการเชื่อมโยงทางวิชาการระหว่างการเรียนรู้การสอน การวิจัย และการบริการวิชาการกับชุมชนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน จนนำไปสู่การแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อสิทธิชุมชนของชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดอุทัยธานี เป็นต้น ซึ่งหากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วประเด็นดังกล่าวนี้ยิ่งพัฒนาขึ้น ย่อมเป็นผลดีต่อมหาวิทยาลัย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงไม่มีข้อเสนอแนะในเชิงข้อควรระวังใดต่อประเด็นนี้ นอกจากนี้ความเห็นในเชิงสนับสนุนว่าหลักการข้อนี้ของ

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเป็นผลดีต่อพันธกิจด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กับแนวทางและกระบวนการในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คณะผู้วิจัยได้ข้อสรุปค่อนข้างชัดเจนว่าการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเป็นสถานภาพที่ช่วยส่งเสริมบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยมากกว่าจะเป็นอุปสรรคขัดขวาง แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารสูง จึงทำให้เกิดความกังวลว่ามหาวิทยาลัยจะปรับเปลี่ยนทิศทางและวิธีการในการดำเนินพันธกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นไปตามใจชอบ และทิศทางที่น่าจะเป็นก็คือมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มจะลดความสำคัญของพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นลง เนื่องจากพันธกิจด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นเป็นพันธกิจที่ผลตอบแทนในรูปเม็ดเงินต่ำหรืออาจจะไม่ให้เลย และรัฐก็ไม่มีอำนาจบีบบังคับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐให้ดำเนินพันธกิจด้านนี้มากเท่าตอนที่เป็มหาวิทยาลัยในระบบราชการ สอดคล้องกับความกังวลที่สังคมทั่วไปมีต่อแนวคิดเสรีนิยมใหม่ซึ่งเป็นแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังแนวคิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่เน้นการจำกัดบทบาทของรัฐพร้อมกับส่งเสริมบทบาทของตลาดและภาคเอกชนในการจัดสรรและควบคุมทรัพยากรทางเศรษฐกิจ (Aiyara, 2013, p. 30)

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ระบบการบริหารที่มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้นจากความมีอิสระในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีผลต่อการพัฒนาหรือถดถอยของพันธกิจด้านการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยมากกว่าหลักการ แนวคิด หรือเจตนารมณ์ที่สัมพันธ์กับสถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” ของ Sri-ayut (2019, p. 280) ในประเด็นเรื่องศักยภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเมื่อเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่ได้ข้อสรุปว่า ศักยภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏในด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคมและด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมนั้นอยู่ในระดับมาก

ดังนั้น ทางออกของปัญหาการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ โดยไม่ทิ้งชุมชนท้องถิ่นไว้ข้างหลัง จึงไม่ใช่การปฏิเสธไม่ยอมเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพราะจะทำให้มหาวิทยาลัยเสียโอกาสที่จะได้ประโยชน์จากควมมีอิสระและคล่องตัวดังกล่าว แต่คือการลดความเสี่ยงโดยการกำหนดกฎระเบียบหรือเงื่อนไขภายในโครงสร้างกึ่งอิสระที่มหาวิทยาลัยราชภัฏในกำกับของรัฐสร้างขึ้น ให้มีลักษณะที่เกื้อหนุนและส่งเสริมต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saenpakdee (2003, p.6, p. 19) ที่มองว่า หากกำหนดรูปแบบกฎหมายของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกำกับของรัฐให้ดี มหาวิทยาลัยราชภัฏก็สามารถประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้ เพียงแต่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดเน้นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและความเข้มแข็งของชุมชน กฎหมายของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏในกำกับของรัฐจึงต้องแตกต่างจากกฎหมายของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐโดยทั่วไป กล่าวคือ แตกต่างกันที่หลักการหรืออุดมการณ์ วัตถุประสงค์และองค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย และการใช้อำนาจกำกับดูแล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ต้องการดำรงพันธกิจด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไว้ ควบคู่กับการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรพิจารณาเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วยการยกระดับจากการมีส่วนร่วมในระดับโครงการหรือกิจกรรม มาเป็นการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ด้วยการกำหนดสัดส่วนสมาชิกสภามหาวิทยาลัยให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่เป็นตัวแทนจากชุมชนท้องถิ่นด้วย

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ต้องการดำรงพันธกิจด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไว้ ควบคู่กับการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรกำหนดพันธกิจให้มีความหลากหลายครอบคลุมพันธกิจด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และจัดแบ่งงบประมาณสำหรับดำเนินพันธกิจด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อใช้งบประมาณที่จัดสรรไว้สำหรับพันธกิจด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ไม่ถูกนำไปใช้ดำเนินพันธกิจด้านอื่นที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยอาจจะให้ความสำคัญมากกว่า

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ต้องการดำรงพันธกิจด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไว้ ควบคู่กับการเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ควรใช้อิสรภาพทางการบริหาร ออกแบบส่วนงานภายใน ออกแบบระบบการบริหารการเงินและทรัพย์สิน ออกแบบระบบการบริหารงานบุคคล และออกแบบระบบการบริหารภารกิจทางวิชาการ ให้เอื้อต่อการประสานภารกิจกับชุมชนท้องถิ่นและการเชื่อมโยงทางวิชาการกับชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักการ แนวคิด และเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กับบทบาทของมหาวิทยาลัยในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากบทบาทด้านการส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น

2. ควรมีการศึกษาข้อดี-ข้อเสียของการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยแยกศึกษาเป็นกรณีเฉพาะสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐแต่ละประเภท เพื่อสร้างข้อเสนอแนะที่เฉพาะเจาะจงต่อการเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐแต่ละกลุ่ม

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “สถานภาพของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น” โดยได้รับทุนวิจัยมุ่งเป้าและทุนวิจัยเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2564 รอบที่ 3 จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้เขียนขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่

ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การวิจัย และขอขอบพระคุณบุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้
งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงและได้รับการตีพิมพ์

References

- Aiyara, T. (2013, April-June). State, Market and Globalization: A Brief History of Global Economic Order. *Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities*, 19(2), 3-56. [In Thai]
- Department of Provincial Administration, Ministry of Interior. (1998). **Community Self-Sufficiency Economy: Concept and Strategy**. Bangkok: Local Sector Press, Administration. [In Thai]
- Education Council Secretariat. (2017). **Competency and Management of Autonomous University**. Bangkok: Education Council Secretariat. [In Thai]
- European University Association. (2007). **Lisbon Declaration**. Brussels: European University Association asbl.
- Fulcher, J. (2011). **Capitalism: A very Short Introduction**. Bangkok: Bookscape. [In Thai]
- Houser, R. E. (2008). **A Rekindling of the Light: The Past, Present and Future of a Catholic Core Curriculum**. [Online]. Available: <https://cardinalnewmansociety.org/a-rekindling-of-the-light-the-past-present-and-future-of-a-catholic-core-curriculum/> [2021, June 22].
- Intagoon, K. (2014). **The Influence of Neo-Liberalism with Autonomous University**. Bangkok: Thammasat University. [In Thai]
- Jamornman, U. (2009). **Preparation of Public University to become Autonomous University**. Bangkok: Office of the Research Fund. [In Thai]
- Kittivejkul, K. (2014). **Privatization Education : The Unfavorable Education, Global Report : Combinational Reports and Analysis from Way Magazines**. Bangkok: Way of Book Publishing. [In Thai]
- Landford, M. (2019). **John Henry Newman: The Idea of a University**. [Online]. Available: https://www.researchgate.net/publication/332739400_John_Henry_Newman_The_Idea_of_a_University [2023, February 5].

- Laverack, G. (2009). Community Empowerment with Case Studies from the South-East Asia Region (Community Empowerment Conference Working Document). In **the 7th Global Conference on Health Promotion, "Promoting Health and Development: Closing the Implementation Gap", Nairobi, Kenya, 26-30 October 2009.** (pp.1-27). Nairobi: Dr Glenn Laverack, (Empowerment), TDR, WHO, Geneva.
- Moscardini, A., Strachan, R., & Vlasova, T. (2020, August). The Role of Universities in Modern Society. **Studies in Higher Education, 47(2)**, 1-19.
- Nakhornthap, A. (2013). **Thai Higher Education in the Past Century: from the Past Opportunities and Hopes to the Value Crisis of Degree in the Populist Era of Higher Education.** Bangkok: Yin Yang Publishing. [In Thai]
- National Institute of Development Administration. (2002). **Role of Sub-district Administrative Organizations in Building Strong Communities.** Bangkok: Research Office, National Institute of Development Administration. [In Thai]
- Rayevnieva, O., Aksonova, I., & Ostapenko, V. (2018, December). Assesment of Institutional Autonomy of Higher Education Institutions: Methodical Approach. **Knowledge and Performance Management, 2(1)**, 75-87.
- Saenpakdee, C. (2003). **Proposal of legal form of the Rajabhat Autonomous University.** Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Sangstamp, S. (2010). **Thai Bureaucratic System Reformation: Dimension of the Reformation on Roles, Missions and Structures in Bureaucratic Sector.** Bangkok: Thammasat University Publishing. [In Thai]
- Sri-ayut, W. (2019). **Management of Rajabhat University when it is an Autonomous University.** Bangkok: Silpakorn University. [In Thai]
- Srisa-an, W. (2015). **Autonomous University: University Management Innovation in Thailand.** Bangkok: National Institute of Development Administration. [In Thai]
- Suwankul, K. (1999). Good Governances for Autonomous University. Hall of ASEAN Institute of Public Health Development. In **The 13th Nat Pamornprawat Disquisition, Nakhon Pathom, Thailand, 7 October 1999.** (pp.1-23). Nakhon Pathom: Mahidol University. [In Thai]
- Wasee, P. (1990). **On the Way to Escape the Rural Crisis.** Bangkok: Charuenwit. [In Thai]
- Weerathaworn, T. (2006, December 27). Autonomous University: Philosophy, Principles, and Required Policy. **Matichon**, p.7. [In Thai]

ผลงานสร้างสรรค์ เพลง สุวรรณภูมิ
Music Composition “Suvarnabhumi”

นิรันดร์ แจ่มอรุณ*

Nirun Jam-Aroon

Received : June 19, 2023

Revised : January 8, 2024

Accepted : March 11, 2024

บทคัดย่อ

ผลงานนี้เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างสรรค์บทเพลงทางดุริยางคศิลป์ไทยใหม่ในชื่อ “สุวรรณภูมิ” เผยแพร่หลักคิด วิธีการประพันธ์เพลง ผลงานการประพันธ์เพลง โดยใช้แนวคิดจากข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ ความเจริญรุ่งเรืองของดินแดนสุวรรณภูมิในแง่มุมของวัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีการดำเนินชีวิต สะท้อนภาพของดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นต้นทางของชาวสยาม ผ่านท่วงทำนองของบทเพลง โดยเพลงสุวรรณภูมิ กำหนดให้กลุ่มชาติพันธุ์เขมรเป็นสำเนียงหลัก กลุ่มชาติพันธุ์ลาวเป็นสำเนียงรอง ใช้บันไดเสียงฟา ของวงปี่พาทย์ไม้ نرم เป็นเพลงสองท่อน ท่อนละ 8 จังหวะ ในอัตราจังหวะสองชั้น และชั้นเดียว ใช้หน้าทับลาวประกอบการบรรเลง ออกแบบบรรดจขของบทเพลงขึ้นใหม่โดยเฉพาะ ผลการวิจัยสร้างสรรค์นี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาด้านการประพันธ์เพลง และใช้ประกอบบรรบำ รำ ฟ้อน

คำสำคัญ : เพลงสร้างสรรค์ / เพลงสุวรรณภูมิ

ABSTRACT

This project is about making a new Thai musical song called "Suvarnabhumi" with the goal of sharing the basics of music composition. The song is inspired by historical information, focusing on the richness of Suvarnabhumi in terms of culture, traditions, ethnicity, and way of life. It aims to represent Suvarnabhumi as the original home of the Siamese people through the melody. The main language in the song is from the Khmer ethnic group, and the Lao ethnic group is also used. The song follows the fa scale of the Piphat Mai Nuam band. It is divided into two parts, each with 8 beats, and has a rhythm with two layers and one layer. Lao overtones are included to complement the music. Special attention has been given to the ending paragraph of the song. The results of this project are meant to help with learning music composition and can be used for dancing.

Keywords : Music Composition / Suvarnabhumi

*อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer in Faculty of Fine and Applied Arts Ramkhamhaeng University(Corresponding Author)

e-mail: nantawan.t@tupp.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สุวรรณภูมิ แปลความตามรูปอักษร สุวรรณ แปลว่า ทอง ภูมิ คือ แผ่นดิน สุวรรณภูมิ หมายถึง แผ่นดินทอง อันเป็นที่ตั้งของกลุ่มชนราว 5 ตระกูลภาษา ซึ่งในอดีตต่างอพยพเคลื่อนย้ายไปมาแสวงหาแหล่งอาหาร อันอุดมสมบูรณ์ในดินแดนแถบนี้ หนึ่งในนั้นคือกลุ่มตระกูลภาษาไท-ลาว (Thai-lao Language Family) (Wongthet, 2005, p. 19) เช่น พวก ไทย ลาว จ้วง หลี อามฯ อันเป็นบรรพบุรุษของคนในดินแดนสุวรรณภูมิ เมื่อกลุ่มชนเหล่านี้หยุดอพยพโยกย้ายและรวมกลุ่มตั้งหลักแหล่งมีทั้งในหุบเขาและทุ่งราบบริเวณตะวันตก-ตะวันออกของสองฝั่งโขงหรืออุษาคเนย์ พัฒนาการของชุมชนหมู่บ้านในระยะแรกจึงปรากฏขึ้นแต่ยังเป็นสังคมที่ไม่ซับซ้อน

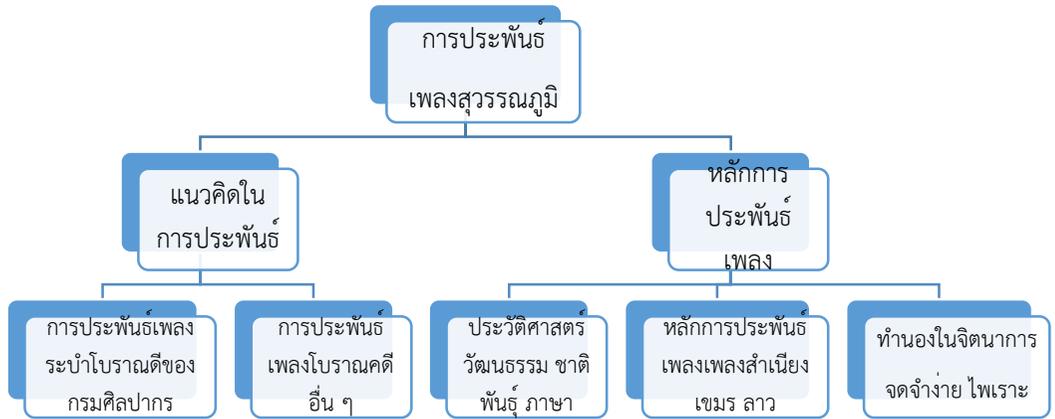
ต่อมา ราว 2,500 ปีมาแล้ว พ่อค้าชาวชมพูทวีป (อินเดีย) ที่เดินทางมาค้าขายแลกเปลี่ยนสิ่งของสินค้า กับหัวหน้าชุมชนในดินแดนอุษาคเนย์ต่างมีความมั่งคั่งจากการค้าขายทางทะเล จึงมีการบอกเล่ากล่าวขวัญถึงอุษาคเนย์ว่าเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารและมีแร่ธาตุสำคัญ เลยพากันเรียกภูมิภาคนี้ว่าสุวรรณทวีปบ้าง สุวรรณภูมิบ้าง ตั้งแต่ครั้งนั้นสืบมา (Wongthet, 2004, p. 38)

พัฒนาการในดินแดนสุวรรณภูมิ ชุมชนหมู่บ้านในระยะแรกเมื่อได้ปฏิสัมพันธ์กับคนภายนอกผ่านการค้านั้น จึงมีพัฒนาการทางสังคมอย่างช้าๆ ของการการก่อรูปเมืองและรัฐในภายหลัง ดังเห็นได้จากพัฒนาการของแคว้นทวารวดีที่อยู่บนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตะวันตกในสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นเมืองของกลุ่มภาษาตระกูลไท-ลาว (ต่อมาคือสยาม) ที่รุ่งเรืองมาจากการค้า ภายหลังเมื่อบริบทแวดล้อมทางธรรมชาติของแคว้นทวารวดีเปลี่ยนแปลงประกอบกับปัญหาทางการเมืองภายในรัฐซึ่งมีการเปลี่ยนเชื้อวงศ์ชั้นสูงส่งผลให้เปลี่ยนมาเป็นรัฐละโว้หรือกัมพูชาที่เกี่ยวข้องเป็นเครือญาติกับเมืองพระนครบริเวณทะเลสาบในกัมพูชา (Wongthet, 2004, pp. 59-62) แต่ทว่ากาลต่อมารัฐละโว้ก็มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอีกหลายครั้ง จนในที่สุดกลุ่มที่พูดตระกูลภาษาไท-ลาว หรือสยามจึงแยกมาตั้งศูนย์กลางทางการเมืองขึ้นใหม่ที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชอาณาจักรแห่งแรกของชาวสยาม ซึ่งเต็มไปด้วยความหลากหลายของผู้คนต่างเชื้อชาติเข้ามาค้าขายและอาศัยในราชอาณาจักรตลอดจนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังที่ Wongthet (2001, p. 223) กล่าวถึงกฎหมายเทียรบาล ซึ่งระบุว่า อยุธยามีทั้ง “หมู่แขก ขอม ลาว พม่า มอญ มุสลิม แสง จีน จาม ชาว ฯลฯ” ภาพของอยุธยาคือความเป็นพหุสังคมที่สะท้อนผ่านแง่มุมต่างๆ เช่น ความเชื่อศาสนา วิธีการดำเนินชีวิตของไพร่ฟ้าข้าไท วัฒนธรรมประเพณี สิ่งก่อสร้างโบสถ์ วัด วัง มัสยิด ภาษา และประสมประสานของศิลปะการร้องรำทำเพลง เป็นต้น โดยเฉพาะด้านศิลปะการดนตรีไทยซึ่งพบว่า เครื่องดนตรีอยุธยาเกือบทั้งหมดสืบเนื่องมาจากเครื่องมือท้องถิ่นที่มีพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ผ่านบ้านเมืองแคว้นก่อนอยุธยา เช่น ยุคสุวรรณภูมิ ยุคทวารวดี เป็นต้น (Wongthet, 2001, p. 233)

นักวิชาการเชื่อกันว่าสุวรรณภูมิน่าจะอยู่ที่ใดที่หนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บ้างก็ระบุว่าศูนย์กลางน่าจะอยู่ที่เมืองสะเทิมซึ่งอยู่ในอาณาจักรมอญ แต่นักวิชาการชาวไทยเชื่อแน่ว่าน่าจะเป็นภาคกลางของไทย

จากที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งทรงผนวชชุดังคังไปพบพระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นเจดีย์เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย สร้างขึ้นใน พ.ศ. 218 เมื่อครั้งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งสมณทูตมาเผยแผ่ศาสนาในสุวรรณภูมิ และขึ้นฝั่งที่เมืองทวารวดี ทรงค้นพบคาลาที่สลักไว้ในบริเวณพระปฐมเจดีย์ อีกทั้งสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ “พระบิดาประวัติศาสตร์ไทย” ยังทรงพบหลักฐานการเชื่อมโยงเมืองทวารวดีหรือ นครปฐม ไปถึงเมืองอู่ทองและสุพรรณบุรีซึ่งบางสมัยก็เรียกว่าสุพรรณภูมิ ทั้งยังพบว่ายานนี้มีการติดต่อกับซีกโลกตะวันตกมาตั้งแต่สมัยโรมัน เช่นพบเหรียญจักรพรรดิวิคโตรินุส ของโรมันที่เมืองอู่ทอง พบตะเกียงโรมันที่พงตึก กาญจนบุรี ซึ่งอยู่ในเส้นทางการเดินทางในยุคนั้น นอกจากนี้ยังมีข้อวินิจฉัยของนักวิชาการตะวันตกระบุว่า สุวรรณภูมิน่าจะได้แก่พื้นที่ประเทศพม่า ตั้งแต่ย่างกุ้งไปจนถึงสิงคโปร์ในคาบสมุทรมาเลย์แต่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงวินิจฉัยไว้ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ว่า “...ความจริงมีอยู่อย่าง 1 ซึ่งผู้ศึกษาโบราณคดีในประเทศอื่นยังไม่ทราบ คือว่าในสยามประเทศทางตะวันตก มีเมืองโบราณอยู่เมือง 1 มีรอยพระสถูปเจดีย์วิหารมากมาย บรรดาเมืองทางสุวรรณภูมิประเทศนี้ทั้งเมืองพม่ารามัญตลอดจนแหลมมาเลย์ ไม่มีเมืองไหนใหญ่โตเก่าแก่กว่าเมืองที่ว้านี้... ทุกวันนี้เรียกชื่อว่าเมืองนครปฐม” และทรงอธิบายในเชิงอรรถว่า “...ที่เรียกสุวรรณภูมินี้ พวกพม่ามอญอ้างเอาว่าเมืองสะเทิม อันเป็นเมืองมอญข้างฝ่ายใต้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีสิ่งสำคัญอันใดสมกับคำอ้าง จากหลักฐานเห็นว่า น่าอ้างเอาเมืองที่พระปฐมเจดีย์ยิ่งกว่า เพราะมีโบราณวัตถุ เช่น ศิลธรรมจักรเป็นต้น ทนชั้นสมัยพระเจ้าอโศก และมีชื่อเมืองสุพรรณภูมิเป็นสำคัญ...” “สุวรรณภูมิ” ที่ถูกกล่าวถึงมากกว่า 2,000 ปี มาถึงยุคนี้ก็ยังไม่รู้แน่ชัดว่าอยู่ที่ไหน ในที่สุดเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2543 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ก็ได้พระราชทานนามสนามบินแห่งใหม่ที่หนองงูเห่าว่า “ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ” และเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2545 ก่อนการเปิดให้บริการในวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2549 เป็นการปึกหมุดว่าสุวรรณภูมิอยู่ในประเทศไทย (Bunnag, 2023)

ที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุให้ผู้วิจัย ซึ่งมีความสนใจในประวัติศาสตร์ ความเจริญรุ่งเรืองของดินแดนสุวรรณภูมิ โดยเฉพาะด้านศิลปะดนตรีไทยอันเป็นวิชาชีพของผู้วิจัย นำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงสุวรรณภูมิ ซึ่งมีกลุ่มชาติพันธุ์เขมรเป็นสำเนียงหลัก กลุ่มชาติพันธุ์ลาวเป็นสำเนียงรอง บทเพลงจึงเป็นเพลงที่มีสำเนียงเขมรปนลาว เพื่อสะท้อนภาพของดินแดนสุวรรณภูมิซึ่งเป็นต้นทางของราชธานีของชนชาวสยาม หรือคนไทยและประเทศไทยผ่านท่วงทำนองดังกล่าว ซึ่งงานวิจัยสร้างสรรค์นี้ได้หลักแนวคิดในการประพันธ์เพลงจากการทำเพลงระบำโบราณคดี โดยคุณครูมนตรี ตราโมท ปรมาจารย์ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยที่ได้ประพันธ์ไว้ในเพลง ทวารวดี ศรีวิชัย ลพบุรี เชียงแสน และสุโขทัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการประพันธ์เพลง

งานวิจัยสร้างสรรค์นี้จะเป็นประโยชน์ทางการศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางในการประพันธ์บทเพลงไทยเพื่อการฟังขับกล่อม สามารถพัฒนาต่อยอดไปเป็นเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง ระบำ รำฟ้อน ที่ต้องการสื่อถึงความรุ่งเรืองในดินแดนสุวรรณภูมิ โดยเฉพาะการก่อรูปของอยุธยาอันมีต้นรากมาจากวัฒนธรรมเขมรได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงทางดุริยางคศิลป์ไทยใหม่ ชื่อ สุวรรณภูมิ
2. เพื่อเผยแพร่หลักคิดวิธีการประพันธ์เพลง ผลงานการประพันธ์เพลง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เทคนิคกระบวนการสร้างสรรค์ เพลงสุวรรณภูมิ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการวิจัยสร้างสรรค์ ดังนี้

รูปแบบการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ โดยใช้องค์ความรู้และภูมิรู้ด้านทางเพลงของผู้วิจัย ประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ ตามแนวคิดด้วยเรื่องการประพันธ์เพลงไทยที่แต่งโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่ง วิธีนี้ผู้แต่งจะเริ่มต้นจากการค้นคว้าหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบจังหวะและแนวทำนองเพลงที่จะแต่งสามารถทำได้หลายวิธีคือ คิดจากจังหวะและลีลาทำเดินทำวังของสัตว์บางชนิด คิดจากสภาพแวดล้อม ประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย (Fak Chamroom, 2003, p. 195) ซึ่งผู้แต่งเลือกใช้แนวคิดจากประวัติศาสตร์ในยุคสุวรรณภูมิ แต่งเป็นเพลงเพื่อใช้ในการฟัง การขับกล่อม หรือประกอบระบำ รำ ฟ้อน

ขั้นรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวถึง ดินแดนสุวรรณภูมิ ในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมชาติพันธุ์ และภาษา เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการประพันธ์ เพลง

ขั้นตอนการวิจัย

1. นำข้อมูลจากการค้นคว้ามาใช้ในการจินตนาการ ภาพสุวรรณภูมิ โดยกำหนดให้กลุ่มชาติพันธุ์เขมร เป็นกลุ่มสำเนียงหลัก และกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเป็นกลุ่มสำเนียงรอง

2. ออกแบบหน้าทับที่ใช้ประกอบบทเพลง โดยใช้หน้าทับลาว ออกแบบตัดทอนหน้าทับลาว ซึ่งเป็น อัตราจังหวะสองชั้น ให้เป็นชั้นเดียวใหม่ เพื่อความไพเราะเหมาะสมกับทำนองเพลง

สองชั้น	.. ติง .. โฉ๊ะ	.. ติง .. ติง ทัม	.. ติง .. ทัม
ชั้นเดียว	.. ติง .. โฉ๊ะ	ติง ติง.. ทัม		

3. บทเพลงมีจำนวน 2 ท่อน ท่อนละ 8 จังหวะหน้าทับลาว ในอัตราจังหวะสองชั้น และตัดทอนลง เป็นชั้นเดียว และมีทำนองเพลงที่มีสำเนียงลาว ในสองชั้น ท่อน 2

..	ซ ล ด ร	ด ร ฟ ร	.. ด ด ด ร ร	ฟ ร ด ล	.. ล ด ร	ด ร ฟ ด
..	ซ ล ด ร	ด ร ฟ ร	.. ด ด ด ร ร	ฟ ร ด ล	.. ล ด ร	ด ร ฟ ด

4. ออกแบบบทเพลงเป็นบันไดเสียงฟา ซึ่งบันไดเสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของบทเพลงและยังสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทำนองเพลงกับเครื่องดนตรีที่บรรเลงทำนองเพลงนั้นๆ โดยมีโครงสร้างของบันไดเสียง 5 เสียง คือ ฟ ซ ล ด ร (Wisuttipat, 2013, p.43) บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์มโหรี

5. ออกแบบทำนองชั้นใหม่ ใช้โน้ตตัวแรกคือ ฟา จากนั้นแต่งทำนองให้โน้ตที่เป็นลูกตกของห้องในแต่ละห้องให้เกิดความสัมพันธ์ กลมกลืนไพเราะ

6. ออกแบบทำนองลงจบโดยเฉพาะ เพื่อความเหมาะสมกับการนำไปใช้ประกอบการแสดงตอนจบ

.. ฟ ด ล ด ร ฟ
.. ติง ทัม ติง ทัม

7. บันทึกเป็นโน้ตในรูปแบบโน้ตหัวเดียว บังคับทาง

8. บันทึกเสียง และบันทึกวีดิโอ เครื่องดนตรีที่ละชิ้นแล้วนำมาตัดต่อรวมกันในลักษณะของวงปี่พาทย์มโหรี บรรเลงเป็นเพลงสุวรรณภูมิ

9. ประเมินผลเบื้องต้น นำเสนองานวิจัยสร้างสรรค์ ในการประชุมวิชาการด้านศิลปะการแสดงดนตรี และนาฏกรรมในวิถีวัฒนธรรมกับการอยู่ร่วมกันในอาเซียน เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 โดยมี ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินงานวิจัยเบื้องต้นได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์
2. ศาสตราจารย์ข้ามคม พระประสิทธิ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์

เพลง สุวรรณภูมิ

สองชั้น

หน้าทับลาว

.. ดิง .. โฉ๊ะ	.. ดิง .. ดิง ท้ม	.. ดิง .. ท้ม	.. ดิง .. โฉ๊ะ	.. ดิง .. ดิง ท้ม	.. ดิง .. ท้ม
.. ฟ	.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	.. ล .. ช	.. ฟ .. ร	.. ล ด ร	.. ฟ .. ช
.. ด .. ร	.. ฟ .. ช	.. ล .. ช	.. ฟ .. ช	.. ล .. ตั้	รื้ ตั้ .. ล
.. ฟ .. ฟ ช	.. ล .. ช	.. ฟ .. ช	.. ล .. ตั้	รื้ ตั้ .. ล
.. ฟี้ รี้ ตั้ ล	.. ตั้ รี้ .. ตั้	.. ล .. ตั้	.. รี้ ตั้ ล	.. ช .. ฟ

กลับต้น

สองชั้น

ท่อน 2

.. ฟ	.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	.. ล .. ช	.. ฟ .. ร	.. ล ช ฟ	.. ร .. ด
..	ช ล ด ร	ด ร ฟ ร	.. ด ด ด ร ร	ฟ ร ด ล	.. ล ด ร	ด ร ฟ ด
..	ช ล ตั้ รี้	ตั้ รี้ ฟี้ รี้	.. ตั้ ตั้ ตั้ รี้ รี้	ฟี้ รี้ ตั้ ล	.. ล ตั้ รี้	ตั้ รี้ ฟี้ ตั้
.. ฟี้ รี้ ตั้ ล	.. ตั้ รี้ .. ตั้	.. ล .. ตั้	.. รี้ ตั้ ล	.. ช .. ฟ

กลับต้น

ชั้นเดียว

หน้าทับลาว

.. ดิง.. โฉ๊ะ	ดิง ดิง.. ท้ม	.. ดิง.. โฉ๊ะ	ดิง ดิง.. ท้ม	.. ดิง.. โฉ๊ะ	ดิง ดิง.. ท้ม	.. ดิง.. โฉ๊ะ	ดิง ดิง.. ท้ม
.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	ล ช ฟ ร	.. ฟ .. ช	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ช	.. ล .. ตั้
.. ตั้ .. ตั้	ด ร ฟ ช	ล ช ฟ ช	.. ล .. ตั้ รี้ รี้	ตั้ รี้ ฟี้ ตั้	.. รี้ ตั้ ล	.. ช .. ฟ

กลับต้น

ท่อน 2

.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	ล ช ฟ ร	ช ฟ ร ด ช ล	ด ร ฟ ด	ฟ ร ด ล	ด ร ฟ ด
.. .. ช ล	ตั้ รี้ ฟี้ ตั้	ฟี้ รี้ ตั้ ล	ตั้ รี้ ฟี้ ตั้ รี้ รี้	ตั้ รี้ ฟี้ ตั้	.. รี้ ตั้ ล	.. ช .. ฟ

กลับต้น

วรรคจบ

.. ฟี้ ตั้ ล ตั้ รี้ ฟ
.. ดิง ท้ม ดิง ท้ม

บทวิเคราะห์บทเพลงสุวรรณภูมิ ผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์ในการประพันธ์โดยใช้กระบวนการในการประพันธ์เพลง โดยมีโครงสร้างเพลง วรรคเพลงและลูกตก ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่อีกทางเลือกหนึ่งที่จะนำพาให้นักวิเคราะห์ เข้าถึงเพลงนั้นๆ (Wisuttipat, 2013, p. 54) ดังนี้

1. สัมผัสของตัวโน้ตในบทเพลง

สองชั้น ท่อน 1 บรรทัดที่ 2 และ 3 ห้องที่ 4 กับห้องที่ 8 ใช้โน้ตลูกตกเหมือนกัน เสียง ซอล / ลา

.. ฟ	.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ร	.. ล ต ร	.. ฟ .. ซ
.. ด .. ร	.. ฟ .. ซ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ซ	.. ล .. ต	ร .. ต .. ล
.. ฟ .. ฟ ซ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ซ	.. ล .. ต	ร .. ต .. ล
.. .. . ฟ ร ต ล	.. ต ร .. ต	.. ล .. ต	.. ร .. ต ล	.. ซ .. ฟ

สองชั้น ท่อน 2 บรรทัดที่ 3 และ 4 ใช้โน้ตทำนองเหมือนกัน แตกต่างกันที่ช่วงเสียงสูงต่ำ วรรคสุดท้าย บรรทัดที่ 4 ใช้โน้ตทำนองเหมือนกับบรรทัดที่ 4 ของท่อน 1 (ทำนองซ้ำท้าย)

.. ฟ	.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ร	.. ล ซ ฟ	.. ร .. ต
.. .. .	ซ ล ต ร	ด ร ฟ ร	.. ด ด ด ร ร	ฟ ร ต ล	.. ล ต ร	ด ร ฟ ต
.. .. .	ซ ล ต ร	ด ร ฟ ร	.. ต .. ต ร ..	ฟ ร ต ล	.. ล ต ร	ด ร ฟ ต
.. .. . ฟ ร ต ล	.. ต ร .. ต	.. ล .. ต	.. ร .. ต ล	.. ซ .. ฟ

ชั้นเดียว ท่อน 1 โน้ตลูกตกทำนองบรรทัดที่ 1 ห้องที่ 4 ย้ำสัมผัสกับห้องที่ 6 ถึง 8 โน้ตทำนองบรรทัดที่ 1 ห้องที่ 6 ถึง 8 เหมือนกันกับบรรทัดที่ 2 ห้องที่ 2 ถึง 4

.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	ล ซ ฟ ร	.. ฟ .. ซ	ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ซ	.. ล .. ต
.. ต .. ต	ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ซ	.. ล .. ต ร ..	ด ร ฟ ต	.. ร .. ต ล	.. ซ .. ฟ

ชั้นเดียว ท่อน 2 โน้ตทำนองในบรรทัดที่ 1 ห้องที่ 5 ถึง 8 เหมือนกันกับห้องที่ 1-4 ในบรรทัดที่ 2 โน้ตทำนองใน บรรทัดที่ 2 ห้องที่ 5 ถึง 8 เหมือนกันกับบรรทัดที่ 2 ห้องที่ 5 ถึง 8 ของท่อน 1 (ทำนองซ้ำท้าย)

.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	ล ซ ฟ ร	ซ ฟ ร ต ซ ล	ด ร ฟ ต	ฟ ร ต ล	ด ร ฟ ต
.. .. ซ ล	ด ร ฟ ต	ฟ ร ต ล	ด ร ฟ ต ร ..	ด ร ฟ ต	.. ร .. ต ล	.. ซ .. ฟ

2. ความสัมพันธ์ของโน้ตลูกตก ทำนองเพลงอัตรา 2 ชั้น และ ชั้นเดียว

สองชั้น ท่อน 1 ลูกตกเป็น ซอล ลา ลา ฟา

.. ฟ	.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ร	.. ล ด ร	.. ฟ .. ซ
.. ด .. ร	.. ฟ .. ซ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ซ	.. ล .. ด	ร .. ด .. ล
.. ฟ .. ฟ ซ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ซ	.. ล .. ด	ร .. ด .. ล
.. .. . ฟ ร ด	.. ด ร .. ด	.. ล .. ด	.. ร .. ด	.. ซ .. ฟ

ชั้นเดียว ท่อน 1 ลูกตกเป็น ซอล โด โด ฟา

.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	ล ซ ฟ ร	.. ฟ .. ซ	ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ซ	.. ล .. ด
.. ด .. ด	ด ร ฟ ซ	ล ซ ฟ ซ	.. ล .. ด ร	ด .. ร .. ฟ	.. ร .. ด	.. ซ .. ฟ

ผู้วิจัยมีเจตนาที่จะให้ลูกตกของเพลงในชั้นเดียวเป็นโน้ตเสียง ซอล โด โด ฟา ด้วยเหตุผลที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์กลมกลืนกับโน้ตห้องต่อไปที่จะมาสอดคล้องทำให้บทเพลงเกิดความไพเราะ

สองชั้น ท่อน 2 ลูกตกเป็น โด โด โด ฟา

.. ฟ	.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	.. ล .. ซ	.. ฟ .. ร	.. ล ซ ฟ	.. ร .. ด
.. .. .	ซ ล ด ร	ด ร ฟ ร	.. ด ด ด ร	ฟ ร ด ล	.. ล ด ร	ด ร .. ด
.. .. .	ซ ล .. ร	ด .. ร .. ร	.. ด .. ด ร	ฟ .. ร .. ด	.. ล .. ด	ด .. ร .. ด
.. .. . ฟ ร ด	.. ด ร .. ด	.. ล .. ด	.. ร .. ด	.. ซ .. ฟ

ชั้นเดียว ท่อน 2 ลูกตกเป็น โด โด โด ฟา

.. ฟ ฟ ฟ	.. ฟ .. ฟ	ล ซ ฟ ร	ซ ฟ .. ด ซ	ด ร ฟ ด	ฟ ร ด ล	ด ร .. ด
.. .. . ซ	ด .. ร .. ฟ	ฟ .. ร .. ด	ด .. ร .. ด ร	ด .. ร .. ฟ	.. ร .. ด	.. ซ .. ฟ

ภาพที่ 2 การบันทึกเสียง และวิดีโอเพลงสุวรรณภูมิ

สรุปผลการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์บทเพลงทางดุริยางคศิลป์ไทยใหม่ ชื่อ สุวรรณภูมิ มีหลักการแนวคิดในการสร้างสรรค์ ประพันธ์เพลง โดยใช้องค์ความรู้และภูมิรู้ด้านทางเพลงของผู้วิจัยประพันธ์บทเพลงขึ้นใหม่ จากข้อมูลด้าน ประวัติศาสตร์ ความเจริญรุ่งเรืองของดินแดนสุวรรณภูมิในแง่มุมของวัฒนธรรม ประเพณี และชาติพันธุ์ โดย เลือกมองที่กลุ่มชาติพันธุ์เขมรเป็นกลุ่มสำเนียงหลัก และกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเป็นกลุ่มสำเนียงรอง กลุ่มโน้ตเป็น เพลงในบันไดเสียงฟา โครงสร้างบทเพลงมีจำนวน 2 ท่อน ท่อนละ 8 จังหวะหน้าทับลาว ในอัตราจังหวะสองชั้น และชั้นเดียว ออกแบบบรรดลงจบเพลงโดยเฉพาะ

ผลงานการประพันธ์ได้ถูกนำเสนอหลักคิดวิธีการประพันธ์ ผลงานการประพันธ์เพลงในรูปแบบวีดิทัศน์ที่ ผู้วิจัยในบรรเลงถ่ายทอดในรูปแบบวงปี่พาทย์ไม้นวมที่ผู้วิจัยได้บรรเลงไว้ในแต่ละเครื่องดนตรี นำเสนอในการ ประชุมวิชาการด้านศิลปะการแสดงดนตรีและนาฏกรรมในวิถีวัฒนธรรมกับการอยู่ร่วมกันในอาเซียน เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เพื่อการฟัง การขับกล่อม หรือประกอบบระบำ รำ ฟ้อน ดังนั้นสรุปผลงานวิจัยคือได้ บทเพลงใหม่ เพลงสุวรรณภูมิ ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 3 คิวอาร์โค้ด วีดิทัศน์ผลงานเพลงสุวรรณภูมิ

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยสร้างสรรค์บทเพลงทางดุริยางคศิลป์ไทยใหม่ ชื่อ สุวรรณภูมิ¹ มีหลักการแนวคิดในการสร้างสรรค์ประพันธ์เพลง โดยใช้องค์ความรู้และภูมิรู้ด้านทางเพลงของผู้วิจัยประพันธ์บทเพลงชิ้นใหม่ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์ ซึ่งมีหลักคิด 2 ประการ คือ หลักมิตการสร้างสรรคและหลักวิถีธลักษณ์การสร้างสรรค หลักคิดทั้งสองมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน หลักมิตการสร้างสรรคที่สอดคล้องกับการประพันธ์ของผู้วิจัยคือ การสร้างสรรคศิลป์เกิดขึ้นจากการต่อยอดบุญภูมิด้วยกระบวนการวิจัยแสวงผล คำว่าบุญภูมิ คือ ความจริงในวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตมนุษย์ ซึ่งมีปรากฏอยู่ทั่วไป เป็นการสร้างสรรคที่ใช้ฐานคิดที่ปรากฏโดยรอบ แล้วจินตนาการผสมกัน แต่ยังมีการสร้างสรรคอีกลักษณะที่บอกความจริงในความคิด และยืนยันข้อมูลด้วยกระบวนการศึกษาค้นคว้า หรือด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเพื่อให้ทราบผลของสิ่งที่จะนำไปใช้ต่อยอดบุญภูมินั้น เถกเช่นเดียวกับงานสร้างสรรค์ศิลป์ชุดระบำโบราณคดี ของกรมศิลปากร ที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้ยุคสมัยของข้อมูล 5 ยุค มาออกแบบเครื่องแต่งกาย ออกแบบท่ารำ และในด้านดุริยางคศิลป์ใช้จินตนาการสร้างสรรคเป็นทำนองเพลง 5 ชุด คือ สมัยทวารวดี สำเนียงมอญ สมัยศรีวิชัย สำเนียงชวา สมัยเชียงแสน สำเนียงล้านนา สมัยลพบุรี สำเนียงขอม และสมัยสุโขทัย สำเนียงสยาม (Pidokrajt, 2020, p. 85)

ในแง่หลักคิดและวิธีการประพันธ์เพลง ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการวิเคราะห์เพลงไทย ตามทฤษฎีดนตรีไทยเพื่อการอ้างอิงหลักการให้ตรงกับประเด็นในด้านต่างๆ ขององค์ประกอบสำคัญทางดนตรีไทย กล่าวคือ ด้านทำนองหลัก ทำนองแปร จังหวะ บันไดเสียง การกำหนดโน้ตสำหรับเครื่องดนตรีไทย การกำหนดวรรคเพลง การกำหนดลูกตก ซึ่งหลักการและแนวคิดทฤษฎีดนตรีไทยนี้จะสามารถใช้เป็นข้อสนับสนุนการวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่ง (Wisuttipat, 2013, p. 13)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลงานวิจัยสร้างสรรค์ เพลงสุวรรณภูมิ¹ นี้ได้นำมาถ่ายทอดและบรรเลงโดยผู้วิจัยเองผ่านวงปี่พาทย์ไม้ نرم ซึ่งมีได้เป็นข้อจำกัดว่าต้องบรรเลงเฉพาะวงปี่พาทย์ไม้ نرم เท่านั้น สามารถนำไปใช้บรรเลงด้วยวงดนตรีประเภทอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการฟัง หรือการขับกล่อม

2. ผลงานวิจัยสร้างสรรค์ เพลงสุวรรณภูมิ สามารถนำไปพัฒนาต่อยอด ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมประดิษฐ์ท่ารำ ออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีลักษณะเฉพาะในวัฒนธรรมสุวรรณภูมิ เช่นเดียวกับเพลงระบำโบราณคดี ของกรมศิลปากร หรือเพลงโบราณคดีอื่นๆ ประกอบเป็นระบำ รำ ฟ้อน เพื่อรับใช้สังคมในวาระต่างๆ ด้วยบทเพลงได้ประพันธ์ไว้ตามแบบแผนเพลงระบำ เริ่มต้นด้วยเพลงช้า และจบด้วยเพลงเร็ว มีท่อนจบโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบของการประพันธ์เพลงไทย บันไดเสียง สำเนียง และหน้าทับ ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลศึกษา และต่อยอดในการเรียนการสอน และงานวิจัยต่อไปได้
2. จากงานวิจัยสามารถประพันธ์บทร้องตามทำนองเพลง เพื่อใช้เป็นเพลงประเภทขับร้องที่สมบูรณ์ได้

References

- Bunnag, R. (2023). **Old Stories are fun to tell.** [Online]. Available: <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9660000034105> [2023, April 12]. [In Thai]
- Fak Chamroon, S. (2003). **Thaimusic.** Bangkok: Institute of Thai Studies, Chulalongkorn university. [In Thai]
- Pidokrajt, N. (2020). **Theory for Research and Music Essentials.** Lop Buri: Nata Duriyang Printing. [In Thai]
- Wisuttipat, M. (2013). **Theory of Thaimusic analysis.** Bangkok: Santisi Printing. [In Thai]
- Wongthet, S. (2001). **Ayutthaya Yod Ying Fa.** Bangkok: Pikanesh Printing Center. [In Thai]
- Wongthet, S. (2004). **History of the Siamese Society.** Bangkok: Pikanesh Printing Center. [In Thai]
- Wongthet, S. (2005). Thai people of various races in Suvarnabhumi for 3,000 years. In Wongthet, S. (Eds). **Geosociety Document, Public Discussion, Silpakorn University.** (p.19). Bangkok: Matichon Public Company Limited. [In Thai]

การพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา ร้านออกแบบกราฟิก
ออนไลน์ “Sketch heart”

Developing Corporate Identity and Marketing Communications, Case Study of
Online Graphic Design Shop “Sketch heart”

พจนันธรรม ณรงค์วิทย์*

Pojtom Narongwit

วิชณูเดช นันไชแก้ว**

Wissanudeth Nunchaikaew

Received : December 13, 2023

Revised : March 7, 2024

Accepted : March 28, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” 2) ทดสอบตลาดด้านรูปแบบการบริการ และการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” โดยผู้วิจัยได้ใช้การเก็บข้อมูลงานวิจัยด้วยวิธีการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เครื่องมือ “การสร้างตัวละคร” จากตัวแทนธุรกิจ จำนวน 3 คน พบว่า กลุ่มเป้าหมายของธุรกิจร้านกราฟิกออนไลน์ของตนเอง มุ่งเน้นไปที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีช่วงอายุตั้งแต่วัยนักศึกษาไปจนถึงวัยทำงาน และเจาะกลุ่มของผู้ที่ริเริ่มในการประกอบธุรกิจส่วนตัวของตนเองที่มีความจำเป็นจะต้องมีกราฟิก เช่น โลโก้ แบนเนอร์ โปสเตอร์สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ อัตลักษณ์องค์กรจึงควรมีความทันสมัย และสามารถเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ในการริเริ่มทำธุรกิจของตนเองได้ ในอัตราค่าบริการที่ย่อมเยา โดยกำหนดแนวทางการออกแบบ 2 แนวทาง คือ 1) ออกแบบเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงการสร้างสรรค์ผลงาน การออกแบบ เช่น ปากกา ขนนก ที่ใช้เป็นอุปกรณ์ในการขีดเขียนตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และ 2) ออกแบบด้วยการนำตัวอักษรย่อจากตัว S H ที่ย่อจาก Sketch heart มาจัดองค์ประกอบให้เกิดความแปลกใหม่และทันสมัย ผลการออกแบบอัตลักษณ์องค์กรอย่างมีส่วนร่วม จากการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ

*อาจารย์ประจำหลักสูตรออกแบบผลิตภัณฑ์และกราฟิก มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Lecturer for Product and Graphic Design Courses Kamphaeng Phet Rajabhat University

(Corresponding Author) e-mail : gapomdesign@gmail.com

**อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการเงิน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Lecturer of the Finance Program Kamphaeng Phet Rajabhat University

พบว่า การออกแบบรูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมในด้านการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบมากที่สุดเมื่อเทียบกับรูปแบบที่ 2-6 ในด้านการพัฒนาต้นแบบกราฟิกที่เหมาะสมกับการสื่อสารทางการตลาดได้เห็นควรว่าเพิ่มเติมตัวอักษรที่เป็นชื่อร้าน โดยมีรูปแบบตัวอักษรให้สอดคล้องกับรูปแบบของอัตลักษณ์องค์กร จัดองค์ประกอบให้อยู่ด้านล่าง หรือด้านข้างของแบรนด์ ให้เหมาะสมต่อการใช้งานที่หลากหลาย ผลการประเมินรูปแบบบริการสำหรับการสื่อสารทางการตลาด พบว่า รูปแบบบริการที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีอัตราค่าบริการเริ่มต้นที่ 1,000 บาท โดยมีขอบเขตงาน คือ การรับออกแบบโลโก้ บรรจุภัณฑ์ และแบนเนอร์สื่อโฆษณา โดยสามารถแจ้งงานได้ไม่เกิน 1 ครั้ง และระยะเวลาส่งงานไม่เกิน 3 วัน ซึ่งผู้บริโภคจะได้อัปโหลดไฟล์ที่เป็นไฟล์ต้นฉบับ (.ai .psd) ในการส่งมอบงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่ออัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ตามกรอบแนวคิดด้านการตลาด โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.75)

คำสำคัญ : อัตลักษณ์องค์กร / การสื่อสารทางการตลาด / ออกแบบกราฟิก

ABSTRACT

The purposes of this research are 1) to develop corporate identity and marketing communications, a case study of the online graphic design shop “Sketch Heart” 2) to test the market in terms of service formats. and marketing communications, a case study of the online graphic design shop "Sketch heart", where the researcher used research data collection using the design thinking method (Design Thinking), "character creation" tools from 3 business representatives, found that the target group of their own online graphics shop business Focusing on the new generation with an age range from student age to working age and targeting those who are initiating their own private businesses where it is necessary to have graphics such as logos, banners, posters, various public relations media. The corporate identity should therefore be modern. and can be a representative of the new generation in starting their own business at an affordable service rate by specifying two design guidelines: 1) design as a symbol that represents the creation of design works, such as pens and quills used as writing tools from the past - present, and 2) design by using the abbreviation from the letter SH. which is an abbreviation of Sketch heart, arranged into elements that are new and modern. Results of participatory corporate identity design from the evaluation of the design by design experts, it was found that the first design was most appropriate in terms of symbolic communication related to the design. Compared to formats 2-6 in terms of developing graphic prototypes that are suitable for marketing communications. It seems appropriate to add the

letters that are the name of the shop. The font style is consistent with the style of the organization's identity. Arrange the elements at the bottom. or side of the brand to be suitable for a variety of uses The results of the evaluation of service formats for marketing communications found that service format 3 had the highest level of satisfaction, with service rates starting at 1,000 baht, with the scope of work being the design of logos, packaging, and Banner advertising media The work can be reported not more than 1 time and the time for submitting the work is not more than 3 days. The consumer will receive the original file format (.ai .psd) for submitting the work. Results of data analysis assessing target group satisfaction towards corporate identity and marketing communications for the online graphic design shop "Sketch heart" according to the marketing concept. Overall, satisfaction was at a high level (\bar{X} = 4.19, SD = 0.75).

Keywords : Corporate Identity / Marketing Communications / Graphic Design

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันจากสถานการณ์โรคระบาด โควิด 19 (Covid-19) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันด้วยดิจิทัล (Digital Disruption) คือ การเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันด้วยดิจิทัล เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นถึงจุดที่สร้างนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นได้ทั้งผลิตภัณฑ์ แพลตฟอร์ม หรือโมเดล และเกิดผลกระทบต่อมูลค่าของสินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในตลาด หลายธุรกิจปิดตัวลงจากการปรับตัวไม่ทันจากพฤติกรรมผู้บริโภค ที่หันมาสนใจการซื้อสินค้า และบริการในรูปแบบออนไลน์มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านบริการออกแบบกราฟิกออนไลน์ ที่ปัจจุบันมีการติดต่อกับลูกค้า และการรับงานและผลิตงานทางออนไลน์เป็นหลัก เป็นช่องทางที่สะดวกสบายทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ซึ่งลดค่าใช้จ่ายในการเสียค่าเช่าที่ หรือค่าบำรุงรักษาหน้าร้านต่างๆ ทำให้เกิดการแข่งขันธุรกิจการรับออกแบบกราฟิกออนไลน์ในท้องตลาดมากขึ้น (Munsettavith, Kootiphakdee & Livkunupakan, 2021) ทั้งในด้านของโปรโมชั่น บริการ และรูปแบบการขายที่ต้องปรับตัวให้เป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่มลูกค้าเป็นสำคัญ

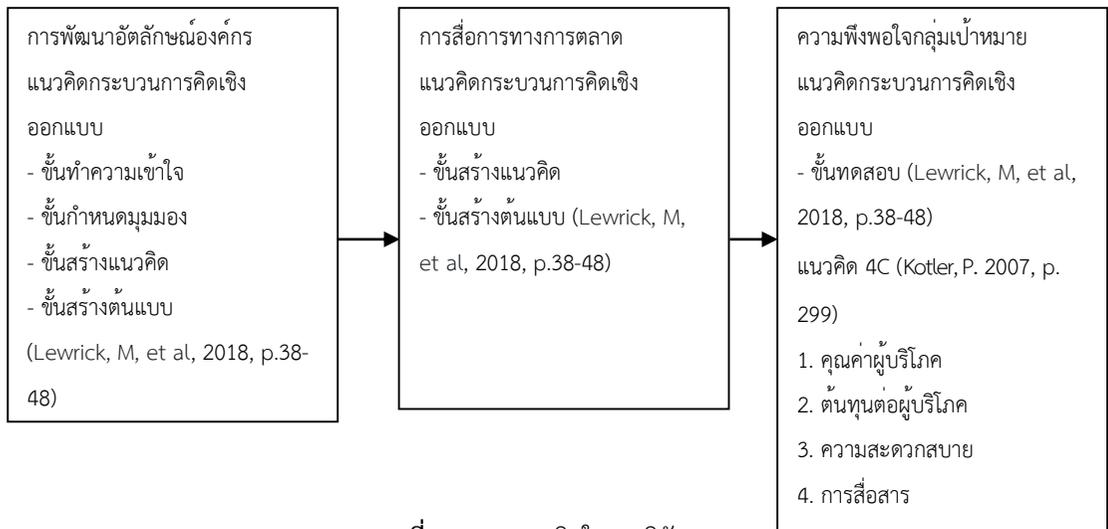
บริการรับออกแบบกราฟิก "Sketch heart" เป็นบริการการรับออกแบบกราฟิกแบบออนไลน์ ซึ่งก่อตั้งโดย นายณัฏฐวัฒน์ ปานสุต ซึ่งเป็นการรับงานออกแบบกราฟิกและส่งงานในแบบออนไลน์ ผ่านช่องทาง Facebook Fanpage เป็นรูปแบบของธุรกิจ Startup ที่เปิดตัวท่ามกลางคู่แข่งทางธุรกิจที่เป็นร้านรับออกแบบกราฟิกออนไลน์ต่างๆ มากมาย รวมถึงการมาถึงของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการออกแบบงานแทนมนุษย์ ดังนั้น การสร้างอัตลักษณ์องค์กรให้สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มลูกค้าได้จึงเป็นสิ่งสำคัญท่ามกลางการแข่งขันการบริการต่างๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์อันน่าจดจำให้กับธุรกิจของตนเอง และสื่อสารเป้าประสงค์ของผู้ให้บริการไปสู่ผู้รับบริการโดยตรงไปตรงมา การสื่อสารทางการตลาดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรหรือแบรนด์ ในการสื่อสารทั้งหน้าตาและทิศทางของแบรนด์

อัตลักษณ์องค์กร หรือ Corporate Identity (CI) หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงภาพลักษณ์ (Image) ที่ปรากฏต่อสายตาผู้อื่น พร้อมกับการแสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ขององค์กรโดยอาศัยองค์ประกอบของกราฟิกหรือกล่าวโดยง่ายคือการสื่อสารภาพลักษณ์และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์กร รวมทั้งสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันภายในองค์กรตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรด้วย (Srikalayanabutr, 1998) เห็นได้ว่าอัตลักษณ์องค์กรนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรโดยเฉพาะโลกปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันอย่างมาก ในด้านการออกแบบอัตลักษณ์ และการประยุกต์ใช้ในงาน Corporate Identity จะสื่อให้เห็นถึงการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” โดยจะใช้กราฟิกสร้างขึ้นมาให้เห็นถึงความน่าจดจำให้น่าสนใจมากขึ้น และสร้างรูปแบบเป็นแนวทางของ โลโก้ ตัวอักษร และสี ที่มีความเหมาะสมในการสื่อสารอัตลักษณ์องค์กร นำไปสู่การสื่อสารทางการตลาดที่เหมาะสม และสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าอันเป็นสิ่งสำคัญของธุรกิจ Startup ที่ต้องคำนึงถึง โดยการใช้การระดมความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) โดยใช้เทคนิคการสร้างตัวละคร (Lewrick, Link & Leifer, 2018, pp. 38-48)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงประสงค์ในการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ให้เป็นอัตลักษณ์องค์กรที่สามารถสร้างภาพลักษณ์ในการให้บริการงานกราฟิกต่างๆ ให้กับผู้รับบริการ และสื่อสารการตลาดต่างๆ ผ่านทางช่องทางออนไลน์ให้มีความน่าสนใจ อย่างตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นทั้งแนวทางและการริเริ่มในการสร้างสรรค์ธุรกิจ Startup ให้เป็นที่รู้จักในแวดวงออนไลน์ ซึ่งมีการแข่งขันกันเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”
2. เพื่อทดสอบตลาดด้านรูปแบบการบริการ และการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” เป็นงานวิจัยแบบประยุกต์ (Applied Research) ในการหาแนวทางปฏิบัติสำหรับร้านกราฟิกออนไลน์ผ่านกรณีศึกษาร้านกราฟิกออนไลน์ที่กำลังเริ่มต้นธุรกิจ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมืองานวิจัยและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของคำถาม คือ -1 คือ ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 0 คือ ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และ +1 คือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเมื่อเครื่องมือผ่านการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ จึงมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการการเก็บข้อมูลด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผู้ประกอบการร้านกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (Wongsingthong, 2007, p. 125)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ “การสร้างตัวละคร” ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” (Lewrick, Link & Leifer, 2018, pp. 38-48)

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเทคนิค “การสร้างตัวละคร” นำไปสู่การพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรเพื่อการต่อยอดอย่างมีส่วนร่วมกับผู้ประกอบการร้านกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ “การสร้างตัวละคร” มาถอดความและวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาอัตลักษณ์องค์กรเพื่อการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” และนำผลสรุปด้านการพัฒนารูปแบบ ประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบออกแบบจำนวน 3 คน จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการออกแบบ และมีประสบการณ์ด้านการออกแบบอัตลักษณ์องค์กร

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาดโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินรูปแบบบริการสำหรับการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” โดยกลุ่มเป้าหมายจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามระดับความคลาดเคลื่อน (e) 10% และระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (Yamane, 1967) จาก Facebook Fanpage และผู้ที่สนใจในงานออกแบบกราฟิกที่เข้ามาดูข้อมูลในเพจที่เกี่ยวข้องในงานออกแบบกราฟิก เพื่อการพิจารณารูปแบบบริการที่มีความเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินรูปแบบบริการสำหรับการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล คือ

ระดับคะแนน 4.51-5.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับคะแนน 3.51-4.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ มาก

ระดับคะแนน 2.51-3.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับคะแนน 1.51-2.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ น้อย

ระดับคะแนน 1.00-1.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการออกแบบโปสเตอร์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารทางการตลาดเกี่ยวกับรูปแบบการบริการของร้าน และเผยแพร่ผ่านการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาดบนเพจของร้าน และเว็บไซต์สำหรับการรับงานออกแบบกราฟิก

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินรูปแบบความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่ออัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยกลุ่มเป้าหมายจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามระดับความคลาดเคลื่อน (e) 10% และระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (Yamane, 1967) จาก Facebook Fanpage และผู้ที่สนใจในงานออกแบบกราฟิกที่เข้ามาดูข้อมูลในเพจที่เกี่ยวข้องในงานออกแบบกราฟิก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่ออัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลเดียวกับขั้นตอนที่ 5

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาข้อมูลในการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”

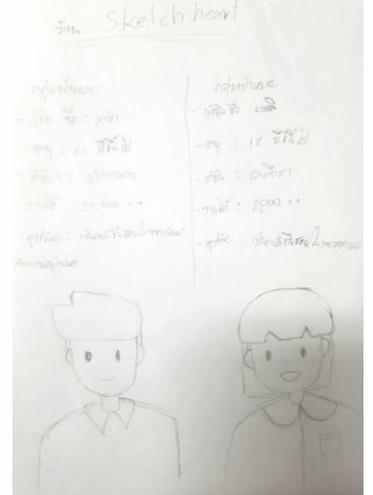
ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผู้ประกอบการร้านกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” โดยเครื่องมือ “การสร้างตัวละคร” ผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา

อัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” จาก การวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กระบวนการคิดเชิงออกแบบมีหลากหลายวิธีคิด และล้นมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน แต่ใช้คำที่แตกต่างกัน โดยการคิดเชิงออกแบบคือรูปแบบการคิดที่มีพื้นฐาน การกำหนดปัญหาในตอนต้น และวิธีการแก้ปัญหาหนึ่ง ๆ ในตอนท้าย และวิธีการแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นจากการ กระทำ และสิ่งที่มุ่งเน้นจะถูกเลือกโดยคำนึงถึงมนุษย์ ดังนั้นจึงเรียกได้ว่าการคิดเชิงออกแบบคือการออกแบบที่มี มนุษย์เป็นศูนย์กลาง วงรอบของการคิดแบบวงรอบเล็กจะประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ การทำความเข้าใจ การสังเกตการณ์ การกำหนดมุมมอง การสร้างไอเดีย การสร้างตัวตนแบบ และการทดสอบ (Lewrick, Link & Leifer, 2018, pp. 38-48) โดยใช้เครื่องมือ “การสร้างตัวละคร” โดยให้ผู้ประกอบการ 3 คน ได้มีส่วนร่วมใน การระดมความคิดสร้างตัวละครที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดของ ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” เพื่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางการตลาด และการออกแบบ อัตลักษณ์องค์กรให้สอดคล้องตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด โดยให้ผู้ประกอบการ 3 คน วาดตัวละครและระบุลักษณะของตัวละครซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายลงบนกระดาษ พร้อมกับกำหนดอุปนิสัย และ ลักษณะพื้นฐาน เพื่อทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายที่จะเป็นลูกค้าสำคัญให้กับธุรกิจของตนเอง มีผลการสร้าง ตัวละครด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงออกแบบด้วยเครื่องมือการสร้างตัวละคร ผู้ประกอบการ ร้านกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”

กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ด้วยวิธีการ “สร้างตัวละคร”	การสร้างตัวละครกลุ่มเป้าหมาย ด้วยวิธีการ “สร้างตัวละคร” ของธุรกิจร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”	
	กลุ่มเป้าหมาย 1	กลุ่มเป้าหมาย 2
	ชื่อ (นามสมมุติ) : คุณมาร์ค	ชื่อ (นามสมมุติ) : คุณมะลิ
	อายุ : 25 ปี ขึ้นไป	อายุ : 17 ปี ขึ้นไป
	อาชีพ : ผู้ประกอบการ/ธุรกิจส่วนตัว	อาชีพ : นักศึกษา/ธุรกิจส่วนตัว
	รายได้ : 20,000 บาท ขึ้นไป	รายได้ : 2,000 บาท ขึ้นไป

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กระบวนการคิดเชิงออกแบบด้วยวิธีการ “สร้างตัวละคร”	การสร้างตัวละครกลุ่มเป้าหมาย ด้วยวิธีการ “สร้างตัวละคร” ของธุรกิจร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”	
	<p>อุปนิสัย : เป็นคนที่ชื่นชอบในการพัฒนาตนเอง และพัฒนางานของตนเองอยู่เสมอ</p>	<p>อุปนิสัย : เป็นคนที่ชื่นชอบในการออกแบบ และมีความตั้งใจในการต่อยอดงานออกแบบ เป็นแนวทางของตนเอง</p>

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงออกแบบด้วยเครื่องมือการสร้างตัวละคร โดยผู้ประกอบการร้านกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้ประกอบการร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” มีความเห็นสอดคล้องกันว่ากลุ่มเป้าหมายของธุรกิจร้านกราฟิกออนไลน์ของตนเองนั้น มุ่งเน้นไปที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีช่วงอายุตั้งแต่วัยนักศึกษาไปจนถึงวัยทำงาน และเจาะกลุ่มของผู้ที่ริเริ่มในการประกอบธุรกิจส่วนตัวของตนเองในรูปแบบของ Startup ซึ่งเหมาะสมกับเทรนด์ในยุคปัจจุบันที่ตั้งแต่วัยรุ่น-วัยทำงาน ของรุ่นใหม่ ๆ มักมีแนวคิดในการสร้างแบรนด์ของตนเอง ทั้งการขายสินค้าออนไลน์ การประกอบอาชีพและงานบริการต่างๆ แบบออนไลน์ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกราฟิก เช่น โลโก้ แบนเนอร์ โปสเตอร์สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อเป็นการโฆษณาในการริเริ่มธุรกิจของตนเอง ทั้งนี้ สามารถวิเคราะห์การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรภายใต้กรอบแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) โดยการพิจารณาร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

ขั้นทำความเข้าใจ พบว่า จากการพิจารณาในขั้นตอนกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ด้วยเครื่องมือ “การสร้างตัวละคร” ทำให้ผู้ประกอบการร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนได้ ในการพิจารณาแผนการตลาดทางธุรกิจ ที่จะมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายคนรุ่นใหม่ที่อยู่ไม่มาก อยู่ระหว่างวัยรุ่น-วัยทำงาน ที่กำลังริเริ่มในการสร้างธุรกิจของตนเอง และมีกำลังทรัพย์ที่ยังไม่สูงมาก

ขั้นกำหนดมุมมอง พบว่า การกำหนดมุมมองของกลุ่มเป้าหมายให้ร้าน “Sketch heart” ทำให้มีการพิจารณาร่วมกันที่ชัดเจนในการสร้างอัตลักษณ์ขององค์กรให้ตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่ม

คนรุ่นใหม่ รูปแบบของอัตลักษณ์องค์กรจึงควรมีความทันสมัย และสามารถเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ ในการริเริ่มทำธุรกิจของตนเองได้ ในราคาค่าบริการที่ย่อมเยา

ขั้นสร้างแนวคิด พบว่า ผู้ประกอบการได้ระดมแนวคิดร่วมกันในการสร้างอัตลักษณ์ขององค์กรให้ สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด โดยกำหนดแนวคิดการใช้สีที่เป็นอัตลักษณ์องค์กรคือสีดำ และสีขาว ซึ่งเป็นสีพื้นฐานที่แสดงถึงความเรียบง่ายและความทันสมัย เหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

ขั้นสร้างต้นแบบ พบว่า จากขั้นตอนทั้งหมดของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ด้วยเครื่องมือการสร้าง ตัวละคร ผู้ประกอบการร้านกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” แสดงให้เห็นถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนในการ สื่อสารทางการตลาดของแบรนด์ จึงได้มีการออกแบบโลโก้ของแบรนด์อย่างมีส่วนร่วมร่วมกันทั้งหมด 2 แนวทาง คือ

1) ออกแบบเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบ เช่น ปากกา ขนนก ที่ใช้เป็น อุปกรณ์ในการขีดเขียนตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน

2) ออกแบบด้วยการนำตัวอักษรย่อจากตัว S H ที่ย่อจาก Sketch heart มาจัดองค์ประกอบให้เกิด ความแปลกใหม่และทันสมัย

เมื่อพิจารณาตามหลักการตลาด 4C (Kotler, 2007, p. 299) มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ด้านคุณค่าผู้บริโภค พบว่า จากกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ประกอบการได้กำหนดเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ในช่วง วัยรุ่น วัยทำงาน รูปแบบของอัตลักษณ์ที่ทำให้เกิดคุณค่าของกลุ่มเป้าหมาย ควรเป็นการออกแบบอัตลักษณ์ องค์กรที่สามารถเป็นตัวแทนของแนวคิดแบบสมัยใหม่ ดูทันสมัย น่าเชื่อถือ ในขณะที่เดียวกันผลิตภัณฑ์และ บริการของร้านจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนสมัยใหม่ได้ โดยพิจารณาจากเทรนด์ และ แนวโน้มในการออกแบบในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

ด้านต้นทุนต่อผู้บริโภค พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ผู้ประกอบการได้กำหนด เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มุ่งเน้น ไปยังกลุ่ม Startup ทั้งในส่วนของวัยรุ่นและวัยทำงานที่เริ่มต้นในการประกอบธุรกิจส่วนตัว จึงเป็นกลุ่มที่ยังมี รายได้ไม่มาก จึงควรกำหนดราคาในการออกแบบและบริการที่มีความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในการ ออกแบบครบวงจรไม่ควรใช้อัตราค่าบริการเกินไปกว่า 1,000-2,000 บาท เพื่อให้สอดคล้องต่อรายได้ของ กลุ่มเป้าหมาย

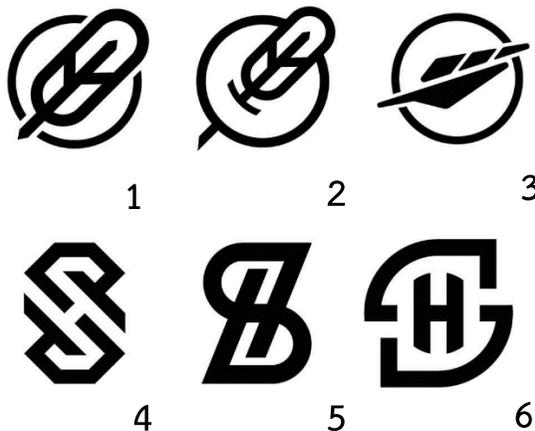
ด้านความสะดวกสบาย พบว่า กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มที่มีความสอดคล้องต่อการอำนวยความสะดวก และสร้างความสะดวกสบาย ของรูปแบบร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ในการตอบสนองบริการกับ กลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีความคุ้นชินในการสั่งซื้อสินค้าและบริการในแบบออนไลน์อยู่แล้ว ทำให้ง่ายต่อการติดต่อ การประสานงาน และการส่งงานผ่านทางสื่อออนไลน์

ด้านการสื่อสาร พบว่า รูปแบบอัตลักษณ์องค์กรจะต้องสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย เสมือนเป็นตัวแทน ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีหัวใจทันสมัย มีความน่าเชื่อถือ และสามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ ที่ เริ่มต้นตั้งแต่อายุยังไม่มาก ทั้งวัยรุ่นและวัยทำงาน

จากผลการวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงออกแบบด้วยเครื่องมือการสร้างตัวละคร ผู้ประกอบการร้าน ออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” สามารถสรุปผลในการออกแบบอัตลักษณ์องค์กรเพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ได้ ดังนี้

- 1) ออกแบบอัตลักษณ์องค์กรให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่
- 2) รูปแบบอัตลักษณ์องค์กรต้องดูมีความทันสมัย น่าเชื่อถือ
- 3) มีความสอดคล้องตามเทรนด์ในปัจจุบัน ดูไม่เชย หรือล้าสมัย
- 4) อัตราค่าบริการครบวงจรไม่ควรเกิน 1,000-2,000 บาท
- 5) การบริการแบบเข้าใจ และสามารถให้คำแนะนำกับนักธุรกิจรุ่นใหม่ได้

คณะผู้วิจัยและผู้ประกอบการร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” จึงได้ดำเนินการ ออกแบบอัตลักษณ์องค์กรอย่างมีส่วนร่วม ในส่วนของแบรนด์ของธุรกิจร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ตาม แนวทางดังกล่าว ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงผลการออกแบบอัตลักษณ์องค์กรธุรกิจร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” จาก แนวคิดที่ได้จากตัวแทนของธุรกิจ หมายเลข 1-6 สำหรับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิฯ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ ที่มีต่อการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กร และการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”

จากการประเมินอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด เพื่อประเมินรูปแบบ แนวทางการ ออกแบบอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิก 3 ท่าน มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ด้านแนวคิด ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิกมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบของการ ออกแบบอัตลักษณ์องค์กรของร้านกราฟิกออนไลน์ Sketch heart มีการออกแบบเป็น 2 แนวทาง คือ หมายเลข 1-3 เป็นการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการวาดเขียน อันได้แก่ ปากกา ขนนก เพื่อสื่อถึงงานออกแบบ และ

แนวทางการสื่อสารด้วยตัวอักษรย่อของทางร้านที่ใช้ตัว S H มาจัดองค์ประกอบในเชิงสัญลักษณ์ ที่แสดงในรูปแบบที่ 4-6 ทั้งนี้รูปแบบการใช้ตัวอักษรในการออกแบบดูมีความทันสมัย แต่ยังไม่ชัดเจนในการสื่อถึงร้านรับออกแบบกราฟิก และมีความใกล้เคียงกับแบรนด์สินค้าอื่นๆ ทัวไปซึ่งอาจเพิ่มความสับสนให้กับกลุ่มลูกค้า จึงเห็นควรใช้รูปแบบกราฟิกที่ 1 ซึ่งมีความเหมาะสมกว่าเมื่อเทียบกับรูปแบบที่ 2 ที่องค์ประกอบของชนกเหมือนการปักทะลุวงกลมของโลกแต่ภาพที่แสดงออกดูไม่ค่อยสมบูรณ์ด้านองค์ประกอบ กับรูปแบบที่ 3 ที่ออกแบบปากกาได้เหมือนกับเครื่องกับจรวดหรือเครื่องบินกระดาศมากเกินไป

ด้านต้นแบบและการนำไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบกราฟิกมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กราฟิกที่แสดงถึงอัตลักษณ์องค์กร รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมในด้านการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบมากที่สุด เมื่อเทียบกับรูปแบบที่ 2-6 ในด้านการพัฒนาต้นแบบกราฟิกที่เหมาะสมกับการสื่อสารทางการตลาดได้ เห็นควรว่าเพิ่มเติมตัวอักษรที่เป็นชื่อร้าน โดยมีรูปแบบตัวอักษรให้สอดคล้องกับรูปแบบของอัตลักษณ์องค์กร จัดองค์ประกอบให้อยู่ด้านล่าง หรือด้านข้างของแบรนด์ ให้เหมาะสมต่อการใช้งานที่หลากหลาย และนำไปใช้ในสื่อโฆษณาในการส่งเสริมการตลาดของธุรกิจตามแนวที่กำหนด

จากผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิฯ และออกแบบกราฟิกสำหรับสื่อสารทางการตลาด ดังนี้

SKETCHHEART

SKETCHHEART

ภาพที่ 3 แสดงผลการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรธุรกิจร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการทดสอบตลาดกับกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่ออัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”

ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบตลาดกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการพิจารณาแนวทางการสื่อสารทางการตลาดและการบริการ ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” จากการประเมินความพึงพอใจโดยกลุ่มเป้าหมายต่อรูปแบบการบริการ โดยผู้ประกอบการ Sketch heart ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบประเมินภายใต้ศักยภาพการดำเนินงานที่เป็นไปได้ เป็นรูปแบบบริการทั้งหมด 3 แนวทาง ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายจำนวน 100 คน มีผลการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินรูปแบบบริการสำหรับการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา
ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”

รูปแบบ บริการ	เกณฑ์การประเมิน	กลุ่มเป้าหมาย (n=100)		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	อัตราค่าบริการเริ่มต้น: 2,000 บาท ขอบเขตงาน: รับออกแบบโลโก้ บรรจุภัณฑ์ และแบนเนอร์สื่อโฆษณา สามารถแจ้งแก้ไขงานได้ไม่เกิน: 3 ครั้ง ระยะเวลาส่งงานไม่เกิน: 3 วัน รูปแบบไฟล์ที่ได้รับ: ไฟล์ต้นฉบับ (.ai .psd) ไฟล์ภาพ (.jpg .png)	4.01	0.70	มาก
2	อัตราค่าบริการเริ่มต้น: 1,500 บาท ขอบเขตงาน: รับออกแบบโลโก้ บรรจุภัณฑ์ และแบนเนอร์สื่อโฆษณา สามารถแจ้งแก้ไขงานได้ไม่เกิน: 3 ครั้ง ระยะเวลาส่งงานไม่เกิน: 5 วัน รูปแบบไฟล์ที่ได้รับ: ไฟล์ภาพ (.jpg .png)	3.97	0.76	มาก
3	อัตราค่าบริการเริ่มต้น: 1,000 บาท ขอบเขตงาน: รับออกแบบโลโก้ บรรจุภัณฑ์ และแบนเนอร์สื่อโฆษณา สามารถแจ้งแก้ไขงานได้ไม่เกิน: 1 ครั้ง ระยะเวลาส่งงานไม่เกิน: 3 วัน รูปแบบไฟล์ที่ได้รับ: ไฟล์ต้นฉบับ (.ai .psd) ไฟล์ภาพ (.jpg .png)	4.58	0.61	มากที่สุด
สรุปผลการประเมินรูปแบบบริการ สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”		4.19	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินรูปแบบบริการสำหรับการสื่อสารทางการตลาด
ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.19)
ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.73)

จากผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจรูปแบบบริการสำหรับการ
สื่อสารทางการตลาด ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” รูปแบบบริการที่ 1 มีผลความพึงพอใจ
อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.01) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.70) รูปแบบบริการที่ 2 มีผลความพึงพอใจอยู่ใน
ระดับมาก (\bar{X} = 3.97) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.76) รูปแบบบริการที่ 3 มีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับ
มากที่สุด (\bar{X} = 4.58) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.61)

จากผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบบริการสำหรับการสื่อสารทางการตลาด ร้าน ออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในรูปแบบบริการรูปแบบที่ 3 มากที่สุด เมื่อพิจารณาจากข้อเสนอแนะพบว่า กลุ่มเป้าหมายต้องการราคาการออกแบบกราฟิกที่ราคาข้อมเยาที่สุด โดยแม้ว่าจะมีการระบุว่าแก้ไขได้เพียง 1 ครั้งเท่านั้น แต่การที่ผู้รับบริการได้ไฟล์ต้นฉบับของงานกราฟิก ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำมาต่อยอดหรือแก้ไขงานเล็กน้อยได้ด้วยตนเอง เมื่อเทียบกับรูปแบบบริการที่ 2 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่มีอัตราค่าบริการเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่สามารถสั่งแก้ไขงานได้มากถึง 3 ครั้ง แต่ไม่ได้รับไฟล์ที่เป็นไฟล์ต้นฉบับ ทำให้เห็นได้ว่าไฟล์งานต้นฉบับนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ลูกค้าต้องการ แม้จะแลกด้วยการได้รับบริการน้อยลงในบางอย่ง ในยุคสมัยที่ผู้คนเริ่มหันไปใช้บริการงานที่ทำขึ้นโดยปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) แต่การบริพงาน และสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น นอกจากได้งานที่ตรงตามโจทย์ที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ ยังได้ไฟล์งานต้นฉบับที่สามารถนำไปต่อยอดได้อย่างหลากหลายอีกด้วย ในขณะที่รูปแบบบริการรูปแบบที่ 1 ที่ดูมีความเหมาะสมที่สุดทั้งในแง่บริการ จำนวนครั้งในการแก้ไขงาน และการได้รับไฟล์ต้นฉบับ แต่ด้วยราคาเริ่มต้นที่สูงที่สุดใน 3 รูปแบบบริการ ทำให้มีความพึงพอใจที่น้อยกว่ารูปแบบบริการที่ 3

จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยและผู้ประกอบการร้านกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” จึงได้ออกแบบโปสเตอร์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารทางการตลาดเกี่ยวกับรูปแบบการบริการของร้าน ผ่านการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด บนเพจของร้าน และเพจสำหรับรับงานออกแบบกราฟิก ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมายจำนวน 100 คน ต่อการสื่อสารทางการตลาดของร้าน โดยการใช้แบบประเมินออนไลน์ การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงผลการออกแบบโปสเตอร์เพื่อการสื่อสารทางการตลาดธุรกิจร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ตามแนวทางของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่ออัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ผู้บริโภคน (n=100)		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	คุณค่าผู้บริโภค (Customer Value)			
	1. ความสวยงามของสื่อ และอัตลักษณ์องค์กร	4.12	0.69	มาก
	2. ภาพลักษณ์ของสื่อ และอัตลักษณ์องค์กร ดูมีระดับ มีคุณค่าต่อการให้บริการ	4.20	0.72	มาก
	3. รูปแบบการบริการ ดูมีความคุ้มค่าต่อการให้บริการ	4.45	0.59	มาก
	รวม	4.26	0.68	มาก
2	ต้นทุนต่อผู้บริโภค (Cost to the Customer)			
	1. ความเหมาะสมของราคาค่าบริการเริ่มต้น	4.69	0.49	มากที่สุด
	2. ความเหมาะสมของจำนวนครั้งในการแก้ไขงาน	3.67	0.73	มาก
	3. ความเหมาะสมของรูปแบบไฟล์งานที่จะได้รับ	4.54	0.56	มากที่สุด
	รวม	4.30	0.75	มาก
3.	ความสะดวกสบาย (Convenience)			
	1. ด้านความสะดวกสบายในการติดต่องาน (Page Facebook: Sketch heart)	3.99	0.73	มาก
	2. ด้านความสะดวกสบาย ในการชำระค่าบริการ (Mobile Banking)	4.35	0.70	มาก
	3. ด้านความสะดวกสบายในการรับไฟล์งาน (E-mail และ Google Drive)	4.09	0.79	มาก
	รวม	4.14	0.76	มาก
4.	การสื่อสาร (Communication)			
	1. การออกแบบสื่อและอัตลักษณ์องค์กร มีความทันสมัย	3.94	0.87	มาก
	2. การออกแบบสื่อและอัตลักษณ์องค์กร มีความดึงดูด น่าสนใจ	3.72	0.67	มาก
	3. เนื้อหาของสื่อมีความเข้าใจได้ง่าย	4.51	0.56	มากที่สุด
	รวม	4.06	0.78	มาก
สรุปผลวิเคราะห์ความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่ออัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart”		4.19	0.75	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อ
 อัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ประเมิน
 โดยผู้ที่สนใจในงานออกแบบกราฟิก จากการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด
 บนเพจของร้าน และเพจสำหรับรับงานออกแบบกราฟิก จำนวน 100 คน โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ
 มาก (\bar{X} = 4.19) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.75) และเมื่อแยกเป็นประเด็นตามกรอบแนวคิด
 ด้านการตลาดตามหลัก 4C (Kotler, 2007, p. 299) พบว่า

ด้านคุณค่าผู้บริโภค (Customer Value) โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.26)
 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.68) ในด้านความสวยงามของสื่อ และอัตลักษณ์องค์กร มีความพึงพอใจใน
 ระดับมาก (\bar{X} = 4.12) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.69) ด้านภาพลักษณ์ของสื่อและอัตลักษณ์องค์กร
 คู่มือระดับ มีคุณค่าต่อการใช้บริการ มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.20) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 (S.D.= 0.72) ด้านรูปแบบการบริการ คู่มือความคุ้มค่าต่อการใช้บริการ มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.45)
 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.59)

ด้านต้นทุนต่อผู้บริโภค (Cost to the Customer) โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.30)
 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.75) ในด้านความเหมาะสมของราคาค่าบริการเริ่มต้นมีความพึงพอใจใน
 ระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.69) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.49) ด้านความเหมาะสมของจำนวนครั้งในการ
 แก้ไขงาน มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 3.67) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.73) ด้านความเหมาะสม
 ของรูปแบบไฟล์งานที่จะได้รับ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.54) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 (S.D.= 0.56)

ด้านความสะดวกสบาย (Convenience) โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.14)
 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.76) ในด้านความสะดวกสบายในการติดต่องาน (Page Facebook:
 Sketch heart) มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 3.99) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.73)
 ด้านความสะดวกสบาย ในการชำระค่าบริการ (mobile banking) มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.35)
 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.70) ด้านความสะดวกสบายในการรับไฟล์งาน (E-mail และ Google
 Drive) มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.09) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.79)

ด้านการสื่อสาร (Communication) โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 4.06) ส่วนค่า
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.78) ในด้านการออกแบบสื่อ และอัตลักษณ์องค์กร มีความทันสมัย มีความพึงพอใจ
 ในระดับมาก (\bar{X} = 3.94) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.87) ด้านการออกแบบสื่อ และอัตลักษณ์องค์กร
 มีความดึงดูด น่าสนใจ มีความพึงพอใจในระดับมาก (\bar{X} = 3.72) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.67)
 ด้านเนื้อหาของสื่อมีความเข้าใจได้ง่ายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.51) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 (S.D.= 0.56)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกระบวนการคิดเชิงออกแบบกับผู้ประกอบการ โดยเครื่องมือ “การสร้างตัวละคร” ผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” จากการวิเคราะห์กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) (Lewrick, Link & Leifer, 2018, pp. 38-48) โดยใช้เครื่องมือ “การสร้างตัวละคร” โดยให้ผู้ประกอบการ 3 คน ได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดสร้างตัวละครที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดของ ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ซึ่งสอดคล้องกับ Johansson-Sköldberg, Woodilla & Çetinkaya (2013) ซึ่งมีผลการวิจัยว่าการคิดเชิงออกแบบนั้นสามารถพบได้ ใน 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่เป็นนักธุรกิจ และกลุ่มที่เป็นนักออกแบบ ที่ให้ความสำคัญในการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้น เพื่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางการตลาด และการออกแบบอัตลักษณ์องค์กรให้สอดคล้องตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด ได้ผลการวิเคราะห์ว่า ผู้ประกอบการร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” มีความเห็นสอดคล้องกันว่ากลุ่มเป้าหมายของธุรกิจร้านกราฟิกออนไลน์ของตนเอง มุ่งเน้นไปที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีช่วงอายุตั้งแต่วัยนักศึกษาไปจนถึงวัยทำงาน และเจาะกลุ่มของผู้ที่ริเริ่มในการประกอบธุรกิจส่วนตัวของตนเองในรูปแบบของ Startup ซึ่งเหมาะสมกับเทรนด์ในยุคปัจจุบันที่ตั้งแต่วัยรุ่น-วัยทำงาน คนรุ่นใหม่ๆ มักมีแนวคิดในการสร้างแบรนด์ของตนเอง ทั้งการขายสินค้าออนไลน์ การประกอบอาชีพ และงานบริการต่างๆ แบบออนไลน์ ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกราฟิก เช่น โลโก้ แบนเนอร์ โปสเตอร์สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ อัตลักษณ์องค์กรจึงควรมีความทันสมัย และสามารถเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ในการริเริ่มทำธุรกิจของตนเองได้ ในอัตราค่าบริการที่ย่อมเยา โดยกำหนดแนวทางการออกแบบ 2 แนวทาง คือ

- 1) ออกแบบเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงการสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบ เช่น ปากกา ขนนก ที่ใช้เป็นอุปกรณ์ในการขีดเขียนตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน และ 2) ออกแบบด้วยการนำตัวอักษรย่อจากตัว S H ที่ย่อจาก Sketch heart มาจัดองค์ประกอบให้เกิดความแปลกใหม่และทันสมัย โดยออกแบบอัตลักษณ์องค์กรให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ ภูมิความทันสมัย น่าเชื่อถือ และมีอัตราค่าบริการไม่ควรเกิน 1,000-2,000 บาท ให้สอดคล้องกับรายได้ของกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับ James (2017) ที่กล่าวถึงการใช้องค์ประกอบการคิดเชิงออกแบบที่นำไปสู่การเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น ในการประกอบธุรกิจ

ผลการออกแบบอัตลักษณ์องค์กรอย่างมีส่วนร่วม จากการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ารูปแบบการใช้ตัวอักษรในการออกแบบมีความทันสมัย แต่ยังไม่ชัดเจนในการสื่อถึงร้านรับออกแบบกราฟิก และมีความใกล้เคียงกับแบรนด์สินค้าอื่นๆ ทว่าไปซึ่งอาจเพิ่มความสับสนให้กับกลุ่มลูกค้า จึงเห็นควรใช้รูปแบบกราฟิกที่ 1 ซึ่งมีความเหมาะสมกว่าเมื่อเทียบกับรูปแบบที่ 2 ที่องค์ประกอบของขนนกเหมือนการปักทะลุวงกลมของโลโก้แต่ภาพที่แสดงออกดูไม่ค่อยสมบูรณ์ด้านองค์ประกอบ จึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมในด้านการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบมากที่สุด เมื่อเทียบกับรูปแบบที่ 2-6 ในด้านการพัฒนาต้นแบบกราฟิกที่เหมาะสมกับการสื่อสารทางการตลาดได้ เห็นควรว่าเพิ่มเติมตัวอักษรที่เป็นชื่อร้าน โดยมีรูปแบบตัวอักษรให้สอดคล้องกับรูปแบบของอัตลักษณ์องค์กร จัดองค์ประกอบให้อยู่

ด้านล่าง หรือด้านข้างของแบรนด์ ให้เหมาะสมต่อการใช้งานที่หลากหลาย สอดคล้องกับ Kleber (2018) ที่กล่าวถึงการปรับปรุงรูปแบบและแนวทางต่างๆ จากกระบวนการคิดเชิงออกแบบให้สามารถมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และสร้างประสบการณ์ต่อลูกค้าได้อย่างเหมาะสม

ผลการประเมินรูปแบบบริการสำหรับการสื่อสารทางการตลาด กรณีศึกษา ร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” โดยการประเมินกับกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ประกอบการกำหนด เพื่อให้ได้แนวทางการสื่อสารทางการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่สุด สอดคล้องกับ Katewittaya (2020) ที่กล่าวว่าผู้บริโภคที่มีระดับรายได้แตกต่างกันย่อมมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ จากผลการประเมิน พบว่า รูปแบบบริการที่ 3 มีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากข้อเสนอแนะพบว่า กลุ่มเป้าหมายต้องการราคาการออกแบบกราฟิกที่ราคาย่อมเยาที่สุด โดยแม้ว่าจะมีการระบุว่าจะแก้ไขได้เพียง 1 ครั้งเท่านั้น แต่การที่ผู้รับบริการได้ไฟล์ต้นฉบับของงานกราฟิก ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำมาต่อยอดหรือแก้ไขงานเล็กน้อยได้ด้วยตนเอง เมื่อเทียบกับรูปแบบบริการที่ 2 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่มีอัตราค่าบริการเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่สามารถสั่งแก้ไขงานได้มากถึง 3 ครั้ง แต่ไม่ได้รับไฟล์ที่เป็นไฟล์ต้นฉบับ ทำให้เห็นได้ว่าไฟล์งานต้นฉบับนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ลูกค้าต้องการ แม้จะแลกด้วยการได้รับบริการน้อยลงในบางอย่าง ในยุคสมัยที่ผู้คนเริ่มหันไปใช้บริการงานที่สร้างขึ้นโดยปัญญาประดิษฐ์ (AI) แต่การบริการ และสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น นอกจากได้งานที่ตรงตามใจหายที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ ยังได้ไฟล์งานต้นฉบับที่สามารถนำไปต่อยอดได้อย่างหลากหลายอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่ออัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด สำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” ตามกรอบแนวคิดด้านการตลาด 4C โดย Kotler (2007) โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก และมีความพึงพอใจในด้านต้นทุนต่อผู้บริโภค (Cost to the Customer) ในด้านของ ความเหมาะสมของราคาค่าบริการเริ่มต้น และความเหมาะสมของรูปแบบไฟล์งานที่จะได้รับ ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านของราคาที่เหมาะสม และไฟล์ต้นฉบับที่ได้รับหลังการบริการที่เป็นข้อได้เปรียบกว่าการใช้บริการการออกแบบด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการนำผลงานไปต่อยอดได้หลากหลาย สอดคล้องกับ Narongwit & Saengchanthai (2018) ได้กล่าวว่าการคิดในแบบของผู้บริโภค และตอบสนองตามความต้องการของผู้บริโภค จะทำให้เล็งเห็นถึงความสำคัญในประเด็นการออกแบบและพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้เหมาะสมได้ตามความต้องการของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลงานวิจัยข้างต้น สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารทางการตลาด และการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กรสำหรับร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ที่กำลังเริ่มทำธุรกิจ หรืออยู่ในช่วงของการพัฒนาองค์กร ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการพัฒนาอัตลักษณ์องค์กร รูปแบบการบริการ และการสื่อสารทางการตลาดให้ สอดคล้องกับความต้องการมากขึ้น ด้วยการใช้เครื่องมือกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) จะเห็นได้ว่ามีส่วนช่วยในการระดมสมองของผู้ประกอบการในการกำหนดอัตลักษณ์องค์กร โดยคำนึงถึง

ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้การใช้เครื่องมือดังกล่าวในแต่ละองค์กรก็จะมีผลลัพธ์ที่แตกต่างตามอัตลักษณ์ขององค์กรนั้นๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารทางการตลาด เป็นกรณีศึกษาเฉพาะร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ “Sketch heart” เท่านั้น ดังนั้น จึงต้องมีการศึกษาในด้านของรูปแบบและการตลาดของร้านอื่นๆ และอัตลักษณ์องค์กรของแบรนด์แต่ละแบรนด์จะมีความแตกต่างกัน ตั้งแต่การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการบริการ อัตราค่าบริการ ฯลฯ ตามปัจจัยต่างๆ

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการสื่อสารทางการตลาดในภาพรวมของธุรกิจร้านออกแบบกราฟิกออนไลน์ทั้งหมด เพราะแต่ละร้านย่อมมีการตั้งราคา และแนวทางการให้บริการที่แตกต่างกันตามอัตลักษณ์ขององค์กร

3. ควรมีการใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เครื่องมืออื่นๆ เช่น การระดมความคิดหลากหลายมุมมอง หรือการสร้างแผนภาพมโนทัศน์กับกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ประกอบการกำหนด นอกเหนือจากการใช้เครื่องมือแบบประเมิน เพื่อเป็นการทดสอบ (Test) และเข้าถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

References

- James, M. (2017, September). Advancing Design Thinking towards a better understanding of self and others: A theoretical framework on how Buddhism can offer alternate models for design thinking. *Form Akademisk*, 10(2), 1-14.
- Johansson-Sköldberg, U., Woodilla, J., & Çetinkaya, M. (2013). Design thinking: Past, present and possible futures. *Creativity and Innovation Management*, 22(2), 121-146.
- Katewittaya, K. (2020). **Integrated marketing communications and product components affectsing consumer buying decision process of smart watch in bangkok metropolitan area**. Master of Business administration, Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Kleber, D. M. S. (2018, August). Design Thinking for Creating an Increased Value Proposition to Improve Customer Experience. *Etikonomi Jurnal Ekonomi*, 17(2), 265-274.
- Kotler, P. (2007). **Kotler on marketing**. Bangkok: bran infinity. [In Thai]
- Lewrick, M., Link, P., & Leifer, L. (2018). **The design thinking playbook : mindful digital transformation of teams, products, services, businesses and ecosystems**. Hoboken, NJ.: John Wiley & Sons.
- Munsettavith, S., Kootiphakdee, T., & Livkunupakan, N. (2021). Consumer Behavior in Online Shopping During the COVID-19 Situation in the Area of Yala Rajabhat University. *Journal of Kasetsart Educational Review*, 36(3), 79-86. [In Thai]

- Narongwit, P., & Saengchanthai, U. (2018, May-August). Design and Development of Ladies Handbags from Natural Dyeing Cotton, Maikaewpattana Natural Dyeing Cotton Weaver Group, Kamphaeng Phet Province. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 24(2), 119-134. [In Thai]
- Srikalayanabutr, A. (1998). **Logo design**. Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Wongsingthong, P. (2007). **Product design research methods**. (2 nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Yamane, T. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis**. (2 nd ed.). New York: Harper and Row.

การวิเคราะห์แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริการของผู้ประกอบการ
สปาและนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่

Analytics of Digital Platforms to Increase the Service Potential of Spa and
Thai Massage Entrepreneurs in Chiang Mai Province

พิเชษฐ จุลรอด*

Phichete Julrode

ปิยาภัสร์ จารุสวัสดิ์*

Piyapat Jarusawat

Received : September 10, 2023

Revised : December 1, 2023

Accepted : April 11, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลรูปแบบการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platforms) ของผู้ใช้บริการด้านนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการให้บริการในรูปแบบการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและการนำเสนอข้อมูลแบบจินตคติ (Visualization) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platforms) ของกลุ่มผู้ประกอบการนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการวิเคราะห์ความรู้สึกด้วยอารมณ์ 3 รูปแบบ คือมีการแสดงความรู้สึกและข้อคิดเห็นเชิงบวก เป็นกลาง และเชิงลบ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้จากการสแครพ (Scraping) ข้อความที่มีการแสดงความคิดเห็นไว้ในเว็บไซต์หลังการใช้บริการของสถานประกอบการที่อยู่ในอินเทอร์เน็ตจำนวนทั้งหมด 489 รายการ กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มประชากรที่ใช้บริการจากสถานประกอบการจำนวน 500 กลุ่มตัวอย่าง โดยนำชุดข้อมูลที่มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการนวดแผนไทยและสปาของจังหวัดเชียงใหม่จากเว็บไซต์ tripadvisor.com และ wongnai.com จำนวน 489 รายการ นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing: NLP) และจำแนกความรู้สึกด้วยไลบรารี (Library) ของภาษาไพธอน สามารถแสดงความรู้สึกได้ 3 ระดับคือ เชิงบวก เชิงลบ และเป็นกลาง ในขณะที่แบบสอบถามจำนวน 500 รายการนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา พร้อมทั้งนำเสนอด้วยรูปแบบจินตคติ (Visualization) ที่ทำให้ผู้ประกอบการได้เห็นภาพข้อมูลและนำไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการให้บริการในอนาคต และจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถามแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการใช้

*อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Lecturer in Department of Library and Information Science Faculty of Humanities, Chiang Mai

University(Corresponding Author) e-mail: phichete.j@cmu.ac.th

แพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platforms) ที่ก่อให้เกิดข้อได้เปรียบของการให้บริการด้านการนวดแผนไทยและสปา ในการประยุกต์ใช้จากการศึกษาที่สามารถนำไปใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลจาก ภาษารธรรมชาติ โดยอาศัยความคิดเห็นและคำวิจารณ์จากผู้ให้บริการเพื่อใช้ข้อมูลความคิดเห็น และคำวิจารณ์ ของการนวดแผนไทยและสปานำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่มีจำนวนมากและเพิ่มขึ้น ตลอดเวลาและสัมพันธ์กับแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platforms) ที่มีหลากหลายมากขึ้นตามไปด้วย จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการวิเคราะห์ความรู้สึกเกี่ยวกับการแสดงข้อคิดเห็น (Reviews) ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ ของเครื่อง (Machine Learning Techniques)

คำสำคัญ : แพลตฟอร์มดิจิทัล / การนวดแผนไทย / สปา / การท่องเที่ยว / ศักยภาพการบริการ

ABSTRACT

This research aims to gather, analyze, and synthesize data on the usage patterns of digital platforms by users of Thai massage services in Chiang Mai province. It utilizes data collection systems to inform the development of digital platform service models and presents visualization data using Big Data analysis techniques to enhance the efficiency of digital platforms for Thai massage operators in Chiang Mai. The research employs a mixed methods approach, with two sample groups: Group 1 obtained through text scrapping of post-service comments from internet-based establishments, totaling 489 entries, and Group 2 obtained through random sampling of 500 service users' opinions from TripAdvisor.com and Wongnai.com. The data is analyzed using Natural Language Processing (NLP) software and sentiment analysis libraries in Python, categorizing sentiments as positive, negative, or neutral. Additionally, a survey of 500 respondents is statistically analyzed, and the findings are presented visually to aid operators in understanding current service trends and developing future strategies. The analysis of survey responses reveals trends in the use of digital platforms affecting the comparative advantages of Thai massage and spa services. This study's findings can be applied to future data analysis methods leveraging natural language, incorporating user feedback and critiques to assess the strengths, weaknesses, opportunities, and threats associated with digital platforms continually evolving in conjunction with Thai massage and spa services. Thus, it underscores the necessity of analyzing sentiment expressions in reviews using machine learning techniques.

Keywords : Digital Platform / Thai Massage / Spa / Tourism / Potentials of Service

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ให้ข้อมูลว่านิตยสารชื่อดังของอเมริกา “Travel and Leisure” ได้จัดอันดับ TOP 25 WORLD’S BEST AWARDS 2021 เมืองน่าท่องเที่ยวประจำปี 2564 (Tourism Authority of Thailand, 2021) พบว่าเชียงใหม่ถูกจัดอยู่ลำดับที่ 9 ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมในไทยมานานและแม้ในช่วงสถานการณ์ระบาดของโควิด-19 (COVID-19) เมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมาจังหวัดเชียงใหม่ก็ยังมียอดนักท่องเที่ยวเข้ามาอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมีสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ เกิดขึ้น ทำให้เป็นจุดน่าสนใจให้กลับไปเที่ยวซ้ำ โดยมีวัดโบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานศิลปะร่วมสมัย กลายเป็นเป้าหมายหลักของนักท่องเที่ยว รวมทั้งเชียงใหม่ยังมีการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพและบริการสปา (Spa) อยู่จำนวนมาก ภาพรวมของธุรกิจสปาจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในช่วงที่มีการเติบโตมากขึ้น และเติบโตมาตลอด 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสถิติในช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว (Low Season) การเติบโตของธุรกิจสปาจะอยู่ที่ ร้อยละ 2 ถึง 25 แต่ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเท่าตัวอยู่ที่ร้อยละ 5 ถึง 50 โดยมูลค่าตลาดของธุรกิจสปาในจังหวัดเชียงใหม่มากกว่า 3 พันล้านบาทต่อปี จากจำนวนผู้ประกอบการ 45 ราย ที่เป็นสมาชิกของสมาคม มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีราวร้อยละ 20 (Chiang Mai Provincial Office, 2022) และในจำนวนดังกล่าวมีผู้ประกอบการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพตามแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมรวมอยู่ด้วย ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพด้านการบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้มาตรฐานสากลซึ่งจะทำให้เพิ่มมูลค่าการบริการได้ (Sampatpong, 2022; Shouchupon, 2022) จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการให้บริการถูกต้องตามหลักการของแพทย์แผนไทย การพัฒนาศักยภาพดังกล่าวสามารถตอบสนองในส่วนของการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยบุคลากรด้านการท่องเที่ยวต้องมีศักยภาพเพียงพอต่อการให้บริการ และจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกได้

นวัตกรรมมีความจำเป็นต่อการพัฒนาระบบและรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการทางการท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ การขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล ในการผลักดันการเป็นเมืองสร้างสรรค์ จำเป็นต้องเร่งบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการค้นหาอัตลักษณ์ วัฒนธรรมของเมืองและชุมชน เพื่อคัดเลือกเมืองเป้าหมายโดยใช้นวัตกรรมมาต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่กับบริหารจัดการเมืองและชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา ตลอดจนการจัดทำแนวทางการพัฒนาเมืองและชุมชนตามแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ (Wongdaeng, 2020) อีกทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเพิ่มขึ้นของเมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) นอกจากนี้การนำไปสู่การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมภายในเมืองเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์และขยายผลสู่เมืองใกล้เคียง เช่น โครงการพัฒนาและส่งเสริมย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative District) ของ Office of the National Economic and Social Development Council (2022)

การพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้องค์กรรับกับการท่องเที่ยวทำให้มีโอกาสในการกระจายรายได้ไปสู่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นด้วย นโยบายที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นด้วยการกระจายการเดินทาง ลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว เพิ่มรายได้เข้าถึงชุมชนมากขึ้น ขณะเดียวกันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาพรวมมีความจำเป็นต้องพัฒนาการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศในระดับมหภาค (Tourism Big Data) ที่สัมพันธ์กับธุรกิจสาขาต่างๆ มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ที่ส่งผลต่อการประเมินคาดการณ์ผลกระทบในภาคการท่องเที่ยวและบริการได้ แต่ยังขาดการบูรณาการข้อมูลเชิงลึกเพื่อใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถต่อยอดการพัฒนาในเชิงนวัตกรรมที่เหมาะสม การเก็บข้อมูลด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัล เริ่มจากรูปแบบการรวบหรือให้บริการ การเก็บข้อมูลผู้รับบริการด้วยแพลตฟอร์มมาตรฐาน จะสร้างการเชื่อมโยงข้อมูลด้วยแพลตฟอร์มเดียวกันของสถานประกอบการ การวางแผนการเดินทางที่ยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับความต้องการเฉพาะบุคคลมากขึ้น แพลตฟอร์มช่วยในการวางแผนการท่องเที่ยวจึงมีความสามารถที่ตอบสนองต่อวิถีการท่องเที่ยว เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน ระบบนำทางอัจฉริยะในรถยนต์ โดยมีหัวใจอยู่ที่การเชื่อมโยงฐานข้อมูลเอเจนซีทัวร์ โรงแรม และการเดินทางเข้าไว้ด้วยกัน เอื้อให้นักท่องเที่ยวสามารถออกแบบและวางแผนการท่องเที่ยวได้ดี ดังนั้นนวัตกรรมในการนำเสนอข้อมูลที่สำคัญเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการท่องเที่ยวนั้น Xiang & Fesenmaier (2017) ให้เหตุผลว่าการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่มีความเชื่อมโยงโดยสัมพันธ์กับรูปแบบเพื่อการท่องเที่ยวและการใช้เครื่องมือเพื่อให้ไปยังจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวได้แบบชาญฉลาดได้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ของความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการยอมรับในวงกว้างทั้งในตลาดผู้บริโภคและอุตสาหกรรม (Yanopas, 2018) และในขณะที่การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือใหม่สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบอัจฉริยะ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ไม่เพียงแต่ทำให้สามารถเข้าใจตลาดผู้บริโภคได้ดีขึ้น แต่ยังขับเคลื่อนความร่วมมือ นวัตกรรมแบบเปิด และการสร้างมูลค่าร่วมกันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ (Sounthornwiboon, 2018) นอกจากนี้ยังพบว่า ข้อมูลขนาดใหญ่ที่หลากหลายได้ถูกนำมาใช้ด้านการท่องเที่ยว (Li, et al., 2018) ข้อมูลขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์ ข้อมูลธุรกรรม ข้อมูลการค้นหาเว็บ ข้อมูลการจองออนไลน์ ซึ่งข้อมูลต่างประเภทกันจะสามารถแก้ปัญหาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันได้และสามารถนำข้อมูลเชิงลึกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคต (Chaiyakot, Chaiyakhet & Pakongsap, 2021; Thumthong & Hongkittiyanon, 2021)

จากความสำคัญของนวัตกรรมและข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับการท่องเที่ยวที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบสารสนเทศและข้อมูลสารสนเทศการท่องเที่ยวในระดับมหภาค เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการให้บริการดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นประเด็นที่จะเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการร่นวณแผนไทยในสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้นวัตกรรมด้านข้อมูลและแพลตฟอร์มดิจิทัลในการขับเคลื่อนและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้นการวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริการของผู้ประกอบการสปาและนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ด้วยการวิเคราะห์แพลตฟอร์มดิจิทัลที่นำมาใช้ปรับปรุงในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว สามารถสร้าง

ประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการเพื่อการพัฒนาการให้บริการด้วยการใช้มาตรฐานที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลรูปแบบการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลของผู้ใช้บริการด้านนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่โดยใช้ระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการให้บริการ

2. เพื่อเสนอแนวทางการใช้แพลตฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลแบบจินตคติ (Visualization) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อเสริมศักยภาพด้านการให้บริการแบบดิจิทัลของกลุ่มผู้ประกอบการนวดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) สำหรับกระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสื่อโซเชียลของแต่ละสถานประกอบการด้วยการสแครพ (Scraping) จากเว็บไซต์ที่ให้บริการการท่องเที่ยวจำนวน 489 รายการ โดยสามารถสแครพได้ทั้งหมด 382 สถานประกอบการ หลังจากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นด้วยโปรแกรมวิเคราะห์แบบอัตโนมัติ (Sentimental Analysis) และนำผลที่ได้ไปใช้ในการสุ่มเพื่อสอบถามโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการสถานที่เหล่านั้นในระยะต่อไป กระบวนการวิจัยในระยะที่ 2 ตรวจสอบผลสังเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตในการแสดงความคิดเห็นต่อสถานประกอบการ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 500 คน เพื่อการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บริการและแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยการใช้สถิติพรรณนา และการสรุปผลการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ แบ่งประชากรออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ข้อความที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อโซเชียลจำนวนทั้งหมด 489 รายการ กลุ่มที่ 2 ผู้วิจัยพิจารณาในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจงจากนักท่องเที่ยวที่ให้บริการจากสถานที่ให้บริการ 50 แห่งๆ ละ 10 คน (ถัวเฉลี่ย) รวมทั้งสิ้น 500 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1976) ใช้ความเชื่อมั่น 95% ของสัดส่วนประชากรที่ไม่ทราบจำนวน (ขั้นต่ำจำนวน 400 คน)

2. การวิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เริ่มจากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการดักข้อมูลจากเว็บไซต์ที่ให้บริการการท่องเที่ยว (wongnai.com และ tripadvisor.com) จำนวน 489 รายการ แล้วนำข้อความที่แสดงความคิดเห็นของสถานที่ให้บริการมาวิเคราะห์ด้วยการใช้อัลกอริทึมวิเคราะห์ภาษาธรรมชาติ โดยใช้ไลบรารีไพไทยเอ็นแอลพี (PyThaiNLP) และไลบรารีทรานส์ฟอร์มเมอร์ (Transformer) ของภาษาไพธอน หลังจากนั้นนำผลการวิเคราะห์ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณที่เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการพัฒนารูปแบบการให้บริการลักษณะของแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อนำไปพัฒนาการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยการสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการในสถานบริการนวด

แผนไทยและสปาเหล่านั้น โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยการใช้สถิติพรรณนาและสรุปผลการวิจัยต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้โปรแกรมประมวลผลภาษาธรรมชาติ (NLP) ภาษาไพธอนบนกูเกิลโคลแล็บ (Google COLAB) และไลบรารีไปป์ไลน์ (Pipeline) วิเคราะห์เชิงลึกเพื่อเสนอให้เห็นถึงการแสดงความรู้สึกจากการแสดงความคิดเห็นที่ได้จากการรวบรวม และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมด้านสถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ของภาษาไพธอน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสแครปข้อมูลจากเว็บไซต์ที่ให้บริการข้อมูลด้านการนวดแผนไทยและสปาในจังหวัดเชียงใหม่ 2 เว็บไซต์ (wongnai.com และ tripadvisor.com) ด้วยกระบวนการดึงข้อมูลแบบอัตโนมัติด้วยเครื่องมือชื่อ webscraper.io (<https://www.webscraper.io/>) แล้วบันทึกข้อมูลเป็นไฟล์ชนิด CSV

2. การนำเข้าข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ในโปรแกรมภาษาไพธอนบนกูเกิลโคลแล็บ (Google COLAB) ข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 1 นำเข้าสู่กระบวนการประมวลผลเพื่อการวิเคราะห์ภาษาธรรมชาติด้วยภาษาไพธอนบนกูเกิลโคลแล็บ ด้วยการวิเคราะห์ความคิดเห็นว่าเป็นเชิงบวก (Positive: POS) เชิงลบ (Negative: NEG) หรือ เป็นกลาง (Neutral: NEU) โดยมีค่าคะแนนกำกับในแต่ละข้อความ โดยจะมีการวิเคราะห์สองลักษณะคือ วิเคราะห์เป็นบวกและลบเท่านั้น และวิเคราะห์ทั้งสามความรู้สึกโดยการแยกเป็นคะแนนแต่ละข้อความให้เห็น

NEU	0.9689701199531555	Freedom Yoga - Chiang Mai	Walk inで2回参加しました。スケジュールがドアに貼ってあり、参加したいタイプやら自分に合ったくらい猫がスタジオのある上まで入って来ました。扉がないから自由にながって来る。猫が苦手だと難しい、
NEU	0.9540873765945435	Freedom Yoga - Chiang Mai	ビギナーからハイレベルまで様々な階層のヨーギーを受け入れてくれる許容性がある。楽しくヨガを楽しい
POS	0.9406374096870422	Freedom Yoga - Chiang Mai	Sitio perfecto para practicar yoga, después de tanto tute del viaje lo mejor que te puede pasar es una claus 10 y a las 18 de la tarde, la verdad que el sitio esta muy bien, por poner algún pero hacia muchísimo
POS	0.992021381855011	Freedom Yoga - Chiang Mai	Clean elevated shala, breeze to keep away any mosi's, great instruction. Happily go again. Not a new sh
POS	0.9928239583969116	Freedom Yoga - Chiang Mai	This was my first yoga class in several months, and it was such a joy! Challenging and healing and energ that I thought might be beyond my ability. She also respected my needs to stop and breathe. The studio v pick yoga up again. Unfortunately, I do not live in Chiang Mai. If I lived in Chiang Mai, I would be here all
NEU	0.8539283871650696	Freedom Yoga - Chiang Mai	FYI: not a review of the yoga class itself. I left 4 stars as a courtesy. We dropped by the studio about 30 r walked from the old city and were able to find it easily just off the main road. The woman at the front door place set off my allergies immediately. There were litter boxes on the main floor and a few cats roaming a if you are sensitive this may not be the place for you. The upstairs studio seemed nice and well set up, if
POS	0.993067741394043	Freedom Yoga - Chiang Mai	Absolutely enjoyed my first Yoga class pushed on by my lovely partner. Prepare to get bent, pulled and p like me you'll need a towel and a lot of water. The class was fun and welcoming so give it a crack.

ภาพที่ 1 ตัวอย่างข้อมูลคะแนนความรู้สึกที่วิเคราะห์ได้แต่ละข้อความ

3. นำผลการการวิเคราะห์ความรู้สึกไปสร้างเป็นแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 2 นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของคำที่ปรากฏในการแสดงความคิดเห็นที่ได้จากโปรแกรมวิเคราะห์ข้อความและใช้กระบวนการตัดคำออกจากข้อความยาวๆ ซึ่งแต่ละคำที่ถูกตัดออกมาจะถูกเรียกว่า Token (Tokenization) โดย

กระบวนการนี้มักจะถูกทำเป็นกระบวนการเพื่อแยกค่าใช้จ่ายต่อการประมวลผลแล้วนำค่าที่เป็น Token ไปใช้ในเครื่องมือ NLP สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำกับมาตรฐาน 5 ด้านของกระทรวงสาธารณสุขด้านการให้บริการการนวดแผนไทยและสปา (Committee of the Thai Traditional Medical Council, 2020) คือ 1) มาตรฐานด้านบริการ (Service Quality) 2) มาตรฐานด้านบุคลากร (Skill Staff) 3) มาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์ (Product Tool & Equipment) 4) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการองค์กร (Organization & Management Quality) และ 5) มาตรฐานด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม (Ambient) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อไป ดังตัวอย่างในการวิเคราะห์คำและการตัดคำ

กระบวนการในการสร้างแบบสอบถามใช้หลักการของ Watts (2020) ที่ได้กล่าวถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นรูปแบบการใช้ดิจิทัลรูปแบบใหม่ที่รวดเร็วและเปลี่ยนแปลงบ่อย ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผลรวมของสถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนของข้อมูล สินค้า หรือบริการที่จะเกิดขึ้นระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคตลอดที่มีปฏิสัมพันธ์กันในแพลตฟอร์ม หนึ่งในแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ประสบความสำเร็จคือโซเชียลมีเดีย เช่น Website, Facebook, Twitter, Instagram และ LinkedIn รวมทั้งการใช้สมาร์ตดีไวซ์ (Smart Device) เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมดังตัวอย่างที่วิเคราะห์คำซึ่งใช้ข้อมูลได้จากการรวบรวมมาในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างกลุ่มคำที่จะแสดงขนาดตามจำนวนความถี่ของคำ (Word Cloud)

จากการวิเคราะห์การใช้บริการด้วยการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ สามารถนำมาออกแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยในระยะเวลาที่ 2 เพื่อสอบถามความพึงพอใจด้านแพลตฟอร์มดิจิทัลของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการดังนี้

ด้านที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงานและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ส่งผลต่อการใช้บริการธุรกิจร้านนวดแผนไทยและสปาไทยในจังหวัดเชียงใหม่

ด้านที่ 2 แพลตฟอร์มดิจิทัลของผู้ประกอบการที่ความสามารถตอบสนองต่อการใช้บริการเพื่อพัฒนาธุรกิจรายขนาดแผนไทยและสปาไทยในจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

- 1) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)
- 2) สื่อสารส่วนตัว (Messenger Application)
- 3) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
- 4) ช่องทางสื่อสารผ่านแบบฟอร์มเว็บไซต์ (Website Form)

ด้านที่ 3 แพลตฟอร์มดิจิทัลและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ของผู้ประกอบการที่ผู้ใช้บริการได้ให้แนะนำแก่รายขนาดแผนไทยและสปาในจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

- 1) สื่อกลางเกี่ยวกับการบริการค้นหา (Search Engine)
- 2) บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลประเภทแสดงข้อมูลบริษัทรูปแบบวิดีโอ (Video) หรือแชร์คอนเทนต์ (Content Sharing)
- 3) บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- 4) การแสดงหลักฐานทางบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีกฎหมายรองรับ

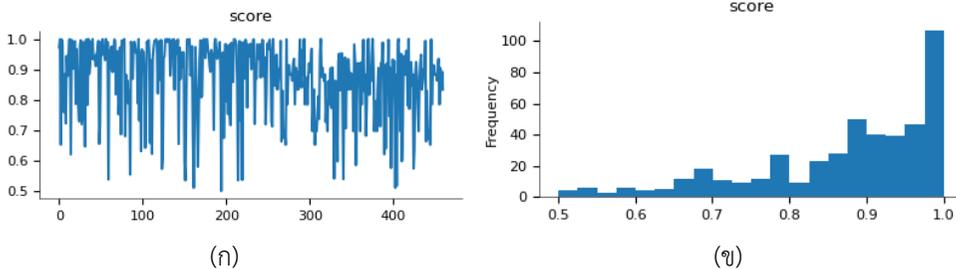
สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพการบริการของผู้ประกอบการด้านขนาดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลรูปแบบการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลของผู้ใช้บริการด้านขนาดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการให้บริการและเพื่อเป็นแนวทางการใช้แพลตฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลแบบจินตคติ (Visualization) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อเสริมศักยภาพด้านการให้บริการแบบดิจิทัลของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดแผนไทยในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งหาตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในการให้บริการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการวิจัยด้านวิทยาการข้อมูล (Data Science) ที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ความรู้สึก (Sentiment Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อความแสดงความคิดเห็นที่ผู้วิจัยได้นำมาจากเว็บไซต์ www.wongnai.com และ www.tripadvisor.com เกี่ยวกับการใช้บริการขนาดแผนไทยและสปาในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีความเห็นต่อการใช้บริการ 3 ด้าน (ด้านบวก ด้านลบ และเป็นกลาง) จำนวน 489 รายการจากเว็บไซต์ที่ให้บริการการท่องเที่ยวที่เป็นสถานประกอบการทั้งหมด 382 แห่ง การวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นด้วยโปรแกรมวิเคราะห์แบบอัตโนมติ (Sentimental Analysis) ในระยะที่ 1 และนำผลที่ได้ไปใช้ในการสุ่มเพื่อสอบถามโดยใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 500 คนที่ใช้บริการสถานที่เหล่านั้นในระยะที่ 2 ผลปรากฏว่า

ผลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 โดยการวิเคราะห์คำที่เกิดจากการแสดงความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการผ่านเว็บไซต์ ได้ผลลัพธ์ดังนี้

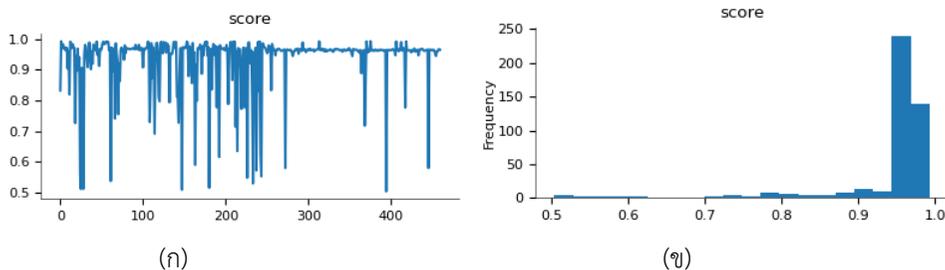
- 1) การแสดงค่าคะแนน (Values) และค่าการกระจายตัวของคะแนน (Values Distributions) ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบ Transformer-Pipeline-Default แสดงให้เห็นคะแนนของการวิเคราะห์ในแต่ละรายการ

ด้วยกราฟเส้น และแผนภูมิแท่ง โดยมีคะแนน (Score) เป็นค่าที่บอกถึงค่าคะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 1 ของคำต่างๆ ว่าอยู่ในช่วงคะแนนเชิงลบ (Negative) ภาพที่ 3 (ก) และความถี่ของคำที่อยู่ในเชิงลบก็ค่า ดังภาพที่ 3 (ข)

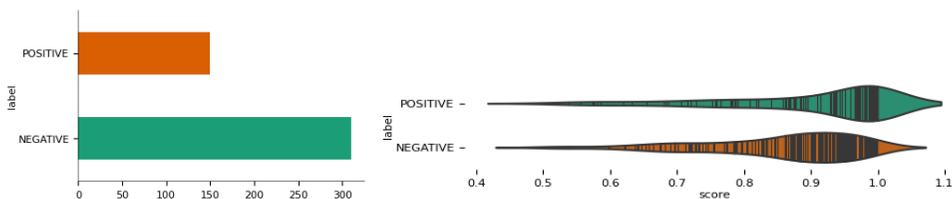
ภาพที่ 3 ค่าคะแนน (Values) และค่าการกระจายตัวของคะแนน (Values Distributions) ของคำเชิงลบ

2) การแสดงค่าคะแนน (Values) และค่าการกระจายตัวของคะแนน (Values Distributions) ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบ Transformer-Pipeline-Default แสดงให้เห็นคะแนนของการวิเคราะห์ในแต่ละรายการด้วยกราฟเส้น และแผนภูมิแท่ง โดยมีคะแนน (Score) เป็นค่าที่บอกถึงค่าคะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 1 ของคำต่างๆ ว่าอยู่ในช่วงคะแนนเชิงบวก (Positive) ภาพที่ 4 (ก) และความถี่ของคำที่อยู่ในเชิงบวกก็ค่า ดังภาพที่ 4 (ข)

ภาพที่ 4 ค่าคะแนน (Values) และค่าการกระจายตัวของคะแนน (Values Distributions) ของคำเชิงบวก

3) การค่าการแบ่งประเภทความรู้สึก (Categorical Distributions) และค่าการแบ่งประเภทความรู้สึกแบบฟาเซต (Faceted Distributions) โดยการวิเคราะห์เฉพาะค่าความคิดเป็นบวก (POS) และค่าที่แสดงค่าความคิดเป็นลบ (NEG) จากการวิเคราะห์แบบ Transformer-Pipeline-Default เป็นคะแนนของการวิเคราะห์ทั้งหมด 489 รายการ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การแบ่งประเภทความรู้สึกแบบแผนภูมิแท่ง (Bar) และการแบ่งประเภทความรู้สึกด้วยการกระจายค่าแบบฟาเซต (Faceted Distributions)

บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีกฎหมายรองรับมีค่าอยู่ที่ 4.32 และการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีค่าอยู่ที่ 4.15 ดังข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ตอบสนองต่อการติดต่อสื่อสารของธุรกิจร้านนวดแผนไทยและสปา

ภาพรวมของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ตอบสนองต่อการสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)	4.41	0.46	มาก
สื่อสารส่วนตัว (Messenger Application)	4.18	0.62	มาก
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)	3.93	0.53	มาก
ช่องทางสื่อสารผ่านแบบฟอร์มเว็บไซต์ (Website Form)	4.31	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 เป็นการแสดงความพึงพอใจภาพรวมของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ตอบสนองต่อการสื่อสารในด้านต่างๆ ซึ่งความพึงพอใจด้านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) อยู่ในระดับมาก (4.41) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.46 รองลงมาคือ ช่องทางสื่อสารผ่านแบบฟอร์มเว็บไซต์ (Website Form) อยู่ในระดับมาก (4.31) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.48 และการตอบสนองต่อการสื่อสารด้านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) มีค่าน้อยที่สุดในระดับมาก (3.93) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.53

ตารางที่ 2 แพลตฟอร์มดิจิทัลที่และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ของธุรกิจร้านนวดแผนไทยและสปา

ภาพรวมของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่อำนวยความสะดวก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สื่อกลางเกี่ยวกับการบริการค้นหา (Search Engine)	4.48	0.43	มาก
บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลประเภทแสดงข้อมูลบริษัทรูปแบบวิดีโอ (Video) หรือ แชร์คอนเทนต์ (Content Sharing)	4.57	0.57	มากที่สุด
บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	4.15	0.62	มาก
การแสดงผลหลักฐานทางบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีกฎหมายรองรับ	4.32	0.71	มาก

จากตารางที่ 2 เป็นการแสดงความพึงพอใจภาพรวมของแพลตฟอร์มดิจิทัลที่อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ โดยมีความพึงพอใจด้านบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลประเภทแสดงข้อมูลบริษัทรูปแบบวิดีโอ (Video) หรือ แชร์คอนเทนต์ (Content Sharing) อยู่ในระดับมากที่สุด (4.57) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.57 รองลงมาคือ สื่อกลางเกี่ยวกับการบริการค้นหา (Search Engine) อยู่ในระดับมาก (4.48) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.43 และบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าน้อยที่สุดในระดับมาก (4.15) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.62

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้บริการนวดแผนไทยและสปาในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้ภาษาไพธอน มีไลบรารี PyThaiNLP และไลบรารี Transformer ในการอ่านข้อมูล ตัดคำ แบ่งข้อความและให้คะแนนความรู้สึกของคำต่างๆ ในภาษาไทย โดยแปลงคำให้อยู่ในรูปแบบตัวเลขเพื่อให้เครื่องได้เข้าใจข้อมูล (Training) หลังจาก

นั้นจึงนำโมเดล Transformer-Pipeline-Bertweet-Base-Sentiment-Analysis ที่ผ่านการเรียนรู้ของโปรแกรมแล้วมาวิเคราะห์ความรู้สึก (Sentimental Analysis) จากข้อคิดเห็นต่อร้านที่ให้บริการ จากเว็บไซต์ wongnai.com และ Tripadvisor.com ที่นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นไว้ในลักษณะ เชิงบวก (POS) เป็นกลาง (NEU) หรือเชิงลบ (NEG) ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการ Machine Learning มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นจากเว็บไซต์แล้ว พบว่าวิธีการนี้สามารถช่วยลดเวลาในการวิเคราะห์ข้อความด้วยมนุษย์ และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้งานอย่างรวดเร็ว ในการเขียนคำสั่งเพื่อการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Pravatborisut, 2021) โดยการอ่านไฟล์ข้อความแสดงความคิดเห็น การตัดประโยคเป็นคำ การแปลงข้อความให้ตัวแบบสามารถอ่านข้อมูลที่เป็นข้อความภาษาไทยได้ ซึ่งตัวแบบดังกล่าวยังสามารถประยุกต์ใช้ได้กับการวิเคราะห์ความรู้สึกของชุดข้อความแสดงความคิดเห็นการใช้บริการประเภทอื่นได้ และการศึกษางานวิจัยเรื่องตัวแบบการวิเคราะห์ความรู้สึกทางอารมณ์สำหรับจำแนกประเภทบทความแนะนำสินค้าออนไลน์ของ Bowornlertsutee & Paireekreng (2022) ใช้เป็นข้อมูลการแนะนำสินค้าออนไลน์ในการทดสอบตัวแบบ เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคใช้ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ และช่วยให้ผู้ประกอบการมีข้อมูลสำหรับการพัฒนาสินค้าและบริการต่อไปในอนาคต

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแบบสอบถามกับการแปลผลจากการใช้อัลกอริทึมที่มีความสอดคล้องกับนวัตกรรมดิจิทัลที่พลิกโฉม สอดคล้องกับงานวิจัยด้านแพลตฟอร์มทางดิจิทัลอยู่ที่แพลตฟอร์ม ที่พักดิจิทัล ดิจิทัลการท่องเที่ยว บริการเศรษฐกิจอาหารที่ใช้ร่วมกันแบบดิจิทัล และการวางแผนและกิจกรรมการเดินทางแบบดิจิทัล ที่สามารถสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาการบริการได้ (Akkapin, 2021) ในส่วนของการท่องเที่ยวอัจฉริยะ (Smart Tourism) เป็นหนึ่งในรูปแบบเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งเป็นรู้ที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างขอบข่ายการท่องเที่ยวอัจฉริยะให้ครอบคลุมทุกด้านของการบริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) (Yanopas, 2018) เป็นการพัฒนาของเทคโนโลยี ผู้ประกอบการกิจการต่างๆ ได้นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในด้านดำเนินงานและการให้บริการ การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางไปในการปรับใช้เทคโนโลยีเป็นทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การบริการที่ดีขึ้น และช่วยลดต้นทุนทางธุรกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยอีกด้วย ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องศึกษาและวางแผนแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวและปรับใช้เทคโนโลยีให้รองรับและสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Mungkalarungsi, et al., 2021) รวมทั้งแนวคิดแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งเป็นรูปแบบธุรกิจที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนในการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจ และเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างกลุ่มคนที่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อสร้างเครือข่ายที่ทรงพลัง ส่งผลให้เพิ่มมูลค่าเมื่อมีสมาชิกเข้าร่วมมากขึ้น แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นผลดีต่อทั้งผู้ให้บริการและผู้บริโภค ทำให้แข่งขันกันได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลงและยังสะดวกสบาย จนสามารถขยายตลาดให้ใหญ่ขึ้นได้ แสดงให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ประกอบการด้านการนวดแผนไทยและสปา ควรนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในด้านดำเนินงานและการให้บริการ เนื่องจากการปรับใช้เทคโนโลยีเป็นทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การบริการที่ดีขึ้น และช่วยลดต้นทุนทางธุรกิจ

2. การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ได้ในหลายทางทั้งเชิงรุก เช่น ประชาสัมพันธ์ การติดตามลูกค้าเก่า หรือเชิงรับ เช่น ระบบการจอง ระบบการจ่ายเงินอัตโนมัติ จะช่วยสร้างความพึงพอใจต่อการใช้บริการและกลับมาใช้บริการซ้ำ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องด้วยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะจําสำหรับบวณการแบ่งประเภทความรู้สึกรู้สึกต่อสถานประกอบการในด้านทั่วไปและการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลประเภทต่างๆ ในภาพรวม ดังนั้นการวิจัยใจครั้งต่อไปจะต้องมีการแยกประเภทผู้ใช้บริการที่ชัดเจนมากขึ้น รวมถึงแสดงความสัมพันธ์ข้อมูลของผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่มของนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการกับประเภทการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล หรือรูปแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลกับความสามารถในการเพิ่มโอกาสในการเพิ่มรายได้ เป็นต้น

References

- Akkapin, S. (2021, January-June). Changes in the Tourist Services in the Era of Disruptive Technology. *RMUTK Journal of Liberal Arts*, 3(1), 112-122. [In Thai]
- Bowornlertsutee, P., & Paireekreng, W. (2022, January-June). The Model of Sentiment Analysis for Classifying the Online Shopping Reviews. *Journal of Engineering and Digital Technology (JEDT)*, 10(1), 77-79. [In Thai]
- Chaiyakot, P., Chaiyakhet, W., & Pakongsap, P. (2021, December). A Pattern of Responsible Tourism Management in Second Tier City, A Case Study of Mae Hong Son Province. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 6(12), 287-304.
- Chiang Mai Provincial Office. (2022). *Chiang Mai Provincial Development Plan (2018-2022), annual review edition 2022*. Chiang Mai: Strategy and Information Work Group for Provincial Development. [In Thai]
- Committee of the Thai Traditional Medical Council. (2020). *Standards and procedures for Thai traditional medicine practitioners Thai traditional medicine profession*. [Online]. Available: https://thaimed.or.th/wp-content/uploads/2020/05/เกณฑ์มาตรฐานและกรรรมวิธีการแพทย์แผนไทย17_02_63.pdf [2020, May 10]. [In Thai]
- Li, J., et al. (2018, October). Big data in tourism research: A literature review. *Tourism Management*, 68, 301-323.

- Mungkalarungsi, S., et al. (2021, January-April). Strengthening Community Based Tourism with Digital Platform. **Journal of Administrative and Management Innovation**, 9(1), 45-55. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). **National Economic and Social Development Plan No. 13**. [Online]. Available: http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2022/03/11_NS-05_070365.pdf [2022, May 15]. [In Thai]
- Pravatborisut, O. (2021). **Python for data science data visualization and machine learning**. Bangkok: Se-Education. [In Thai]
- Sampatpong, P. (2022, May). New Normal Management Towards the Development of Thai Massage Salon Business in Nonthaburi Province. **Journal of MCU Nakhondhat**, 9(5), 476-491. [In Thai]
- Shouchupon, A. (2022, May-August). Guidelines for Developing the Wellness Tourism to Encourage the Competitive Advantage with High Value Services in Sa Kaeo Province. **Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)**, 12(2), 99-117. [In Thai]
- Sounthornwiboon, P. (2018, July-December). Innovative Communication with Thailand Tourism Industry 4.0. **The journal of social communication innovation**, 6(2), 200-210. [In Thai]
- Thumthong, B., & Hongkittiyanon, T. (2021, January-March). The Learning Directions of Thai Children in the New Normal. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 29(1), 1-16. [In Thai]
- Tourism Authority of Thailand. (September 13, 2021). **World's Best Awards 2021 names Bangkok and Chiang Mai among the globe's top 10 destinations**. [Online]. Available: <https://www.tatnews.org/2021/09/worlds-best-awards-2021-names-bangkok-and-chiang-mai-among-the-globes-top-10-destinations/> [2022, June 25]. [In Thai]
- Watts, S. (2020). **Digital Platforms: A Brief Introduction**. [Online]. Available: <https://www.bmc.com/blogs/digital-platforms/> [2022, June 25].
- Wongdaeng, S. (2020, April-June). Blended Learning on Enhancing English learning skills in Classroom for Basic Education: Opportunity and Challenge for Teachers and Learners In Transformative Learning. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 28(2), 1-15. [In Thai]
- Xiang, Z., & Fesenmaier, D. R. (2017). Big Data Analytics, Tourism Design and Smart Tourism. In Xiang, Z., Fesenmaier, D. (eds). **Analytics in Smart Tourism Design**. (pp. 299-307). Berlin, Germany: Springer, Cham.

Yamane, T. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis**. (2 nd ed.). New York: Harper and Row.

Yanopas, N. (2018, July-December). Digital Tourism Innovation. **Journal of Kanchanaburi Rajabhat University**, 7(2),148-157. [In Thai]

การจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
แปรรูปสับปรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Knowledge Management for Upgrading Pineapple Products throughout
Value Chain of Pineapple Processing Community Enterprise Groups
in Prachuap Khiri Khan Province

วิภาวณี เผือกบัวขาว*

Wipavane Phuekbuakhoa

กฤษณ์ ไชยวงศ์**

Krit Chaiwong

บัณฑิตพงษ์ ศรีอำนวยการ***

Bundidpong Sriamnuay

Received : June 26, 2024

Revised : August 8, 2024

Accepted : August 16, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 2) ประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มการจัดการความรู้ จำนวน 100 คน และกลุ่มนำผลสำเร็จของงานไปใช้ประโยชน์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบประเมินคู่มือ

*อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Lecturer in Public Administration Division, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchaburi

Rajabhat University(Corresponding Author) e-mail: wipavane.phu@mail.pbru.ac.th

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมสารสนเทศและการสื่อสาร คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Lecturer in Information and Communication Engineering Division, Faculty of Engineering and Industrial

Technology, Phetchaburi Rajabhat University

***อาจารย์พิเศษประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และนักวิจัยปฏิบัติการ สถาบันวิจัยและส่งเสริม

ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Special Lecturer in Faculty of Engineering Information and Communication Engineering Division,

Faculty of Engineering and Industrial Technology, and Operational Researchers in Institute for

the Research and Promotion of Arts and Cultures, Phetchaburi Rajabhat University

วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1.1) การจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรด เพื่อส่งเสริมเกษตรกรได้มีความรู้แบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม 1.2) การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการผลิต และเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการและกลไกทางการตลาด 1.3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด เพื่อส่งเสริมให้ประชาชน มีความรู้ พัฒนาต่อยอดจากอาชีพเดิมสู่การสร้างอาชีพใหม่ และมีรายได้เพิ่มขึ้น และ 2) ผลการประเมินคู่มือการจัดการความรู้ โดยรวมมีความรู้ความเข้าใจในคู่มืออยู่ในระดับมาก และผลการนำคู่มือการจัดการความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ / การยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรด / ห่วงโซ่คุณค่า / วิสาหกิจชุมชน / การแปรรูปสับปะรด

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) create the knowledge management manual for upgrading pineapple products throughout the value chain of Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province, and 2) evaluate the knowledge management manual for upgrading pineapple products throughout the value chain of Pineapple Processing Community Enterprise Groups in Prachuap Khiri Khan Province. The sample group used in the research was the group 100 persons for knowledge management, and the group of 5 persons using the success result of the work. The research tools used were a questionnaire and a manual evaluation form. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, content analysis. The research results were as follows: 1) the creation of a knowledge management manual for upgrading pineapple products throughout the value chain, which included content about: 1.1) the knowledge management for growing organic pineapple for could be used for encouraging an individual pineapple grower and a group to have knowledge, 1.2) the managing fresh pineapple selling for using in production planning and harvesting the products to meet the needs and the marketing mechanism system, and 1.3) the development of pineapple products manual for promoting people to have knowledge by development from old careers to create new careers, and create additional income, and 2) the knowledge management manual evaluation results were overall at the high level, and the knowledge management manual implementation results were overall at a high level.

Keywords : Knowledge Management / Pineapple Product Upgrade / Value Chain / Pineapple Processing Community Enterprise / Pineapple Processing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดหนึ่งที่ประชากรประกอบอาชีพชาวไร่สับปะรดเป็นส่วนใหญ่ การพัฒนาสินค้าจากผลิตภัณฑ์สับปะรดเป็นหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี พ.ศ. 2560-2564 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านการผลิตและแปรรูป สับปะรด มะพร้าว และสินค้าเกษตรสู่ตลาดโลก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกสับปะรดมากที่สุดใน ประเทศไทย มีพื้นที่รวมกว่า 402,905 ไร่ และยังเป็นแหล่งแปรรูปสับปะรดเพื่อการบริโภคและส่งออกที่ใหญ่ที่สุดของโลก สร้างมูลค่าไม่ต่ำกว่าปีละ 20,000 ล้านบาท จนถูกเรียกว่าเป็นเมืองหลวงสับปะรด (Prachuap Khiri Khan Province, 2022) ซึ่งต้นทุนการผลิตสับปะรดนั้นมีราคา กิโลกรัมละ 3.60 บาท ทำให้เกิดผลกระทบ เนื่องจากในระยะเวลาเดียวกันนั้น มีรายงานจากแหล่งข้อมูลพบว่า (Matichonweekly, 2018) “เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม นายสุรรัตน์ มุนินทรวงค์ นายกสมาคมชาวไร่สับปะรดไทย ในฐานะรองประธานสภาเกษตรกร จ.ประจวบคีรีขันธ์ เปิดเผยว่า จากสถานการณ์ราคาผลผลิตสับปะรดมีราคาตกต่ำเหลือเพียงกิโลกรัม (กก.) ละ 2.20-2.40 บาท ขณะที่โรงงานสับปะรดกระป๋องเพื่อการส่งออกปรับขึ้น กก.ละ 2.80 บาท จากเดิมราคา 5-6 บาท ทำให้การผลิตไม่คุ้มกับต้นทุนที่ กก.ละ 4.60 บาท (จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรปี 2561 เฉลี่ย กิโลกรัมละ 3.76 มีค่าใกล้เคียงกัน) ส่งผลให้เกษตรกรชาวไร่สับปะรดได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก หลังราคา ตกต่อเนื่องนานกว่า 6 เดือน เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกสับปะรดมากที่สุดในประเทศ นอกจากนั้น ช่วงกลางเดือนพฤษภาคมจะมีผลผลิตออกมาเพิ่ม ทำให้ราคาลดลงอีก ประกอบกับโรงงานรับซื้อ อ้างว่ามีปัญหาจากการผลิตเพื่อส่งออกและเงินบาทแข็งค่า ทำให้มีผลกระทบเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน” จากปัญหาดังกล่าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จึงได้มีนโยบายการส่งเสริมผลิตผลด้านการเกษตร และจัดทำแผนพัฒนาสับปะรด 5 ปี (2566-2570) เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยมีการจัดตั้ง “มหานครสับปะรดที่ ประจวบคีรีขันธ์ ครอบคลุมพื้นที่แหล่งผลิตหลักจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี และการยกร่างกฎหมายการ พัฒนาผลไม้เศรษฐกิจ (สับปะรด ทูเรียน ลำไย ฯลฯ) มีกองทุนพัฒนาผลไม้เป็นกลไกสำคัญเพื่อยกระดับรายได้ ของชาวไร่สับปะรด และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมสับปะรดตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ (The Government Public Relations Department (PRD), 2022)

ดังนั้นเมื่อเกิดผลผลิตตกมาทำให้เกิดความต้องการของผู้บริโภคทำให้ผลผลิตมีราคาถูกลง และตกต่ำ กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จึงเกิดแนวคิดที่นำสับปะรดที่มีจำนวนมากในพื้นที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มาแปรรูปเป็นอาหารหลากหลายรูปแบบ ต่อยอดความคิดเดิมที่กลุ่มได้ดำเนินการอยู่แล้ว และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาพร้อมกันโดยผ่านการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาคำถาม นิ จกิจกรรมไปเป็นแบบอย่างการพึ่งพาตนเอง อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงมีความต้องการที่จะ ให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเข้ามาพัฒนาต่อยอดในการสร้างองค์ความรู้โดยการพัฒนานวัตกรรมเครื่องปอก สับปะรด เครื่องคั้นน้ำสับปะรด และเครื่องทำขนมปังสับปะรดจากข้าวไรซ์เบอร์รี่ ให้มีขนาดเล็ก กะทัดรัด สามารถพกพาไปใช้งานได้ และสามารถซ่อมบำรุงได้เอง และต้องการให้มีการวิเคราะห์สารปนเปื้อนใน สับปะรดก่อนที่จะถึงผู้บริโภค ซึ่งจะทำให้เกิดการประหยัดราคาในการจัดซื้ออุปกรณ์ ลดแรงงาน การจ้างงาน

สร้างมาตรฐานของสินค้า และช่องทางการตลาด ซึ่งในการปกป้องเปลือกสับปะรดถ้าหากคนในชุมชนมีการจ้างงาน และคนจ้างงานอาจจะปกป้องเปลือกสับปะรดหนาเกินไปจะทำให้สูญเสียส่วนเนื้อไป ดังนั้นหากมีเครื่องปกป้องเปลือกสับปะรดก็จะทำให้ได้สินค้าที่ได้มาตรฐาน ส่วนเปลือกที่เหลือสามารถนำมาแปรรูปทำแอมโซมิโม่มีเลน เพื่อย่อยเนื้อสัตว์ได้ (Phueakbuakhao, Phueakbuakhao & Sripradit, 2021)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีการบูรณาการศาสตร์จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะสร้างนวัตกรรมการผลิตอาหารขึ้น โดยมุ่งเน้นในการศึกษาเรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เพื่อช่วยให้เกิดการสร้างคุณค่าการผลิตของผลิตภัณฑ์สับปะรด ตั้งแต่ต้นน้ำโดยการจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลางน้ำโดยการจัดการความรู้ในการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และปลายน้ำโดยการจัดการความรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีที่มั่นนักวิจัยที่มี ศักยภาพ ความพร้อม มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขา ทั้งด้านยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้านวิศวกรรมศาสตร์ และด้านเศรษฐศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ในการจัดการความรู้ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและแปรรูปจากสับปะรดให้เป็นที่ยูจก้อย่างแพร่หลาย รวมทั้งผลักดันให้เป็นสินค้าเศรษฐกิจของประเทศที่จะนำส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ส่งผลในการสร้างมูลค่าแก่เศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เศรษฐกิจฐานรากเกิดการหมุนเวียน และเติบโตอย่างเข้มแข็งเกิดความมั่นคงทางด้านอาหารและเกิดมั่งคั่งและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการบูรณาการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เข้าด้วยกัน มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ และกลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานไปใช้ประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและแปรรูป

ผลิตภัณฑ์จากสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2. กลุ่มที่ 2 กลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย เกษตรอำเภอปราณบุรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหาดขาม พัฒนาการอำเภอปราณบุรี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาชานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และประธานบริษัทประชารัฐรักสามัคคีประจวบคีรีขันธ์ (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพและวิธีการเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อปี และระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. แบบประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบประเมินเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบประเมินเกี่ยวกับคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน และแนวคิดเกี่ยวกับห่วงโซ่คุณค่า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (Ritcharoon, 2016) ซึ่งข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try-out) กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าที่ได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์หรือเรียกว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น ซึ่งสามารถหาได้จากการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาร์ค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.806

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการการปลูกสับปะรดระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน โดยมีวัตถุประสงค์ในการประชุมร่วมกันดังนี้

1.1 เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการผลิตและเพิ่มมูลค่าสับปะรด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณท์สับปะรด

1.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมกัน แสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดบนฐานทุนทางปัญญาของท้องถิ่นและนวัตกรรมที่เกษตรกรนำมาใช้ในการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด

1.3 เพื่อสร้างรายได้จากทุนทางปัญญาบนฐานภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อยกระดับอาชีพและเสริมสร้างศักยภาพ รวมทั้งขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด อีกทั้งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและยั่งยืน

2. สร้างคู่มือการทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณท์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า

2. แจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 100 คน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า

3. แจกแบบประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าให้กลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย เกษตรอำเภอปราณบุรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาดขาม พัฒนาการอำเภอปราณบุรี ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และประธานบริษัทประชารัฐรักสามัคคีประจวบคีรีขันธ์ (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด จำนวน 5 คน ตรวจสอบและประเมินคู่มือ เพื่อให้ทราบถึงการนำคู่มือหรือผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percent)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อจัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) การจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรด 2) การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด มีรายละเอียดแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. การจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย บทนำ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด บทที่ 2 การเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด บทที่ 3 การปลูกและการดูแลรักษา บทที่ 4 โรคที่สำคัญและการป้องกันระหว่างปลูกสับปะรด และ บทที่ 5 การเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการปลูกสับปะรดเกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด การปลูกและการดูแลรักษาโรคที่สำคัญและการป้องกันกำจัดระหว่างปลูกสับปะรดและการเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรด ซึ่งคู่มือดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดให้มีด้านความรู้ในการผลิตสับปะรดแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มในการพัฒนาวิธีการปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคตได้

2. การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูป สับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย บทนำ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด บทที่ 2 การเก็บเกี่ยวสับปะรด บทที่ 3 การขนส่ง บทที่ 4 การเก็บรักษา และ บทที่ 5 การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อ จำหน่ายผลสด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับสับปะรด การเก็บเกี่ยวสับปะรด การขนส่ง การเก็บรักษาและการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่าย ผลสด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การผลิตและเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคและ ระบบกลไกทางการตลาด

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ได้คู่มือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ เนื้อหาประกอบด้วย บทนำ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด บทที่ 2 สถานการณ์ทาง การตลาด บทที่ 3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บทที่ 4 การตลาดและประชาสัมพันธ์ และ บทที่ 5 การสร้างเครือข่ายสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด สถานการณ์ด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด ได้แก่ การทำเครื่องดื่มน้ำสับปะรด การทำสับปะรดกวน การทำไซริบ สับปะรด การทำพัสสับปะรด เป็นต้น การตลาดและประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ มีทักษะทางด้านอาชีพ โดยการพัฒนาคัดแยกจากอาชีพเดิม สู่การสร้างอาชีพ ใหม่สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วง โซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แสดงผลการประเมินของ กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ ดังตารางที่ 1 และผลการประเมินของกลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของ งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้เพื่อ ยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยรวมและรายด้าน

ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อคู่มือการจัดการความรู้ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการออกแบบคู่มือ	4.18	0.62	มาก	2
2. ด้านเนื้อหาของคู่มือ	4.26	0.71	มากที่สุด	1
3. ด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์	4.17	0.43	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.20	0.52	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายในการจัดการความรู้ มีความรู้ความเข้าใจต่อคู่มือโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาของคู่มือ

รองลงมาคือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการออกแบบคู่มือ และด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า โดยรวมและรายด้าน

การประเมินคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการออกแบบคู่มือ	3.93	0.27	มาก	3
2. ด้านเนื้อหาของคู่มือ	4.28	0.22	มากที่สุด	2
3. ด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์	4.40	0.43	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.20	0.27	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีผลการประเมินคู่มือโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ รองลงมาคือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการออกแบบคู่มือ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จัดทำคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้คู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า ซึ่งเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ 1) การจัดการความรู้ในการปลูกสับปะรด 2) การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด ผู้วิจัยอภิปรายผลแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1.1 การจัดการความรู้ในการส่งเสริมการปลูกสับปะรด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการปลูกสับปะรดเกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกสับปะรด การปลูกและการดูแลรักษาโรคที่สำคัญและการป้องกันกำจัดระหว่างปลูกสับปะรดและการเก็บเกี่ยวผลผลิตสับปะรด ซึ่งสามารถนำไปใช้การส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดให้มีด้านความรู้ในการผลิตสับปะรดแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มในการพัฒนาวิธีการปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคตได้ แสดงให้เห็นว่าคู่มือการจัดการความรู้ในการส่งเสริมการปลูกสับปะรดช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความรู้เกี่ยวกับการเตรียมพื้นที่ ขั้นตอนการปลูกสับปะรด การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิตมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Maral (2001, cited in Poolpipat, 2016) เสนอว่าการจัดการความรู้ประกอบด้วย การกำหนดความรู้ ระบุหรือกำหนดความรู้ที่องค์กรต้องการใช้เพื่อการพัฒนาโดยเป็นความรู้ที่ได้จากภายนอกองค์กร จากนั้นสร้างความรู้ เพื่อให้ได้กลวิธีที่จะใช้ในการแก้ปัญหาและเพื่อการพัฒนา โดยอาจใช้วิธีการระดมความคิดหรือด้วยวิธีการที่หลากหลายที่ได้ความรู้ที่ฝังลึกในคนออกมาให้ได้มากที่สุด แล้วนำมาแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้บุคลากรในองค์กรได้นำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาหรือ

เพื่อพัฒนางานจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Plerdpring (2019) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้กับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการวิสาหกิจชุมชน ผลจากการวิจัยสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ในกระบวนการทางธุรกิจของการจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จจนได้รับรางวัลอย่างชัดเจน ดังนั้นหากวิสาหกิจชุมชนอีกจำนวนมากได้รับการส่งเสริมให้นำเอาการจัดการความรู้มาใช้ในการจัดการธุรกิจ น่าจะก่อให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hintow & Thongyaem (2019) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ศึกษากลุ่มผลิตสินค้า OTOP ผ้าทอบ้านม่วงหอม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่ามีการนำองค์ความรู้ท้องถิ่นเรื่องการทอผ้าลายดอกปักไปถ่ายทอดแก่เยาวชนผ่านเอกสารเผยแพร่ในสถานศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่น และการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผ้าทอมี 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำผ้าทอภายในชุมชน เป็นการถ่ายทอดความรู้ภายในครอบครัวจากแม่สู่ลูกหรือจากเครือญาติ และ (2) การรับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการนำผ้าทอจากภายนอกชุมชน ได้แก่ การอบรมจากส่วนราชการ

1.2 การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด การเก็บเกี่ยวสับปะรด การขนส่ง การเก็บรักษา และการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสด เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การผลิตและเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคและระบบกลไกทางการตลาด แสดงให้เห็นว่าคู่มือการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความรู้เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวสับปะรด การขนส่ง การเก็บรักษา และการบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Wankhree & Homklin (2015) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน กลุ่มงาน หรือการดำเนินงานในหน้าที่ต่างๆ ให้ใช้ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวล ผลักดัน และกำกับให้ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นทรัพยากรการจัดการประเภทต่างๆ สามารถดำเนินไปได้ โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ การเข้าใจถึงกระบวนการบริหารจัดการและการฝึกฝนให้มีทักษะสูงจะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mason, Krasukorn & Jinnarith (2021) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ กรณีศึกษาบ้านทาสี-หนองสำราญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ พบว่า การจัดการอบรมความรู้ด้านแผนควบคุมการผลิตและระบบควบคุมภายใน ผู้บริหารและสมาชิกมีความรู้ด้านการบริหารและด้านการตลาดเพิ่มขึ้น การส่งเสริมและการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ในชุมชน เพิ่มการอบรมการฝึกปฏิบัติการผสมปุ๋ยอินทรีย์และฝึกปฏิบัติการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และข้าวอินทรีย์ให้ความรู้เรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เพิ่มระบบตรวจสอบมาตรฐานการผลิต ตลอดจนการส่งเสริมและเผยแพร่ให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไปใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีปราบศัตรูพืช

1.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด จากคู่มือทำให้ทราบข้อมูลความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสับปะรด สถานการณ์ด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด ได้แก่ การทำเครื่องดื่มน้ำสับปะรด การทำสับปะรดกวน การทำไซร์สับปะรด การทำพัสสับปะรด เป็นต้น การตลาดและประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ มีทักษะทางด้านอาชีพ โดยการพัฒนาต่อยอดจากอาชีพเดิมสู่การสร้างอาชีพใหม่สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคต แสดงให้เห็นว่าคู่มือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีความรู้ มีทักษะทางด้านอาชีพ โดยการพัฒนาต่อยอด จากอาชีพเดิมสู่การสร้างอาชีพใหม่ สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ Pruckmanee (2015) กล่าวว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นกระบวนการค้นคว้า การคิดวิเคราะห์ การออกแบบ เพื่อนำมาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีความใหม่ ตอบสนองความต้องการของลูกค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจ และเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จให้แก่ธุรกิจ โดยผลิตภัณฑ์ใหม่อาจจะเป็นนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุง และการเข้าสู่ตลาดใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Supachaiyawat & Jittichanon (2019) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดสระแก้วเพื่อการส่งออก ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และช่องทางการจัดจำหน่าย ตลอดจนพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถของวิสาหกิจชุมชนอันคำนึงถึงความยั่งยืนในการพัฒนาธุรกิจ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนออกสู่ตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srikok & Onsamlee (2024) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกมัลเบอร์รี่สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิตและแปรรูปแปรรูปใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ 9 บ้านนิคม 3 ตั้งอยู่ที่ ต.นิคมสร้างตนเอง อ.เมือง จ.ลพบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มฯ ได้ลงพื้นที่ช่วยเหลือในเรื่ององค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลหม่อนเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกจากผลหม่อนที่ได้รับความชอบจากผู้บริโภคอยู่ในระดับชอบมากที่สุด โดยมีแนวคิดที่ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปด้วยเครื่องมือไม่ซับซ้อน สามารถทำได้ในครัวเรือน ลงทุนน้อย มีความน่าสนใจ แปลกใหม่ และไม่ซ้ำใคร เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคและเป็นการเพิ่มมูลค่าจากผลหม่อนสด ทั้งนี้ทางสมาชิกกลุ่มฯ มีการออกบูทเพื่อจำหน่ายสินค้าในงานต่างๆ อยู่เสมอทั้งภายในจังหวัด และต่างจังหวัด ซึ่งหากมีผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจะได้เพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคและทำให้มีรายได้มากขึ้นด้วย

2. การประเมินผลคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อคู่มือโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในการนำผลสำเร็จของงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีผลการประเมินคู่มือโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าคู่มือการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าสามารถนำคู่มือไปใช้ประโยชน์ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดและบุคคลทั่วไปให้เข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่า สอดคล้องกับ

แนวคิดของ Anunvrapong (2014) ที่พบว่า การรวมกลุ่มกันในการจัดการความรู้สามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับไปเป็นวิทยากร การศึกษานอกระบบ ถ่ายทอดให้กับชุมชนอื่นที่สนใจ ซึ่งเป็นการแบ่งปันระหว่างชุมชนและสร้างเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rerkaroonthong & Kulchartdilok (2014) ได้ศึกษาเรื่องศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ruthamnong & Chotiwan (2022) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเยาวชนเพื่อส่งเสริมการจัดการน้ำระดับท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ลุ่มน้ำคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของเยาวชนสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นเพื่อขยายผลการเรียนรู้พบว่า เยาวชนสามารถส่งต่อองค์ความรู้สู่ประชาชนในพื้นที่ผ่านวิธีการบรรยายให้ความรู้ด้วยสัดส่วน เท่ากับ 1:10 ทั้งนี้การประเมินผลการส่งต่อองค์ความรู้พบว่า ผู้ได้รับการถ่ายทอดมีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้อง และเชื่อมโยงกันทั้งในส่วนของวิธีการปลูกสับปะรด การบริหารจัดการสับปะรดเพื่อจำหน่ายผลสดของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด เพื่อให้เข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่ามากยิ่งขึ้น

2. ควรนำคู่มือการจัดการความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นคลังความรู้ที่สามารถนำพาความรู้จากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมาช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดได้อย่างหลากหลาย และสามารถหล่อเลี้ยงคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดในท้องถิ่น เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด และบุคคลทั่วไปให้เข้าใจในหลักการและกระบวนการจัดการความรู้เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรด ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การส่งเสริมผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าต่อไป

2. ควรมีการศึกษาการพัฒนาแบบยกระดับผลิตภัณฑ์สับปะรดตลอดห่วงโซ่คุณค่าในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำเป็นแนวทางพัฒนาสำหรับภาครัฐและภาคเอกชนต่อไป

References

- Anunvrapong, A. (2014, July-December). The Product Development Approach of Banghuosueo Community, Samut Prakan Province Following the Sufficiency Economy Philosophy. **Journal of Fine Arts Research and Applied Arts**, 1(2), 126-151. [In Thai]
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test**. (5 th ed.). New York: Harper Collins.
- Hintow, B., & Thongyaem, Y. (2019, January-March). Knowledge Management on Local Wisdoms: Case Study of OTOP of Ban Muanghorm Textile, Wangthong District, Phitsanulok Province. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 25(1), 55-64. [In Thai]
- Mason, K., Krasukorn, S., & Jinnarith, I. (2021, July-December). Management of Community Enterprise Groups Producing Organic Fertilizers and Organic Rice; Case Study of Ban Tha Si-Nong Samran, Koh Kaew Sub-district, Selaphum District, Roi Et Province. **Journal of Buddhist Philosophy Evolved**, 5(2), 187-195. [In Thai]
- Matichonweekly. (2018). **Seriously in trouble! Pineapple farmers in Prachuap complain that prices have dropped continuously for 6 months, with the price remaining at 1.50 baht per kilogram**. [Online]. Available: https://www.matichon.co.th/region/news_936761 [2022, May 1]. [In Thai]
- Phueakbuakhao, W., Phueakbuakhao, S., & Sripradit, P. (2021). **Model of Networks for Community Empowerment for Small and Micro Community Enterprise Potential Ban Romthai Sub-district, Kui Buri District, Prachuap Khiri Khan Province**. Phetchaburi: Phetchaburi Rajabhat University. [In Thai]
- Plerdpring, C. (2019). An Analysis of the Relationship of Knowledge Management in the Factors Contributing to the Success of Community Enterprise Management. **The Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Sciences)**, 3(1), 173-185. [In Thai]
- Poolpipat, K. (2016). **Factors Affecting the Success of Knowledge Management in School under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 1**. Master of Education Thesis in Educational Administration Phetchaburi Rajabhat University. [In Thai]
- Prachuap Khiri Khan Province. (2022). **Basic information about Prachuap Khiri Khan Province**. Prachuap Khiri Khan: Strategy and Information Work Group for Provincial Development, Prachuap Khiri Khan City Hall. [In Thai]

- Pruckmanee, P. (2015). **Knowledge Triangle in New Product Development**. Master of Science Technology Management Thesis in Management Science College of Innovation Thammasat University. [In Thai]
- Rerkaroonthong, S., & Kulchartdilok, K. (2014). **The Research study the Patterns Processing**. Nakhon Pathom: Rajamangala University of Technology Rattanakosin. [In Thai]
- Ritcharoon, P. (2016). **Research techniques for improving learning**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Ruthamnong, S., & Chotiwan, P. (2022, July-September). Strengthening of youths to promote local water management with Geo-informatics technology in the upstream, midstream, and downstream of Khlong Suan Mak Basin, Kamphaeng Phet Province. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 28(3), 52-65. [In Thai]
- Srikok, S., & Onsamlee, G. (2024, January-March). Development of Mulberry Chili Paste for the Community Enterprise for Production and Processing of Maze with Collaborative Farming Program of Nikhom Sang Ton Eng Sub-district, Mueang District, Lopburi Province. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 30(1), 123-135. [In Thai]
- Supachaiyawat, A., & Jittichanon, S. (2019). **The Local Product Development Scheme of Sa Kaeo Province for Exporting**. Chonburi: Commerce and Business Administration Faculty, Burapha University. [In Thai]
- The Government Public Relations Department (PRD). (2022). **Moving forward to develop Prachuap Khiri Khan Province to become the pineapple capital of the world, After Thailand stands as world champion in pineapple exports**. [Online]. Available: <https://www.prd.go.th/th/content/page/index/id/144303> [2022, January 12]. [In Thai]
- Wankhree, N., & Homklin, S. (2015). **Efficiency analysis of the Agricultural Cooperative Operation in Udon Thani Province with data envelopment analysis model**. Master of Public Administration Thesis in Management Science Sukhothai Thammathirat Open University. [In Thai]

พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Information behavior of undergraduate students at Kamphaeng Phet

Rajabhat University

สุวิทย์ วงษ์บุญมาก*

Suwit Wongboonmak

สุภาสพงษ์ รุ้ทำนอง**

Suphatphong Ruthamnong

โชคธำรงค์ จงจอหอ***

Chokthamrong Chongchorhor

ชฎาพร โชติรดาภาณ****

Chadaporn Chotiadapa

Received : February 7, 2025

Revised : March 12, 2025

Accepted : March 26, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาตรีที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

*อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Lecturer in Librarianship and Information Studies Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University(Corresponding Author) e-mail: suwit199@yahoo.com

**อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภูมิสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร Lecturer in Geoinformatics Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Lecturer in Program Information Studies, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

****เจ้าหน้าที่ประจำงานวิเทศสัมพันธ์และกิจการอาเซียน กองกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร Officer of International Relations & ASEAN Affairs, General Affairs Department, Kamphaeng Phet Rajabhat University

ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความต้องการสารสนเทศ พบว่านักศึกษาต้องการสารสนเทศเพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียน ค่าเฉลี่ยสูงสุด 2) ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ 2.1) ประเด็นวิธีการสืบค้นหาสารสนเทศ พบว่านักศึกษา สืบค้นคำสำคัญ ค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.2) ประเด็นการใช้ Search engine พบว่านักศึกษาใช้ <http://www.Google.com> ค่าเฉลี่ยสูงสุด และ 2.3) ประเด็นการใช้อุปกรณ์แสวงหาสารสนเทศ พบว่านักศึกษาใช้สมาร์ทโฟน (Smart phone) ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3) ด้านการประเมินสารสนเทศ พบว่านักศึกษาประเมินสารสนเทศ จากความทันสมัยของข้อมูล ค่าเฉลี่ยสูงสุด และ 4) ด้านการใช้สารสนเทศ ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ 4.1) ประเด็นประเภทหน่วยงาน พบว่านักศึกษาใช้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.2) ประเด็นประเภทบุคคล พบว่านักศึกษาใช้สารสนเทศจากอาจารย์ผู้สอน ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.3) ประเด็นแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ พบว่านักศึกษาใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ค่าเฉลี่ยสูงสุด และ 4.4) ประเด็นประเภทสิ่งพิมพ์ พบว่านักศึกษาใช้หนังสือวิชาการทั่วไปภาษาไทย ค่าเฉลี่ยสูงสุด พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา 2. ด้านปัญหาการใช้สารสนเทศ พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาการใช้สารสนเทศ ระบบสัญญาณ wifi มีปัญหาเข้าใช้งานไม่ค่อยได้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด

คำสำคัญ : พฤติกรรมสารสนเทศ / การแสวงหาสารสนเทศ / ปัญหาการใช้สารสนเทศ

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the information behavior of Kamphaeng Phet Rajabhat University students and 2) study the problems and obstacles in information use of Kamphaeng Phet Rajabhat University students. The sample group consisted of 375 undergraduate students in their 1st to 4th year of the academic year 2024. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings of the research revealed that 1. in terms of student information behavior, and information needs, consists of 4 sides includes 1) students primarily sought information for their studies, with the highest mean. 2) in terms of information search methods consists of 3 issues includes 2.1) students commonly searched using keywords, with the highest mean. 2.2) students predominantly used Google [<http://www.Google.com>] with the highest mean. 2.3) In terms of using information seeking equipment, students used smartphones, with the highest mean value. 3) In terms of information evaluation, students evaluated information based on the timeliness, with the highest mean value. 4) students' information behavior in terms of information use and agency types consists of 4 issues includes 4.1) students used the Office of Academic Resources and Information Technology, with the highest mean value. 4.2) In terms of individuals, students used information from their instructors, with the highest mean value. 4.3) In terms of electronic information sources,

students used electronic books (e-Books), with the highest mean value. 4.4) information use, in terms of printed materials, students used general academic books in Thai, with the highest mean. 2) As for information usage problems [students encountered problems accessibility information due to Wi-Fi signal issues] with the highest mean.

Keywords : Information Behavior / Information Seeking / Problems with Information use

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ได้ส่งผลต่อสารสนเทศในหลายแง่มุม อาทิ เทคโนโลยีทำให้สารสนเทศมีความหลากหลายในเชิงของเนื้อหาและรูปแบบ ความก้าวหน้าของการสื่อสารคมนาคมทำให้สารสนเทศสามารถแพร่กระจายและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น รวมถึงการพัฒนาของพื้นที่สาธารณะบนอินเทอร์เน็ตที่ทำให้คนทั่วไปสามารถสร้างความรู้ หรือ คิด เขียน และเผยแพร่สารสนเทศของตนเองได้อย่างอิสระ จากความเจริญดังกล่าวข้างต้นได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมสารสนเทศของเยาวชนในปัจจุบัน ซึ่งพฤติกรรมสารสนเทศถือเป็นพฤติกรรมที่มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของเยาวชน เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่จะเชื่อมโยงบุคคลไปสู่แหล่ง หรือช่องทางเพื่อเข้าถึงสารสนเทศที่ตนต้องการเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Sriwong, 2016, p. 81)

พฤติกรรมสารสนเทศ (Information Behavior) เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจวิธีการต่างๆ ที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสารสนเทศ โดยเฉพาะการสร้าง การแสวงหา และการใช้สารสนเทศ ซึ่งในมุมมองของสารสนเทศศาสตร์จะให้ความสนใจเฉพาะชนิดของสารสนเทศ และกระบวนการเคลื่อนย้ายสารสนเทศเป็นหลัก ในขณะที่การสื่อสารและสังคมศาสตร์จะสนใจกระบวนการสื่อสารของสารสนเทศ และผลกระทบที่มีต่อคนและสังคม (Afzal, 2012, p. 1) พฤติกรรมสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมของนักศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งที่เข้าถึงสารสนเทศที่ตนต้องการ ความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศ ส่วนปัญหาในการใช้สารสนเทศ หมายถึง อุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดจากการใช้สารสนเทศ เช่น ปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้น ปัญหาการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับการสืบค้นสารสนเทศ เป็นต้น (Hiangrat, 2019, p. 243)

ปัจจุบันพฤติกรรมผู้ใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดได้เปลี่ยนไปหลายประการ ดังนี้ 1) การไม่อ่านอะไรยาวเกินไป 2) การนอนดึกตื่นสาย 3) ต้องการความรวดเร็ว 4) ต้องการความแปลกใหม่และโดดเด่น 5) ทุกอย่างต้องง่าย 6) เชื้อการรื้อวิ 7) ต้องเลอดค่ากว่าใคร 8) ก้าวสู่สังคมไร้เงินสด 9) ชีวิตต้องง่ายแค่ปลายนิ้ว และ 10) เว้นระยะห่างต่อเชื่อมด้วยเทคโนโลยี (Library Balcony, 2024) เมื่อก่อนผู้ใช้บริการจะเข้าห้องสมุดเพื่อนั่งอ่านหนังสือเสียๆ จนกระทั่งเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการสืบค้นข้อมูลจากสื่อดิจิทัล เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) หรือ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal) เพื่อประกอบการเรียน การทำวิจัย หรือนันทนาการ ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่า

หนังสือหรือสื่อที่ให้ความรู้ในรูปแบบดิจิทัลจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น แต่หนังสือรูปเล่มก็ยังคงเป็นที่ต้องการ และมีเสน่ห์ในตัวเองที่นักอ่านหลายท่านยังนิยม สามารถจับต้องได้และยังเป็นการถนอมสายตาผู้อ่านอีกด้วย ห้องสมุดจะไม่ได้เป็นแค่สถานที่สำหรับนั่งอ่านหนังสือ แต่เป็นสถานที่หนึ่งซึ่งช่วยตอบโจทย์การศึกษาในอนาคตที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ห้องสมุดเองจึงต้องมีการจัดพื้นที่เพื่อให้ตอบสนองการใช้พื้นที่การอ่านหนังสือและการค้นคว้าข้อมูลในรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิม (Phaosawat, 2024)

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เป็นศูนย์กลางที่รวบรวม จัดเก็บและให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ศึกษาค้นคว้า เป็นศูนย์รวมทรัพยากรสารสนเทศทั้งที่อยู่ในรูปแบบที่เป็น วัสดุสิ่งตีพิมพ์ และไม่ตีพิมพ์ รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ และระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง และบรรณารักษ์ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้ง่าย บรรณารักษ์ควรให้คำแนะนำการใช้และแสวงหาสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการบริหารจัดการและการบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศต้องสนองตอบต่อพฤติกรรมความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้บริการในด้านความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศจากหลายๆ แหล่ง ตลอดจนต้องสร้างความร่วมมือระหว่างอาจารย์และบรรณารักษ์ในการพัฒนาสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นแหล่งส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้ สนองความต้องการของผู้ใช้บริการ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา

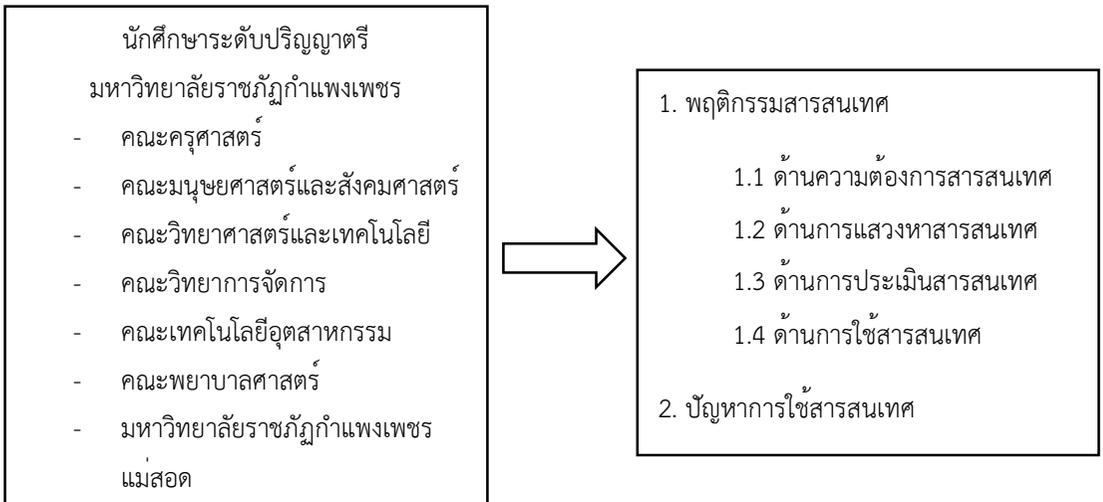
จากหลักการและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา ด้านระยะเวลา ด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ศึกษาทฤษฎีการสื่อสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยมีขอบเขตการศึกษา อันประกอบไปด้วย ความต้องการสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ การประเมินคุณภาพสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective congruence: IOC) โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ อาจารย์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ อาจารย์สาขาการวัดผลประเมินผล และผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.97 เมื่อผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .83

2. ด้านระยะเวลา เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม - 30 กันยายน 2567

3. ด้านประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2567 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (Office of Academic Promotion and Registration, Kamphaeng Phet Rajabhat University, 2024)

ตารางที่ 1 ประชากร นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2567

คณะ/สถานที่ศึกษา	จำนวน (คน)
ครุศาสตร์	1,566
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1,022
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	628
วิทยาการจัดการ	729
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	621
พยาบาลศาสตร์	179
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แมสสอต	377
รวม	5,122

4. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ ร้อยละ 5 โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละคณะหรือสถานที่ศึกษา และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ดังตารางที่ 2 (Saengkaew, 1998)

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

คณะ/สถานที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครุศาสตร์	115	30.67
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	75	20.00
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	46	12.27
วิทยาการจัดการ	53	14.13
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	45	12.00
พยาบาลศาสตร์	13	3.47
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แมสสอต	28	7.47
รวม	375	100

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ และแบบสอบถามที่เป็นกระดาษ โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามที่เป็นกระดาษไม่เข้าห้องเรียน สำหรับการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยให้นักคอมพิวเตอร์ตรวจสอบ IP ADDRESS

และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อจำกัดการตอบแบบสอบถามซ้ำซ้อนกัน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและนำมาใช้ในการวิจัย จำนวน 375 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลค่าความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้เทียบกับเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การประเมินและการแปลความหมาย ดังนี้ (Srisaard, 2010. pp. 99-100)

- 4.51-5.00 หมายถึง พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 0.00-1.50 หมายถึง พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ 1. ด้านความต้องการสารสนเทศ 2. ด้านการแสวงหาสารสนเทศ 3. ด้านการประเมินสารสนเทศ 4. ด้านการใช้สารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศ ดังนี้

ตารางที่ 3 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านความต้องการสารสนเทศ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
เพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียน	4.56	0.59	มากที่สุด	1
เพื่อเตรียมสอบ	4.49	0.62	มาก	2
เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการปฏิบัติงาน	4.49	0.62	มาก	2
เพื่อติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ	4.48	0.62	มาก	4
เพื่อทำการบ้าน/ทำรายงาน	4.47	0.64	มาก	5
รวม	4.50	0.62	มาก	

จากตารางที่ 3 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านความต้องการสารสนเทศ พบว่านักศึกษาต้องการสารสนเทศ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.50, S.D.=0.62, ระดับมาก) โดยความต้องการเพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียน ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.56, S.D.=0.59, ระดับมากที่สุด) รองลงมาเพื่อเตรียมสอบ (\bar{X} = 4.49, S.D.=0.62, ระดับมาก) และเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการปฏิบัติงาน (\bar{X} = 4.49, S.D.=0.62, ระดับมาก) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการแสวงหาสารสนเทศ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
วิธีการสืบค้นหาสารสนเทศ				
สืบค้นคำสำคัญ	4.33	0.67	มาก	1
สืบค้นหัวเรื่อง	4.30	0.71	มาก	2
สืบค้นชื่อเรื่อง	4.28	0.72	มาก	3
สอบถามจากอาจารย์ผู้สอน	4.27	0.71	มาก	4
สอบถามจากเพื่อน	4.26	0.73	มาก	5
รวม	4.29	0.71	มาก	
การใช้ Search engine				
http://www.Google.com	4.62	0.64	มากที่สุด	1
http://www.yahoo.com	3.47	1.12	มาก	2
http://www.bing.com	3.45	1.10	มาก	3
http://www.Ask.com	3.37	1.19	มาก	4
http://DuckDuckGo.com	3.35	1.17	มาก	5
รวม	3.65	1.04	มาก	
การใช้อุปกรณ์แสวงหาสารสนเทศ				
สมาร์ทโฟน (Smart phone)	4.65	0.64	มากที่สุด	1
โน้ตบุ๊ก (Notebook)	4.11	1.06	มาก	2
คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (PC)	3.79	1.14	มาก	3
แท็บเล็ต (Tablet)	3.69	1.30	มาก	4
รวม	4.06	1.04	มาก	

จากตารางที่ 4 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ประเด็นวิธีการสืบค้นหาสารสนเทศ พบว่าวิธีการสืบค้นหาสารสนเทศของนักศึกษา ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.29, S.D.=0.71, ระดับมาก) โดยมีวิธีการสืบค้นคำสำคัญ ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.33, S.D.=0.67, ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ สืบค้นหัวเรื่อง (\bar{X} = 4.30, S.D.=0.71, ระดับมาก) และสืบค้นชื่อเรื่อง (\bar{X} = 4.28, S.D.=0.72, ระดับมาก) ตามลำดับ

ประเด็นการใช้ Search Engine พบว่านักศึกษาการใช้ Search Engine ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.65, S.D.= 1.04, ระดับมาก) โดยนักศึกษาใช้ http://www.Google.com ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.62, S.D.= 0.64, ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ http://www.yahoo.com (\bar{X} = 3.47, S.D.= 1.12, ระดับมาก) และ http://www.bing.com (\bar{X} = 3.45, S.D.= 1.10, ระดับมาก) ตามลำดับ

ประเด็นการใช้อุปกรณ์แสวงหาสารสนเทศ พบว่านักศึกษาใช้อุปกรณ์แสวงหาสารสนเทศ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.06, S.D.= 1.04, ระดับมาก) โดยนักศึกษาใช้สมาร์ทโฟน (Smart Phone) ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.65, S.D.= 0.64, ระดับมากที่สุด) รองลงมา ได้แก่ โน้ตบุ๊ก (Notebook) (\bar{X} = 4.11, S.D.= 1.06, ระดับมาก) และคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (PC) (\bar{X} = 3.79, S.D.= 1.14, ระดับมาก) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการประเมินสารสนเทศ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ความทันสมัยของข้อมูล	4.35	0.73	มาก	1
เป็นแหล่งข้อมูลที่อาจารย์แนะนำให้ใช้	4.35	0.67	มาก	1
มีบรรณานุกรม รายการอ้างอิง หรือเชิงอรรถ	4.30	0.75	มาก	3
ความน่าเชื่อถือของผู้เขียน ผู้ให้ข้อมูล	4.29	0.73	มาก	4
เป็นแหล่งข้อมูลที่เคยใช้มาก่อน	4.28	0.74	มาก	5
รวม	4.31	0.72	มาก	

จากตารางที่ 5 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการประเมินสารสนเทศ พบว่านักศึกษาประเมินสารสนเทศ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.31, S.D.= 0.72, ระดับมาก) โดยนักศึกษาประเมินสารสนเทศจากความทันสมัยของข้อมูล ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.35, S.D.=0.73, ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ เป็นแหล่งข้อมูลที่อาจารย์แนะนำให้ใช้ (\bar{X} = 4.35, S.D.=0.67, ระดับมาก) และมีบรรณานุกรม รายการอ้างอิง หรือเชิงอรรถ (\bar{X} = 4.30, S.D.=0.75, ระดับมาก) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการใช้สารสนเทศ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ประเภทหน่วยงาน				
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.16	0.82	มาก	1
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอื่น	3.98	0.97	มาก	2
ห้องสมุดโรงเรียน	3.91	1.00	มาก	3
ห้องสมุดประชาชน	3.70	1.10	มาก	4
พิพิธภัณฑ	3.69	1.10	มาก	5
รวม	3.89	1.00	มาก	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ประเภทบุคคล				
อาจารย์ผู้สอน	4.33	0.76	มาก	1
เพื่อน	4.30	0.78	มาก	2
อาจารย์/นักวิชาการในสถาบันการศึกษา	4.26	0.76	มาก	3
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง/สาขาวิชา	4.22	0.80	มาก	4
บรรณารักษ์	4.05	0.90	มาก	5
รวม	4.23	0.80	มาก	
แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์				
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)	4.27	0.78	มาก	1
สืบค้นข้อมูลของห้องสมุด (OPAC)	4.15	0.81	มาก	2
ฐานข้อมูล Digital Media	4.11	0.84	มาก	3
ฐานข้อมูลฤกษ์ภาคออนไลน์	3.98	0.91	มาก	4
ฐานข้อมูลท้องถิ่นกำแพงเพชร-ตาก	3.90	0.99	มาก	5
รวม	4.08	0.87	มาก	
ประเภทสิ่งพิมพ์				
หนังสือวิชาการทั่วไปภาษาไทย	4.22	0.77	มาก	1
รายงานการวิจัย	4.14	0.82	มาก	2
วารสารวิชาการภาษาไทย	4.13	0.83	มาก	3
หนังสืออ้างอิง	4.12	0.84	มาก	4
วารสารบันเทิง/นิตยสาร	4.09	0.85	มาก	5
รวม	4.14	0.82	มาก	

จากตารางที่ 6 พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการใช้สารสนเทศ ประเด็นประเภทหน่วยงาน พบว่านักศึกษาใช้สารสนเทศ ประเภทหน่วยงาน ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.89, S.D.= 1.00, ระดับมาก) โดยนักศึกษาใช้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.16, S.D.=0.82, ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาอื่น (\bar{X} = 3.98, S.D.=0.97, ระดับมาก) และห้องสมุดโรงเรียน (\bar{X} = 3.91, S.D.= 1.00) ตามลำดับ

ประเด็นประเภทบุคคล พบว่านักศึกษาใช้สารสนเทศ ประเภทบุคคล ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.23, S.D.= 0.80, ระดับมาก) โดยนักศึกษาใช้สารสนเทศจากอาจารย์ผู้สอน ค่าเฉลี่ยสูงสุด

(\bar{X} = 4.33, S.D.= 0.76, ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ เพื่อน (\bar{X} = 4.30, S.D.= 0.78, ระดับมาก) และอาจารย์/นักวิชาการในสถาบันการศึกษา (\bar{X} = 4.26, S.D.= 0.76, ระดับมาก) ตามลำดับ

ประเด็นแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ พบว่านักศึกษาใช้แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.08, S.D.= 0.87, ระดับมาก) โดยนักศึกษาใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.27, S.D.= 0.78, ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ สืบค้นข้อมูลของห้องสมุด (OPAC) (\bar{X} = 4.15, S.D.= 0.81, ระดับมาก) และฐานข้อมูล Digital Media (\bar{X} = 4.11, S.D.= 0.84, ระดับมาก) ตามลำดับ

ประเด็นประเภทสิ่งพิมพ์ พบว่านักศึกษาสารสนเทศ ประเภทสิ่งพิมพ์ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.14, S.D.= 0.82, ระดับมาก) โดยนักศึกษาใช้หนังสือวิชาการทั่วไปภาษาไทย ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 4.22, S.D.= 0.77, ระดับมาก) รองลงมา ได้แก่ รายงานการวิจัย (\bar{X} = 4.14, S.D.= 0.82, ระดับมาก) และวารสารวิชาการภาษาไทย (\bar{X} = 4.13, S.D.= 0.83, ระดับมาก) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ปัญหาการใช้สารสนเทศ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ระบบสัญญาณ wifi มีปัญหาเข้าใช้งานไม่ค่อยได้	3.72	1.11	มาก	1
ระบบสืบค้นข้อมูลชัดของบอย	3.70	1.11	มาก	2
สารสนเทศเพื่อการเรียน เนื้อหาไม่ทันสมัย	3.67	1.02	มาก	3
หาสารสนเทศที่ต้องการไม่พบ	3.65	1.15	มาก	4
เครื่องคอมพิวเตอร์บริการสืบค้นไม่เพียงพอ	3.64	1.12	มาก	5
รวม	3.68	1.10	มาก	

จากตารางที่ 7 ปัญหาการใช้สารสนเทศ พบว่านักศึกษามีปัญหาการใช้สารสนเทศ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.68, S.D.= 1.10, ระดับมาก) โดยนักศึกษาประสบปัญหาการใช้สารสนเทศ ระบบสัญญาณ wifi มีปัญหาเข้าใช้งานไม่ค่อยได้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.72, S.D.=1.11, มาก) รองลงมา ได้แก่ ระบบสืบค้นข้อมูลชัดของบอย (\bar{X} = 3.70, S.D.=1.11, ระดับมาก) และสารสนเทศเพื่อการเรียน เนื้อหาไม่ทันสมัย (\bar{X} = 3.67, S.D.=1.02, ระดับมาก) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น ดังนี้

1. พฤติกรรมสารสนเทศ

1.1 ด้านความต้องการสารสนเทศ

ผลการวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านความต้องการสารสนเทศ พบว่านักศึกษาต้องการสารสนเทศ เพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาต้องการ

สารสนเทศที่จำเป็นต่อการเรียน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prathoommalai & Phonsongkroh (2023) ที่ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าพฤติกรรมการสารสนเทศของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม แสวงหาสารสนเทศเพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียนมากที่สุด และ Hiangrat, Boonyuen & Detphimon (2023) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่าพฤติกรรมการสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีความต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียน โดยต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tupiya (2017) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและสารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและสารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผ่าน Notebook/Macbook/Labtop เพื่อการศึกษามากที่สุด

1.2 ด้านการแสวงหาสารสนเทศ

ผลการวิจัยพฤติกรรมการสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ประเด็นวิธีการสืบค้นสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาสืบค้นคำสำคัญ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาอาจไม่ทราบชื่อเรื่องหนังสือ หรือชื่อทรัพยากรสารสนเทศ หรือผู้แต่งที่ต้องการอย่างชัดเจน และการค้นหาด้วยคำสำคัญมักให้ผลลัพธ์ที่กว้างและครอบคลุมกว่าการค้นหาเฉพาะชื่อหนังสือหรือชื่อผู้แต่ง ซึ่งสอดคล้องกับการงานวิจัยของ Kruaysawat & Somprasertsri (2022, pp. 1-17) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศด้วยคำสำคัญร่วมกับหัวเรื่อง พบว่านักศึกษาผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่เลือกสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ โดยใช้ทางเลือกคำสำคัญมากที่สุด เนื่องจากคำสำคัญหรือศัพท์อิสระนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาธรรมชาติมากที่สุด

ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ประเด็นการใช้ Search Engine พบว่านักศึกษาใช้ <http://www.Google.com> ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ <http://www.Google.com> มีรูปแบบการใช้ที่เรียบง่าย เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลได้ทันทีที่พิมพ์คำสำคัญลงในช่องค้นหา ก็จะได้คำตอบที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Watana (2018, p. 6) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การเข้าถึงสารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี ใช้ Search Engine <http://www.Google.com> มากที่สุด

ด้านการแสวงหาสารสนเทศ ประเด็นการใช้อุปกรณ์แสวงหาสารสนเทศ พบว่านักศึกษาใช้สมาร์ตโฟน (Smart phone) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาร์ตโฟนมีขนาดเล็กและน้ำหนักเบา ทำให้นักศึกษาสามารถพกพาไปได้ทุกที่ สามารถใช้งานได้ในทุกสถานการณ์ เช่น ในห้องเรียน ห้องสมุด หรือระหว่างการเดินทาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Roobyai (2022, p. 293) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษากิจกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สมาร์ทโฟน (Smart Phone) เป็นช่องทางในการรับสื่อสังคมออนไลน์ และแสวงหาข้อมูล

1.3 ด้านการประเมินสารสนเทศ

ผลการวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการประเมินสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาประเมินสารสนเทศ จากความทันสมัยของข้อมูล ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม นักศึกษาจึงต้องการข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการเรียน ทำรายงาน ทำการบ้าน และทำงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriwong (2016, p. 85) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมการประเมินสารสนเทศจากความทันสมัยของข้อมูลมากที่สุด

1.4 ด้านการใช้สารสนเทศ

ผลการวิจัยพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา ด้านการใช้สารสนเทศ ประเด็นประเภทหน่วยงาน พบว่านักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษาใช้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในมหาวิทยาลัย นักศึกษาสามารถเข้าใช้บริการได้สะดวกที่สุด และมีทรัพยากรที่หลากหลาย เช่น หนังสือ วารสาร งานวิจัย ฐานข้อมูลออนไลน์ และสื่อการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้าและทำงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hiangrat, Boonyuen & Detphimon (2023, p. 24) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษาใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมากที่สุด

ด้านการใช้สารสนเทศ ประเด็นประเภทบุคคล นักศึกษาใช้สารสนเทศจากอาจารย์ผู้สอน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษารู้จักอาจารย์ผู้สอนเป็นอย่างดี ทำให้สามารถขอคำแนะนำ หรือขอข้อมูลได้อย่างสะดวก อีกทั้งสามารถติดต่อหรือสนทนากับอาจารย์ผู้สอนได้โดยตรง ช่วยให้คำถามหรือข้อสงสัยของนักศึกษาได้รับคำตอบทันทีจากอาจารย์ผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Prathoommalai & Phonsongkroh (2023, p. 1291) ที่ได้ศึกษาเรื่องการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ประเภทแหล่งบุคคล นักศึกษาแสวงหาสารสนเทศจากอาจารย์/นักวิชาการในสถาบันการศึกษา มากที่สุด

ด้านการใช้สารสนเทศ ประเด็นประเภทแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ พบว่านักศึกษานักศึกษานักศึกษานักศึกษาใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) สามารถเข้าถึงได้ง่ายจากอุปกรณ์หลากหลาย เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต นักศึกษาสามารถอ่านหนังสือได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่จำเป็นต้องพกหนังสือเล่มใหญ่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saraphon & Manmart (2020, p. 85) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการในห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด รองลงมาคือ เลือกใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และใช้หนังสือฉบับพิมพ์ ตามลำดับ

ด้านการใช้สารสนเทศ ประเด็นประเภทสิ่งพิมพ์ พบว่านักศึกษาใช้หนังสือวิชาการทั่วไปภาษาไทย ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหนังสือวิชาการทั่วไปภาษาไทยมักเป็นแหล่งข้อมูลหลักที่ใช้ในหลักสูตรการศึกษาของนักศึกษา โดยเนื้อหา มักตรงกับวิชาที่เรียนและเป็นข้อมูลที่อาจารย์แนะนำหรือสั่งให้อ่าน ซึ่งทำให้หนังสือเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wichaidit (2018, p. 17) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการอ่านของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษารับหนังสือวิชาการภาษาไทยที่อยู่ในหลักสูตรมากที่สุด

2. ปัญหาการใช้สารสนเทศ

ผลการวิจัยปัญหาการใช้สารสนเทศ พบว่าระบบสัญญาณ wifi มีปัญหาเข้าใช้งานไม่ค่อยได้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจำนวนผู้ใช้งาน wifi พร้อมกันในพื้นที่เดียวกันมีมากเกินไป ส่งผลให้แบนด์วิธ (Bandwidth) ไม่เพียงพอ หรืออุปกรณ์กระจายสัญญาณอยู่ไกลจากผู้ใช้งานจึงทำให้ระบบสัญญาณ wifi มีปัญหาเข้าใช้งานไม่ค่อยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuenchomnoy (2019, p. 800) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศผ่านเว็บ OPAC ของผู้ใช้บริการห้องสมุดคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่าปัญหาการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศผ่านเว็บ OPAC ของผู้ใช้บริการ คือ ระบบสัญญาณ wifi มีปัญหาเข้าใช้งานไม่ค่อยได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการจัดกิจกรรมอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศให้กับนักศึกษา เช่น การใช้งานฐานข้อมูลวิชาการ การสืบค้นฐานข้อมูลจากห้องสมุด การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสืบค้นสารสนเทศ และวิธีการประเมินสารสนเทศ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือสูงสุด

2. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาตอบสนองต่อการจัดการเรียนของนักศึกษาในหลักสูตรที่เปิดการเรียนในมหาวิทยาลัย เพราะจากข้อมูลงานวิจัยพบว่า พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา มีวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ เพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการและปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2. ควรมีการศึกษามรรณณะการสืบค้นสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการใช้และทักษะการประเมินสารสนเทศจากสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

References

- Afzal, W. (2012). **Human information behavior in Management of Information Organizations**. [Online]. Available: <https://www.sciencedirect.com/topics/computer-science/information-behavior> [2024, December 7].
- Chuenchomnoy, J. (2019). Search the Web OPAC Information Resources of the Library Faculty of Arts and Sciences. In **The 16th National Academic Conference, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus 3-4 December 2019**. (pp. 789-803). Nakhon Pathom: Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus. [In Thai]
- Hiangrat, P. (2019, June-October). Information Behavior of Undergraduate Students at Rajabhat Mahasarakham Universities. **Chophayom Journal**, **30**(2), 241-248. [In Thai]
- Hiangrat, P., Boonyuen, C., & Detphimon, N. (2023, January-June). Information behaviors of the graduate students of Rajabhat Maha Sarakham University. **Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University**, **16**(1), 18-30. [In Thai]
- Kruaysawat, N., & Somprasertsri, G. (2022, July-December). Enhancing Information Search Results Using Both Keywords & Subject Headings. **TLA Research Journal**, **15**(2), 1-18. [In Thai]
- Library Balcony. (2024). **10 Behaviors of Library Users in the New Era**. [Online]. Available: <https://library.wu.ac.th/km/>. [2024, December 8]. [In Thai]
- Office of Academic Promotion and Registration, Kamphaeng Phet Rajabhat University. (2024). **Student data for the academic year 2024**. Kamphaeng Phet: Kamphaeng Phet Rajabhat University. [In Thai]
- Phaosawat, N. (2024). **The role of libraries and changing reading behavior trends**. [Online]. Available: <https://op.mahidol.ac.th/ga/posttoday-31/> [2024, June 13]. [In Thai]
- Prathoommalai, P. & Phonsongkroh, N. (2023). Information Seeking of English Students of Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University. In **The 15th National Academic Conference, Nakhon Pathom Rajabhat University 13-14 July 2023**. (pp. 1286-1295). Nakhon Pathom: Nakhon Pathom Rajabhat University. [In Thai]

- Roobyai, C. (2022, January-June). A Study of Online Social Media Usage Behavior with Learning in the 21st Century of the Undergraduate Students in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University. **Journal of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University**, 13(1), 288-296. [In Thai]
- Saengkaew, P. (1998). **Social Science Research**. Bangkok: Thammasat University. [In Thai]
- Saraphon, T., & Manmart, L. (2020, July-December). E-book usage behavior of Users in Thai Academic Libraries. **TLA Research Journal**, 13(2), 77-95. [In Thai]
- Srisaard, B. (2010). **Preliminary research**. (8 th ed.). Bangkok: Suweeriyasan. [In Thai]
- Sriwong, J. (2016, January-June) Information Behavior of Undergraduate Students at Thammasat University. **TLA Research Journal**, 9(1), 79-92. [In Thai]
- Tupiya, K. (2017). **Behaviour on the Use of the Internet and Information Technology Among University Students in Burapha University**. Chonburi: Burapha University. [In Thai]
- Watana, C. (2018, July-December). Reading Behavior of Undergraduate Students of Srinakharinwirot University. **Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University**, 11(2), 185-195. [In Thai]
- Wichaidit, K. (2018). **Factors Affecting the Reading Culture of Liberal of Art Rajamangala University of Technology University in Bangkok**. Bangkok: Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. [In Thai]

แนวทางการพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการ
โรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)
กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
Guidelines for Developing Market Service Component Factors Influencing
Hotel Service Selection in the Amazing Thailand Safety & Health
Administration (SHA) Project: A Case Study of Pattaya City, Chonburi Province

อนิรุทธิ์ เจริญสุข*

Anirut Jaroensuk

Received : November 14, 2023

Revised : March 7, 2024

Accepted : March 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และ (3) เพื่อเสนอทางการพัฒนาปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี การวิจัยเป็นรูปแบบการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) วิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและใช้บริการโรงแรมในโครงการ (SHA) จำนวน 400 คน ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้บริหารโรงแรมในโครงการ (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 6 ท่าน ผลการวิจัยพบว่าระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในการเลือกใช้บริการโรงแรม ระดับมากที่สุดปัจจัย และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ (SHA) โดยมีสมการทำนายได้ร้อยละ 49.4 ปัจจัยด้านราคามีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมมากที่สุด สำหรับแนวทางการพัฒนาปัจจัยการตลาดบริการของโรงแรม SHA ในเขตเมืองพัทยา ควรมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าและความเชื่อมั่นในยุคหลังโควิด-19 โดยเน้นการตั้งราคาที่ยืดหยุ่น พัฒนาระบบการให้บริการที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ขยายช่องทางดิจิทัลในการเข้าถึงการบริการเสริมด้วยการสื่อสารการตลาดแบบเจาะจงกลุ่มและการตลาดเชิงประสบการณ์ ออกแบบผลิตภัณฑ์

*อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์วันออก วิทยาเขตจักรพงษ์วานารักษ์

Lecturer Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Tawan-Ok: Chakrabongse

Bhuvanarth Campus(Corresponding Author) e-mail: anirut_ja@mutto.ac.th

ที่ทันสมัย บรรยากาศโรงแรม สะอาด ถูกสุขลักษณะอนามัย เพื่อตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป และเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขัน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา / ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ / การเลือกใช้บริการโรงแรม / โครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)

ABSTRACT

This study aimed to: (1) examine the perceived importance of service marketing mix factors in selecting hotels participating in the Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) project, focusing on the urban area of Pattaya, Chonburi Province; (2) investigate the service marketing mix factors that influence the decision to use SHA-certified hotels in the study area; and (3) propose development strategies for key marketing factors that affect hotel selection within the SHA initiative. A mixed-methods research design was employed. The quantitative phase involved survey data collected from 400 international tourists who had visited Pattaya and used SHA-certified hotel services. The qualitative phase consisted of semi-structured interviews with six hotel executives from SHA-certified hotels in the area. The findings revealed that all dimensions of the service marketing mix were perceived as highly important in influencing hotel selection. Moreover, these factors significantly influenced tourists' decision-making, with the developed predictive model explaining 49.4% of the variance. Among these factors, price was found to have the most substantial influence. In terms of development guidelines, SHA hotels in urban Pattaya should focus on enhancing value and building customer confidence in the post-COVID-19 era. This can be achieved by adopting flexible pricing strategies, improving safe and efficient service delivery, expanding digital service access, and implementing targeted and experiential marketing. Additionally, designing modern service offerings and maintaining hygienic and pleasant hotel environments are crucial to meet evolving tourist behaviors and enhance competitive advantage.

Keywords : Development Guidelines / Service Marketing Mix Factors / Hotel Service Selection / Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) Project

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยก่อให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ และส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง ข้อมูลจากกรมประชาสัมพันธ์ (Public Relations Department, 2023) พบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทยรวม 796,808 คน ทำให้

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเที่ยวไทยสะสมตลอดทั้งปี 2566 อยู่ที่ 27,252,488 คน โดยรัฐบาลได้วางแนวทางการกระตุ้นการท่องเที่ยวปี 2567 เพิ่มเป้าหมายสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวรวม 3.5 ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตามการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ต้นปี 2020 ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยวทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย (Vithayaporn, 2021) รัฐบาลไทยจึงได้ดำเนินมาตรการฟื้นฟูความเชื่อมั่นนักท่องเที่ยวผ่านโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ซึ่งเป็นการยกระดับมาตรฐานสุขอนามัยและความปลอดภัยในธุรกิจท่องเที่ยว โดยเฉพาะในกลุ่มโรงแรมที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคหลังวิกฤต (Tourism Authority of Thailand, 2023) เขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ถือเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับนานาชาติที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติหลังไหลเข้ามาเป็นจำนวนมากต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นเมืองนำร่องในการใช้มาตรฐาน SHA ในช่วงแรกของปี 2566 พัทยาเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งสิ้น 6.31 ล้านคน สร้างรายได้ 82,592.20 ล้านบาท แม้ในภาพรวมธุรกิจโรงแรมเมืองพัทยาระดับตัวดีขึ้นหลังจากสถานการณ์โควิด 19 คลี่คลายลง แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับช่วงก่อนเกิดโควิด 19 ในปี 2562 พบว่ายังไม่สามารถฟื้นตัวกลับไปอยู่ในระดับเดียวกับช่วงเวลาดังกล่าวได้ (Land and House Bank, 2023) ถึงแม้สถานการณ์โดยรวมของเมืองพัทยาระดับดีขึ้น แต่การแข่งขันในธุรกิจโรงแรมยังคงรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตลาดที่ต้องตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงการตลาดบริการในโรงแรม (Pholphirul, et al, 2022; Phasuk, Nitichaowakul & Ferry, 2022) แต่ยังคงขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้โรงแรมที่ได้รับการรับรอง SHA โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการแข่งขันสูงอย่างเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีทั้งโรงแรมหลายขนาด และโรงแรมเครือข่ายระหว่างประเทศ รวมถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ช่องว่างขององค์ความรู้ (Knowledge Gap) ที่สำคัญ คือ ยังไม่มีการศึกษาที่บูรณาการการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยการตลาดร่วมกับการวิเคราะห์ผลกระทบของแต่ละปัจจัยต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมที่มีมาตรฐาน SHA อย่างเป็นระบบในบริบทพื้นที่เฉพาะ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยไม่เพียงแต่เสนอข้อมูลเชิงลึกที่เชื่อถือได้เพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ของผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ยังเสนอแนวทางการพัฒนาการตลาดบริการที่สอดคล้องกับบริบทของการท่องเที่ยวยุคใหม่ที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ ความปลอดภัย และประสบการณ์ของลูกค้า ดังนั้นการศึกษานี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพธุรกิจโรงแรมในพื้นที่พัทยา จังหวัดชลบุรี ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืนภายใต้มาตรฐาน SHA พร้อมทั้งสนับสนุนเป้าหมายของประเทศไทยในการเป็นจุดหมายปลายทางด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยระดับโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานหลัก H_0 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

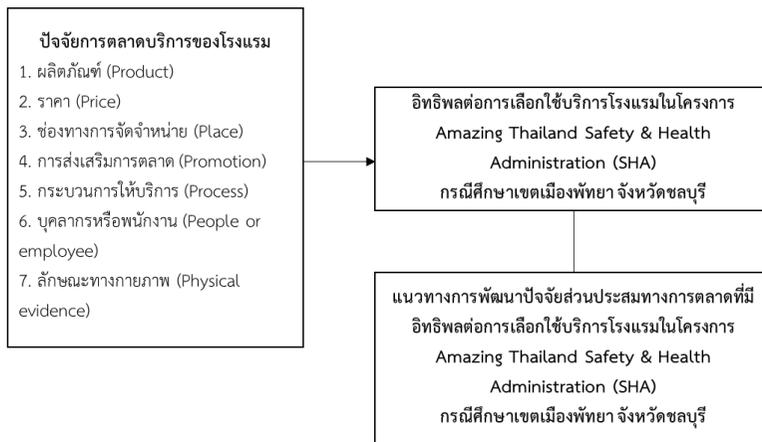
สมมติฐานรอง H_1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับสากลและระดับประเทศ โดยมุ่งเน้นประเด็นสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) แนวคิดด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (Service Marketing Mix: 7P's) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากร (People) กระบวนการให้บริการ (Process) และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Evidence) ถือเป็นกรอบแนวคิดหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคในอุตสาหกรรมบริการ โดยเฉพาะโรงแรม ซึ่งเป็นธุรกิจที่เน้นการสร้างประสบการณ์ (Zeithaml, Bitner & Gremler, 2018; Lovelock & Patterson, 2015) งานของ Kotler, Keller & Chernev, (2022) ได้ชี้ให้เห็นว่า การปรับใช้กลยุทธ์การตลาดบริการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายจะส่งผลต่อความพึงพอใจ ความภักดี และการตัดสินใจเลือกใช้บริการของลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญ 2) ผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ต่อธุรกิจโรงแรมและการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ทางการตลาด การแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้ธุรกิจโรงแรมทั่วโลกต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ โดยเฉพาะในด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผู้เข้าพัก งานวิจัยของ Sharma & Bhat (2023) พบว่า ปัจจัยด้าน People และ Physical Evidence กลายเป็นตัวแปรสำคัญในยุคหลังโรคระบาด เช่นเดียวกับ Redjeki, Narimawati & Priadana (2021) ที่ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวอินโดนีเซียในการเลือกโรงแรมที่ได้รับการรับรองด้านสุขอนามัยและพบว่า กลยุทธ์ 7P's ยังคงสามารถประยุกต์ใช้ได้ หากมีการเน้นย้ำด้านการรับรองและความโปร่งใสของกระบวนการบริการ 3) การรับรองมาตรฐาน SHA กับการฟื้นฟูความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในประเทศไทย แนวทางการรับรอง Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว โดย Thanapotivirat & Jithpakdeepornrat (2021) ระบุว่า

ความเข้าใจของลูกค้าเกี่ยวกับมาตรฐาน SHA มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่มีการแข่งขันสูง เช่น เขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับระดับความสำคัญและอิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7Ps) ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ SHA โดยเฉพาะในบริบทของเมืองท่องเที่ยวหลักอย่างพัทยา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำองค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากงานวิจัยดังกล่าวมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้ปัจจัย 7P's เป็นตัวแปรอิสระ และอิทธิพลการเลือกใช้บริการโรงแรม SHA เป็นตัวแปรตาม เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการตลาดบริการสำหรับโรงแรมในพื้นที่พัทยามีประสิทธิภาพ (ดังแสดงภาพที่ 1 ในภาพกรอบแนวคิดการวิจัย)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มเป้าหมายสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและพักแรมในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยอ้างอิงจากสถิติจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปี 2565 ที่พบว่ามียกนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,857,056 คน (Ministry of Tourism and Sports, 2023) การเลือกใช้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มความหลากหลายและความเชื่อถือได้ของข้อมูล และช่วยให้เข้าใจและตอบสนองต่อความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในระดับโลกอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ไม่สามารถระบุได้ว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้บริการที่พักแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีจำนวนเท่าใด ดังนั้น ประชากรที่ใช้ในการทำการศึกษานี้จึงไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ตัวอย่างในการวิจัยนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน ด้วยสูตรคำนวณไม่ทราบกลุ่ม

ประชากรของ Cochran (1953) สุ่มกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือแจกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย พร้อมแนบแบบสัมภาษณ์ถึงผู้บริหารโรงแรม 4-5 ดาวที่ได้รับมาตรฐานโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี คัดเลือกตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัย มีจำนวนทั้งหมด 20 แห่ง และได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงแรมจำนวน 6 แห่งที่ยินดีให้ข้อมูลใช้วิธีการ ซึ่งถือว่าเพียงพอและเหมาะสม สำหรับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในลักษณะข้อมูลที่ ลุ่มลึก (Rich And Thick Description) โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดด้านเวลา ทรัพยากร และข้อพึงระวังด้านสุขภาพตามข้อเสนอของ Guest, Bunce & Johnson (2006) และ Creswell & Poth (2016) ระบุว่าจำนวนผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เหมาะสมอยู่ที่ 5-10 ราย ขึ้นอยู่กับลักษณะของการวิจัย วิธีเก็บข้อมูล และความอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) ซึ่งในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจนพบข้อมูลที่เริ่มซ้ำซ้อน (Thematic Redundancy) จึงถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ และที่สำคัญผู้วิจัยปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เลขที่ RMUTTO REC No.015/2566 ลงวันที่ 30 พ.ค. 2566 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ (Informed Consent) พร้อมปกปิดตัวตน และรักษาความลับของข้อมูลอย่างเคร่งครัดตามหลักสากล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือหลัก 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือทั้งสองให้มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด 7P's ของ Lovelock & Patterson (2015) และพฤติกรรมผู้บริโภคตามแนวคิดของ Horner & Swarbrooke (2020) เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ

2.1 ลักษณะของแบบสอบถามเชิงปริมาณ แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ใช้มาตราวัด Nominal และ Ordinal Scale ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม จำนวน 8 ข้อ ใช้ Nominal และ Multiple Choice เพื่อจำแนกพฤติกรรมตามแนวคิดผู้บริโภค และตอนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ใช้ Likert Scale 5 ระดับ (1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด) (Joshi, et al., 2015)

2.2 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2.2.1 ความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ออกแบบขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการตลาด การวิจัย และธุรกิจบริการ ร่วมประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแบบสอบถามจนเสร็จสมบูรณ์ จากนั้นจึงคำนวณดัชนีความสอดคล้อง

(Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ตามมาตรฐานของ Turner & Carlson (2003)

2.2.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงไปทดลองใช้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน จากนั้นจึงคำนวณค่าความเชื่อมั่นภายใน (Internal Consistency Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในงานวิจัยเชิงสังคมศาสตร์ (Cronbach, 1951; Hair, et al., (2019) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแต่ละองค์ประกอบในปัจจัย 7Ps อยู่ระหว่าง 0.745-0.924 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ค่ามาตรฐานขั้นต่ำ = 0.70) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้สูง

3. เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) ซึ่งออกแบบโดยใช้ประเด็นคำถามที่อ้างอิงจากองค์ประกอบของปัจจัยการตลาดบริการ 7P's และมีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลเชิงลึกที่มีบริบทชัดเจนและสะท้อนประสบการณ์ของผู้บริหารโรงแรมระดับ 4-5 ดาว ในเขตเมืองพัทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากปรับปรุงคุณภาพแบบสอบถาม การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุด และการวิจัยคุณภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 6 ท่าน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566

5. การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผู้บริหารโรงแรมโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามแนวทางของ Creswell & Poth (2016) โดยถอดรหัสคำตอบ จัดหมวดหมู่ประเด็นคำตอบ แปรรหัส (Coding) และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอในรูปแบบความเรียงเชิงวิเคราะห์ (Narrative Interpretation) ที่สะท้อนแนวทางการพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในบริบทของมาตรฐาน SHA อย่างเป็นระบบ การบูรณาการข้อมูลทั้งสองรูปแบบยังช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเปรียบเทียบและยืนยันข้อค้นพบระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ (Triangulation) เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ของผลการศึกษา (Denzin, 2012)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการชาวต่างชาติที่เข้าพักโรงแรมระดับ 4-5 ดาวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ใช้บริการชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.50) มีอายุระหว่าง 50-59 ปี (ร้อยละ 24.75) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 40.00) ส่วนใหญ่อาชีพเป็นพนักงานบริษัท

(ร้อยละ 20.25) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า US \$ 25,001 (ร้อยละ 29.50) และภูมิลำเนาจากทวีปยุโรป (ร้อยละ 20.25)

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บริการชาวต่างชาติที่เข้าพักโรงแรมระดับ 4-5 ดาว ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ใช้บริการชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าพักเพื่อการพักผ่อน (ร้อยละ 55.00) ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้บริการโรงแรมคือแฟนหรือคนรัก (ร้อยละ 45.25) มีระยะเวลาในการเข้าพัก 4 คืน (ร้อยละ 15.00) ประเภทห้องพักส่วนใหญ่ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นห้องซูพีเรีย (ร้อยละ 39.75) ทั้งนี้อัตราค่าห้องพักราคา 60 US\$ (ร้อยละ 25.00) ส่วนใหญ่จองห้องพักผ่านแอปพลิเคชันที่พัก (ร้อยละ 35.00) ความต้องการของผู้เข้าพักส่วนใหญ่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน (ร้อยละ 20.86) และพฤติกรรมการตัดสินใจพบว่าผู้ให้บริการชาวต่างชาติจะแนะนำให้คนรู้จักมาใช้บริการโรงแรมที่ได้รับมาตรฐานโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (ร้อยละ 40.04)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการของโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสำคัญการเลือกใช้บริการ
สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.12	.386	มาก
การส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.10	.399	มาก
ราคา (Price)	4.08	.420	มาก
กระบวนการให้บริการ (Process)	4.07	.393	มาก
บุคลากรหรือพนักงาน (People or Employee)	4.05	.455	มาก
ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)	4.03	.391	มาก
ผลิตภัณฑ์ (Product)	3.98	.405	มาก

N = 400

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกใช้บริการโรงแรม เรียงจากสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (\bar{X} = 4.12) การส่งเสริม

การตลาด (\bar{X} = 4.10) ราคา (\bar{X} = 4.08) กระบวนการให้บริการ (\bar{X} = 4.07) บุคลากรหรือพนักงาน (\bar{X} = 4.05) ลักษณะทางกายภาพ (\bar{X} = 4.03) และผลิตภัณฑ์ (\bar{X} = 3.98) ตามลำดับ โดยทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก

4. ผลการทดสอบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ	การเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)					
	B	SE _b	Beta	t.	Sig.	Multicollinearity (VIF Value)
(Constant)	.752	.145		5.257	.000*	
1. ราคา (Price)	.300	.099	.958	4.499	.000*	1.26
2. กระบวนการให้บริการ (Process)	.843	.125	.823	1.982	.048*	1.34
3. ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)	.670	.088	.565	2.877	.004*	1.72
4. บุคลากรหรือพนักงาน (People or Employee)	.314	.109	.263	6.736	.000*	1.91
5. ผลิตภัณฑ์ (Product)	.063	.067	.261	7.418	.000*	1.58
6. สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	.309	.094	.256	5.703	.000*	1.47
7. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)	.185	.093	.158	3.297	.001*	1.65
R = .709, Adjust R ² = .494, SE _{est} = .331, F = 56.596, Dubin Watson = 1.846						

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis ในตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้ง 7 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. < .05 ทุกตัวแปร) ผลการวิเคราะห์มีค่า Adjusted R² เท่ากับ .494 หมายถึง ตัวแปรทั้ง 7 สามารถร่วมกันทำนายการเลือกใช้บริการได้

49.4% ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .709 และค่า SE_{est} เท่ากับ .331 สะท้อนถึงความแม่นยำของแบบจำลอง และค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.846 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ไม่มีปัญหา อัตตสหสัมพันธ์ (No Autocorrelation) ระหว่างค่าคลาดเคลื่อน เมื่อตรวจสอบค่าความแปรปรวนร่วม (Multicollinearity) พบว่า ค่าดัชนี VIF ของทุกตัวแปรอยู่ระหว่าง 1.26-1.91 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($VIF < 5$) แสดงว่าไม่มีปัญหาการทับซ้อนของตัวแปร (Kock & Lynn, 2012)

สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Equation) $Y = 0.752 + 0.300(X_1) + 0.843(X_2) + 0.670(X_3) + 0.314(X_4) + 0.063(X_5) + 0.309(X_6) + 0.185(X_7)$ คำอธิบายตัวแปร $Y =$ คะแนนการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ SHA $X_1 =$ ราคา (Price) $X_2 =$ กระบวนการให้บริการ (Process) $X_3 =$ ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) $X_4 =$ บุคลากรหรือพนักงาน (People or Employee) $X_5 =$ ผลิตภัณฑ์ (Product) $X_6 =$ สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) $X_7 =$ การส่งเสริมการตลาด (Promotion) การแปลผลค่าคงที่ (Constant) = 0.752 หมายถึง หากไม่มีอิทธิพลจากปัจจัย 7P's เลย ค่าคะแนนของการเลือกใช้บริการโรงแรมจะเริ่มต้นที่ 0.752 ค่าสัมประสิทธิ์ของแต่ละปัจจัยแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในค่า Y หากค่าของตัวแปรนั้นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โดยถือว่าปัจจัยอื่นคงที่ ดังนั้นสมมติฐานรอง (H1) ได้รับการยืนยัน โดยสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ SHA อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ตามประเด็นหลัก ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) โรงแรมเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์บริการที่ปลอดภัย มีเอกลักษณ์ และสอดคล้องกับมาตรฐานสุขอนามัย SHA เช่น การทำความสะอาดที่เข้มงวด การใช้อุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart Devices) ภายในห้องพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เพื่อสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เข้าพัก

2. ราคา (Price) ผู้บริหารส่วนใหญ่มองว่าในภาวะการแข่งขันสูงและอุปทานเกิน (Oversupply) หลังโควิด-19 การตั้งราคาควรยืดหยุ่นตามฤดูกาลและกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งเน้นการตั้งราคาตามมุมมองความคุ้มค่า จากลูกค้า (Value-based Pricing) มากกว่าการลดราคาอย่างเดียว พร้อมทั้งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตลาดและราคาคู่แข่งเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจ

3. ช่องทางจัดจำหน่าย (Place) ทุกโรงแรมให้ความสำคัญกับช่องทางดิจิทัล เช่น ระบบการจองผ่านแอปพลิเคชัน การใช้เทคโนโลยีสำหรับเช็คอิน-เช็คเอาท์อัตโนมัติ (Radio Frequency Identification) และการเชื่อมต่อกับตัวแทนการท่องเที่ยวออนไลน์ (Online Travel Agencies, OTAs) เพื่อขยายโอกาสการจองและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคผ่านฐานข้อมูลลูกค้า

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) กลยุทธ์ที่โดดเด่นคือการใช้ ภาพวีรวิว วิดีโอ และ Email Marketing แบบเจาะจง (Personalization) รวมถึงการโฆษณาบนแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Google Ads และ Facebook Ads และการเข้าร่วมงานส่งเสริมการตลาดที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มการรับรู้แบรนด์ และกระตุ้นยอดขายโดยตรง

5. กระบวนการให้บริการ (Process) โรงแรมมีการปรับปรุงกระบวนการบริการตามแนวทางการจัดการที่มุ่งเน้นการลดความสูญเปล่าในกระบวนการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า (Lean Management) และวิธีการปรับปรุงกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรต่าง ๆ ปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจได้ (Six Sigma) เพื่อลดความสูญเสีย เพิ่มประสิทธิภาพ และเสริมประสบการณ์ที่ราบรื่นแก่ผู้เข้าพัก มีการใช้ระบบบริหารจัดการทรัพย์สินของโรงแรม (Property Management System, PMS) การตั้งตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลัก (Key Performance Indicator, KPI) และแบบสำรวจความพึงพอใจเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. บุคลากร (People) ในช่วงโควิด-19 โรงแรมบางแห่งมีมาตรการหยุดงานแบบไม่มีค่าจ้าง (Leave without Pay) และบางแห่งสนับสนุนค่าจ้างร้อยละ 75 ตามกฎหมายแรงงาน ทั้งนี้โรงแรมได้เน้นการพัฒนาบุคลากรเฉพาะราย สร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และให้สวัสดิการที่เพิ่มความพึงพอใจและแรงจูงใจในระยะยาว

7. ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) การตกแต่งและบรรยากาศภายในโรงแรมถูกพัฒนาเพื่อสร้างความรู้สึกปลอดภัย สะอาด และอบอุ่น ใช้สี โทนแสง และพื้นที่เปิดโล่งให้เหมาะสมกับการพักผ่อนของผู้เข้าพัก พร้อมทั้งจัดวางสื่อและสัญลักษณ์ที่ยืนยันมาตรฐาน SHA เพื่อสร้างความเชื่อมั่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ ผู้ใช้บริการโรงแรมในโครงการ SHA ในเขตเมืองพัทยาให้ความสำคัญในระดับมากกับทุกองค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) โดยปัจจัยที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) และราคา (Price) การให้ความสำคัญกับสถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) สะท้อนถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกในการเข้าถึงโรงแรมผ่านระบบการจองออนไลน์และการเดินทางที่สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mishra, et al. (2023) ที่ระบุว่า การเข้าถึงข้อมูลและบริการผ่านระบบดิจิทัลมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงแรม ในส่วนของการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่สอง ซึ่งอาจสะท้อนถึงผลกระทบของแคมเปญของรัฐและแพลตฟอร์ม OTA (Online Travel Agency) ที่มีการลดราคาและโปรโมชั่นเฉพาะกลุ่มตามฤดูกาลท่องเที่ยว ซึ่งสนับสนุนข้อเสนอของ Sakas, et al. (2022) ที่พบว่า การตลาดผ่านสื่อดิจิทัลและการรีวิวออนไลน์ช่วยเพิ่มโอกาสการจองห้องพักในระดับที่สูงขึ้น ในส่วนของราคา (Price) ยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่พฤติกรรมผู้บริโภคเน้นความคุ้มค่าและเปรียบเทียบราคาอย่างละเอียด (Gössling, 2021) ดังนั้น โรงแรมที่อยู่ในโครงการ SHA จึงต้องออกแบบกลยุทธ์การตั้งราคาที่ต้องสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ว่าผลิตภัณฑ์ (Product) จะมีค่าเฉลี่ย แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก แสดงว่าคุณภาพของห้องพักและบริการหลักยังคงมีความสำคัญ อย่างไรก็ตามการเน้นที่บริการเสริม เช่น การรักษาความสะอาด การดูแลสุขอนามัย และมาตรฐาน SHA จะเป็นตัวสร้างความแตกต่างที่ยั่งยืน (Candra, Mahaputra & Mahaputra, 2023)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการทั้ง 7 ด้าน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือราคา (Price) และกระบวนการให้บริการ (Process) ตัวแปรราคา (Price) มีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้บริการให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของราคาเป็นอันดับต้นๆ โดยเฉพาะหลังสถานการณ์โควิด-19 ที่พฤติกรรมผู้บริโภคมีแนวโน้มเปรียบเทียบราคามากขึ้น (Rahmani & Kordrostami, 2023) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของขั้นตอนการบริการที่ราบรื่น โปร่งใส และปลอดภัย ตามมาตรฐาน SHA ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เข้าพัก (Hu, et al., 2021) ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) เช่น ความสะอาด การจัดวางพื้นที่ และสัญลักษณ์ SHA มีผลต่อการรับรู้ความปลอดภัยและมาตรฐานของ บุคลากร (People) ซึ่งครอบคลุมความเป็นมิตร ความรู้ และความปลอดภัยที่พนักงานสร้างให้กับลูกค้า ส่งผลสำคัญต่อความมั่นใจในบริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริการเชิงประสบการณ์ (Irwanto & Marsono, 2023) สถานที่/ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ที่มีความสะดวก เช่น ระบบการจองออนไลน์ และการเข้าถึงข้อมูล ก็ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล (Srivastava, Srivastava & Mishra, 2023) ปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการตลาด แม้ว่าผลิตภัณฑ์ (Product) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) สำหรับ Promotion แสดงให้เห็นว่าแม้โปรโมชันจะเป็นสิ่งจูงใจ แต่ไม่ใช่ตัวตัดสินใจหลัก การมีชื่อโครงการ SHA กลายเป็นเครื่องหมายทางคุณภาพที่มีอิทธิพลมากกว่าโปรโมชันต่างๆ ไป จากการบูรณาการผลการวิจัยจากทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพบว่า แนวทางการพัฒนาปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมในโครงการ Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) กรณีศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ที่มีประสิทธิภาพควรครอบคลุมทุกองค์ประกอบของการตลาดบริการ (7Ps) เสนอดังนี้ 1) Product พัฒนาผลิตภัณฑ์บริการที่มีมาตรฐาน SHA ควบคู่กับความเป็นเอกลักษณ์การออกแบบห้องพักที่ทันสมัย ใช้ Smart Devices และมาตรฐานความสะอาดสูง เชื่อมโยงกับคุณค่าในสายตาผู้บริโภคที่ต้องการความปลอดภัยและความสะดวก (Keller & Kotler, 2022) 2) Price กำหนดราคาที่สร้างความคุ้มค่าและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ใช้กลยุทธ์ราคาตามฤดูกาล (Seasonal Pricing) และราคาที่แข่งขันได้ ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าราคาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด 3) Place เสริมช่องทางดิจิทัลและระบบจองอัจฉริยะ พัฒนาแพลตฟอร์มจองผ่านมือถือ ระบบเก็บข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Radio Frequency Identification) และตัวแทนการท่องเที่ยวออนไลน์ (Online Travel Agent) อย่างมีประสิทธิภาพ นักท่องเที่ยวในยุคหลังโควิดให้ความสำคัญกับการเข้าถึงง่ายและเร็ว (Ye, et al., 2023) 4) Promotion ปรับการสื่อสารการตลาดให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ใช้ภาพถ่าย/วิดีโอ รีวิวลูกค้า อีเมลการตลาด และ Social Media Ads จากเชิงปริมาณพบว่า Promotion มีค่าเฉลี่ยสูง แต่ไม่ใช่ตัวแปรตัดสินใจหลัก แนะนำให้เปลี่ยนจากลดราคาเป็นการสร้างประสบการณ์แบรนด์ 5) Process เพิ่มประสิทธิภาพด้วย Lean และเทคโนโลยีบริการ ใช้กลยุทธ์ทางธุรกิจที่เน้นหาความผันแปรเพื่อให้เจอเหตุ และแก้ไขเหตุของความผันแปรให้ได้ จะเป็นการลดต้นทุน โดยไม่ลดคุณภาพ เมื่อของเสียน้อยลง (Lean Six Sigma) ดัชนีชี้วัดผลงานหรือความสำเร็จของงาน (Key Performance Indicator) ระบบ Property Management System และแบบประเมิน

ความพึงพอใจ 6) People เสริมทักษะและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากร พัฒนาบุคลากรด้วยแผนฝึกอบรมเฉพาะ ราย สร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ความเป็นมิตรและการเอาใจใส่จากพนักงานมีผลต่อความเชื่อมั่นของลูกค้า (Shafiq, et al., 2023) และ 7) Physical Evidence สร้างประสบการณ์ผ่านสภาพแวดล้อมโรงแรมการ ตกแต่งที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และสะอาด ถูกกล่าวถึงในเชิงคุณภาพว่าเป็นภาพลักษณ์แรกที่ลูกค้า ตัดสินใจใช้บริการ ข้อค้นพบใหม่ของงานวิจัย (Key Research Contributions) นำโมเดล 7P's มาผสมผสานเข้ากับ แนวคิด การตลาดบริการในภาวะวิกฤตสุขภาพระดับโลก (Post-pandemic service marketing resilience) ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการตลาดที่เฉพาะเจาะจงในบริบทของโรงแรม SHA ในเมืองพัทยา ซึ่งมีอุปสงค์สูงในระดับประเทศผลวิจัยระบุกระบวนการให้บริการ (Process) เป็นตัวขับเคลื่อนความเชื่อมั่นของลูกค้าสำคัญกว่าการส่งเสริมการตลาดขัดแย้งกับแนวโน้มดั้งเดิมที่เน้นโปรโมชั่นในภาวะเศรษฐกิจซบเซา แต่จาก ผลวิจัยนี้พบว่ากระบวนการบริการที่ปลอดภัย โปร่งใส และเทคโนโลยีสูง ต่างหากที่สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า ได้มากที่สุดในยุค SHA ซึ่งสอดคล้องกับบริบทพฤติกรรมผู้บริโภคหลังโควิด-19 การพิสูจน์ว่าราคาไม่ใช่แค่เรื่อง จำนวนเงิน แต่คือการสร้างคุณค่าที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์งานวิจัยพบว่า กลยุทธ์ราคาที่ดีไม่จำเป็นต้องถูก แต่ ต้อง คุ่มค่า ปรับเปลี่ยนได้ และสะท้อนมาตรฐาน SHA ซึ่งถือเป็นการยกระดับการตีความเรื่องราคาจากแง่มุม เชิงกลยุทธ์ (Value-based Dynamic Pricing) มากกว่าการแข่งขันแบบลดราคาอย่างเดียว การเปลี่ยนแปลง แนวทาง Promotion จากการลดราคาไปสู่การสร้างประสบการณ์แบรนด์ในยุคที่ลูกค้าไวต่อข้อมูลและ ประสบการณ์ งานวิจัยเสนอว่าโรงแรม SHA ควรเน้นการใช้ภาพริวิว การตลาดทางอีเมล (Email personalization) และการเล่าเรื่องราวที่สื่อถึงคุณค่าหรือประสบการณ์ (Storytelling) ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อ แทนที่การส่งเสริมการขายแบบดั้งเดิม ซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจาก แนวความคิดที่เน้นด้านผลิตภัณฑ์ (Product-oriented marketing) ไปสู่การตลาดเชิงประสบการณ์ (Experience-oriented marketing)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบใหม่ของงานวิจัยที่เสนอการบูรณาการแนวคิดโมเดล 7P's กับกรอบคิดด้านการตลาด บริการในภาวะวิกฤตสุขภาพระดับโลก (Post-pandemic Service Marketing Resilience) บทความนี้ขอ เสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในสองมิติ คือ 1) การใช้จริงในภาคธุรกิจโรงแรมในปัจจุบัน และ 2) การเตรียมความพร้อมรับมือวิกฤตสุขภาพในอนาคต ดังนี้ (1) การปรับใช้ผลการวิจัยในบริบทปัจจุบัน แม้ว่า สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 จะคลี่คลาย และบทบาทของมาตรฐาน SHA ในประเทศไทยจะลดลง แต่ ผลการวิจัยนี้ยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนทางการตลาดบริการที่มีความ ยืดหยุ่น ปลอดภัย และ มุ่งเน้นประสบการณ์ ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาโรงแรมทั่วไปในเขตท่องเที่ยวที่มีการแข่งขันสูง เช่น กระบวนการ ให้บริการ (Process) ปรับปรุงขั้นตอนบริการให้ราบรื่น โปร่งใส และใช้เทคโนโลยีช่วยลดการสัมผัส เช่น ระบบ การเช็คอินด้วยตัวเอง (Self-Check-in) และห้องพักที่มีเทคโนโลยีล้ำสมัย (Smart Room) ราคา (Price) ใช้กลยุทธ์การตั้งราคาตามมุมมองความคุ้มค่าจากลูกค้า (Value-based Pricing) ที่ยืดหยุ่นตามฤดูกาล และ พฤติกรรมลูกค้า ไม่ใช่เพียงกลยุทธ์ลดราคา การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เน้นการสื่อสารแบบการตลาด

เชิงประสบการณ์ (Experience-oriented Marketing) ผ่านภาพรีวิวกุ๊กค้าจริง การเล่าเรื่องราวของโรงแรม (Storytelling) แทนการใช้โปรโมชั่นเฉพาะราคา (2) การประยุกต์ใช้ในเกมเกิดวิกฤตสุขภาพใหม่ในอนาคต ในกรณีที่โรคระบาดเช่น COVID-19 กลับมาอีกครั้ง หรือเกิดโรคระบาดระดับโลกใหม่ (Global Health Crisis) แนวทางที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นคู่มือฉุกเฉินทางกลยุทธ์ (Strategic Emergency Toolkit) ให้แก่ธุรกิจโรงแรมได้อย่างทันที ดังนี้เตรียมความพร้อมในด้านกระบวนการ (Process) และลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) โรงแรมควรวางแผนล่วงหน้าเรื่องมาตรการสุขอนามัย เว้นระยะห่าง อับเกรดระบบฆ่าเชื้อ และใช้การจัดการกระบวนการที่รองรับจำนวนผู้เข้าพักลดลง พัฒนาระบบราคายืดหยุ่น ตั้งราคาที่สามารถปรับเปลี่ยนราคาแบบตามเวลาจริงหรือเป็นระยะตามปัจจัยต่างๆ (Pandemic Dynamic Pricing) ที่สามารถปรับราคาตามภาวะเสี่ยง ความเชื่อมั่นของลูกค้า และการกลับมาของอุปสงค์ และสร้างแบรนด์ผ่านความไว้วางใจ หากวิกฤตเกิดขึ้น การที่โรงแรมสื่อสารความปลอดภัยผ่านการเล่าเรื่องราวโดยใช้ประสบการณ์ของตัวผู้เล่าเอง ถ่ายทอดออกมาเป็นข้อความ รูปภาพ หรือคลิปวิดีโอ (Storytelling) การใช้บุคคลที่มีอิทธิพลทางโลกออนไลน์ (Influencer) ที่มีภาพลักษณ์เชื่อถือได้ และการเน้นคุณค่าด้านสุขภาพ จะช่วยให้แบรนด์โดดเด่นท่ามกลางคู่แข่ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

แม้งานวิจัยฉบับนี้จะได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้โรงแรมในโครงการ SHA ได้อย่างครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ แต่ยังมีประเด็นเชิงวิชาการที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้ 1) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงลึกระหว่างปัจจัย 7P's กับพฤติกรรมลูกค้าแบบเจาะกลุ่ม (Segmentation-based Behavioral Analytics) ควรศึกษาว่า ปัจจัย 7P's มีอิทธิพลแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มหรือไม่ เพื่อส่งเสริมการออกแบบกลยุทธ์แบบเฉพาะกลุ่ม (Targeted Service Marketing) 2) พัฒนาแบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 7Ps กับปัจจัยเชิงจิตวิทยา ได้แก่ ความไว้วางใจ (Trust) ความพึงพอใจ (Satisfaction) และความภักดี (Loyalty) สร้างแบบจำลองที่สามารถอธิบายกลไกภายในของการตัดสินใจใช้บริการโรงแรมในภาวะวิกฤต ซึ่งจะช่วยต่อ ยอดความรู้ในเชิงทฤษฎีด้านการตลาดบริการในบริบทที่มีความไม่แน่นอนสูง (High-uncertainty Contexts)

References

- Candra, P., Mahaputra, M. R., & Mahaputra, M. R. (2023, December). Service Quality and Customer Satisfaction Have an Impact on Increasing Hotel Room Occupancy Ratio: Literature Review Study. *Greenation International Journal of Tourism and Management*, 1(4), 400-412.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Thousand Oaks: Sage publications.
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling Techniques*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, **16**, 297-334.
- Denzin, N. K. (2012). Triangulation 2.0. *Journal of mixed methods research*, **6**(2), 80-88.
- Gössling, S. (2021). Tourism, technology and ICT: a critical review of affordances and concessions. *Journal of sustainable tourism*, **29**(5), 733-750.
- Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006, February). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field methods*, **18**(1), 59-82.
- Horner, S., & Swarbrooke, J. (2020). *Consumer behaviour in tourism*. London, United Kingdom Routledge.
- Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2019). When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European business review*, **31**(1), 2-24.
- Irwanto, S., & Marsono, A. D. (2023). The Effect of Experiential Marketing, Service Quality and Corporate Image on Customer Loyalty Expands with Customer Satisfaction as Intervening Variables at PT. *Permodalan Nasional Madani Regional Solo*, **2**(8), 1981-1998.
- Joshi, A., Kale, S., Chandel, S., & Pal, D. K. (2015). Likert scale: Explored and explained. *British journal of applied science & technology*, **7**(4), 396.
- Kotler, P., Keller, K. L., & Chernev, A. (2022). *Marketing management*. (16 th ed.). Harlow: Pearson.
- Keller, K. L., & Kotler, P. (2022). *Branding in B2B firms*. In *Handbook of business-to-business marketing*. (pp. 205-224). Cheltenham, United Kingdom: Edward Elgar Publishing.
- Kock, N., & Lynn, G. S. (2012). Lateral collinearity and misleading results in variance-based SEM: An illustration and recommendations. *Journal of the Association for information Systems*, **13**(7), 2.
- Land and House Bank. (2023). *Hotel Business in Pattaya City*. [Online]. Available: <https://www.lhbank.co.th/getattachment/762eb055-8c63-434a-a542-61c50c55bc70/economic-analysis-Industry-Outlook-2023Pattaya-Hotel-Market> [2023, October 13]. [In Thai]
- Lovelock, C., & Patterson, P. (2015). *Services marketing*. Australia: Pearson Australia.
- Ministry of Tourism and Sports. (2023). *Tourism Statistics 2023*. [Online]. Available: <https://www.mots.go.th/news/category/796> [2023, October 13]. [In Thai]

- Mishra, A., Kishan, K., & Tewari, V. (2023). The influence of online reviews on consumer decision-making in the hotel industry. **Journal of Data Acquisition and Processing**, **38**(3), 2559-2573.
- Public Relations Department. (2023). **Foreign tourists traveling in Thailand in 2023 total more than 27 million people**. [Online]. Available: <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/6/cid/39/iid/246427> [2023, October 13]. [In Thai]
- Pholphirul, P., Rukumnuaykit, P., Charoenrat, T., Kwanyou, A., & Srijamdee, K. (2022). Service marketing strategies and performances of tourism and hospitality enterprises: implications from a small border province in Thailand. **Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics**, **34**(5), 887-905.
- Phasuk, W., Nitichaowakul, T., & Ferry, K. N. (2022, January-June). Experiential marketing affecting Thai tourism's revisiting Pattaya, Chonburi. **Quality of Life and Law Journal**, **18**(1), 82-94. [In Thai]
- Rahmani, V., & Kordrostami, E. (2023). Price sensitivity and online shopping behavior during the COVID-19 pandemic. **Journal of Consumer Marketing**, **40**(4), 481-492.
- Redjeki, F., Narimawati, U., & Priadana, S. (2021). Marketing strategies used by hospitality businesses in times of crisis of the COVID-19 pandemic: Case study. **ENDLESS: International Journal of Future Studies**, **4**(1), 121-131.
- Srivastava, P., Srivastava, S., & Mishra, N. (2023). Impact of e-servicescape on hotel booking intention: Examining the moderating role of COVID-19. **Consumer Behavior in Tourism and Hospitality**, **18**(3), 422-437.
- Shafiq, M. A., Ziaullah, M., Siddique, M., Bilal, A., & Ramzan, M. (2023, April-June). Unveiling the sustainable path: Exploring the nexus of green marketing, service quality, brand reputation, and their impact on brand trust and purchase decisions. **International Journal of Social Science & Entrepreneurship**, **3**(2), 654-676.
- Sharma, V., & Bhat, D. A. R. (2023). Resilience and recovery strategies to tackle COVID-19 pandemic and alike crisis: A systematic review and critical examination of the tourism and hospitality industry. **COVID-19, Tourist Destinations and Prospects for Recovery: Volume One: A Global Perspective**, 303-324.

- Sakas, D. P., Reklitis, D. P., Terzi, M. C., & Vassilakis, C. (2022). Multichannel digital marketing optimizations through big data analytics in the tourism and hospitality industry. **Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research**, 17(4), 1383-1408.
- Thanapotivirat, P., & Jithpakdeepornrat, T. (2021). Adaptation strategies for Thailand hotel business during the coronavirus disease (Covid-19) pandemic. **Academy of Strategic Management Journal**, 20(5), 1-14.
- Tourism Authority of Thailand. (2023). **Amazing Thailand Safety and Health Administration (SHA)**. [Online]. Available: https://www.bangnumjued.go.th/datacenter/doc_download/a_250221_142552.pdf [2023, October 22]. [In Thai]
- Turner, R. C., & Carlson, L. (2003). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. **International journal of testing**, 3(2), 163-171.
- Vithayaporn, S. (2021, January). COVID-19 Pandemic–A Testing Time for Tourism and Hospitality in Thailand. **ABAC ODI Journal Vision. Action. Outcome**, 8(1), 41-53. [In Thai]
- Ye, S., Lei, S. I., Zhao, X., Zhu, L., & Law, R. (2023). Modeling tourists' preference between hotels and peer-to-peer (P2P) sharing accommodation: a pre-and post-COVID-19 comparison. **International Journal of Contemporary Hospitality Management**, 35(4), 1423-1447.
- Zeithaml, V. A., Bitner, M. J., & Gremler, D. D. (2018). **Services marketing: Integrating customer focus across the firm**. New York: McGraw-Hill.

The Development of a Physical Activities Program to Enhance Health-related physical fitness & fundamental Movement Skills for Grade 1-3 Students at the Displaced Learning Center at Tak Province

Somkiat Phichitbanphot*

Pufa Savagpun*

Taweesak Sawangmek*

Wasana Kuna-apisit**

Received : October 2, 2023

Revised : January 19, 2024

Accepted : March 19, 2024

ABSTRACT

This research was conducted using a quasi-experimental research method. The objectives of this research were 1) to study the state and problem of the physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center, and 2) to develop and assess a physical activities program. The sample group was 30 students in grades 1-3, 7-9 years old who attended Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center, in the educational year 2022 selected by purposive random sampling. The research instrument was a physical activity program. The data was analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and ANOVA. The findings indicated that 1) Both boys and girls mean scores for each health-related physical fitness test were lower than the cut-off number of the score's health-related physical fitness test following PE department, Sport & Tourism Ministry. 2) The eight - week program components includes; program vision, program objectives, and program structure. 3) The comparing the double difference of static balance, running, jump, side gallop, hop, leaping, catch, kick, overarm throw, and all fundamental movement skills found that the scores between the pre-test at a low level and mid-test at a good level were different at .05 level of significance., and the score between pre-test at low level and post-test at excellence level were difference at .05 level of significance. 4) The boys' and girl's health

*Lecturer in Department of Physical Education and Exercise Science Faculty of Education, Naresuan University(Corresponding Author) e-mail: somkiatp@nu.ac.th

**Lecturer in Faculty of Education, Srinakharinwirot University

related physical, fitness levels in cardiovascular endurance, muscular endurance, muscular strength, flexibility, and body composition found that post tests were better than week 8 and week 1.

Keywords : Physical Activities Program / Grade 1-3 Students / Displaced Learning Center / Health-related Physical Fitness / Fundamental Movement Skills

Statement of the Problem

The number of refugees in the world has been growing quickly over the last few years. According to UNHCR data (Callcott, Hammond & Hill, 2015) has shown that more than 66 million people fled from their homeland (23 million are refugees and 43 million as internally displaced people). In particular, there is a flood of refugees leaving the Syrian and Kurdish areas of the Middle East and threatening to overwhelm the capacity of some European states to accommodate them. At the same time, in Southeast Asia, the Rohingya have been displaced in large numbers from their homeland in Western Myanmar, mainly across the border to Bangladesh and there is a strong flow of refugees from Central America to the southern USA (Hadder-Algra, 2000). The future for refugee and displaced people situations is also not expected to be good with the likelihood that climate change will make agriculture impossible in some areas that are currently producing crops. The fact is that food production will stop and the population will be displaced. The main idea is that if displaced people continue as refugees for the long term, the number of refugees in the world is cumulative and goes up and up. If, on the other hand, we can develop a life cycle for displaced learning centers where they move progressively from the initial displacement to one of the long-term solutions by teaching early childhood children through FMS (Fundamental Movement Skills).

Teaching Physical Education for in Primary Schools, UNESCO designed a national strategy for quality physical education which has five pillars (Savagpun, 2020). This particular research focused on the first four pillars: (1) Teacher education, supply, and development. Global research QPE has found that in primary schools Physical Education is taught by inadequately trained teachers (Goodway, Ozmun & Gallahue, 2013). Insufficient curriculum perceived inferior subject status, inadequately trained teachers (particularly in primary schools), inadequate provision of facilities and equipment and teaching materials frequently associated with under-funding, large class sizes and funding cuts, and in some countries, inadequate provision or awareness of pathway links to wider community programs and facilities outside of schools. (Chen, et al., 2018)

Students grades 1-3 at Thoo Mweh Khee Learning Center lack the opportunity to participate in basic movement and physical education activities correctly, causing problems and obstacles in the development of movement from games that lead to sports, and it also affecting their physical growth.

So, what is the best result with the best decision? What process should you use to reach the intended – a coherent, progressive education for grade 1 to grade 3 programs in Thoo Mweh Khee Learning Center? The development program of FMS should seek the best option based on the available time, knowledge, ability, creative analysis, self-independence, and critical thinking. Fundamental movement skills will expand their vision, and critical thinking skills as a process of learning, practicing, and applying it to their daily life. The development program of FMS is going to create awareness of the social environment, healthy mentality, and physical creativity. This FMS program in Thoo Mweh Khee Learning Center will help the community to attain health, and physical fitness so that children can help and use this skill for themselves and in their future lives. In academic areas, the activities and movement skills will assist children to learn and develop their physical, mental, and spiritual maturity. The course is extremely practical for early childhood to assist the advantage of gaining knowledge and skills that they can apply to their daily life.

Objectives

1. To study the states and problem of the physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center.
2. To develop and assess boys and girls in a physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center.

Methodology

The development of a physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center is research and development research included 3 phases.

Phase 1: To investigate needs assessment in the context of states and problems of physical activities program for grade 1-3 students in the displaced learning center.

1.1 Population and Samples

The population was stakeholders; the director, teachers, students, and community represented in Tak 7 learning center including 30 persons.

The samples were 10 stakeholders including the director, teachers, students, and representatives from Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center.

1. 2 Research Instrument

The Interview on problems of physical activities for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee displaced learning center

1.3 Data Collection

The researcher gives interview with teacher, guardian and student in problems of physical activities for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee displaced learning center

1.4 Data Analysis

Content analysis

Phase 2: To develop a physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center including 2 parts as follows;

2.1 Population and Samples

The population was 15 experts in constructing physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center.

The samples were 5 experts in constructing physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center.

2.2 Research Instrument

Accuracy standard test for physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee displaced learning center

2.3 Data Collection

Physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC from the opinion of 5 experts in accuracy

2.4 Data Analysis

Criteria for interpreting opinion of 5 experts are as follows;

4.51-5.00 physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC has highest accuracy standard

3.51-4.50 physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC has high accuracy standard

2.51-3.50 physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC has moderate accuracy standard

1.51-2.50 physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC has low accuracy standard

1.00-1.50 physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC has lowest accuracy standard

Then to try out the physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC

2.5 Population and Samples try out 20 student to join physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center by on-line pre experimental program in case of covid-19 pandemic.

2.6 Research Instrument : accuracy standard physical activities program for grade 1-3 students in TMKDLC using 1) Wasana's Assessment Form for Fundamental Skills of Students (Kunna-Apisit, 2017) and 2) Test and Criterion of health related physical fitness of (Department of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports, Thailand, 2019)

2.7 Data Collection: fundamental movement skills and health-related physical fitness for grade 1-3 students in TMKDLC.

2.8 Data Analysis: By the average and standard deviation comparing between pre-test mid-test and post-test

Phase 3: to assess the physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee displaced learning as follows;

3.1 Population and Samples

The population was 2,300 students from Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center.

The samples were 30 grade 1-3 students from Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center.

3.2 Research Instrument

-The research instrument was a physical activities program to enhance Health-related physical fitness & Fundamental Movement Skills.

- Wasana's Assessment Form for Fundamental Skills of Students (Kunna-Apisit, 2017) and Test and Criterion of Health-related Physical Fitness (Department of Physical Education, 2019).

3.3 Data Collection

Research design: to compare learning achievement in fundamental movement skills and health-related physical fitness for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center use 30 sample groups in One Group Pretest-Posttest Design

G _r	O ₁	T	O ₂	T	O ₃
G _r	Sample Group				
O ₁	Pretest before using the physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center in health-related physical fitness & fundamental movement skills (week 1)				
T	physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center				
O ₂	Midtest before using physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center in health-related physical fitness & fundamental movement skills (week 4)				
O ₃	Posttest before using physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center in health-related physical fitness & fundamental movement skills (week 8)				

3.4 Data Analysis

One-way ANOVA with repeated measure

Research Framework

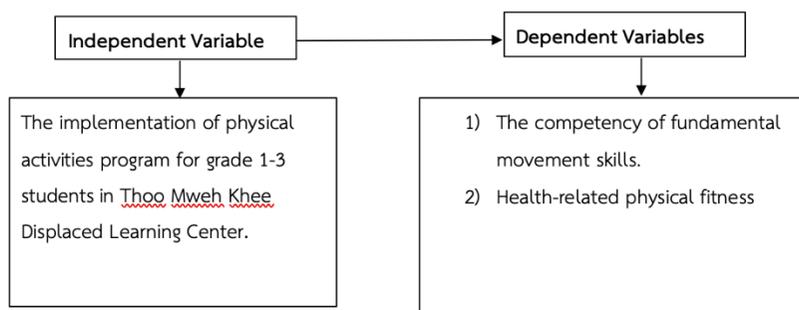

Figure 1 Research Framework

Conclusion

1. Problems and need assessment of physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center. The research finds that there is a critical point of education in migrant communities, the majority of migrant children likely to be out of school. With big purpose in research based, PE's program can help learner to cope with their obstacles through strengthening the physical fitness and mentality healthiest. By the way, the researcher was conducted the state of problem about primary school student health-related physical fitness in cardiovascular endurance, muscular endurance, muscular strength, flexibility

and body composition and competency of fundamental movement skill in statistic balance, running, vertical jump, side gallop, hop, skip, leaping, catch, kick and overarm throw.

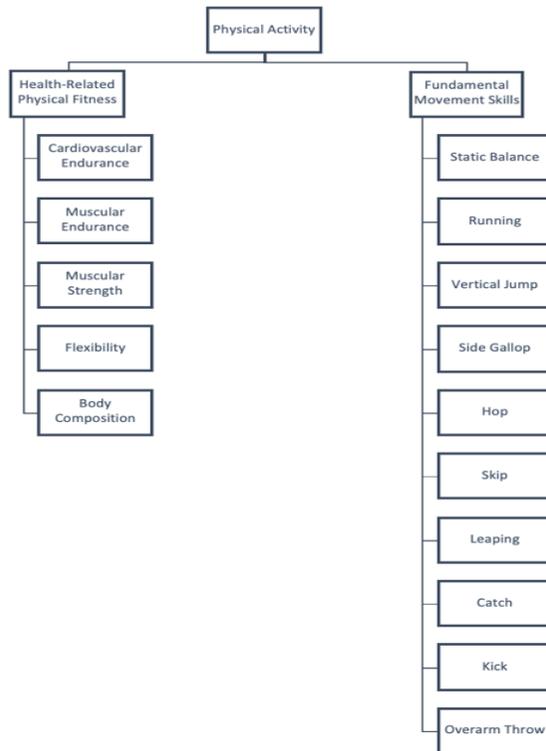

Figure 2 Physical Activity at Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center

2. The researcher was design program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee displaced learning center which including; Program Principle, Program Vision, Program Objectives and Program Structure in 8 weeks;

Table 1 Daily Plan for teaching PA in each day per week for 8 weeks (40 plans). There are 5 elements in each plan.

Week	Frequency	Time	W/C	FMS Non- Locomotor, Manipulative, Adaptive	Health- related Fitness	Physical fitness
1	3D/W	40Ms	Non-Locomotor	Static Balance	Body Composition	Speed
				Sprint Run	Muscle Strength	Balance
				NL	Muscle Endurance	
					Flexibility	
2	3D/W	40Ms		Catch	Body Composition	Muscle Power
				Side Gallop	Cardiovascular Endurance	Agility
				Vertical Jump	Muscle Endurance	
				NL		
3	3D/W	40Ms		Catch	Body Composition	Muscle Power
				Kick	Flexibility	Reaction Time
			Vertical Jump	Cardiovascular Endurance	Coordination	
			Roll			
			NL+M			

Table 1 (continue)

Week	Frequency	Time	W/C	FMS Non- Locomotor, Manipulative, Adaptive	Health- related Fitness	Physical fitness
4	4D/W	50Ms	Non-Locomotor	Skip	Body Composition	Agility
				Hop		Balance
				Vertical Jump		Reaction Time
				NL+M		Coordination
5	4D/W	50Ms	Non-Locomotor	Leap	Muscle Strength	Speed
				Over Arm Throw	Muscle Endurance	Muscle Power
				Vertical Jump	Flexibility	Agility
				NL+M	Cardiovascular Endurance	Balance
					Body Composition	Reaction Time
		Coordination				
6	5D/W	60Ms	Non-Locomotor	Over Arm Throw	Muscle Strength	Speed
				Catch	Muscle Endurance	Muscle Power
				Side Gallop	Flexibility	Agility
				Hop	Cardiovascular Endurance	Balance

Table 1 (continue)

Week	Frequency	Time	W/C	FMS Non- Locomotor, Manipulative, Adaptive	Health- related Fitness	Physical fitness
				Vertical Jump	Body Composition	Reaction Time
				NL+M+A		Coordination
7	5D/W	60Ms		Over Arm Throw	Muscle Strength	Speed
				Leap	Muscle Endurance	Muscle Power
				Side Gallop	Flexibility	Agility
				Skip	Cardiovascular Endurance	Balance
				Vertical Jump	Body Composition	Reaction Time
				NL+M+A		Coordination
8	5D/W	60Ms		Skip	Muscle Strength	Speed
				Kick	Muscle Endurance	Muscle Power
				Sprint Run	Flexibility	Agility
				Catch	Cardiovascular Endurance	Balance
				Hop	Body Composition	Reaction Time
				Vertical Jump		Coordination
				NL+M+A		

3. To assess boys and girls physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee displaced learning center 2 parts by follows;

Table 2 The result of variance analysis for comparing difference between pre-test mid-test and post-test of fundamental movement skills

Variance	df	SS	MS	F	Sig.
Between Group	2	19.32	9.66	51.17	.00*
Within Group	27	5.09	0.18		
Total	29	24.42			

* $p \leq .05$

From table 1 the result of variance analysis for comparing difference between pre-test mid-test and post-test of fundamental movement skills found that the score between pre-test mid-test and post-test were difference by significantly at .05 level

And analyze double difference by Post HOC Bonferroni correction as follow table

Table 3 The comparing double difference of fundamental movement skills (n=30)

Fundamental movement skills	\bar{X}	Level	S.D.	Pre-test	Mid-test	Post-test
				1.78	3.02	3.73
Pre-test	1.78	Low	0.39		.00*	.00*
Mid-test	3.02	Good	0.43			.00*
Post-test	3.73	Good	0.46			

* $p \leq .05$

From table 2 the comparing double difference of fundamental movement skills found that the score between pre-test at low level ($\bar{X} = 1.78$, S.D. = 0.39) and mid-test at good level ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.43) were difference by significantly at .05 level. The score between mid-test at good level ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.43) and post-test at good level ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.46) were difference by significantly at .05 level and the score between pre-test at low level ($\bar{X} = 1.78$, S.D. = 0.39) and post-test at good level ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.46) were difference by significantly at .05 level.

Table 4 The boy's health-related physical fitness in cardiovascular endurance between pre-test, mid-test and post-test. (n=16)

Cardiovascular Endurance	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	81.6±14.93	Very Low
Mid-test	100.2±15.04	Low
Post-test	157.5±13.25	Excellence

From table 3 the boy's health-related physical fitness in cardiovascular endurance found that pre-test at very low level (\bar{X} = 81.68, S.D. = 14.93), mid-test at low level (\bar{X} = 100.25, S.D. = 15.04), and post-test at excellence level (\bar{X} = 157.56, S.D. = 13.25).

Table 5 The boy's health-related physical fitness in muscular endurance between pre-test, mid-test and post-test. (n=16)

Muscular Endurance	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	14.31±3.62	Low
Mid-test	26.62±1.45	Moderate
Post-test	35.87±2.24	Excellence

From table 4 the boy's health-related physical fitness in muscular endurance found that pre-test at very low level (\bar{X} = 14.31, S.D. = 3.62), mid-test at moderate level (\bar{X} = 26.62, S.D. = 1.45), and post-test at excellence level (\bar{X} = 35.87, S.D. = 2.24).

Table 6 The boy's health-related physical fitness in muscular strength between pre-test, mid-test and post-test. (n=16)

Muscular Strength	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	13.12±1.74	Low
Mid-test	22.18±1.75	Moderate
Post-test	31.00±0.96	Excellence

From table 5 the boy's health-related physical fitness in muscular strength found that pre-test at low level (\bar{X} = 13.12, S.D. = 1.74), mid-test at moderate level (\bar{X} = 22.18, S.D. = 1.75), and post-test at excellence level (\bar{X} = 31.00, S.D. = 0.96).

Table 7 The boy's health-related physical fitness in flexibility between pre-test, mid-test and post-test. (n=16)

Flexibility	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	8.12±0.61	Moderate
Mid-test	9.56±0.62	Good
Post-test	13.18±0.98	Excellence

From table 6 the boy's health-related physical fitness in flexibility found that pre-test at moderate level (\bar{X} = 8.12, S.D. = 0.61), mid-test at a good level (\bar{X} = 9.56, S.D. = 0.62), and post-test at excellence level (\bar{X} = 13.18, S.D. = 0.98).

Table 8 The boy's health-related physical fitness in body composition between pre-test, mid-test and post-test. (n=16)

Body Composition	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	18.25±1.60	Excellence
Mid-test	17.97±1.44	Excellence
Post-test	17.47±1.11	Excellence

From table 7 the boy's health-related physical fitness in body composition found that pre-test at excellence level (\bar{X} = 18.25, S.D. = 1.60), mid-test at excellence level (\bar{X} = 17.97, S.D. = 1.44), and post-test at excellence level (\bar{X} = 17.47, S.D. = 1.11)

Table 9 The girl's health-related physical fitness in cardiovascular endurance between pre-test, mid-test and post-test. (n=14)

Cardiovascular endurance	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	76.35±7.37	Very Low
Mid-test	91.07±6.46	Low
Post-test	140.78±8.86	Good

From table 8 the girl's health-related physical fitness in cardiovascular endurance found that pre-test at very low level (\bar{X} = 76.35, S.D. = 7.37), mid-test at low level (\bar{X} = 91.07, S.D. = 6.46), and post-test at good level (\bar{X} = 140.78, S.D. = 8.86).

Table 10 The girl's health-related physical fitness in muscular endurance between pre-test, mid-test and post-test. (n=14)

Muscular endurance	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	13.07±1.81	Low
Mid-test	20.92±2.92	Moderate
Post-test	33.50±1.28	Good

From table 9 the girl's health-related physical fitness in muscular endurance found that pre-test at very low level (\bar{X} = 13.07, S.D. = 1.81), mid-test at moderate level (\bar{X} = 20.92, S.D. = 2.92), and post-test at good level (\bar{X} = 33.50, S.D. = 1.28).

Table 11 The girl's health-related physical fitness in muscular strength between pre-test, mid-test and post-test. (n=14)

Muscular strength	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	10.07±1.89	Low
Mid-test	20.57±4.18	Good
Post-test	30.00±3.76	Excellence

From table 10 the girl's health-related physical fitness in muscular strength found that pre-test at low level (\bar{X} = 10.07, S.D. = 1.89), mid-test at good level (\bar{X} = 20.57, S.D. = 4.18), and post-test at excellence level (\bar{X} = 30.00, S.D. = 3.76).

Table 12 The girl's health-related physical fitness in flexibility between pre-test, mid-test and post-test. (n=14)

Flexibility	$\bar{x} \pm S. D.$	Level
Pre-test	7.14±1.16	Moderate
Mid-test	11.71±1.38	Good
Post-test	17.50±1.22	Excellence

From table 11 the girl's health-related physical fitness in flexibility found that pre-test at moderate level (\bar{X} = 7.14, S.D. = 1.16), mid-test at good level (\bar{X} = 11.71, S.D. = 1.38), and post-test at excellence level (\bar{X} = 17.50, S.D. = 1.22).

Table 13 The girl’s health-related physical fitness in body composition between pre-test, mid-test and post-test. (n=14)

Body composition	$\bar{x} \pm S.D.$	Level
Pre-test	17.39±1.82	Excellence
Mid-test	16.87±1.69	Excellence
Post-test	17.06±1.14	Excellence

From table 12 the girl’s health-related physical fitness in body composition found that pre-test at excellence level (\bar{X} = 17.39, S.D. = 1.82) mid-test at excellence level (\bar{X} = 16.87, S.D. = 1.69) and post-test at excellence level (\bar{X} = 17.06, S.D. = 1.14).

Discussions

1. State and problem of physical activities program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center. The research found that, there was a critical point of education in migrant communities, most migrant children are likely to be out of school. With a purpose in research, the PE program could help the learner to cope with their obstacles by strengthening their physical fitness and mentality. The researcher conducted the state of problem about primary school student health-related physical fitness in cardiovascular endurance, muscular endurance, muscular strength, flexibility, and body composition, and competency of fundamental movement skills in Static balance, running, vertical jump, side gallop, hop, skip, leaping, catch, kick and overarm throw lower than criteria of PE department, Sport & Tourism Ministry. Thoo Mweh Khee (TMK) is now a long way from a school providing Karen social and culturally based teaching to the local Karen population in the Phop Phra area. Ironically, it has become a “pull factor” attracting an increased number of migrants to the Phop Phra area from Myanmar. Humans must learn to resist oppression and not become its victims or oppress others. To do so requires dialog and critical consciousness, and the development of FMS’s program to design for awareness to overcome domination and oppression. Different displaced learning centers focus on different education curricula. Some of the elementary emphasize games and challenging activities, others focus on developmental movement, and some use programs like traditional individual and team activity programs, some sports such as cycling, inline skating, rock climbing, and outdoor pursuits. Some try to focus on personal fitness which affects the development and growth of the body. Early childhood FMS program mixes several competing curriculum models.

The absence of physical education teachers is throughout many parts of the problem and situation, where primary school generalist classroom teachers are most often responsible for teaching physical education. Evidence points to concerns about the quality of physical education programs, teacher training, teaching, and teaching resources, inadequate supervision of practice, lack of professionalism and appropriate ethics, and impacts on the quality of school pupil experience are also globally evident. (Gallahue, Ozmun & Goodway, 2012). Moreover, physical education is aimed at developing a range of students' physical competencies, enabling them to perform and enjoy various physical activities with confidence. In addition to developing students' motor skills, Physical Education comes with a range of benefits, including mental, social, emotional, and cognitive development. (Luban, et al., 2010). This research finding about the state of fundamental movement skills and health-related physical fitness problems were relevant to (Miller, Haynes & Pennington, 2000). "A partnership aimed at improving health and physical education at a rural school: Impact on pupils, university students, teachers, and academics found that in the Australia tribe, the children who didn't learn about PE program face the problem about FMS.

2. to develop and assess a physical activities program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee displaced learning center. Then, the researcher designed a program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center which included Program Principles, Program Vision, Program Objectives, and Program Structure. As follows the process of program development (Kirchner and Fishburne, 1998) the program development step was a four-tiered process based on the physical activity model and a performance indexing measurement system of (Goodway, Ozmun & Gallahue, 2013). For participation in the physical activity program, it took a total of 8 weeks, each week spent a total of 3 days, 40 minutes per day. In week 1, the researcher emphasized physical activity non-locomotor for development of body composition, muscle strength, muscle endurance and flexibility. In week 2, the researcher emphasized physical activity non-locomotor for development of body composition, cardiovascular endurance and muscle endurance. In week 3, the researcher emphasized physical activity non-locomotor for development of body composition, cardiovascular endurance and flexibility. In week 4, the researcher emphasized physical activity non-locomotor for development of body composition. In week 5, the researcher emphasized physical activity non-locomotor for development of muscle strength, cardiovascular endurance, muscle endurance, body composition and flexibility. In week 6-8, the researcher

emphasized physical activity non-locomotor for development of muscle strength, cardiovascular endurance, muscle endurance, body composition and flexibility.

Hypothesis 1. After The implementation of the physical activities program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center, boys and girls will have better competency of fundamental movement skills level at significant difference at .05 level by ANOVA single factor and analyze double difference by Post HOC Bonferroni correction (Independent t-test). So, after using the program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center. Hypothesis 1 was accepted because the program was developed by a quality research process which the researcher will discuss as follows.

Comparing the double difference (Paring) of Static balance, running, jump, side gallop, hop, leaping, catch, kick, overarm throw and all fundamental movement skills found that the score between the pre-test at low level and mid-test at the good level were different by significantly at .05 level. The scores between the mid-test at the good level and post-test at the excellence level were different by significantly at the .05 level and the scores between the pre-test at the low level and post-test at the excellence level were different by significantly at the .05 level. Because physical activities program for grade 1-3 students in Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center was developed by research procedure and expertise evaluated. Moreover, the researcher creates programs to increase physical activity can include programs to enhance fundamental movement skills and health-related physical fitness, provide daily recess, incorporate physical activity into regular classroom lessons, and offer before and after school programs. This program may be expanded by increasing the length of PE classes and increasing the number and types of fitness activities during PE classes. Recess can help students get more fundamental movement skills and health-related physical fitness to help them achieve the recommended 60 minutes of activity every day. Physical activity also may be incorporated into classrooms through physically active academic lessons or activity breaks. The researcher's coordination between school day and before/after school program staff and administrators can help provide students with consistent messaging and opportunities related to physical activity while they are on school grounds. Which according to research (Callcott, Hammond & Hill, 2015) programs may be combined with other school- and community-based interventions such as health education about physical activity, activities that foster family involvement, and community partnerships to increase opportunities for physical activity. For the program designing, the researcher was study followed (Gabbard, 2012)

changes to the school day to increase opportunities for physical activity can be adopted and implemented at the state level or at the local school district level. An example of a state moving towards this goal is Thoo Mweh Khee Change Health for Childhood, where staff and administrators made improvements to school health environments across the state, including adding walking trails to school campuses, integrating five-minute movement breaks into the classroom, implementing fitness assessments, and adding an additional 15 minutes of physical activity at the beginning of each school day. The purpose of these school-based programs is to increase students' physical activity levels, and thereby help improve their fitness levels, help them maintain a healthy weight, and potentially improve their health outcomes over time. The above reason made the hypothesis correct. (Savagpun, 2020)

The comparison of the double difference of skip found that the score between the pre-test at a moderate level and the mid-test at a good level were different by significantly at a .05 level. However, the scores between the mid-test at a good level and the post-test at a good level were not different significantly at a .05 level and the scores between the pre-test at a moderate level and the post-test at a good level were different by significantly at a .05 level. Might physical activities program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center was selected sampling random and effect the competency of sampling. When the researcher was studying student lifestyles on playing, found that almost of fundamental movement skills were skipped. Then they have this basic movement, so the program can improve them but not significantly.

Hypothesis 2. After the implementation of the physical activities program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee Displaced Learning Center, students boys and girls will have better health-related physical fitness than before the implementation.

The boy's and girl's health-related physical fitness levels in cardiovascular endurance, muscular endurance, muscular strength, flexibility, and body composition were found to be post-test better than mid-test and pre-test. The physical activities program for grade 1-3 students at Thoo Mweh Khee displaced learning center aimed to develop health-related physical fitness following the theory (Kirchner & Fishburne, 1998; Kunna-Apisit, 2017) found that an 8-week program improves health-related physical fitness which powerful indicator of health among childhood (Belka, 2004). In children and adolescents, higher fitness levels are associated with positive outcomes for bone health, mental health, obesity, and cardiovascular disease. It is important to note, however, that physical fitness is a hypothetical

construct. In the past, the researcher studies assessing health-related physical fitness have included a range of variables, cardiorespiratory endurance (CRE), strength, coordination, and flexibility. Accordance with the definition of health-related fitness (HRF) was proposed by (Callcott, Hammond & Hill, 2015) The synergistic effect of teaching a combined explicit movement and phonological awareness program to preschool-aged students who suggested that HRF is a multidimensional construct comprising five components. Specifically, these five components are CRE, muscular strength (MS), muscular endurance (ME), flexibility, and body composition. CRE refers to the capacity of the respiratory and cardiovascular systems to carry out continuous strenuous exercise. MS is the ability of the muscular system to produce force against resistance in one maximal effort (Gabbard, 2012). Many researchers in the health field choose tests of explosive strength (e.g. horizontal and vertical jumps), or power, to represent MS as a component of fitness. ME is the ability of the muscular system to produce force over a prolonged period. ME and MS together contribute to muscular fitness (MF), a term that refers to the ability to do work against a resistance either maximally, explosively, or repeatedly. Flexibility is the range of motion at a joint. Body composition is the physical make-up of the body, often described as the percentage of muscle, fat, bone, and water within the body. This definition of HRF, as a multidimensional construct consisting of five components, is predominantly accepted and utilized within health promotion. According to hypothesis 2, these five components were improved in the program construct because they are affected by physical training and are associated with important health outcomes.

Suggestions

Recommendations for the Application of Research Findings

1. The displaced learning center administrator should recognize primary school students' fundamental movement skills by improving the physical education program every semester for students' basic health in real life.
2. The displaced learning center staff should recognize primary school students' health-related physical fitness by improving health programs for students every semester for students' basic health in real-life.

Recommendations for Future Research

1. Should study of physical activities program for students in secondary level displaced learning center

2. Should study other program factors on student health-related and student mental health in displaced learning center

References

- Belka, D. (2004, May). Substituting skill learning for traditional games in early childhood. **Teaching Elementary Physical Education**, 15(3), 25-27.
- Callcott, D., Hammond, L. S., & Hill, S. (2015, May). The synergistic effect of teaching a combined explicit movement and phonological awareness program to preschool aged students. **Early childhood Education Journal**, 43(4), 201-11.
- Chen, W., et al. (2018, January). Health-related physical fitness and physical activity in elementary school students. **BMC Public Health**, 18(1), 195.
- Department of Physical Education. (2019). **Test and Criterion of Health-related Physical Fitness (TC-HRPF) of health-related physical fitness**. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports, Thailand. [In Thai]
- Gabbard, C. (2012). **Lifelong Motor Development**. (5 th ed.). San Francisco, CA: Pearson Benjamin Cummings.
- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. (2012). **Understanding Motor Development**. (6 th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Goodway, J. D., Ozmun, J., & Gallahue, D. (2013). Motor development in young children. In O.N. Saracho and B. Spodek (eds.). **Handbook of Research on the Education of Young Children**. (pp.89-101). New York: Routledge.
- Hadder-Algra, M. (2000, November). The neuronal group selection theory: Promising principles for understanding and treating developmental motor disorders. **Developmental Medicine and Child Neurology**, 42(10), 707-15.
- Kirchner, G., & Fishburne, J. (1998). **Physical Education for Elementary School Children: With Lesson Plan**. United States of America, USA.: McGraw-Hill Higher Education.
- Kunna-apisit, W. (2017). **Wasana's Assessment Form for Fundamental Skills of Students**. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation. [In Thai]
- Luban, D.R., et al. (2010, December). Fundamental Movement Skills in Children and Adolescents. **Sport Medicine**, 40(12), 1019-35.

- Miller, J., Haynes, J., & Pennington, J. (2000, August). A partnership aimed at improving health and physical education at a rural school: Impact on pupils, university students, teachers and academics. **Australian and International Journal of Rural Education**, 25(2), 56-72.
- Savagpun, P. (2020, July-September). The New Normal of a Physical Education Classroom Model with The Covid-19 Revolution. **Journal of Education Naresuan University**, 22(3), 351-357. [In Thai]

อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของคนตรีชาติพันธุ์มอญ

Identity and Existence of Ethnic Mon Music

นิติพรรณ สุวาท*

Nitipan Suwat

วีระ พันธุ์เสื่อ**

Weera Pansuea

เทพิกา รอดสการ**

Thepika Rodsakhan

Received : December 17, 2023

Revised : March 12, 2024

Accepted : April 4, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของคนตรีชาติพันธุ์มอญ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของคนตรีชาติพันธุ์มอญ ในพื้นที่บ้านบางกระตี จังหวัดกรุงเทพมหานคร บ้านเจ็ดริ้ว จังหวัดสมุทรสาคร บ้านวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และข้อมูลทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ทางคนตรีชาติพันธุ์มอญถูกสร้างได้จากกระบวนการทางสังคม คนตรี การแต่งกาย การใช้ภาษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะนิยามความเป็นมอญ ที่ยังคงธำรงรักษาวัฒนธรรมไว้อย่างเหนียวแน่น คนตรีเป็นส่วนหนึ่งที่แทรกซึมในวิถีชีวิตของชาวบ้าน ประเพณี พิธีกรรม เทศกาลต่างๆ ของชาวมอญ ซึ่งวงดนตรีที่มีบทบาทสำคัญ คือ วงเครื่องสายมอญ วงปี่พาทย์มอญ โดยมีแนวคิดในการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมคนตรีร่วมมือกับชาวบ้าน หน่วยงานในชุมชน เลือกกลุ่มคนที่สนใจดนตรีมาเป็นจุดสร้างงาน ร่วมกันจัดตั้งวงดนตรีเพื่อเป็นตัวแทนในการฟื้นฟูและเผยแพร่ สามารถผลิตข้ามผ่านเวทีทางสังคม ทำให้คนจดจำได้มากขึ้น คนตรีบางชนิดมีการปรับเปลี่ยนผสมผสานกับวัฒนธรรมภายนอกไปบ้าง แต่บทเพลงก็ยังคงความเป็นมอญอยู่ การแต่งกายของนักแสดงด้วยชุดท้องถิ่นชาวมอญ เป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องช่วยกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคมที่เปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นว่าเครื่องดนตรีบทเพลงมอญและการแต่งกายเป็นตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของความเป็นมอญได้ชัดเจน

คำสำคัญ : คนตรีชาติพันธุ์มอญ / วงปี่พาทย์มอญ / วงเครื่องสายมอญ / อัตลักษณ์

*นักศึกษาลัทธิสุทธศิลป์ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Doctor of Arts Program Department of Thai and Asian Music Faculty of Fine and Applied Arts
Srinakharinwirot University(Corresponding Author) e-mail: nitipan.suwat@g.swu.ac.th

**อาจารย์ประจำสาขาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer in Thai and Asian Music Department Faculty of Fine and Applied Arts Srinakharinwirot University

ABSTRACT

Research on Identity and existence of Mon ethnic music It is qualitative research. The objective is to study the identity and existence of Mon ethnic music. In the area of Ban Bang Kradi Bangkok, Ban Chet Riw, Samut Sakhon Province, Ban Wang Ka, Kanchanaburi Province The tools used in the research include: Voice recorder DVR Key informant interview form and general information The research results found that Mon ethnic musical identity is created through social processes. Music, dress, and language use are important things that define Mon identity. that still maintains its culture firmly Music is a part that permeates the way of life of the villagers, traditions, ceremonies, and various festivals of the Mon people. The band that plays an important role is the Mon string quartet. Piphat Mon Band The idea is to create an identity through music culture in cooperation with the villagers. Community agencies Choose a group of people who are interested in music as a point of creating work. Together they formed a band to represent restoration and dissemination. can be reproduced through the social arena Make people remember more Some types of music have changed and mixed with outside cultures to some extent. But the song is still very Mon. The actors dress in local Mon clothing. It is everyone's duty to help each other. To gain acceptance from a changing society It shows that the musical instruments, Mon songs and dress are clear indicators of Mon identity.

Keywords : Mon Ethnic Music / Piphat Mon Band / Mon String Quartet / Identity

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาวมอญอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา ซึ่งในครั้งนั้นมอญเริ่มเข้ามาเป็นระยะๆ โดยจัดให้อยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดปทุมธานีและนนทบุรี เมื่อสมัยกรุงธนบุรีมอญได้อพยพเข้ามาทางด้านเจดีย์สามองค์ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงได้จัดพื้นที่ให้ชาวมอญอาศัยอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ แต่ครั้งที่เข้ามาพระมหากษัตริย์ของไทยจะรับเอาผู้อพยพของชาวมอญไว้ทุกครั้ง โดยแบ่งให้อยู่ตามสถานที่ต่างๆ ตามที่ชาวมอญอาศัยอยู่ในปัจจุบัน การอพยพของชาวมอญที่มาอยู่ในเมืองไทย ชาวมอญได้มีการสู้รบกับพม่าอยู่ตลอดเวลาซึ่งแต่ละครั้งจะอพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระมหากษัตริย์ไทย โดยมีการอพยพครั้งใหญ่ ได้ 9 ครั้งเริ่มตั้งแต่พุทธศักราช 2108 สมัยสมเด็จพระธรรมราชาและครั้งสุดท้ายสมัยสมเด็จพระนันทเจ้าอยู่หัวซึ่งครั้งนี้ชาวมอญได้อพยพตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ตำบลหลุมช้าง แขวงเมืองกาญจนบุรี สมเด็จพระนันทเจ้าอยู่หัวจึงได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาธรรมราชารามัญไปตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยานอกกำแพงพระนครตรงหน้าวัดชนะสงคราม ส่วนครอบครัวมอญให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่นครเขื่อนขันธ์หรือพระประแดงในปัจจุบัน ในการเข้ามาแต่ละครั้งชาวมอญจะนำเอาวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ เข้ามาด้วย

ดนตรีและศิลปะวัฒนธรรมมอญ ที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาของบรรพชนมอญ แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติมอญ และเป็นสิ่งชี้วัดความมีอารยธรรมชั้นสูงของชาวมอญ มอญได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา ซึ่งในครั้งนั้นมอญเริ่มเข้ามาเรื่อยๆ โดยจัดให้อยู่บริเวณพื้นที่ต่างๆ ในภาคกลางของประเทศไทย การที่ชาวมอญอพยพมาอยู่ ณ ที่แห่งใด ก็จะทำเอาวัฒนธรรมประเพณีติดตัวมาด้วย เช่น การเล่นสะบ้า มอญช้อนผ้า การรำผี ด้านดนตรีนาฏศิลป์ก็เช่นกัน มีการใช้ดนตรีแทรกซึมในวิถีชีวิต ประเพณี พิธีกรรม และในเทศกาลต่างๆ เสียงของดนตรีที่บรรเลงนั้นมีความเคร่งขรึม นุ่มนวล ให้ทั้งอารมณ์ สนุกสนาน โศกเศร้า (Pochanicha, 2019) นับเป็นวงดนตรีที่เล่นได้หลายรสและถือเป็นเอกลักษณ์ของวง วงปี่พาทย์มอญหงสาวดี วงปี่พาทย์หงสาวกัญจนธานี และวงเครื่องสายมอญ เป็นวงดนตรีที่จัดตั้งขึ้นเป็นที่ ยอมรับทั่วไปทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เป็นวงดนตรีที่บ่งบอกความเป็น อัตลักษณ์ของชาวมอญนับ แต่เริ่มเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน

วงปี่พาทย์มอญหงสาวดี และวงปี่พาทย์มอญหงสาวกัญจนธานี บรรเลงโดยกลุ่มชาวมอญเข้ามาอยู่ใน ประเทศไทยบริเวณบ้านวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี ในอดีตยังไม่เป็นที่รู้จักกันมากนัก ปัจจุบันเริ่มมีการเผยแพร่มากขึ้นโดยภาครัฐและภาคเอกชน วงเครื่องสายมอญ คณะหงส์ฟ้ารามัญ บ้านบางกระดี จังหวัดกรุงเทพมหานคร คณะรามัญบ้านเทิง บ้านเจ็ดริ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นกลุ่มชาวมอญที่อพยพมาจากชุมชนมอญที่ตั้งถิ่นฐานในเมืองไทย มีได้อพยพมาจากเมืองมอญโดยตรง จึงเกิดการรวมตัวกันขึ้นภายหลังในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 วงดนตรีทั้ง 4 วงนี้ มีความเหมือนและความแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ เช่น ด้านรูปแบบวง ลักษณะเครื่องดนตรี วิธีการบรรเลง ตลอดจนจนรูปแบบการแสดงที่ถูกปรับและปรุงแต่งขึ้นเพื่อให้เหมาะกับบริบทสังคมและความนิยมของคนในวัฒนธรรมในช่วงเวลาต่างๆ จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบของดนตรี รูปแบบการแสดงที่ได้รับการสืบทอดองค์ความรู้ดนตรีรุ่นสู่รุ่นจากบรรพบุรุษ มีความสำคัญต่อการคงอยู่ของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดนตรียังคงมีบทบาทในสังคม ชาวบ้านให้ความนิยม ดังจะเห็นได้จากการแสดงดนตรีในงานประเพณี พิธีกรรม หรือการแสดงนอกพื้นที่จังหวัดต่างๆ เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าชาวมอญบ้านวังกะ บ้านเจ็ดริ้ว และบ้านบางกระดี ยังคงสืบทอดวัฒนธรรมของตนเอง จึงนำมาสู่ความสนใจที่จะศึกษาอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ

จากที่มาของความสำคัญนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะมุ่งศึกษาศึกษาบทบาทและการใช้วัฒนธรรมดนตรีของชาวมอญในมิติทางประวัติศาสตร์และสถานภาพปัจจุบัน ผ่านแนวคิดอัตลักษณ์และการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อให้เป็นแนวทางการย้าเตือนกลุ่มชนของตนเองให้เห็นความสำคัญของชาติพันธุ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีของชาวมอญ ท่ามกลางพลวัตและความหลากหลายในบริบทสังคม โดยผู้วิจัยหวังว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะแสดงให้เห็นถึงคุณค่า อัตลักษณ์ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ อีกทั้งเพื่ออนุรักษ์ให้อารังไว้ในวัฒนธรรมดนตรีมอญแก่ผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าและดำเนินการศึกษางานวิจัย เรื่อง อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของคนตรีชาติพันธุ์มอญ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลจากหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี หอสมุดสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล หอสมุดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ศูนย์วัฒนธรรมประจำจังหวัดกาญจนบุรี และการวิจัยภาคสนาม โดยผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาวงเครื่องสายมอญ คณะหงส์ฟ้ารามัญ บ้านบางกระดี่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร คณะรามัญบ้านเทิง บ้านเจ็ดริ้ว จังหวัดสมุทรสาคร วงปีฟ้าห่มมอญหงสาวดี วงปีฟ้าห่มมอญหงสาวดีบ้านวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับวัฒนธรรมดนตรีมอญ ผู้ก่อตั้งและควบคุมวงดนตรี หรือผู้ประสานงานวงดนตรี จำนวน 20 คน การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั่วไป เป็นผู้ที่อยู่ในชุมชนมอญพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร และกาญจนบุรี ผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีส่วนร่วมหรือเป็นเป้าหมายของการดำรงอัตลักษณ์ เช่น หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มข้าราชการในพื้นที่ ผู้นำชุมชน นักท่องเที่ยว ตลอดจนคนภายในชุมชนและคนภายนอกชุมชนทุกกลุ่มที่ได้มีโอกาสชมการแสดงดนตรีมอญ จำนวน 10 คน

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลภาคสนามทุกรูปแบบมาตรวจสอบความถูกต้อง ประกอบกับข้อมูลจากเอกสารและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียงเป็นดัชนีพันธ์ และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของคนตรีชาติพันธุ์มอญ พบว่า วงเครื่องสายมอญ (โกรจยาม) หรือทะเลมอญ พื้นที่บ้านบางกระดี่ กรุงเทพมหานคร และบ้านเจ็ดริ้ว สมุทรสาคร เป็นที่สืบสานมรดกวัฒนธรรมเก่าแก่อันล้ำค่าไว้อย่างน่าชื่นชม ชาวมอญบ้านบางกระดี่รวมตัวกันตั้งวงเครื่องสายมอญ ภายใต้ชื่อว่า “หงส์ฟ้ารามัญ” ขึ้น โดยการนำของลุงจำเรียน แจ่มสว่าง และลุงกัลยา ปุงบางกระดี่ นับเป็นวงเครื่องสายมอญคณะแรกที่มีชื่อคณะ ประกาศสู่สายตาคนดูเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2526 ที่บ้านแพ้ว สมุทรสาคร นักแสดงส่วนหนึ่งมาจากบ้านเจ็ดริ้วที่เคยฝึกหัดดนตรีกับลุงกัลยา ลุงกัลยาเห็นว่านักดนตรีอาวุโสในวันแต่จะหมดไป จึงฝึกหัดเด็กรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทน จากการที่นักดนตรีทั้งสองแห่งนี้มาบรรเลงร่วมกันบางครั้งผู้ชมก็จะเรียกชื่อวงรวมกันว่าทะเลมอญบางกระดี่/เจ็ดริ้ว มักจะเล่นกันตามบ่อนสะบ้า เพื่อความสนุกสนานครึกครื้น มีการดื่มสุราและร้องเพลงเชียร์ฝ่ายของตน เพลงที่ใช้ร้องเป็นเพลงมอญมีทั้งสนุกสนานและตลกขบขัน คนร้องเป็นชายและหญิง 2-4 คน โดยจะร้องโต้ตอบกันด้วยปฏิภาณในขณะนั้นทันที ผู้ชมก็จะใจจดจ่อจ้องดูปากของอีกฝ่ายว่าจะแก่งานอย่างไร ฝ่ายชายเป็นฝ่ายที่ร้องตั้งกระทู้ขึ้นก่อน แล้วฝ่ายหญิงจะร้องแก้กระทู้ เรียกว่า “หนีแปร-อะฮะอว” หลังจากนั้นฝ่ายหญิงจะตั้งกระทู้ให้ฝ่ายชายร้องแก้บ้าง เรียกว่า “หนีเตราะหะฮะอว”

วงปีฟ้าห่มมอญหงสาวดี และวงปีฟ้าห่มมอญหงสาวดีบ้านวังกะ เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2545 นายกะเช่า เป็นผู้ดูแล ใช้พื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมมอญบ้านวังกะรวมตัวกันก่อตั้งวงดนตรี โดยมีหลวงพ่อดุตะมะ

เจ้าอาวาสวัดวังแก้วเวการาม เป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของชาวมอญ เป็นแรงบันดาลใจให้วงดนตรีมอญนี้เกิดขึ้น ใช้ชื่อเมืองหลวงของมอญมาตั้งเป็นชื่อ วงปี่พาทย์มอญหงสาวดีขึ้น เชิญครูดนตรีจากเมืองเย ประเทศพม่า มาสอนดนตรีให้กับเยาวชน บทบาทหน้าที่ของวงดนตรีใช้บรรเลงในงานมงคลโอกาสต่างๆ ของหมู่บ้าน ส่วนวงปี่พาทย์มอญหงสาวดีกาญจนธานี มาจากการเล่นละครมอญ ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2520 ปัจจุบันนายชาญณรงค์ อุดมสุขดำริ เป็นผู้อนุรักษ์ไว้ บทบาทหน้าที่ของวงดนตรีนี้บรรเลงในงานอวมงคล ประกอบการรำละครมอญ และงานมงคลโอกาสต่างๆ ของหมู่บ้านวังกะจนมาถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 1

วงเครื่องสายมอญ คณะหงส์ฟ้ารามัญ
บ้านบางกระดี่ กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2

วงเครื่องสายมอญ คณะรามัญบ้านเทิง
บ้านเจ็ดริ้ว สมุทรสาคร

ภาพที่ 3

วงปี่พาทย์หงสาวดี
บ้านวังกะ กาญจนบุรี

ภาพที่ 4

วงปี่พาทย์หงสาวดีกาญจนธานี
บ้านวังกะ กาญจนบุรี

เครื่องดนตรีบางชนิดมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ความหมายที่อยู่ในบทเพลงนั้น นักดนตรียังคงรักษาไว้ดั้งเดิม เพื่อให้ให้นักดนตรีและชาวมอญมีความสำนึกในความเป็นมอญจนกลายมาเป็นอัตลักษณ์ของชาวมอญบ้านบางกระดี่ บ้านเจ็ดริ้ว และบ้านวังกะ เครื่องดนตรีในวงเครื่องสายมอญ ประกอบด้วย โกร (ซอสามสายมอญ) จยาม (จะเข้) ตะหลด (ขลุ่ยมอญ) หะดี (ฉิ่ง) ช่าน (ฉาบ) ปุงตั้ง (กลอง) เครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์มอญ ประกอบด้วย ปัดตะหลด (ระนาดไม้) ปัดก้าน (ฆ้องมอญ) ตะหลด (ขลุ่ยมอญ)

ปีชะนัว (ปีมอญ) หะเป็นชิม (กลองขนาดกลาง) หะเป็นหะโหนก (กลองขนาดใหญ่) โกรนหะเป็น (ลูกเปิง 4 ใบ) หะตี-หะดาบ (ฉิ่ง-เกราะ) ชาน (ฉาบ) ส่วนเครื่องดนตรีจากวัฒนธรรมร่วม คือ ซอด้วง จะเข้ คีย์บอร์ด กลอง บองโก และฉาบ นำมาผสมในวงเพื่อเพิ่มอรรถรสในการบรรเลง เพราะปัจจุบันมีการนำเพลงสมัยใหม่ประยุกต์เข้าไป จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องดนตรีดังกล่าวเข้าไปช่วยเสริมให้ทำนองและจังหวะเร้าใจยิ่งขึ้น จนกลายเป็นที่ยอมรับในหมู่คนฟังทั่วไป โดยไม่มีผู้ชมคนใดคำนึงถึงรูปแบบเดิมหรือรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะการผสมวงดนตรีซึ่งนักดนตรีมีอยู่ได้ กำหนดรูปแบบการผสมวงดนตรีมีระเบียบแบบแผนการตั้งเครื่องดนตรี เน้นในเรื่องความสวยงามและความสำคัญของเครื่องดนตรีเป็นหลัก ตลอดจนเอื้อประโยชน์ต่อการบรรเลงดนตรี

บทเพลงแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ เพลงเกี่ยวกับเจ้าหรือการบรรยายถึงประวัติความเป็นมาของมอญ (เพลงตำนานราชาธิราช) เพลงเกี่ยวกับความรัก การเกี่ยวพาราสี (เพลงหนุ่มนาข้าวสาวนาเกลือ) เพลงเกี่ยวกับความเชื่อพิธีกรรมต่างๆ (เพลงอะหรียงตองหรี) และเพลงบรรเลงทั่วไป (เพลงเจ็กมัว เพลงโปดเซ เพลงสะมาปะแหงก) ดนตรีเป็นศิลปวัฒนธรรมที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของความเป็นมอญอย่างชัดเจน เนื้อหาดนตรีเป็นส่วนหนึ่งที่แทรกซึมในวิถีชีวิตของชาวบ้าน นักดนตรีส่วนใหญ่เป็นชาวมอญที่อพยพมาจากเมืองมอญและบางส่วนของภาคอีสานในประเทศไทย ได้รับการถ่ายทอดดนตรีมาจากบรรพบุรุษและครูดนตรีที่มาจากเมืองมอญ เป็นบุคคลที่ทุกคนในชุมชนยอมรับ

เพลงตำนานราชาธิราช (เพลงอะกลอมราชาธิราช)

Intro

มรด รช	ม ท ล ล	ช ด ร ม	ช ม ร ท
--------	---------	---------	---------

ท่อน 1

ล ร ล ล	ช ด ช ท	ล ม ช ล	ช ล ด ช	ล ช ม ช	ม ช ล ด	ด ร ด ร	ม ร ด ท
ล ร ล ล	ช ด ช ท	ล ม ช ล	ช ล ด ช	ล ช ม ช	ม ช ล ด	ด ร ด ร	ม ร ด ร
ม ท ด ล	ท ล ช ม	ด ล ช ด	ด ร ร _	ม ร ล ช	ฟ ช ม ร	_ ล ช ฟ	ม ฟ ช ล
ล ม ม ร	ร ด ด ล	ช ด ร ม	ช ม ร ด	มรด รช	ม ท ล ล	ช ด ร ม	ช ม ร _

ท่อน 2

ดทม ฟช	ทช ฟม	ฟ ช ฟม	ร ด ทม	ท ด ทม	ม ฟ ฟช	ฟ ม ชช	ฟ ช ทด
ม ท ดช	ท ช ฟม	ฟ ช ฟม	ร ด ทม	ท ด ทม	ม ฟ ฟช	ฟ ม ฟช	ฟ ช ลท
ด ร ด ท	ล ล ชม	ช ม ช ร	_ _ _ ฟ	ม ม ร ร	ด ท ลล	ด ล ดช	_ _ _ _
ด ร ด ท	ล ล ชม	ช ม ช ร	_ _ _ ฟ	ม ม ร ร	ด ท ลล	ด ล ดช	_ _ _ ท
(ล ล ชช	ฟ ม รม	ร ด ม ร	ด ม รล	ช ช ฟฟ	ม ร ด ร	ด ท รด	ท ร ดล)
ล ม ม ร	ร ด ด ล	ช ด ร ม	ช ม ร ด	มรด รช	ม ท ล ล	ช ด ร ม	ช ม ร ล

ท่อน 3

ด ร ด ท	ล ล ชฟ	ม ร ฟม	ร ฟ ม _	มรด รม	ช ฟ ม ร	_ ร ด ท	ล ม ม ล
ล ม ม ร	ร ด ด ล	ช ด ร ม	ช ม ร ด	มรด รช	ม ท ล ล	ช ด ร ม	ช ม ร ด

ท่อน 4

_ ท ล ท	ด ล ช ล	ด ร ด ท	ล ล ช ฟ	_ _ _ ร	ร ม ร ด	ด ร ด ท	ท ด ท ล
ด ล ช ฟ	ด ฟ ช ล	ช ฟ ช ล	ช ล ท ด	_ ร ด ท	ล ท ด ท	ด ท ล ช	ฟ ร ด ท
ล ร ด ม	ร ช ฟ ม	ร ร ด ล	ด ล ช ฟ	_ _ _ ท	_ ท _ ล	ช ช ช ม	ร ร ร ม
ช ล ช ล	ท ล ช ม	ช ล ม ช	ร ม ร ด	ร ด ท ม	ม ฟ ช ล	ช ช ฟ ฟ	ม ฟ ช ด

ท่อน 5

ท ม ฟ ช	ท ช ฟ ม	ฟ ช ด ม	ท ด ท ม	ท ด ท ม	ม ฟ ฟ ช	ฟ ม ฟ ช	ฟ ช ท _
_ _ _ ร	ด ด ด ท	ล ล ล ล	ช ช ช ฟ	ม ร ฟ ม	ร ฟ ม ร	ม ร ด ท	ล ม ม _
_ ด ร ม	ช ม ร ด	ร ม ร ด	ท ล ช ม	ด ล ช ด	ช ด ร ม	ร ด ร ม	ร ม ช _
(_ _ _ ร	ร ม ม ล	ช ฟ ม ม	ร ร ด ฟ)	ด ร ฟ ด	ร ฟ _ ฟ	ช ล ช ฟ	ช ฟ ร ด
ร ด ท ม	ม ฟ ช ล	ช ช ฟ ฟ	ม ฟ ช ด				

เพลงหม่อมงามข้าวสาวนาเกลือ

Intro

_ _ _ _	_ _ _ ด	ด ช _ ล	_ ช ล ด	ด ช _ ล	_ ช ล ด		
ด ล ช ม	_ ร ม ช	_ ล ช ม	_ ช _ _	ด ล ช ม	_ ร _ ด	_ ช _ ช	_ ม ช ล
ด ล ช ม	_ ร ม ช	_ ล ช ม	_ ช _ _	ด ล ช ม	_ ร _ ด	_ ด ด ด	ด ด ด ด
_ _ _ ล	_ ช _ ม	_ ล _ ช	ด ล _ ช	_ ร _ ม	_ ช _ ด	(_ _ ร ม	ช ม ร ด)
_ ด ช ล	_ ด _ ม	_ _ _ ด	_ _ _ ม	_ ช _ ร	_ ด _ ล	(_ _ ด ร	ม ร ด ล)
_ _ _ ล	_ _ ช ด	_ ด _ ร	_ ม _ ช	(_ _ ด ล	_ ช _ ม	ช ม ด ร	ด ร ม ช)
_ _ ช ล	_ ม _ ร	_ ด ด ร	_ ด _ ล	(_ _ _ _	_ _ _ ล	_ ล ล ล	_ ล _ ล)
_ _ _ ล	_ ช _ ม	_ ล _ ช	ด ล _ ช	_ ร _ ม	_ ช _ ด	(_ _ ร ม	ช ม ร ด)
_ ด ช ล	_ ด _ ม	_ _ _ ด	_ _ _ ม	_ ช ม ร	_ ด _ ล	(_ _ ด ร	ม ร ด ล)
_ ช _ ด	_ ม _ ช	_ ด ร ม	_ ด _ ช	(_ _ ด ล	_ ช _ ม	ช ม ด ร	ด ร ม ช)
_ _ ช ล	_ ม _ ร	_ ช ม ร	_ ม _ ด	(_ _ _ _	_ _ _ ด	_ ด ด ด	_ ด _ ด)
_ ด ช ล	_ ด _ ม	(_ _ _ _	_ _ _ _)	_ ม ด ร	_ ด _ ล	(_ _ _ _	_ _ _ _)
_ ช ร ม	_ ช _ ล	(_ _ _ _	_ _ _ _)	_ ม ช ด	ล ช _ ด	(_ _ _ _	_ _ _ _)
_ _ _ ล	_ ช _ ม	_ ล _ ช	ด ล _ ช	_ ร _ ม	_ ช _ ด	(_ _ ร ม	ช ม ร ด)
_ ด ช ล	_ ด _ ม	_ _ _ ด	_ _ _ ม	_ ช _ ร	_ ด _ ล	(_ _ ด ร	ม ร ด ล)
_ _ _ ม	_ ช _ ช	_ ม _ ร	_ ม ช ช	(_ _ ด ล	_ ช _ ม	ช ม ด ร	ด ร ม ช)
_ ล _ ม	_ ม _ ร	_ ม ช ม	_ ร _ ด	(_ _ _ _	_ _ _ ด	_ ด ด ด	_ ด _ ด)

เพลงอะเหวียงตองหรี

_ ช _ ช	_ ด _ ร	_ _ ช ร	ม ร ด ท	_ _ ล ช	_ _ ล ท	_ ด _ ช	ล ท ด ร
_ ร _ ร	ด ท ด ร	_ _ ช ร	ม ร ด ท	_ _ ล ช	_ _ ล ท	_ ล _ ร	_ _ ช ล
_ ล _ ล	ท ล ช ม	ร ม ร ท	ร ม ช ล	_ ล ช ม	ร ม ช ล	_ ล ช ม	ช ร ม ช
_ ช _ ช	ช ล ช ม	ร ม ร ท	ร ม ช ล	ช ล ช ม	ร ม ช ล	ท ล ช ม	ช ร ม ช

เพลงเจ็กมัว

_ _ _ _	_ ด _ ด	_ ร ี พ ี	ด ี ล _ ด	_ _ ด ี ช	_ ล _ ช	พ ม ร ม	พ ล ช พ
_ _ _ _	_ ด _ ด	_ ร ี พ ี	ด ี ล _ ด	_ _ ด ี ช	_ ล _ ช	พ ม ร ม	พ ล ช พ
_ พ ช พ	ร พ ช ล	ร ล ร ล	_ ช _ พ	_ ด ี _ ท	ล ท ด ี ม	_ ร ี ด ี ช	ล ท ด ี ร
_ _ _ _	_ ด ี _ ม	_ ร ี ด ี ช	ล ท ด ี ร	_ ล _ ท	ล ท ด ี ร	ม ี ร ี ด ี ช	ล ท ด ี ร
_ _ _ _	_ ด ี _ ม	_ ร ี ด ี ช	ล ท ด ี ร	_ ล _ ท	ล ท ด ี ร	ม ี ร ี ด ี ช	ล ท ด ี ร
_ ช _ ช	_ ม ี ร ี ด ี	_ ท ล ช	ล ท ล ด ี	_ _ _ _	_ _ _ _	_ _ ช ล	ด ี ร ี ด ี ด ี
ช ล ด ี พ ี	_ ร ี ด ี ล	ช ด ี ล ช	ด ี ล ช พ	_ _ ด ี ช	_ _ ด ี ล	ช ล ด ี ร ี	พ ี ร ี ด ี ด ี

เพลงโปดเช

_ _ _ _	_ ล ช ม	ร ด ร ม	ล ช _ ล	_ _ _ _	_ ด ี _ ม	ร ด ร ม	ล ช _ ช
_ _ ล ช	_ พ _ ด	ช ด ร ม	ร ม ด ม	_ _ _ _	_ พ ม ร	_ _ _ ม	ร ม ด ร
_ ม พ ช	ล ช พ ด	ช ด ร ม	ร ม ด ม	_ _ _ _	_ พ ม ร	_ _ _ ม	ร ม ด ร
_ ช ช ช	ล ช พ ด	ช ด ร ม	ร ม ด ร	_ ท ด ี ร ี	ม ี ร ี ด ี ท	ล ช ล ท	ล ท ด ี ร ี
_ _ _ _	_ _ _ ช ี	_ _ _ ม ี	ร ี ด ี _ ร ี	_ _ _ _	_ ช _ ล	ช ล ท ด	ช ท ล ช
_ ช _ ช	_ ร ี ช ร ี	ม ี ร ี ด ี ท	_ ล _ ท	_ _ _ _	_ ท ด ี ร ี	ม ี ร ี ด ี ท	ล ท ด ี ร ี
_ _ _ _	_ ช _ ล	_ ล ท ล	ช ท ล ช	_ _ _ _	ร ม ช ล	ท ม ี ร ี ท	_ ล _ ด ี
_ _ _ _	_ ท ด ี ร ี	_ _ _ _	_ ด ี ท ด ี	_ _ _ _	_ ช _ ม	ร ด ร ม	ล ช _ ช
_ ช _ ช	_ ช _ ม	ร ด ร ม	_ ช _ ล	_ _ _ _	_ ช _ ม	ร ด ร ม	_ ช _ ล
_ ท _ ล	_ ช _ ม	ร ด ร ม	ล ช _ ล	_ ด ี _ ล	_ ช _ ม	ช ม ช ร	_ ม _ ช
_ _ _ _	_ _ _ ช	_ _ ช ช	_ ช _ ช				

เพลงสะมาปะแ هنگ (เพลงขานนา)

Intro 1

(_ ช ล ช	พ ม พ ช	_ ช ล ช	พ ม พ ช	_ ม ช ด	ร ม ร ด	ม ร ด ร ม ร ช	พ ม ร ด ร ม ด ร
(_ _ ร ช	_ _ พ พ	_ พ ด ร	พ ร ด ท	ล ช พ ท	ด ร ด ท	ช พ ช ท ท ด	ร ด ท ช ท ด _ ท
ช พ ท ด ร	พ ร ด ท	_ พ _ พ	ช ล พ ช				

ท่อน 1

(_ ท _ ด	_ ล _ ช	_ ฟ ม ท	ด ร ท ด	_ ล ช ล	ด ร ด ร	ม ร ด ล	ด ร ท ด)
(_ _ _ ด	ท ม ฟ ช	_ _ _ ช	ท ช ฟ ม	_ ฟ ม ร	ม ฟ _ ม	_ ด ท ด	ม ฟ ม ฟ
ช ฟ ม ด	ม ฟ _ ม)	_ _ _ ท	_ ท _	ท ล ช ฟ	ม ร ด _	_ ด ร ม	ร ม ด ร
_ ด ท ล	ช ม ร ฟ	(_ ม _ ร	_ ฟ _ ม	_ ร _ ฟ	_ ม _ ร	_ ด _ ท	ด ร _ ด
_ ท ด ร	ด ร ด _)	_ ช ท ช	ฟ ม _ ม	_ ช _ ด	_ ร ท ร	ด ร ม ฟ	ม ฟ ช ล
ช ด ร ม	ช ม ร ด	_ ล ช ล	ด ร ด ร	ม ร ด ล	ด ร ท ด	_ ล ช ล	ด ร ด ร
ม ร ด ล	ด ร ท ด						

ท่อน 2

(_ ท ด ร	ด ล ช ม	_ ล ช ฟ	ม ด ท ม	ท ด ร ด	ท ล ช ด	ท ล ช ฟ	ช ฟ ม ท)
_ ท _ ด	ท ล _ ช	_ ด _ ท	_ _ _ ช	ด ช ท ด	_ _ _ _	_ ช _ ฟ	_ ม _ ช
ม ร ด ร	ม ร ด ร	ด ท ช ท	ช ฟ ม ช	ม ร ด ร	ม ร ด ม	_ ม _ ฟ	ช ฟ ม ฟ
ช ฟ ม ท	ด ร ท ด	_ _ _ ล	ด ร ด ร	ม ร ด ล	ด ร ท ด	_ ล ช ล	ด ร ด ร
ม ร ด ล	ด ร ท ด						

Intro 2

_ _ _ ม	_ ช _ ด	_ ช _ ม	ช ม ช ด				
---------	---------	---------	---------	--	--	--	--

ท่อน 3

_ _ _ ด	ท ม ฟ ช	_ _ _ ช	ท ช ฟ ม	_ ฟ ม ร	ม ฟ _ ม	_ ด ท ด	ม ฟ _ ม
_ _ _ ด	ท ม ฟ ช	_ _ _ ช	ท ช ฟ ม	_ ฟ ม ร	ม ฟ _ ม	ด ท _ ด	ม ฟ ม ท
_ ท _ ท	_ ท _ ด	_ ช _	_ ท _ ม	_ ม _ ม	_ ม _ ฟ	_ ด _ ฟ	_ ม _ _
_ ด ท ม	_ ฟ _ ช	_ ฟ ม ร	ด ล ช _	_ ท _ ช	_ ฟ _ ม	ท _ _ _	ด ร ท ด

วงเครื่องสายมอญ คณะหงส์ฟ้ารำมัญ บ้านบางกระบือ กรุงเทพมหานคร คณะรำมัญบันเทิง บ้านเจ็ดริ้ว สมุทรสาคร วงปี่พาทย์มอญหงสาวดี วงปี่พาทย์มอญหงสากาญจนธานี บ้านวังกะ กาญจนบุรี มีอัตลักษณ์ทางดนตรีโดดเด่น ถูกสร้างจากกระบวนการทางสังคม ดนตรี การแต่งกาย การใช้ภาษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะนิยามความเป็นมอญ ที่ยังคงธำรงรักษาวัฒนธรรมไว้อย่างเหนียวแน่น ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งที่แทรกซึมในวิถีชีวิตของชาวบ้าน ประเพณี พิธีกรรม เทศกาลต่างๆ ของชาวมอญ ด้วยความร่วมมือจากชาวบ้าน หน่วยงานในชุมชน เลือกกลุ่มคนผู้ที่สนใจดนตรีตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนมาเป็นจุดสร้างงาน ผลักดันให้ทุกคนมีความรู้สึกร่วมกัน เจ้าของร่วมกัน ร่วมกันจัดตั้งวงดนตรีเพื่อเป็นตัวแทนในการฟื้นฟูและเผยแพร่ สามารถผลิตซ้ำผ่านเวทีทางสังคมต่างๆ ทำให้คนจดจำได้มากขึ้น เครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์บางอย่างมีการประดิษฐ์ทวลดาย หงส์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์สำคัญของชาวมอญ ดนตรีบางชนิดมีการปรับเปลี่ยนผสมผสานกับวัฒนธรรมภายนอกไปบ้าง แต่บทเพลงก็ยังคงความเป็นมอญอยู่ เนื้อหาสาระของเพลงที่ปรากฏสะท้อนถึงวิถีชีวิต มีการสร้างสรรค์ความงามให้กับภาษา

ผ่านถ้อยคำสำนวนต่างๆ ซึ่งเป็นรหัสที่เข้าใจและซาบซึ้งในความงามของภาษาได้เฉพาะคนในวัฒนธรรมเดียวกัน การแต่งกายของนักแสดงด้วยชุดท้องถิ่นชาวมอญ เป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องช่วยกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคมที่เปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นว่าเครื่องดนตรีบทเพลงมอญและการแต่งกายเป็นตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของความ เป็นมอญได้ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ ทำให้เห็นว่าชุมชนมอญบ้านบางกระดี่ บ้านเจ็ดริ้ว และบ้านวังกะ เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีประวัติความเป็นมาที่ก้าวข้ามช่วงเวลาต่างๆ ที่มีผลต่อสังคมไทยจากอดีตมาถึงปัจจุบัน แม้อยุคสมัยเปลี่ยนแปลง บางสิ่งก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา วัฒนธรรมบางอย่าง ได้เลือนหายไปบ้างก็ตาม กลุ่มชาติพันธุ์มอญเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาระยะก่อน ให้เห็นกระบวนการจัดการ และใส่ใจวิถีชีวิตแห่งวัฒนธรรมของตนที่อยู่ร่วมกับสังคมเมือง ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ชาวมอญบ้านบางกระดี่ บ้านเจ็ดริ้ว และบ้านวังกะ พยายามที่จะรักษาธำรงไว้ ทั้งนี้เพื่อบอกกลุ่มชนเดียวกันให้เห็นความสำคัญและภูมิใจในตัวตน ก่อนที่จะอยู่กลืนหายไปกับสังคมเมือง และในขณะที่พยายามที่จะบอกสังคมภายนอกให้ยอมรับความเป็นมอญที่ถือสัญชาติไทยโดยอธิบายตัวตนผ่านวัฒนธรรมดนตรี นักดนตรี นักแสดง ถูกสร้างขึ้นภายใต้แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมและความสามัคคีในกลุ่มของตน อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ เป็นการศึกษาที่น่าสนใจที่สามารถรู้พื้นและสร้างอัตลักษณ์ ที่สูญหายไปให้กลับมามีบทบาทได้อีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องในบางประเด็นกับแนวคิด (Hargreaves, Miell & Macdonald, 2002) ได้อธิบายการเกิดขึ้นของอัตลักษณ์ทางดนตรีว่า เป็นสิ่งที่บุคคลสร้างขึ้นบนความสัมพันธ์ของบุคคลและสังคมเป็นสิ่งที่บุคคลใช้สะท้อนตัวตนทางสังคม การเกิดขึ้นของอัตลักษณ์ทางดนตรีดังนี้

ภาพที่ 5 การเกิดขึ้นของอัตลักษณ์ทางดนตรี

และสอดคล้องในบางประเด็นของ (Keawtheph & Hinwiman, 2010) การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม หมายถึง การปกป้อง ดำรงรักษาหรือเพิ่มพูนวัฒนธรรมที่มีการผลิตขึ้นในกลุ่มสังคม เมื่อเกิดการผลิตและสร้างความหมายทางวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา และทำการผลิตซ้ำด้วยวิธีการต่างๆ จนเกิดการยอมรับเป็นบรรทัดฐานเพื่อการอยู่ร่วมกันแสดงถึงความเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มสร้างความแตกต่างระหว่างกลุ่ม จึงเสนอแนวทางการศึกษากระบวนการผลิตและผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ การผลิต การเผยแพร่ การบริโภค และการผลิตซ้ำ

วงดนตรีมอญ ถูกนำออกแสดงในฐานะที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้านมอญ ดังนั้น อัตลักษณ์ของดนตรีชาติพันธุ์มอญถูกผลิตซ้ำผ่านการแสดงในโอกาสต่างๆ ทั้งในและนอกหมู่บ้าน เช่น งานประเพณี พิธีกรรม งานรำลึกวันชาติมอญ งานรื่นเริงสันตนาการต่างๆ ของชาวมอญ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นเตือนความรู้สึกนึกคิดผ่านเสียงดนตรีมอญ เสียงร้องที่เป็นภาษามอญ รูปแบบการแสดง เครื่องแต่งกายที่สวมใส่ สามารถผลิตซ้ำความ

เป็นมอญได้อย่างต่อเนื่อง ดนตรีถูกเลือกให้เป็นตัวแทนในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มจนทำให้หมู่บ้านมีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอก โดยได้รับเชิญไปแสดงนอกหมู่บ้านทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด ส่วนใหญ่มีเพียงความชื่นชม ความสนุก ความแปลกตา แต่ก็ยังเป็นแนวทางอย่างหนึ่งที่นักแสดงชาวมอญพยายาม อธิบายตัวตนกับสังคมและเพื่อให้เกิดการยอมรับว่าวัฒนธรรมนั้นเกิดจากแหล่งศูนย์กลางเป็นแหล่งๆ ไปแล้ว แพร่กระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ และอาศัยการติดต่อเชื่อมโยงของมนุษยชาติที่มีแนวโน้มที่จะติดต่อถึงกัน ตลอดเวลา การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของชาวมอญจนกลายเป็นที่ยอมรับของกลุ่มชนในท้องถิ่นนั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์มอญบ้านบางกระตี บ้านเจ็ดริ้ว และบ้านวังกะ พบว่า การผลิตซ้ำอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี ก่อให้เกิดการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ควรทำการศึกษาเรื่องพลวัตการปรับตัวของชาวมอญในประเทศไทย ว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของดนตรีชาติพันธุ์มอญ บ้านบางกระตี บ้านเจ็ดริ้ว และบ้านวังกะ ถือเป็น การปรับตัวทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ควรมีการศึกษาเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในประเทศไทยว่ามีรูปแบบใดบ้าง อย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม

References

- Hargreaves, J. D., Miell, D., & Macdonald, R. (2002). What are musical identities and Why are they importance? R. Macdonald, D. Miel, & D Hargreaves (Eds), **Musical identities**. (pp.1-20). United Kingdom: Oxford University Press.
- Keawtheph, H., & Hinwiman, S. (2010). **Stream of economic theorists Politics and educational media**. Bangkok: Rintmaking Limited Partnership.
- Pochanicha, R. (2019). **Study of Wonfe ritual music: funeral music, monastic ceremonies**. Doctoral thesis Department of Anthropology Faculty of Fine and Applied Arts Srinakharinwirot University. [in Thai]

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา

The Administrative Model towards Excellence of Colleges under the Office of
the Vocational Education Commission

รังสันต์ นุสดี*

Rungsun Nusati

ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน**

Teeppipat Suntawan

สุพัฒน์นา ทอมปุบผา**

Supattana Hombubpha

Received : August 24, 2023

Revised : April, 29, 2024

Accepted : July 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
2. สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา และ 3. ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ
ของสถานศึกษา ประชากรเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน
433 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือในการวิจัย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบบันทึก
การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ
สถานศึกษา มี 7 องค์ประกอบ คือ (1) คุณภาพผู้เรียน (2) นโยบาย แผนงานและงบประมาณ (3) ภาวะผู้นำของ
ผู้บริหาร (4) การส่งเสริมและกำกับติดตามผู้เรียน (5) เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ (6) นวัตกรรมและ
เทคโนโลยี และ (7) การพัฒนาบุคลากร 2) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ประกอบด้วย
5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้าสู่ความสำเร็จ ส่วนที่ 2 กระบวนการสู่ความสำเร็จ ส่วนที่ 3 ผลผลิต

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ดุสิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Doctor of Education Student Field of Study, Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat
University(Corresponding Author) e-mail: rungsunnusati@gmail.com

**อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Lecturer in the Doctor of Education Program Field of Study, Educational Administration Nakhon
Sawan Rajabhat University

ส่วนที่ 4 ผลลัพธ์ และส่วนที่ 5 เจาะลึกสู่ความสำเร็จ 3) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษามีผลการประเมิน ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ / การอาชีวศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this study was to develop the administrative model towards excellence of colleges under the office of the vocational education commission with the following objectives: 1. to survey and synthesize the component the administrative model towards excellence of colleges, 2. to create and examine the administrative model towards excellence of colleges and 3. to evaluate the administrative model towards excellence of colleges.

Research methods were population of 433 administrators of vocation college under office of the vocational education commission. The number of sample was 400. Research instruments were an interview form, a questionnaire, a connoisseurship record form and a model evaluation form. The statistics used were mean, standard deviation and exploratory factor analysis. The results were indicated below. 1) The findings revealed that there were 7 components, namely (1) learner quality (2) policies, plans and budgets (3) executive Leadership (4) promotion and supervision of learners (5) promotion of administrative systems (6) innovation and technology and (7) personnel development. 2) The administrative model towards excellence of colleges consists of five main components : (1) input (2) process (3) output (4) out come and (5) conditions for success. 3) The result of the evaluation of the model in terms of accuracy, propriety, feasibility, and utility showed that it was rated at high quality.

Keywords : Administrative Model Towards Excellence / Vocational

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและการติดต่อสื่อสารที่มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันเป็นสภาพไร้พรมแดน โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม กระบวนการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของคนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และ

สติปัญญา เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรู้ มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันดีงามทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งจะทำให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุล ยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างทักษะความรู้และความสามารถในการปรับตัวให้มีความรู้และคุณลักษณะที่สำคัญในการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ได้อย่างเท่าทัน มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงไป ของสิ่งต่างๆ โดยเริ่มจากการเรียนการสอนให้คนพึ่งพาตนเองและมีทักษะอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จากนั้นให้พัฒนาทักษะอาชีพให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น ซึ่งงานพัฒนาทักษะอาชีพเป็นความรับผิดชอบหลักของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ต้องผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) เพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศตามนโยบายประเทศไทย 4.0 เหมาะสมกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สถานศึกษาที่มี ศักยภาพจำนวน 120 แห่ง 42 สาขาวิชา/สาขางาน เป็นศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีสถานศึกษาที่มีศักยภาพจำนวน 50 แห่ง 19 สาขาวิชา/สาขางาน ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management: CVM) ที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระหว่างสถานศึกษา กลุ่มทั่วไป (Standard) กลุ่มเชี่ยวชาญเฉพาะ (Expert) และกลุ่มความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะ (Excellent Center) (Office of the Vocational Education Commission, 2022, p. 1) ซึ่งในโครงการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษานี้ จะเน้นเฉพาะสถานศึกษาที่มีศักยภาพแล้วพัฒนาให้มีศักยภาพและสมรรถนะที่สูงขึ้น ทำให้มีอีกหลายสถานศึกษาที่มี ศักยภาพไม่ถึงเกณฑ์ที่โครงการกำหนดแต่ต้องการจะพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

จากข้อมูลและปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน สถานศึกษาต้องตระหนักในภารกิจหลักโดยมุ่งกำหนดเป้าหมาย วางแผน และดำเนินการสู่ความสำเร็จ ซึ่งการกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมดำเนินงานต้องคำนึงถึงกฎหมาย นโยบาย และความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นั้นหมายถึงการนำไปสู่สถานศึกษาคุณภาพซึ่งเป็นกลไกในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศและเกิดความเสมอ

ภาคในการบริการทางการศึกษาให้เท่าเทียมและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของทุกคน ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไปประยุกต์ใช้ด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งหมด จำนวน 433 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 400 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 แบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม
 - 2.3 แบบสอบถามการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ในข้อคำถามจำนวน 123 ข้อ และได้ข้อคำถามที่มีความเหมาะสม 123 ข้อ

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 สรุปลจากแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.2 ใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ 13 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบายระดับนโยบาย 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาเอก 7 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย 3 คน

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกผลการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแบบสัมภาษณ์มาสังเคราะห์สรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษาได้ 123 ตัวแปร และนำตัวแปรที่ได้ไปใช้ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) องค์กรประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) ทดลองกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 30 คน นำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability Statistics) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

4.2 นำแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือการวิจัยที่สมบูรณ์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน รวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) และตั้งชื่อองค์ประกอบตามปัจจัยที่สัมพันธ์กัน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

จัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบาย 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาเอก 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 นำองค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) นโยบาย แผนงานและงบประมาณ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การส่งเสริมและกำกับติดตามนักเรียน 5) เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ 6) นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 7) การพัฒนาบุคลากรนำองค์ประกอบที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาทำการร่างรูปแบบ

3.2 รวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้ จัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 เวลา 9.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมนิมมารตี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4 จังหวัดนครสวรรค์ มีผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบายจำนวน 3 คน ดังนี้ 1) ผอ.สมคิด บุญเทวี (บริหาร ระดับสูง) 2) ดร.มะณู คุ่มกล้า (บริหาร ระดับต้น) 3) ผอ.จักรพงษ์ สงล่า (ผู้อำนวยการ ระดับต้น) ผู้อำนวยการสถานศึกษาเชี่ยวชาญหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน ดังนี้ 1) ดร.ปรีวิชญ์ ไชยประเสริฐ (ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ) 2) ดร.แทน โมราราย (ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ) 3) ผอ.สุชาติ จินดาแจ้ง (ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ) 4) ดร.สิริลักษณ์ ศรีธิดง (ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ) 5) ดร.ทรงวุฒิ เรือนไทย (ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ) และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน ดังนี้ 1) ผศ.ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง (รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์) 2) ผศ.ดร.สายทิพย์ ยะฟู (รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์) 3) ผศ.ดร.ปพนสรรค์ โพธิพิทักษ์ (ประธานหลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา) เพื่อตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านความถูกต้องและ ความเหมาะสม

3.3 ปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์เสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 การตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลในการประเมินรูปแบบ คือ ผู้อำนวยการ 10 คน ที่มีวิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ (คศ.4)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

2.2 แบบประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดทำคู่มือการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และนำส่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

3.2 ดำเนินการให้ผู้อำนวยการ วิทยฐานะ ระดับ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 10 คน ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.67 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.53

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1.2.1 องค์ประกอบที่ 1 มี 13 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “คุณภาพผู้เรียน” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 - .76 มีค่า Eigenvalues = 53.21 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 1 = 41.90 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 1 ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนมีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม มีจิตอาสา กล้าคิด กล้าทำ 2) ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างคุณค่าให้ตนเองตามเป้าหมายที่กำหนด 3) ผู้เรียนมีความรู้ การเป็นผู้ประกอบการและมีทักษะบริหารจัดการด้านการเงิน 4) ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 5) ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือฝึกงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานภายนอกหรือสถานศึกษาอื่นที่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ 6) ผู้เรียนมีทักษะการทำงานที่ถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ ในสาขาที่เรียน 7) ผู้เรียนปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตยและให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม 8) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ 9) ผู้เรียนได้เรียนหลักสูตร ระยะสั้นตามความสนใจและการเข้าถึงแพลตฟอร์มต่างๆ 10) ผู้เรียนสื่อสารได้ 2 ภาษา 11) ผู้เรียนให้มี

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น อย่างเป็นระบบ 12) ผู้เรียนได้รับทุนการศึกษาและทุนอื่นๆ ตามความจำเป็น และ 13) ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

1.2.2 องค์ประกอบที่ 2 มี 13 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “นโยบาย แผนงานและงบประมาณ” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .53 - .76 มีค่า Eigenvalues = 5.71 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 2 = 4.49 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 2 ประกอบด้วย 1) จัดทำตัวชี้วัดการทำงานในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 2) กำหนดนโยบายและผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติ 3) กำหนดกลยุทธ์ในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากร 4) ชี้แจง แจงนโยบายวัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัติตามแผนให้ทุกฝ่ายทราบชัดเจน 5) ดำเนินการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม นิเทศ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติการ 6) จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี 7) นำแผนกลยุทธ์ไปใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ 8) จัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาเพื่อมุ่งเน้นอนาคตและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นทุกด้าน 9) กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 10) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนงานมุ่งไปทางเดียวกัน 11) นำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกมาวางแผนจัดการศึกษา 12) การบริหารงบประมาณหมวดเงินบำรุงการศึกษามีความโปร่งใส และ 13) การบริหารจัดการ งานพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง การเงิน การบัญชี โปร่งใสและถูกต้องตามระเบียบ

1.2.3 องค์ประกอบที่ 3 มี 8 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ภาวะผู้นำของผู้บริหาร” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 - .76 มีค่า Eigenvalues = 4.02 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 3 = 3.16 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 3 ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน 2) ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ บริหารงานการเงิน การบัญชีด้วยความโปร่งใสและถูกต้อง 3) ผู้บริหารนำหลักแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารมาปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารมีความรอบรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนำมาใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ผู้บริหารมีหลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน ใช้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหา 6) ผู้บริหารมีการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาล 7) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ควบคุมอารมณ์ได้ดีและแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และ 8) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เป็นคนมีเหตุผล น่าเชื่อถือ

1.2.4 องค์ประกอบที่ 4 มี 6 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การส่งเสริมและกำกับติดตามนักเรียน” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .50 - .68 มีค่า Eigenvalues = 3.18 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 4 = 2.50 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่าองค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 4 ประกอบด้วย 1) จัดการศึกษาที่ยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการดำเนินงาน 2) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาด้วยการฝึกทักษะการทำงานในวิชาชีพของผู้เรียน 3) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถตามความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4) ครูที่ปรึกษาผู้เรียน สถานะของผู้เรียนรายบุคคล 5) ครูที่ปรึกษาติดต่อสื่อสารกับนักเรียนนักศึกษาและ ผู้ปกครอง ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ 6) มีระบบการกำกับ ติดตามการทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

1.2.5 องค์ประกอบที่ 5 มี 5 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “เครือข่ายความร่วมมือ และระบบบริการ” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .55 - .70 มีค่า Eigenvalues = 2.87 ค่าร้อยละของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 5 = 2.26 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่น แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 5 ประกอบด้วย 1) มีเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียน การสอนกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภายนอกหรือสถานศึกษาอื่นที่ทันสมัย 2) มีระบบการสื่อสาร ภายในสถานศึกษา ที่มีความถูกต้องรวดเร็วได้มาตรฐาน 3) มีระบบการบริการผู้มาติดต่อราชการที่สะดวก มีมาตรฐาน 4) มีการเปรียบเทียบกระบวนการทำงานกับสถานศึกษาอื่นที่มีผลงานในระดับดีเยี่ยมแล้วนำมาปรับ ใช้งาน และ 5) จัดสุลักษณะพื้นฐานที่ครบถ้วน ปลอดภัย ถูกหลักอนามัย

1.2.6 องค์ประกอบที่ 6 มี 4 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “นวัตกรรมและ เทคโนโลยี” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .61 - .73 มีค่า Eigenvalues = 2.61 ค่าร้อยละ ของความแปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 6 = 2.06 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 6 ประกอบด้วย 1) นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการ เรียนการสอนและระบบการทำงาน 2) มีครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสมรรถนะสูงของแต่ละสาขา วิชาชีพที่ทันสมัยตรงกับธุรกิจและอุตสาหกรรมปัจจุบัน 3) มีระบบการจัดเก็บเอกสาร ที่ทันสมัย สามารถค้นหา หรือตรวจสอบได้อย่างรวดเร็ว และ 4) มีอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่

1.2.7 องค์ประกอบที่ 7 มี 4 ตัวแปร ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “การพัฒนาบุคลากร” มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .51 - .73 มีค่า Eigenvalues = 2.43 ค่าร้อยละของความ แปรปรวนรวมขององค์ประกอบที่ 6 = 1.91 เมื่อเทียบค่า Eigenvalues กับองค์ประกอบอื่นแล้วพบว่า องค์ประกอบนี้ มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 7 ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับบุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้ มีความก้าวหน้าในอาชีพ 2) ส่งเสริมให้ครูมีประสบการณ์วิชาชีพ มีทักษะสูง ก้าวทันเทคโนโลยีตามลักษณะงาน และอาชีพในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง 3) ส่งเสริมให้ครูเขียนงานวิชาการ คู่มือ ตำรา และตีพิมพ์ เผยแพร่ สู่สาธารณะ และ 4) บริหารงานด้านงานบุคคลด้วยความยุติธรรม

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา

2.1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้าสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย การบริหาร 4M (4m Management) การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management By Objectives: MBO) การพัฒนาคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management: TQM) รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) และการบริหารแบบแม็คคินซี (Mckinsey 7-s)

ส่วนที่ 2 กระบวนการสู่ความสำเร็จ คือ กระบวนการการบริหารเริ่มจากทำความเข้าใจ กระบวนการดำเนินงาน แล้วนำองค์ประกอบหลักของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดเป็นวัตถุประสงค์หรือกำหนดเป็นเป้าหมายการบริหาร ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านการส่งเสริมและ กำกับติดตามผู้เรียน ด้านเครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการ พัฒนาบุคลากร และประยุกต์ใช้ตามหลักแนวคิดวงจรการบริหารของเดมมิ่ง (P-D-C-A) ตามบริบทของ สถานศึกษา

ส่วนที่ 3 ผลผลิต

1. ผู้บริหารมีทักษะเป็นเลิศในกระบวนการบริหาร
2. ครูผู้สอนมีความเป็นเลิศในวิชาชีพ
3. ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพและคุณลักษณะพึงประสงค์
4. สถานศึกษามีกระบวนการจัดการเรียนการสอนและบริการดีเยี่ยม

ส่วนที่ 4 ผลลัพธ์

1. สถานศึกษามีคุณภาพได้รับการยอมรับจากสังคม
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. บุคลากรมีความสุขและมีวัฒนธรรมการทำงานที่ดีร่วมกัน
4. นักเรียนมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ส่วนที่ 5 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ (Conditions for Success)

1. สถานศึกษาต้องนำ 7 องค์ประกอบ (53 ตัวแปร) มากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) แล้วใช้กระบวนการ P-D-C-A เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน โดยสามารถ ปรับเปลี่ยนประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา อย่างเหมาะสม
2. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ต้องตระหนัก รับผิดชอบ มีทัศนคติที่ ดีในการทำงานและมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหาร

ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า	ส่วนที่ 2 กระบวนการสู่ความสำเร็จ	ส่วนที่ 3 ผลผลิต	ส่วนที่ 4 ผลลัพธ์
1. 4M 2. MBO 3. TQM 4. TQA 5. 7-s	<p>องค์ประกอบมี 7 ด้าน ดังนี้ 1. คุณภาพผู้เรียน 2. นโยบาย แผนงาน และงบประมาณ 3. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4. การส่งเสริมและกำกับติดตามนักเรียน 5. เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ 6. นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 7. การพัฒนาบุคลากร</p> <div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> ขั้นเตรียมการ (P : Plan) 1. สร้างความเข้าใจ 2. มอบหมายหน้าที่ 3. กำหนดแผนดำเนินงาน, แบบประเมินและตัวชี้วัด </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> ขั้นดำเนินการ (D : Do) 1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและคณะกรรมการประเมิน 2. ประชุมผู้เกี่ยวข้อง 3. ดำเนินการตามแผน 4. กำกับ นิเทศ ติดตาม 5. สรุปรายงานผลงาน </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 5px;"> ขั้นประเมินผล (C: Check) 1. ใช้แบบประเมินผลเทียบกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ 2. มีระบบติดตามก่อนทำ / ระหว่างทำ/หลังทำ 3. สรุปรายงานประเมิน </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> ขั้นปรับปรุง (A : Act) 1. ประชุมผู้เกี่ยวข้อง ทบทวนผลดำเนินงาน 2. วิเคราะห์ผลดำเนินงาน เสนอแนะและพัฒนาปรับปรุงงาน ในแต่ละขั้นตอนของทุกงาน เพื่อเพิ่มคุณภาพงานสู่ความเป็นเลิศ </div> </div>	1. ผู้บริหารมีทักษะ เป็นเลิศในกระบวนการบริหาร 2. ครูผู้สอนมีความเป็นเลิศในวิชาชีพ 3. ผู้เรียนมีสมรรถนะ วิชาชีพและคุณลักษณะ พึงประสงค์ 4. สถานศึกษามีกระบวนการจัดการเรียนการสอน และบริการดีเยี่ยม	1. สถานศึกษามีคุณภาพได้รับการยอมรับจากสังคม 2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3. บุคลากรมีความสุข และมีวัฒนธรรมการทำงานที่ดีร่วมกัน 4. นักเรียนมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
ส่วนที่ 5 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ กระบวนการ P-D-C-A ทำงานและมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ร่วมกัน	1. สถานศึกษาต้องนำ 7 องค์ประกอบ (53 ตัวแปร) กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ แล้วใช้	ต้องตระหนัก รับผิดชอบ	มีทัศนคติที่ดีในการ

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 11 คน สรุปว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความถูกต้องและเหมาะสม

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า คู่มือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ 7 องค์ประกอบ คือ 1) คุณภาพผู้เรียน 2) นโยบาย แผนงานและงบประมาณ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 4) การส่งเสริมและกำกับติดตามผู้เรียน 5) เครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ 6) นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 7) การพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกองค์ประกอบที่ได้มานั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา มีเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาคือผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เรื่องการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกระบบ ทั้งการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปสู่การแข่งขันระดับสากลได้ ในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานั้น ผู้บริหาร บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีภาวะผู้นำ มีการวางแผนและ กำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ สามารถบริหารจัดการศึกษา สร้างความร่วมมือจากเครือข่ายทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ (Phongsak, 2019) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากลของสถานศึกษา มี 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครู 3) ด้านผู้บริหาร 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 6) ด้านการจัดการเรียนการสอน 7) ด้านความร่วมมือและการบริการวิชาชีพ และ 8) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ 53 ตัวแปร มาใช้กำหนดเป็นเป้าหมาย ทิศทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

องค์ประกอบที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่า Eigenvalues = 53.217 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 1 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีความจำเป็นที่ต้อง ได้รับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษา ชุมชน ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ไว้ 4 ข้อ คือ 1) ยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล 2) เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการอาชีวศึกษา 4) เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับ Mokkaranurak (2011) ได้วิจัยเรื่อง อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554-2564)

พบว่า การอาชีวศึกษาไทยควรมีแนวโน้มในการพัฒนา ต้องเน้นการพัฒนาด้านคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา ให้เป็นผู้มีความสามารถทางทักษะวิชาชีพ มีความรู้ มีทักษะชีวิต และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน สำคัญเป็นอันดับแรก

องค์ประกอบที่ 2 ด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ มีค่า Eigenvalues = 5.711 มีนัยสำคัญเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีแนวทางประสานความร่วมมือกับองค์กร ชุมชน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากร ในการระดมความคิดเห็นมาวิเคราะห์ร่วมกับสภาพปัญหา บริบทสถานศึกษา บัณฑิต ภายใต้นและปัจจัยภายนอก มาใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณ เป็นไปตามแนวคิดความเป็นเลิศของสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่กล่าวว่า ความเป็นเลิศประกอบด้วย 7 ประการดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัดผล การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการด้านกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Ratshata (2019) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 พบว่า รูปแบบและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร 2) การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหาร จัดการแผนงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล 4) สร้างสรรค์พัฒนาวัตกรรมสังคัมพันธกิจ เป้าหมายของการบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและประเทศชาติ และ 5) การสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีทางอาชีวศึกษา และเป็นโครงสร้างหลักในการสนับสนุนการเป็นประเทศไทย 4.0

องค์ประกอบที่ 3 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่า Eigenvalues = 4.023 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 3 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน การกำกับ นิเทศติดตามและประเมินผล เป็นไปตามหลักการรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ ที่มีด้านภาวะผู้นำเป็นเกณฑ์พิจารณาที่สำคัญอันดับแรก เนื่องจากด้านภาวะผู้นำ เป็นการตรวจประเมินระบบการนำองค์กรว่า ผู้นำระดับสูงขององค์กรมีการพัฒนาวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ง่ายต่อการเข้าใจและนำองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ และมีการสื่อสารเป้าหมายและคุณค่าร่วมไปยังพนักงานทุกระดับ สอดคล้องกับ Boonyapo (2012) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พบว่า องค์ประกอบในการบริหารสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) การวางแผนกลยุทธ์ 4) การบริหารทรัพยากรบุคคล 5) กระบวนการบริหารจัดการ และ 6) ความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับ 1

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการส่งเสริมและกำกับติดตามนักเรียน มีค่า Eigenvalues = 3.183 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาที่ยึดคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด โดยมุ่งเน้นการฝึกทักษะการทำงานในวิชาชีพของผู้เรียน และจัดกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน มีระบบการกำกับติดตามที่ครอบคลุม ชัดเจน สะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับ Kaewpo (2018) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่า ด้านบทบาทในการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการสอนอย่างชัดเจน มีการจัดทำคู่มือการนิเทศอย่างเป็นระบบ และดำเนินการตามแผนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และด้านบทบาทในการประเมินผลการเรียนการสอน ควรมีการกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนในการประเมิน จัดทำคู่มือในการประเมินผลการเรียนการสอน และมีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 5 ด้านเครือข่ายความร่วมมือและระบบบริการ มีค่า Eigenvalues = 2.870 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินการใดๆ ของสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จมีคุณภาพมาตรฐาน จะต้องใช้กระบวนการหลากหลายมีประสิทธิภาพและได้รับความร่วมมือ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดรางวัลความเป็นเลิศโรงเรียนประเทศ ฮองกง จะมอบรางวัลความเป็นเลิศให้แก่โรงเรียน โดยด้านความร่วมมือ ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ ดังนี้ 1. สถานศึกษาต้องมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดย จัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพ 2. การเชื่อมโยงกับผู้ปกครองและชุมชน โดยความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา โดยสถานศึกษากำหนดช่องทาง การสื่อสารอย่างดี และมีประสิทธิภาพ และ 3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับ Chomjai (2011) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระบบอาชีวศึกษาไตรภาคี พบว่า รูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคี ประกอบด้วยความร่วมมือ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายและบทบาทหน้าที่ 2) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 3) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการระดมทรัพยากรซึ่งแต่ละด้านมีโอกาสความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบไตรภาคีไปปฏิบัติจริง

องค์ประกอบที่ 6 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีค่า Eigenvalues = 2.617 มีนัยสำคัญเป็นอันดับ 6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาต้องสามารถนำเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการภายในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเท่าทันเทคโนโลยี ปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับทฤษฎีของโรงเรียนในฝัน ที่กำหนดยุทธศาสตร์หลัก 5 ด้าน คือ 1) สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี คล่องตัวมีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม 2) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ 3) สร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพมีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดกระบวนการการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 4) เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ การสื่อสารเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และ

5) ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งอันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร สอดคล้องกับ Hatthaki (2013) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ขนาดเล็ก พบว่า องค์กรประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 4) ด้านการสร้างทีมงาน 5) ด้าน การประเมินตนเอง 6) ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และ 7) ด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี

องค์กรประกอบที่ 7 ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่า Eigenvalues = 2.436 มีนัยสำคัญ เป็นอันดับ 7 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถ ปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนอง ภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิด ความคล่องตัว อีสรภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น สถานศึกษาต้อง กำหนดนโยบายเกี่ยวกับบุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ ส่งเสริมให้ครูมีประสบการณ์ วิชาชีพ มีทักษะสูง ก้าวทันเทคโนโลยีตามลักษณะงานและอาชีพในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้ครู เขียนงานวิชาการ คู่มือ ตำรา และตีพิมพ์ เผยแพร่สู่สาธารณะ บริหารงานด้านงานบุคคลด้วยความยุติธรรม สอดคล้องกับ Leepairat (2017) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา พบว่า การบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล มีองค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) โรงเรียนเสริมสร้าง ชีตความสามารถของบุคลากรโดยการพัฒนาศักยภาพและความสามารถ ของบุคลากร 2) โรงเรียนมี วิธีการในการสร้างความผูกพันและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร 3) บุคลากรใน โรงเรียนรับรู้และปฏิบัติตามวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพของโรงเรียน 4) โรงเรียนดำเนินการ พัฒนา บุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ฟังก์ค์กร 5) โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทางวิชาการ 6) โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 7) โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาเส้นทาง ความก้าวหน้า ในวิชาชีพของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ และ 8) โรงเรียนสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งหมด 10 คน มีความเห็นสอดคล้องกัน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่ารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามี ความถูกต้องตามหลักการทฤษฎี มีความเหมาะสมกับบริบท ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้เป็นประโยชน์ ต่อสถานศึกษาในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าได้ทำการพัฒนา รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผ่าน กระบวนการต่างๆ มาอย่างเป็นขั้นตอนและเหมาะสม โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญระดับนโยบาย และ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ Reunthai (2018) ได้วิจัยเรื่อง

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ของสถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า มีองค์ประกอบ 9 อย่าง ได้แก่ 1) ผู้เรียน 2) บุคลากร 3) งบประมาณ 4) หลักสูตรการเรียนการสอน 5) การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน 6) สถานประกอบ 7) ความร่วมมือ 8) กระบวนการจัดการอาชีวศึกษา และ 9) คุณภาพของบัณฑิต รูปแบบประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบและกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ และการประเมินรูปแบบ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้ ผู้บริหารต้องมุ่งเน้นการนำตัวแปร 53 รายการของทั้ง 7 องค์ประกอบ มากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ แล้วใช้การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (MBO) เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนัก ร่วมกันแก้ปัญหาโดยประยุกต์รูปแบบให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา และนำนวัตกรรม เทคโนโลยีในการบริหารมาใช้ที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยองค์ประกอบในแต่ละด้าน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์สู่การพัฒนาารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา
2. ควรวิจัยเพื่อยืนยันองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการ CFA

References

- Boonyapo, S. (2012). *The Administration Model For Excellence Basic Educational School under the Primary Education Service Office*. Bangkok: Graduate School SilpaKorn University. [In Thai]
- Chomjai, T. (2011). *The Development of Collaborative Model for Tripartite Vocational Education System*. Doctoral Dissertation Educational Administration Graduate School Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Hatthaki, B. (2013). *A Model of Educational Quality Management for The Excellence of Smallsized School*. Doctoral Dissertation of Philosophy Program in Education Administration Faculty of Education Burapha University. [In Thai]

- Kaewpo, S. (2018). **Roles of Administrators in Promoting Student-Centered Learning Process Management in Vocational Education Schools, Nakhon Nayok Province.** Master's thesis Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
[In Thai]
- Leepairat, S. (2017). **The World-Class Standard Elementary School Quality Management Model.** Doctoral Dissertation Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University. [In Thai]
- Mokkaranurak, D. (2011). **The Scenario of Vocational Education in Thailand During the Next Decade (2011-2021).** Doctoral Dissertation Educational Administration Graduate School Khon Kaen University. [In Thai]
- Office of the Vocational Education Commission. (2022). **Excellent Center.** Bangkok: Office of the Vocational Education Commission. [In Thai]
- Phongsak, W. (2019). **A Model of School Administration towards World Class Standard of School under Office of Vocational Education Commission.** Udon Thani: Udon Thani Rajabhat University. [In Thai]
- Ratshata, T. (2019). **Development of an Excellence Management Model for Vocational Education Institution to Accommodate Thailand 4.0.** Doctoral Dissertation Higher Education Chulalongkorn University. [In Thai]
- Reunthai, S. (2018). **Management Model of the Dual Vocational Education System at the Bachelor's Degree Level in Technology or Operational Stream of Vocational Education Institutes.** Doctoral Dissertation Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University. [In Thai]

การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด
A Construction of a Test to Measure English Reading Comprehension Skills for
Grade 6 Students by Applying Generalizability Theory

ทิวา สำราญใจ*

Tiwa Samranjai

พนิดา พานิดวัฒน์**

Panida Panidvadtana

ดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์**

Darunee Tippayakulpairoj

Received : January 22, 2024

Revised : March 7, 2024

Accepted : April 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ (2) เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภายใต้จำนวนข้อสอบที่แตกต่างกัน ($p \times i$) โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 243 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แบบหลายตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีข้อถามย่อยจำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมด 15 ข้อย่อย ซึ่งวัดครอบคลุมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 3 ระดับ คือ การอ่านเอาเรื่อง การอ่านตีความ และการอ่านวิจารณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์คะแนนของแบบทดสอบโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของแบบทดสอบตามทฤษฎีการสรุปอ้างอิง ความน่าเชื่อถือของผลการวัด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป EduG ผลการวิจัย พบว่า (1) แบบทดสอบมีความตรงเชิงเนื้อหา มีความเที่ยงเท่ากับ 0.79 ค่าความยากอยู่ในช่วง 0.25-0.67 และ

*นักศึกษาศึกษาต่อมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Master of Education Department of Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng
University(Corresponding Author) e-mail: tiwaging@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Lecturer, Department of Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.22-0.73 และ (2) ผลการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปร่างของแบบทดสอบภายใต้จำนวนข้อสอบที่ต่างกัน คือ 1, 3, 5, 7 และ 9 ข้อ ในระดับความเที่ยงตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป มีจำนวนข้อสอบที่เหมาะสม คือ 5, 7 และ 9 ข้อ

คำสำคัญ : แบบทดสอบ / ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ /

ทฤษฎีการทดสอบความน่าเชื่อถือของผลการวัด / ค่าสัมประสิทธิ์การสรุปร่าง

ABSTRACT

The objectives of this study are (1) to construct a test to measure English reading comprehension skills for grade 6 students and (2) to compare the generalizability coefficient of the English reading comprehension test for grade 6 students under the different items (p x i) by applying generalizability theory. The samples consisted of 243 grade 6 students. The research instrument was an English reading comprehension test, a multiple-choice test in which there were 5 items, and each item consisted of a situation. In each situation, there were a total of 3 sub-questions, totaling 15 sub-questions for measuring English reading skills at 3 levels: literal reading, interpretative reading and critical reading. Data analysis consisted of a score analysis from a test using fundamental statistics and the analysis of the G-coefficient of the test based on the generalizability theory. The EduG program was employed. The findings are as follows: (1) The test had content validity. It had a reliability of 0.79. The item difficulty value was in the range of 0.25 - 0.67 and the item discrimination value was in the range of 0.22 - 0.73. (2) The result of comparing the generalizability coefficient of the test under the different items: 1, 3, 5, 7 and 9 items with reliability of 0.7 or above, there were 5, 7 and 9 appropriate items.

Keywords : The Test / English Reading Comprehension Skills / Generalizability Theory / Generalizability Coefficient (G-coefficient)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในประเทศต่างๆ ที่อาศัยอยู่ทั่วโลก เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้และประกอบวิชาชีพ การรู้ภาษาอังกฤษช่วยสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างคนที่อยู่คนละประเทศให้เข้าใจวัฒนธรรมที่ต่างกัน และสามารถปฏิบัติตนต่อกันแล้วเผยแพร่วัฒนธรรมของตนเองได้อย่างถูกต้อง (Ministry of Education, 2017) จึงมีความจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนในทุกๆระดับชั้น ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนักเรียนจะได้เรียนรู้และฝึกทักษะสำคัญ 4 ด้านคือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งทักษะการอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และ

นำมาใช้ประโยชน์ได้ กล่าวคือ ผู้ที่สามารถเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษที่อ่านได้ย่อมมีโอกาสในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วแม่นยำ ด้วยเหตุนี้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจจึงมีความสำคัญต่อ ผู้เรียนที่ต้องอ่านหนังสือเรียนหรือบทความภาษาอังกฤษเพื่อให้มีความรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากขึ้น เป็น กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเป็นการกระตุ้นให้แสดงออก เพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่ได้จากเรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ (Unkaew, Wattanapadit & Panhoon, 2019) นอกจากนี้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาด้านอาชีพ ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรม ด้านการศึกษา และเป็นหัวใจของการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นชั้นเรียน ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ เป็นทักษะจำเป็นสำหรับการอ่านบทความทั่วไป อย่างเช่น รายงาน ข่าวต่างๆ จึงมีความจำเป็นต้องฝึกฝนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้มีความชำนาญเพื่อสะสม ประสบการณ์ให้เกิดความคิดกว้างขวางและเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง การอ่านจึงมีความจำเป็น สำหรับทุกคนและเป็นกุญแจไขไปสู่ความสำเร็จ (Yorko & Protsenko, 2020)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลสอบภาษาอังกฤษในระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 37.62 ซึ่งคะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่าร้อยละ 50 เมื่อวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ พบว่า มาตรฐาน ต 1.1 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในระดับประเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์อยู่ที่ร้อยละ 35.68 ดังนั้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในมาตรฐานดังกล่าว (National Institute of Educational Testing, 2022) จึงกล่าวได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำเป็นต้องได้รับการ พัฒนาและปรับปรุงในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีทักษะการอ่านอยู่ใน ระดับใด และควรพัฒนาหรือปรับปรุงทักษะเพิ่มเติมอย่างไร ซึ่งแบบทดสอบเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดระดับทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้ โดยผลการวัดจากแบบทดสอบสามารถนำมาระบุปัญหา และแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้แบบทดสอบยังเป็นเครื่องมือ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมให้สามารถวัดและสังเกตได้ โดยแบบทดสอบนั้นวัดได้ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (Panidvadtana, 2022)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือสำหรับวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า แบบทดสอบหลากหลายรูปแบบถูกนำมาใช้วัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ อย่างเช่น (Toonprakhon, Phattiyathanee & Praphan, 2013) วัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้ แบบทดสอบโมติฟายด์โคลซ (Unkaew, Wattanapadit & Panhoon, 2019) วัดความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบทดสอบวินิจัย และ (Sukarni, 2021) วัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบทดสอบโคลซ ซึ่งแบบทดสอบทั้งหมดเป็นแบบทดสอบแบบหลายตัวเลือกทั้งสิ้น และ วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบตามแนวคิดของทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory: CTT) โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบแบบรายข้อและทั้งฉบับ เช่น ความยาก (Difficulty) อำนาจจำแนก

(Discrimination) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยง (Reliability) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือจากความคลาดเคลื่อนรวมเพียงแหล่งเดียว ไม่สนใจความคลาดเคลื่อนอย่างเป็นระบบที่เกิดขึ้น ซึ่งโดยปกติแล้วความคลาดเคลื่อนสามารถแบ่งได้ 2 แบบคือความคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม และความคลาดเคลื่อนอย่างเป็นระบบ ความคลาดเคลื่อนแบบสุ่มเป็นความคลาดเคลื่อนที่ไม่สามารถควบคุมได้ ส่วนความคลาดเคลื่อนอย่างเป็นระบบเป็นความคลาดเคลื่อนที่สามารถควบคุมได้ เช่น ความยาวของแบบทดสอบ จำนวนครั้งของการทดสอบ จำนวนเหตุการณ์หรือสถานการณ์ หากต้องการวิเคราะห์หาความคลาดเคลื่อนอย่างเป็นระบบ จำเป็นต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่ ซึ่งก็คือ ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด (Generalizability Theory: G-theory)

ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด (G-theory) สามารถวิเคราะห์ความคลาดเคลื่อนจากหลายแหล่งพร้อมกันได้ และวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของผลการวัดในเงื่อนไขหรือแหล่งความคลาดเคลื่อนที่สนใจได้ ทำให้ผู้สร้างแบบทดสอบสามารถตัดสินใจได้ว่าควรใช้เงื่อนไขของการวัดแบบใดเพื่อให้ได้ความน่าเชื่อถือในระดับที่ต้องการ กล่าวคือ ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด (G-theory) มุ่งศึกษาความเที่ยงทั่วไปของแบบทดสอบภายใต้เงื่อนไขต่างๆ (Kanjanawasee, 2020) เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเที่ยงของแบบทดสอบพบว่า ความยาวของแบบทดสอบหรือจำนวนข้อสอบเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเที่ยง กล่าวคือ เมื่อความยาวของแบบทดสอบเพิ่มขึ้นส่งผลให้ความเที่ยงของแบบทดสอบมีแนวโน้มสูงขึ้น (Tirakanan, 2008; Kanjanawasee, 2013) ดังนั้นหากต้องการควบคุมความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้น จึงควรควบคุมความคลาดเคลื่อนเนื่องจากจำนวนข้อสอบและกำหนดเป็นเงื่อนไขการวัด เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ความเที่ยงทั่วไปของแบบทดสอบภายใต้จำนวนข้อสอบที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด เมื่อเงื่อนไขการวัดคือจำนวนข้อสอบที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาความเที่ยงของแบบทดสอบจากค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง (G-coefficient) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้จำนวนข้อสอบที่ให้ค่าความเที่ยงของคะแนนที่เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการและสอดคล้องกับสภาพปฏิบัติจริงสำหรับแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภายใต้จำนวนข้อสอบที่แตกต่างกัน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนอยู่ในเขตสวนหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งหมด 504 คน (Department of Education Bangkok, 2023)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตสวนหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดตัวอย่างวิจัยด้วยการใช้โปรแกรม G*Power สำหรับการทดสอบ Two way ANOVA ระหว่างจำนวนฟาเซต (ผู้สอบ และจำนวนข้อสอบ) ด้วยสถิติที่ใช้ทดสอบ คือ F-test กำหนดขนาดอิทธิพลระดับปานกลาง เท่ากับ 0.40 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดตัวอย่างคือ 162 คน เพื่อป้องกันการขาดหายของตัวอย่างในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดตัวอย่างวิจัยเป็นจำนวน 289 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบทดสอบกลับคืนจำนวน 243 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบหลายตัวเลือกและใช้วัดเชิงสถานการณ์จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีข้อความย่อยจำนวน 3 ข้อ รวมทั้งหมด 15 ข้อย่อย วัดครอบคลุมระดับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้ง 3 ระดับ กล่าวคือ ข้อคำถามที่ 1 ของทุกสถานการณ์ วัดทักษะการอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) ข้อคำถามที่ 2 ของทุกสถานการณ์ วัดทักษะการอ่านตีความ (Interpretative Reading) และข้อคำถามที่ 3 ของทุกสถานการณ์ วัดทักษะการอ่านวิจารณ์ (Critical Reading) มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) ความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและค่านวนค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 2) ความเที่ยงด้วยสูตรของ Kuder-Richardson (KR20) 3) ความยาก และ 4) อำนาจจำแนก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดนาหวาอุปถัมภ์ โรงเรียนคลองกลั่นต้น (มีสุวรรณอนุสรณ์) และโรงเรียนวัดใต้ (ราษฎร์นิรมิต) ตามลำดับขนาดใหญ่ กลาง เล็ก จำนวนทั้งสิ้น 289 คน โดยผู้วิจัยได้แบบทดสอบกลับคืน จำนวน 243 คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 84.08 และนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คะแนนสอบจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด (Maximum) และคะแนนต่ำสุด (Minimum) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัดและค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน ประกอบด้วย 1) การศึกษา G (G-study) เพื่อประมาณความแปรปรวนจากแหล่งต่างๆ และ 2) การศึกษา D (D-Study) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง (G-coefficient) สำหรับ p x i Design เมื่อเงื่อนไขคือ จำนวนข้อสอบเชิงสถานการณ์ 1, 3, 5, 7 และ 9 ข้อ (Kanjanawasee, 2020) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป EduG

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด แบ่งเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและสรุปเป็นทักษะจำเป็น 3 ระดับ คือ 1) การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) 2) การอ่านตีความ (Interpretative Reading) และ 3) การอ่านวิจารณ์ (Critical Reading) จากนั้นจึงสร้างแบบทดสอบที่ใช้วัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้ง 3 ระดับ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมวิชาภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในแต่ละระดับที่สามารถวัดและสังเกตได้ มีการสร้างผังข้อสอบ (Test Blueprint) และดำเนินการสร้างข้อสอบให้สอดคล้องตามนิยามและผังข้อสอบโดยคำนึงถึงระดับชั้นและระดับความสามารถของผู้เรียน แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีจำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อย่อย รวมทั้งหมด 15 ข้อย่อย ตัวอย่างเช่น ในสถานการณ์ที่ 1 มีข้อคำถาม 3 ข้อย่อยดังนี้ ข้อคำถามที่ 1: What is another name of Chinese New Year? วัดการอ่านเอาเรื่อง ข้อคำถามที่ 2: Why does the writer like this festival? วัดการอ่านตีความ และข้อคำถามที่ 3: Which sentence is CORRECT? วัดการอ่านวิจารณ์

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจจากข้อสอบทั้งหมด 15 ข้อ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 จำนวน 14 ข้อ และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) น้อยกว่า 1.00 จำนวน 1 ข้อ ได้ทำการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมพิจารณาความเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ด้านความเที่ยงของแบบทดสอบที่ได้จากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 36 คน โดยวิเคราะห์จากสูตรของ Kuder-Richardson (KR20) มีค่าเท่ากับ 0.79 ด้านความยากและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบที่ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบรายข้อตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (CTT) พบว่าค่าความยาก (p) มีค่าอยู่ในช่วง 0.25-0.67 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ในช่วง 0.22-0.73 ซึ่งข้อสอบผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 15 ข้อ

2. ผลการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปร่างของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจภายใต้จำนวนข้อสอบที่แตกต่างกันโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปร่างความน่าเชื่อถือของผลการวัด

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยายของคะแนนในแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า จากจำนวนผู้สอบ 243 คน คะแนนสูงสุดคือ 3 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 0 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ยของข้อสอบแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 1.27-1.57 โดยนักเรียนทำข้อสอบข้อที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด (M = 1.57, S.D. = 0.90) และข้อสอบข้อที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 3 (M = 1.27, S.D. = 1.03) ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติพื้นฐานของคะแนนสอบจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n = 243)

ข้อที่	คะแนนเต็ม	Max	Min	M	S.D.
1	3	3	0	1.57	0.90
2	3	3	0	1.38	1.08
3	3	3	0	1.27	1.03
4	3	3	0	1.54	1.19
5	3	3	0	1.44	0.92
ภาพรวม				1.44	1.03

2.2 ผลการประมาณค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบที่มีต่อสัมประสิทธิ์การสรุปร่างของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า ความแปรปรวนของคะแนนจริง (σ^2_{D}) คิดเป็นร้อยละ 36.30 ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อ (σ^2_{D}) คิดเป็นร้อยละ 1.10 และความแปรปรวนของคะแนนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบกับจำนวนข้อสอบ (σ^2_{DD}) คิดเป็นร้อยละ 62.60 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจาก G-study สำหรับ $p \times i$ ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Source of variance	df	Sum Squares	Mean Squares	Estimated Error component	Percentage of Error Variance
Persons (p)	242	633.02	2.62	0.3888	36.30
Items (i)	4	14.26	3.56	0.0119	1.10
Residual (pi,e)	968	650.14	0.67	0.6716	62.60
Total	1214	1297.42		0.1343	100.00

2.3 ผลการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสุ่อ้างอิง (G-coefficient) จากการศึกษา D (D-study) พบว่า จำนวนข้อสอบภายใต้การออกแบบให้ผู้สอบทุกคนทำแบบทดสอบทุกข้อ หรือ $p \times i$ Design เมื่อจำนวนข้อสอบคือ 1, 3, 5, 7, และ 9 ข้อ โดยข้อสอบแต่ละข้อมี 1 สถานการณ์ที่มีข้อความย่อย 3 ข้อ ในระดับความเที่ยงที่ผู้วิจัยยอมรับตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป พบว่า เมื่อเพิ่มจำนวนข้อสอบจะทำให้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบสูงขึ้น โดยจำนวนข้อสอบที่ส่งผลให้ความเที่ยงของแบบทดสอบอยู่ในตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 5, 7 และ 9 ข้อ ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษา D (D-study) สำหรับ $p \times i$ Design ของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

D-study สำหรับแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ						
	Effect	$\sigma^2_{\pi}=1$	$\sigma^2_{\pi}=3$	$\sigma^2_{\pi}=5$	$\sigma^2_{\pi}=7$	$\sigma^2_{\pi}=9$
Error Variance	σ^2_{π}	0.67	0.22	0.13	0.10	0.07
	σ^2_{Δ}	0.68	0.23	0.14	0.10	0.08
G-Coefficient	σ^2_{π}	0.37	0.63	0.74	0.80	0.84
	σ^2_{Δ}	0.36	0.63	0.74	0.80	0.84

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.1 แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่สร้างขึ้น มีจำนวนทั้งหมด 5 ข้อ (สถานการณ์) ข้อละ 1 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีข้อความย่อย 3 ข้อคำถาม รวมทั้งหมด 15 ข้อย่อย วัดตามทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 3 ระดับ คือ 1) การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) 2) การอ่านตีความ (Interpretative Reading) และ 3) การอ่านวิจารณ์ (Critical Reading) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Unkaew, Wattanapadit & Panhoon (2019) โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ดังนี้ ข้อคำถามที่ 1 วัดการอ่านเอาเรื่อง ข้อคำถามที่ 2 วัดการอ่านตีความ และข้อคำถามที่ 3 วัดการอ่านวิจารณ์ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบที่วัดเชิงสถานการณ์จึงต้องออกแบบสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของผู้สอบ คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นคำศัพท์ที่อยู่ในบัญชีคำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อลดความคลาดเคลื่อนที่อาจขึ้นกับผู้สอบ

1.2 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่วนใหญ่มีความตรงเชิงเนื้อหา กล่าวคือ แบบทดสอบสามารถวัดได้สอดคล้องและครอบคลุมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ 3 ระดับ คือ การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) อ่านตีความ (Interpretative Reading) และอ่านวิจารณ์ (Critical Reading) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดนิยามทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในแต่ละระดับที่สามารถวัดและสังเกตได้ มีการสร้างผังข้อสอบ (Test Blueprint) และดำเนินการสร้างข้อสอบให้สอดคล้องตามนิยามและผังข้อสอบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างเครื่องมือของ Kanjanawasee (2013); Tirakanan (2008) ที่กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบที่มีคุณภาพ ผู้สร้างจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ ออกแบบการสร้างแบบทดสอบ เขียนข้อสอบ ทดลองใช้ข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ นำแบบทดสอบไปใช้วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ และปรับปรุงแบบทดสอบ

1.3 การตรวจสอบความเที่ยงของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 ซึ่งถือว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตามเกณฑ์ ซึ่งเกิดจากแบบทดสอบมีจำนวนข้อคำถามเพียงพอ คือ 5 ข้อ ข้อละ 1 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ รวมทั้งหมด 15 ข้อย่อย สอดคล้องกับแนวคิดของ Tirakanan (2008) ที่กล่าวว่า ความยาวของแบบทดสอบส่งผลต่อค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ แบบทดสอบที่มีความยาวมากขึ้นหรือจำนวนข้อสอบมากขึ้น จะส่งผลให้ค่าความเที่ยงมีแนวโน้มสูงขึ้น และหากต้องการให้ค่าความเที่ยงสูงสามารถทำได้โดยการเพิ่มข้อคำถามที่มีคุณภาพดีที่มีความยากง่ายพอเหมาะและมีอำนาจจำแนกสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่มีอำนาจจำแนกค่อนข้างสูง (จำนวน 10 ข้อจาก 15 ข้อ) ด้วยเหตุนี้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงมีความเที่ยงเหมาะสมเพียงพอ

1.4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบรายข้อตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (CTT) พบว่า มีค่าความยาก (p) มีค่าอยู่ในช่วง 0.25-0.67 และอำนาจจำแนก (r) มีค่าอยู่ในช่วง 0.22-0.73 หมายความว่า แบบทดสอบฉบับนี้มีคุณภาพทั้งความยากและอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ ซึ่ง Tirakanan (2008) กล่าวว่า ข้อสอบที่มีความยากเหมาะสม คือข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และอำนาจจำแนกเหมาะสม คือข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างข้อสอบให้ครอบคลุมกับระดับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและนิยามที่วิเคราะห์ รวมทั้งคำนึงถึงระดับชั้นและระดับความสามารถของผู้เรียนสอดคล้องกับ Kanjanawasee (2013) ที่กล่าวว่า การสร้างข้อสอบผู้สร้างต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายๆ ด้าน เช่น จุดมุ่งหมายของการสอบ ลักษณะเนื้อหาวิชา และระดับความสามารถของนักเรียน เพื่อให้ข้อสอบที่สร้างขึ้นมีความยากง่ายที่พอเหมาะ

2. การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจภายใต้จำนวนข้อสอบที่แตกต่างกันโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด

ผลการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง (G-coefficient) จากการศึกษา D (D-study) เป็นการศึกษาเพื่อตัดสินใจเลือกใช้จำนวนข้อสอบ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการสอบและมีความเที่ยงในระดับที่ต้องการ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ผ่านการพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงเชิงตัดสินใจสัมพัทธ์และสมบูรณ์ พบว่า เมื่อเพิ่มจำนวนข้อสอบ จะทำให้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Tirakanan (2008); Kanjanawasee (2013) ที่กล่าวว่า ความยาวของแบบทดสอบหรือจำนวนข้อสอบที่มีจำนวนข้อมากจะมีค่าความเที่ยงสูงกว่าแบบทดสอบที่มีจำนวนข้อน้อย ดังนั้นในการวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจควรใช้แบบทดสอบที่มีจำนวนข้อสอบตั้งแต่ 5 ข้อขึ้นไป คือ 5, 7 และ 9 ข้อ จึงจะสามารถวัดความทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้อย่างเพียงพอและให้ผลการวัดที่มีความคงเส้นคงวา ในที่นี้ข้อสอบแต่ละข้อมี 1 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีข้อความย่อย 3 ข้อ

อย่างไรก็ตามผลการประมาณค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบที่มีผลต่อสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ภายใต้การออกแบบฟาเซตเดี่ยว (p x i design) พบว่า ความแปรปรวนของคะแนนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบกับจำนวนข้อสอบ ($\sigma^2_{ii,p}$) หรือความแปรปรวนของคะแนนความคลาดเคลื่อนจากแหล่งอื่นๆ มีผลต่อสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงมากที่สุด คือ ร้อยละ 62.60 แสดงว่า อาจมีความคลาดเคลื่อนจากจากแหล่งอื่นๆ นอกเหนือจากความแปรปรวนของคะแนนจริงและความแปรปรวนของจำนวนข้อสอบ เช่น ความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่มผู้สอบหรือระดับความสามารถของกลุ่มผู้สอบ ซึ่งเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ข้อสอบข้อที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 (S.D. = 0.90) ข้อสอบข้อที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.38 (S.D. = 1.08) ข้อสอบข้อที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.27 (S.D. = 1.03) ข้อสอบข้อที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.54 (S.D. = 1.19) และข้อสอบข้อที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 (S.D. = 0.92) จะเห็นได้ว่าข้อสอบแต่ละข้อมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างน้อย (S.D.) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทั้งฉบับมีค่าใกล้ 1.00 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างต่ำและใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Kanjanawasee (2013) ที่กล่าวว่า ความเป็นเอกพันธ์ของผู้สอบเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าความเที่ยง เพราะหากกลุ่มผู้สอบมีความเป็นเอกพันธ์สูงก็จะส่งผลให้ค่าความเที่ยงต่ำตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจฉบับนี้ เหมาะกับการนำไปใช้วัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 3 ระดับคือการอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) อ่านตีความ (Interpretative Reading) และอ่านวิจารณ์ (Critical Reading) ที่มีลักษณะเป็นข้อสอบเชิงสถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ

2. การนำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจไปใช้ เพื่อให้ได้ความเที่ยงตามเกณฑ์คือ 0.70 ขึ้นไป ควรใช้ข้อสอบตั้งแต่ 5 ข้อขึ้นไป ได้แก่ 5, 7 และ 9 ข้อ โดยข้อสอบแต่ละข้อมี 1 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์ประกอบด้วยข้อคำถามย่อย 3 ข้อ ที่วัดครอบคลุมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจทั้ง 3 ระดับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่สร้างขึ้นนี้ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นอื่นๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

2. เนื่องจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วยการอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) อ่านตีความ (Interpretative Reading) และอ่านวิจารณ์ (Critical Reading) งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในแง่อื่นๆ เช่น การอ่านอย่างสร้างสรรค์ (Creative Reading) ซึ่งเป็นทักษะการอ่านที่ผู้อ่านนำความรู้มาใช้ในโอกาสอื่นอย่างเหมาะสม ซึ่งในการเรียนการสอนอ่านนักเรียนอาจไม่ได้นำแนวความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในทันทีทันใด

3. เนื่องจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนขององค์ประกอบที่มีต่อสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของผลการวัดที่พบว่า ความแปรปรวนจากคะแนนความคลาดเคลื่อนจากแหล่งอื่นๆ มีค่ามากที่สุด จึงควรศึกษาหรือพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง เช่น จำนวนครั้งของการทดสอบ หรือเวลาที่ใช้ในการสอบ หรือศึกษาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงของการวัดที่ใช้รูปแบบความสัมพันธ์แบบ Nested Design ในแง่จำนวนข้อสอบ (i : p Design) กล่าวคือ ผู้สอบแต่ละคนถูกสอบด้วยชุดของข้อสอบที่แตกต่างกัน

4. เนื่องจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์แบบหลายตัวเลือก ที่มีการให้คะแนนแบบสองค่า (0, 1) งานวิจัยครั้งต่อไป ควรสร้างแบบทดสอบดังกล่าวแบบความเรียง (Essay Question) และศึกษาสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิงภายใต้เงื่อนไขต่างๆ เช่น จำนวนผู้ตรวจให้คะแนน จำนวนข้อสอบ และจำนวนครั้งของการทดสอบ เป็นต้น

References

- Department of Education, Bangkok. (2023). **Educational statistics report, school of Bangkok Metropolitan, education year 2023**. Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya Press. [In Thai]
- Kanjanawasee, S. (2020). **Modern test theory**. (5 th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Kanjanawasee, S. (2013). **Classical test theory**. (7 th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Ministry of Education. (2017). **Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)**. Bangkok: Ministry of Education. [In Thai]
- National Institute of Educational Testing. (2022). **Report on the results of basic national educational testing (O-NET)**. [Online]. Available: <http://www.niets.or.th> [2023 May 1]. [In Thai]
- Panidvadtana, P. (2022). **Action research**. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press. [In Thai]
- Sukarni, S. (2021, June). The use of cloze test to test reading comprehension of non-English department students. **Jo-ELT (Journal of English Language Teaching) Fakultas Pendidikan Bahasa & Seni Prodi Pendidikan Bahasa Inggris IKIP**, 8(1), 74-82.
- Tirakanan, S. (2008). **The measurement tools of social science research: Practice**. (2 nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Toonprakhon, U., Phattiyathanee, S., & Praphan, P. Y. (2013, December). Development of a modified cloze test different models to measure reading comprehension in English of Prathomsuksa 6 students. Under the Office of Si Sa Ket Primary Education Service Area 3. **Journal of Educational Measurement Mahasarakham University**, 19(2), 225-233. [In Thai]
- Unkaew, O., Wattanapadit, P., & Panhoon, S. (2019, July). A construction of an English reading comprehension diagnostic test for seventh grade students in schools under the department of local administration in Samutsakhon. **e-Journal of Education Studies, Burapha University**, 1(1), 39-53. [In Thai]
- Yurko, N., & Protsenko, U. (2020). **Reading comprehension: the significance, features and strategies**. Ukraine: Publishing house (European Scientific Platform).

การประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

An Estimation of Mathematical Operation Results on the System of Equation
with Two Variables of Matthayom Sueksa Four Students

พิมพ์พิมล ฉ่ำแสง*

Pimpimol Chamsaeng

จุฑามาศ แสงงาม**

Juthamas Saengngam

กมลทิพย์ ศรีหาเศษ**

Kamontip Srihaset

Received : December 6, 2023

Revised : February 23, 2024

Accepted : March 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) สร้างแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 2) ประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบวัดความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และ 2) แบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร การวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดประกอบด้วย ความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยง ความยากง่าย และอำนาจจำแนก สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ความเบ้ และความโด่ง ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ 12 คะแนน พบว่า (1) ความตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00 (2) ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.75 (3) ค่าความยากง่าย อยู่ในช่วง 0.30-0.75 และ (4) ค่าอำนาจจำแนก อยู่ในช่วง 0.36-0.86 และ

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Master of Education Student in Educational Evaluation and Research, Faculty of Education,
Ramkhamhaeng University(Corresponding Author) e-mail: nookkypm@gmail.com

**อาจารย์ประจำภาควิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer, Department of Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

2) ผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรอยู่ในระดับต่ำมาก

คำสำคัญ : การประมาณค่า / ผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ / การดำเนินการทางคณิตศาสตร์ / ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

ABSTRACT

In this thesis, the researcher constructs 1) a scale for the mathematical operations on the system of equation with two variables of Matthayom Sueksa Four students; and estimates 2) the mathematical operation results on the system of equation with two variables of the students under study. The research population consisted of eighty students. The research instruments consisted of 1) a scale for basic mathematical knowledge; and 2) a scale for mathematical operations on the system of equation with two variables. The scale quality was analyzed using content validity, reliability, difficulty, and discriminatory power. Basic statistics used in research include frequency distribution, mean, percentage, standard deviation. Dispersion coefficient, maximum value, minimum value, skewness, and kurtosis. Findings are as follows 1) The quality of the scale for mathematical operations on the system of equation with two variables of Matthayom Sueksa Four students found, this is a subjective test with 5 questions and a score of 12 the following. (1) The content validity exhibited the index of item objective congruence (IOC) of 0.67-1.00. (2) The reliability was 0.75. (3) The difficulty was 0.30-0.75. (4) The discriminatory power was 0.36-0.80. 2) The estimation of mathematical operation results on the system of equation with two variables of the students under study found that the highest proportion of the students exhibited the results at a very low level.

Keywords : Estimation / Mathematical Operation Results / Mathematical Operation / System of Linear Equation with Two Variables

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์หนึ่งของวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคม (Kartivi, Sumarmo & Sugandi, 2018) มีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นภาษาสากลที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน ในการสื่อความหมายและถ่ายทอดความรู้ระหว่างศาสตร์ต่างๆ เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง (Kaeobamrung, 2018) เป็นพื้นฐานที่ดีและสำคัญในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะกระบวนการคิด การดำเนินชีวิต จัดการปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาวิธีการให้เหตุผลเชิงนามธรรม (Putri, et al., 2021) ฝึกให้นักเรียนเชื่อมโยงแนวคิดหนึ่งเข้ากับอีกแนวคิดหนึ่งในการแก้ปัญหาเชิงตรรกะ การวิเคราะห์ และคิดอย่างเป็นระบบ

(Syati & Priatna, 2021) อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการต่อยอดความคิดต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์และมีคุณค่า เพื่อให้การดำเนินชีวิตในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่นั่นนอน และมีการแข่งขันสูงนั้นผ่านไปได้อย่างราบรื่น และสามารถทำงานและใช้ชีวิตรวมกันกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและมีความสุข (Khasanah & Hidayah, 2022)

คณิตศาสตร์ถูกถ่ายทอดจากปัญหาที่มีความหมายไปสู่ปัญหาที่เป็นสัญลักษณ์มากขึ้น นั่นคือการแก้ปัญหาที่ต้องใช้กระบวนการทางคณิตศาสตร์ การออกแบบการเรียนรู้ควรจัดให้มีความเชื่อมโยงระหว่างโลกแห่งคณิตศาสตร์ที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการในรูปแบบของแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Jupri, Usdiyana & Sispiyati, 2019, p. 2) บทบาทของครูจึงมีความสำคัญมากและมีอิทธิพลอย่างมากในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียน สร้างและส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียน (Anwarudin, Dafik & Ridlo, 2021)

ปัญหาอย่างหนึ่งที่สำคัญของการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนคือ การที่นักเรียนไม่ได้ประมาณค่าการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของตนเองว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งการรับรู้ของนักเรียนจากตนเอง ครู กิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อนร่วมชั้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและผลการเรียนของนักเรียน (Torres, et al., 2020) จึงจำเป็นต้องมีการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ โดยการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์เป็นผลจากการประมาณความสามารถในการดำเนินทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน โดยใช้แบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน และวิเคราะห์ผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยให้นักเรียนทราบระดับการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของตนเองและยังเป็นหนึ่งในแนวทางที่เชื่อถือได้มากที่สุดในการคาดการณ์ระดับความสามารถในการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในอนาคต (Cerqueira, Torgo & Mozetič, 2019)

ในเนื้อหาการเรียนวิชาคณิตศาสตร์นั้น เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร เป็นชุดของสมการเชิงเส้นสองตัวแปรอย่างน้อย 2 สมการ ที่แต่ละสมการเขียนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสองปริมาณ คำตอบของระบบสมการเป็นคำตอบของแต่ละสมการในระบบสมการ เราใช้ระบบสมการแทนสถานการณ์หรือปัญหาเพื่อนำไปสู่การหาคำตอบ ซึ่งคำตอบที่สอดคล้องกับทุกเงื่อนไขและมีความสมเหตุสมผลจะเป็นคำตอบของปัญหาหรือสถานการณ์ ซึ่งปัญหาการสอนเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ก็คือนักเรียนไม่สามารถหาคำตอบของระบบสมการได้ หรือเกิดข้อผิดพลาดเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เข้าใจยาก และนักเรียนมีทักษะหรือความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ จึงมีนักวิจัยหลายท่านหาแนวทางในการพัฒนาการสอนเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรให้กับนักเรียนโดยครูผู้สอนปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น ครูถามคำถามใหม่ๆ ที่นักเรียนไม่คุ้นเคย เพื่อฝึกทักษะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน (Pratiwi, et al., 2021) รวมไปถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ (Kerdsudb, 2021) แต่ในภาพรวมส่วนใหญ่ก็ยังไม่สามารถยกระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรได้ ซึ่งจะเป็นปัญหาระยะยาวสำหรับนักเรียนเนื่องจากความรู้ที่ได้จากการเรียนเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรสามารถนำไปใช้ในการสร้างระบบสมการ

ที่มากกว่าสองตัวแปรแทนปัญหาที่มีเงื่อนไขและความซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้ยังใช้เป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาคณิตศาสตร์เรื่องอื่นๆ เช่น เมทริกซ์ กำหนดการเชิงเส้น และความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2021, p. 15)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยทำให้ทราบระดับความสามารถในการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตนเอง และต่อครูผู้สอนในการพัฒนาและยกระดับผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 80 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 24 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 22 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มแผนการเรียนวิทย์-คณิต และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 34 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มแผนการเรียนอังกฤษ-คณิต (Bangkok of Education Management Information System, 2023) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 11 ข้อ 11 คะแนน ประกอบด้วย ข้อสอบแบบถูก-ผิด จำนวน 1 ข้อ และข้อสอบแบบหลายตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย ความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยง ความยากง่าย และอำนาจจำแนก ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมประสิทธิ์การกระจาย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ความเบ้ และความโด่ง ข้อมูลที่ได้สามารถจำแนกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มความรู้พื้นฐาน คือ กลุ่มความรู้พื้นฐานสูง กลาง และต่ำ รายละเอียดดังนี้ นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มความรู้พื้นฐานสูง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 8-11 คะแนน นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มความรู้พื้นฐานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 5-7 คะแนน และนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มความรู้พื้นฐานต่ำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีนักเรียนในกลุ่มความรู้พื้นฐานสูง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มความรู้พื้นฐานกลาง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มความรู้พื้นฐานต่ำ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 80 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 24 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 22 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มแผนการเรียนวิทย์-คณิต และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 34 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มแผนการเรียนอังกฤษ-คณิต (Bangkok of Education Management Information System, 2023) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ 12 คะแนน โดยข้อที่ 1 และ 5 ข้อละ 3 คะแนน ส่วนข้อที่ 2-4 ข้อละ 2 คะแนน การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ประกอบด้วย ความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยง ความยากง่าย และอำนาจจำแนก ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ความเบ้ และความโด่ง และวิเคราะห์ระดับผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนน ซึ่งข้อที่ 1 มี 2 ระดับ ตั้งแต่ 0-1 คะแนน รายละเอียดดังนี้ ได้ 0 คะแนน เมื่อไม่ตอบหรือตอบผิด ได้ 1 คะแนน เมื่อบอกพิกัดหรือลักษณะคำตอบถูกต้อง ส่วนข้อ 2-5 มี 4 ระดับ ตั้งแต่ 0-3 คะแนน รายละเอียดดังนี้ ได้ 0 คะแนน เมื่อไม่ทำข้อสอบหรือไม่แสดงวิธีทำและตอบไม่ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน เมื่อสรุปคำตอบถูกต้อง แต่แสดงวิธีทำไม่ถูกต้องหรือไม่แสดงวิธีทำ ได้ 2 คะแนน เมื่อแสดงวิธีทำได้ถูกต้อง แต่ไม่สรุปคำตอบหรือสรุปคำตอบไม่ถูกต้องได้ 3 คะแนน เมื่อแสดงวิธีทำถูกต้องและสรุปคำตอบถูกต้อง จากนั้นแปลงคะแนนเป็นร้อยละ โดยการนำคะแนนที่ได้ทั้งหมดหารด้วยคะแนนเต็มแล้วคูณด้วย 100 และนำคะแนนร้อยละที่ได้ไปพิจารณากับเกณฑ์การประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ มี 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยปรับจากการศึกษาของ Syati & Priatna (2021) รายละเอียดดังนี้ ช่วง 0.00%-39.99% อยู่ในระดับต่ำมาก ช่วง 40.00%-54.99% อยู่ในระดับต่ำ ช่วง 55.00%-69.99% อยู่ในระดับปานกลาง ช่วง 70.00%-84.99% อยู่ในระดับสูง และช่วง 85.00%-100.00% อยู่ในระดับสูงมาก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า
 - 1.1 ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามของแบบวัด อยู่ในช่วง 0.67-1.00
 - 1.2 ค่าความเที่ยงของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.75
 - 1.3 ค่าความยากง่ายของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.30-0.75

1.4 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.36-0.86

2. ผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 สถิติพื้นฐานผลการสอบความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์และการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำแนกตามแผนการเรียน

แผนการเรียน	กลุ่มความรู้	n	คะแนนเต็ม	M	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย	SD	CV	Min	Max	Sk	Ku
วิทย์-คณิต	ความรู้พื้นฐาน	46	11	6.11	55.55	2.56	41.90	1.00	10.00	-.55	-.56
	การดำเนินการทางคณิตศาสตร์	46	12	2.04	17.00	2.19	107.35	0.00	9.00	1.23	1.30
อังกฤษ-คณิต	ความรู้พื้นฐาน	34	11	5.21	47.36	2.19	42.03	2.00	9.00	.13	-1.13
	การดำเนินการทางคณิตศาสตร์	34	12	1.87	15.58	1.25	66.84	0.00	5.50	.22	.60
รวม	ความรู้พื้นฐาน	80	11	5.73	52.09	2.43	42.41	1.00	10.00	-.24	-.92
	การดำเนินการทางคณิตศาสตร์	80	12	1.97	16.42	1.84	93.40	0.00	9.00	1.25	2.24

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า คะแนนกลุ่มความรู้พื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 5.73 คะแนน จากคะแนนเต็ม 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 สัมประสิทธิ์การกระจาย คิดเป็นร้อยละ 42.41 คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 1.00 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 10.00 คะแนน ความเบ้ เท่ากับ -.24 และความโด่ง เท่ากับ -.92 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม โดยคะแนนค่อนข้างแตกต่างกัน ส่วนคะแนนกลุ่มความรู้การดำเนินการทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.97 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 16.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.84 สัมประสิทธิ์การกระจาย คิดเป็นร้อยละ 93.40 คะแนนต่ำสุด 0.00 คะแนน คะแนนสูงสุด 9.00 คะแนน ความเบ้ เท่ากับ 1.25 และความโด่ง เท่ากับ 2.24 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม โดยคะแนนใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณารายแผนการเรียน พบว่า แผนการเรียนวิทย์-คณิต คะแนนกลุ่มความรู้พื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 6.11 คะแนน จากคะแนนเต็ม 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.56

สัมประสิทธิ์การกระจาย คิดเป็นร้อยละ 41.90 คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 1.00 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 10.00 คะแนน ความเบ้ เท่ากับ -.55 และความโด่ง เท่ากับ -.56 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม โดยคะแนนค่อนข้างแตกต่างกัน ส่วนคะแนนกลุ่มความรู้การดำเนินการทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.04 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.19 สัมประสิทธิ์การกระจาย คิดเป็นร้อยละ 107.35 คะแนนต่ำสุด 0.00 คะแนน คะแนนสูงสุด 9.00 คะแนน ความเบ้ เท่ากับ 1.23 และความโด่ง เท่ากับ 1.30 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม โดยคะแนนใกล้เคียงกัน

ส่วนแผนการเรียนอังกฤษ-คณิต พบว่า คะแนนกลุ่มความรู้พื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 5.21 คะแนน จากคะแนนเต็ม 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.19 สัมประสิทธิ์การกระจาย คิดเป็นร้อยละ 42.03 คะแนนต่ำสุด 2.00 คะแนน คะแนนสูงสุด 9.00 คะแนน ความเบ้ เท่ากับ .13 และความโด่ง เท่ากับ -1.13 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม โดยคะแนนค่อนข้างแตกต่างกัน ส่วนคะแนนกลุ่มความรู้การดำเนินการทางคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.87 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 15.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.25 สัมประสิทธิ์การกระจาย คิดเป็นร้อยละ 66.84 คะแนนต่ำสุด 0.00 คะแนน คะแนนสูงสุด 5.50 คะแนน ความเบ้ เท่ากับ .22 และความโด่ง เท่ากับ .60 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม โดยคะแนนใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 2 ร้อยละของนักเรียนในแต่ละระดับการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ จำแนกตามกลุ่มความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยภาพรวมทุกแผนการเรียน

กลุ่มความรู้พื้นฐาน	ระดับการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์				
	สูงมาก	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำมาก
สูง	-	-	8.33	16.67	75.00
กลาง	-	3.33	-	3.33	93.33
ต่ำ	-	-	-	-	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวมส่วนใหญ่ระดับการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำมาก รองลงมาคือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง ตามลำดับ โดยไม่มีนักเรียนคนใดอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งนักเรียนกลุ่มความรู้พื้นฐานสูง อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.33 อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 16.67 และอยู่ในระดับต่ำมาก ร้อยละ 75.00 ส่วนนักเรียนกลุ่มความรู้พื้นฐานกลาง อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 3.33 อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 3.33 และอยู่ในระดับต่ำมาก ร้อยละ 93.33 และนักเรียนกลุ่มความรู้พื้นฐานต่ำ อยู่ในระดับต่ำมาก ร้อยละ 100.00

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย 2 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. คุณภาพของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรนั้น การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร พบว่า แบบวัดมีความตรงเชิงเนื้อหา กล่าวคือ วัดได้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้วิจัยได้นำเนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมมากำหนดและสร้างข้อคำถาม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างแบบวัดที่ Tirakanan (2008, pp. 87-89) ระบุว่า การสร้างข้อคำถามต้องเริ่มจากกำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดประเด็นสำคัญ แล้วสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องและครบถ้วนตามเนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และประเด็นสำคัญดังกล่าว

การตรวจสอบความเที่ยง ความยากง่าย และอำนาจจำแนกของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร พบว่า ค่าความยากง่าย มีค่าตั้งแต่ 0.30-0.75 ซึ่งสอดคล้องกับ Tirakanan (2008, p. 148) ที่กล่าวว่า ระดับความยากง่ายที่เหมาะสมสำหรับแบบวัดหรือแบบทดสอบ มีค่าตั้งแต่ 0.21-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.36-0.86 ซึ่งสอดคล้องกับ Tirakanan (2008, p.153) ที่กล่าวว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดหรือแบบทดสอบ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และหาค่าความเที่ยงของแบบวัด ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยแบบวัดมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.75 ซึ่งถือว่าแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงทั้งฉบับในระดับที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับ Tirakanan (2008, p. 181) ที่กล่าวว่า ค่าความเที่ยงที่ควรจะเป็นในแบบทดสอบหรือแบบวัดไม่ควรต่ำกว่า 0.70 จากค่าความเที่ยงของแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร จะเห็นว่ามีค่าความเที่ยงไม่สูงนัก เนื่องด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าความเที่ยงหลายประการ เช่น จำนวนข้อคำถามน้อย ปัจจัยจากตัวผู้สอบ ซึ่งสอดคล้องกับ Tirakanan (2008, pp. 175-177) กล่าวถึง ปัจจัยด้านจำนวนข้อคำถาม ซึ่งถ้าจำนวนข้อคำถามเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ค่าความเที่ยงเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน และปัจจัยจากตัวผู้สอบ ในขณะที่การสอบนักเรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายและอ่อนล้า ซึ่งส่งผลให้ผลการสอบคลาดเคลื่อนและอาจทำให้ค่าความเที่ยงต่ำกว่าความเป็นจริง

2. ผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประเด็นอภิปรายดังนี้

2.1 รูปแบบคำตอบของนักเรียนจากการตอบแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

รูปแบบคำตอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการทำข้อสอบแบบวัดการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร พบว่า ข้อที่ 1 รูปแบบคำตอบของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ บอกพิกัดหรือลักษณะคำตอบถูกต้องอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนข้อที่ 2-5 รูปแบบคำตอบของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ ไม่ทำข้อสอบหรือไม่แสดงวิธีทำ และตอบไม่ถูกต้อง

จากข้อสรุปรูปแบบคำตอบของนักเรียน จะเห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทำข้อสอบหรือไม่แสดงวิธีทำและตอบไม่ถูกต้อง เนื่องจากปัจจัยมากมายหลายประการ ดังเช่นงานวิจัยของ Sasuk (2022) ระบุว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ความตั้งใจเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และพฤติกรรมการสอนของครู ส่วนงานวิจัยของ Sirirat (2020) ระบุว่า สิ่งที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ของนักเรียน คือ นักเรียนได้เป็นผู้ออกแบบวิธีการแก้โจทย์และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยนำความรู้พื้นฐานเดิมที่มีอยู่มาปรับใช้ และงานวิจัยของ Pikunsri (2017) ระบุว่า ความรู้พื้นฐานมีความจำเป็นในการส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ได้เป็นอย่างดี เพราะธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์นั้นเนื้อหามีความต่อเนื่องกัน หากนักเรียนมีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์อยู่มาก จะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ได้มากขึ้น นั่นคือนักเรียนที่มีระดับความรู้พื้นฐานสูง ก็จะเรียนรู้เนื้อหาใหม่ได้ดี ส่งผลให้มีความสามารถในการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ได้ดี ฉะนั้นระดับความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกันของนักเรียน ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์คณิตศาสตร์ที่แตกต่างกัน

2.2 ผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร อยู่ในระดับต่ำมาก รองลงมาคือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง ตามลำดับ จากผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำมาก นั่นอาจเป็นผลจากปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในของนักเรียน เช่น ความเบื่อหน่าย ความอ่อนล้าจากการเรียน หรือนักเรียนทราบดีว่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดไม่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และปัจจัยภายนอกของนักเรียน เช่น สภาพแวดล้อมขณะทำการสอบไม่เหมาะสม จึงทำให้ผลการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำมาก ดังเช่นงานวิจัยของ Rakprang (2019) ระบุว่า พฤติกรรมการสอนของครู เจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ และความรู้พื้นฐานเดิม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้มากถึงร้อยละ 56.20 ซึ่งถือว่ามีความสูง และงานวิจัยของ Nualyai (2018) ระบุว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคะแนนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน รวมไปถึงคะแนนสอบ O-NET วิชาคณิตศาสตร์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่มีระดับการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร อยู่ในระดับต่ำมาก ฉะนั้นสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรรนำผลการวิจัยไปวางแผนและร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผล

การดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยอาจใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย มีความน่าสนใจ ที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน หรือใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการยกระดับผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเป็นรายบุคคล
2. ควรศึกษาตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อระดับการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน และควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการประมาณค่าผลการดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

References

- Anwarudin, M., Dafik, D., & Ridlo, Z. R. (2021, March). The analysis of Olympiad student's metacognition skills in solving the national sciences Olympiad problem on two variables linear equation system material. *Journal of Physics Conference Series*, **1832**(1), 012042.
- Bangkok of Education Management Information System. (2023). **Management information system**. [Online]. Available: <https://bemisschool.bangkok.go.th/studentregistration/studentregistration> [2023, June 12]. [In Thai]
- Cerqueira, V., Torgo, L., & Mozetič, I. (2019, May). Evaluating time series forecasting models: an empirical study on performance estimation methods. *Machine Learning*, **109**(11), 1997-2028.
- Jupri, A., Usdiyana, D., & Sispiyati, R. (2019). Predictions of students' thinking for the learning of system of linear equations in two variables. In *Proceedings of the 7th Mathematics, Science, and Computer Science Education International Seminar, MSCEIS 2019*, 12 October 2019. (pp.1-8). Indonesia: Bandung, West Java.
- Kaeobamrung, J. (2018). **The development of third-grader's mathematics achievement and Group-working skills through the implementation of the cooperative learning model Type Team-assisted Individualization (TAI) with exercises**. Master's thesis of Education Program in Curriculum and Instruction of Songkhla Rajabhat University. [In Thai]
- Kartiwi, W., Sumarmo, U., & Sugandi, A. I. (2018, September). Increasing communication and capability mathematic disposition of sma students through exploration approach. *Journal of Innovative Mathematics Learning*, **1**(3), 322-328.

- Kerdsud, S. (2021). **The Effects of Mathematics Activities on the System of Linear Equations with Two Variables on Matthayom Sueksa Three Students Using the Technique of Student Teams Achievement Divisions (STAD)**. Master's thesis of Education Program in Mathematics Education of Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Khasanah, U., & Hidayah, I. (2022). Meta analysis of learning models in improving Higher Order Thinking Skills (HOTS) in junior highs school mathematics learning. **Unnes Journal of Mathematics Education**, 11(1), 58-65.
- Nualyai, T. (2018). **An analysis of factors affecting the mathematics learning achievement of Matthayom Sueksa three students in schools under the jurisdiction of the secondary educational service area office one**. Master's thesis of Education Program in Educational Evaluation and Research of Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Pikunsri, T. (2017). **Variables affecting ability in mathematical reasoning of matayom suksa I students at opportunity expansion school under amnatcharoen primary educational service area office**. Master's thesis in Educational Research and Evaluation Graduate School of Ubon Ratchathani Rajabhat University. [In Thai]
- Pratiwi, N., et al. (2021, January). Analysis of junior high school student's mathematical reasoning ability in solving non-routine problems on material of two-variable linear equation systems. **Advances in Social Science, Education and Humanities Research**, 550(1), 318-326.
- Putri, S. D., et al. (2021, January). Development of student activity sheets for system of linear equation two variables based on problem solving in junior high school. **Advances in Social Science, Education and Humanities Research**, 656(2), 56-66.
- Rakprang, C. (2019). **The Factors Affecting Mathematical Communication Ability of Mathayom Suksa IV Students**. Master's thesis of Education in Curriculum and Instruction School of Educational Studies of Sukhothai Thammathirat Open University. [In Thai]
- Sasuk, S. (2022). **Factors affecting mathematical abilities of Mathayomsuksa 2 students**. Master's thesis of Education Program in Mathematics Education of Rajabhat Maha Sarakham University. [In Thai]

- Sirirat, N. (2020). **Development of mathematic problem-solving abilities and the mathematical connection abilities of fourth grade students**. Master's thesis of Education Program in Educational Science and Learning Management of Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Syati, L. M. I. A., & Priatna, N. (2021, May). The analysis of students' mathematical understanding ability in solving two-variables linear equation system during the Covid-19 pandemic. **Journal of Physics**, **1882**(1), 012066.
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2021). **Teacher's Guide for Basic Mathematics Mathayom 3, Volume 2**. Bangkok: SKSC Printing House. [In Thai]
- Tirakanan, S. (2008). **The measurement tools of social science research : Practice**. (2 nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Torres, J. M. T., et al. (2020, November). Estimating the Academic Performance of Secondary Education Mathematics Students: A Gain Lift Predictive Model. **Mathematics**, **8**(12), 2101.

การสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและ
ตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

A Construction of a Diagnostic Test for Mathematical Problems Solving in The
Greatest Common Divisor and Least Common Multiple for Grade 6 Students

วนิดา พาหา*

Wanida Paha

ดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์**

Darunee Tippayakulpairoj

กมลทิพย์ ศรีหาเศษ**

Kamontip Srihaset

Received : December 15, 2023

Revised : March 11, 2024

Accepted : March 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย และ (2) วิเคราะห์ข้อบกพร่องที่พบในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตสวนหลวง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 295 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาคุณภาพของแบบสอบและคำนวณค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เป็นแบบสอบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ ที่ใช้วินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาทั้งหมด 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์โจทย์ ขั้นที่ 2 การวางแผนแก้โจทย์ปัญหา ขั้นที่ 3 การแก้โจทย์ปัญหา และขั้นที่ 4 การตรวจสอบคำตอบ คุณภาพของแบบสอบ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อเท่ากับ 1.00 ค่าความยากอยู่ในช่วง 0.58-0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.62- 0.87 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 และ 2) ข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาที่พบ นักเรียนส่วนใหญ่มีข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาในขั้นที่ 4 การตรวจสอบคำตอบมากที่สุด โดยนักเรียนขาดความเข้าใจในวิธีการของการหาความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบกับการตรวจ

คำสำคัญ : แบบสอบวินิจฉัย / การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ / ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย

*นักศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Master of Education Department of Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University(Corresponding Author) e-mail: wanida.paha1204@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer, Department of Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

ABSTRACT

In this thesis, the researcher constructs (1) A mathematical problem-solving diagnostic test on the greatest common divisor and least common multiple; and analyzes (2) The deficiencies in mathematical problem solving on the greatest common divisor and least common multiple for the students under study. The sample population consisted of 295 grade 6 students at schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Suan Luang District Office in the academic year 2023 using the technique of multi-stage random sampling. The research instrument was a mathematical problem-solving diagnostic test on the greatest common divisor and least common multiple. Data analysis included finding the quality of the test and percentage. Findings are as follows, 1) The mathematical problem-solving diagnostic test was a six-item subjective test showing solutions. The test was used to diagnose students' four steps of problem solving consisting of Step One: Problem analysis; Step Two: Planning problem solving and calculation methods to find solutions; Step Three: Problem solving; and Step Four: Checking answers. The quality of the mathematical problem-solving diagnostic test found to exhibit content validity of all items at 1.00; difficulty at 0.58-0.80; and discrimination at 0.62-0.87; the reliability of the whole test at 0.93. 2) The deficiencies in mathematical problem solving found that the highest proportion of students exhibited deficiencies in Step Four: Checking answers at the highest level. The students lacked understanding in the methods of determining the relationships between answers and checking answers.

**Keywords : The Diagnostic Test / Mathematical Problems Solving /
The Greatest Common Divisor and Least Common Multiple**

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนคณิตศาสตร์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) นั้น เมื่อนักเรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วจะต้องศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนและพีชคณิต การวัดและเรขาคณิต สถิติและความน่าจะเป็น แคลคูลัส (Ministry of Education, 2017) เครื่องชี้วัดการจัดการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินผลเพื่อจะได้ทราบว่า นักเรียน มีความสามารถความสนใจและความถนัด หรือมีข้อบกพร่องในเรื่องใด ซึ่งถ้าข้อบกพร่องไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลกระทบต่อความล้มเหลว ในการเรียนเนื้อหาอื่นๆ และเนื้อหาต่อไปที่ต้องอาศัยความรู้จากพื้นฐานที่สำคัญของคณิตศาสตร์ คือ เป็นวิชาที่มีความต่อเนื่องกันเป็นลำดับขั้นการเรียนรู้ หากไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อน นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาลำดับถัดไปได้ (The Office of Academic and Educational Standards Office of the Basic Education Commission, 2010)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตสวนหลวง ประจำปีการศึกษา 2565 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 33.13 และจำแนกตามสาระการเรียนรู้ ปรากฏว่า สาระจำนวนและพีชคณิต ประกอบด้วย เรื่องระบบจำนวนจริง สมบัติเกี่ยวกับจำนวนจริง การดำเนินการของจำนวน ตัวประกอบ ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เรื่องที่นักเรียนได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ เรื่องตัวประกอบ ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย นักเรียนมีระดับคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 20.86 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 (National Institute of Educational Testing, 2022)

แบบทดสอบวินิจฉัยสามารถวิเคราะห์หาข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียนได้มากกว่าแบบทดสอบอื่นๆ และยังช่วยให้ครูผู้สอนรู้ถึงองค์ประกอบที่สำคัญกระบวนการที่จำเป็น ตลอดจนอุปสรรคในการเรียน การสอนประหยัดเวลาและแรงงานครู ทำให้ครูมีเวลาในการเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียนแต่ละคนได้มากขึ้น และยังช่วยให้นักเรียนรู้จุดบกพร่องของตนเอง ทำให้สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนได้ตรงจุดซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความบกพร่องหรือจุดเด่นของผู้เรียนว่าบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้หรือไม่ และยังมีข้อบกพร่องในเรื่องใดหรือหัวข้อใด ครูจะได้จัดสอนซ่อมเสริมได้อย่างถูกต้อง ซึ่งพบว่าการเรียนการสอนโดยใช้การประเมินข้อบกพร่องในการเรียนและจัดสอนซ่อมเสริมได้ตรงจุดบกพร่อง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้มากกว่าปกติสองเท่า (Wonephuree, 2013)

จากการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสนใจสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยศึกษากระบวนการและขั้นตอนแก้โจทย์ปัญหาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบวินิจฉัยในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพในการวิเคราะห์ความบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และทำให้ได้สารสนเทศที่ครูสามารถนำมาใช้วางแผนการจัดการเรียนการสอน และเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการแก้โจทย์ปัญหาเรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อบกพร่องที่พบในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 431 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 31,888 คน (Department of Education Bangkok, 2023)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตสวนหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 295 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยสุ่มโรงเรียนตามกลุ่มเขต และตามสำนักงานเขต สุ่มได้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตสวนหลวง จำนวน 7 โรงเรียน และสุ่มโรงเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้ 7 โรงเรียน แบ่งตามขนาดโรงเรียน โดยสุ่มขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ได้โรงเรียนจำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนคลองกลั่นต้น (มีสุวรรณอนุสรณ์) และโรงเรียนวัดใต้ และโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนหัวหมาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นแบบสอบอัตนัย ให้แสดงวิธีทำ จำนวน 6 ข้อ โดยโจทย์ปัญหา 1 ข้อ จะมีข้อคำถาม 6 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาหลักสูตร เนื้อหา และมาตรฐานการเรียนรู้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระคณิตศาสตร์และคู่มือครูหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เล่ม 1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ซึ่งผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กระบวนกรแก้โจทย์ปัญหาที่มีขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาอยู่ 4 ขั้นตอน 1) การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา 2) การวางแผนแก้โจทย์ปัญหา 3) การแก้โจทย์ปัญหา และ 4) การตรวจสอบคำตอบ (The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2021)

2) สร้างแบบสอบวินิจฉัยโดยกำหนดเนื้อหา ประเด็นที่ต้องการวัด โดยแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ที่สร้างขึ้นมีจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบเป็นแบบอัตนัย แสดงวิธีทำ

3) นำแบบสอบวินิจฉัยที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความเหมาะสมพร้อมปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบสอบวินิจฉัยที่ปรับปรุงแล้ว

เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบวินิจฉัยที่สร้างขึ้น ความเหมาะสมของข้อคำถาม การใช้ภาษาและรูปแบบของแบบสอบวินิจฉัย โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการวัด (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) พร้อมเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อคำถามผ่านเกณฑ์จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ และมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ดังนั้นข้อคำถามทั้งหมดสามารถนำไปใช้ได้

4) นำแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และแก้ไขตามข้อเสนอนั้นเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปากบ่อ จำนวน 36 คน ผลการทดลองใช้พบว่า แบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 ข้อ มีค่าความยากอยู่ในช่วงระหว่าง 0.39-0.78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วงระหว่าง 0.22-0.83 และมีค่าความเที่ยงของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.93

5) จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์และนำแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดนาอูปลั๊กมี โรงเรียนคลองกลั่นต้น (มีสุวรรณอนุสรณ์) โรงเรียนวัดใต้ และโรงเรียนหัวหมาก ตามลำดับขนาดใหญ่ กลาง เล็ก และนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด (Max) ค่าต่ำสุด (Min) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบ ได้แก่ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ RTAP

4.2 การวิเคราะห์ข้อบกพร่องที่พบในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 6 ข้อคำถาม มาวิเคราะห์หาสาเหตุของข้อบกพร่องที่นักเรียนตอบผิดในแต่ละข้อ การที่นักเรียนตอบผิดมีสาเหตุมาจากอะไร โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละการตอบผิดของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

1. ผลการสร้างแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย

1.1) แบบสอบวินิจฉัยที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบอัตนัย ให้แสดงวิธีทำ จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบเขียนคำตอบจากโจทย์ปัญหาที่กำหนดให้ ที่สามารถวินิจฉัยขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา 1.1) สิ่งที่โจทย์กำหนดให้ 1.2) สิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ ขั้นที่ 2 การวางแผนแก้โจทย์ปัญหาและวิธีการคำนวณที่ใช้ในการหาคำตอบ 1.3) วิธีการคำนวณที่ใช้ในการหาคำตอบ 1.4) จากโจทย์ ให้นักเรียนขีดเส้นใต้ข้อความที่ทำให้นักเรียนทราบวิธีการคำนวณ ขั้นที่ 3 การแก้โจทย์ปัญหา 1.5) แสดงวิธีการคำนวณ โดยใช้วิธีการหารสั้น และขั้นที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ 1.6) ตรวจสอบคำตอบ โดยโจทย์ปัญหา 1 ข้อ จะมีข้อคำถาม 6 ข้อ การให้คะแนนของข้อสอบเป็นการให้คะแนนหลายค่า

1.2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ พบว่า มีความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อเท่ากับ 1.00 2) ค่าความยากและอำนาจจำแนกของแบบสอบวินิจฉัย ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบรายข้อตามทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (CTT) พบว่าค่าความยาก (p) อยู่ในช่วง 0.58-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในช่วง 0.62- 0.87 และ 3) ค่าความเที่ยงของแบบสอบวินิจฉัย โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

ผลการวิเคราะห์คะแนนและคุณภาพของแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนและคุณภาพแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	คะแนนเต็ม	M	ร้อยละค่าเฉลี่ย	Max	Min	SD	IOC	p	r	ความเที่ยง
1	8	6.36	79.50	8	0	1.94	1.00	0.80	0.62	0.93
2	10	7.03	70.30	10	0	2.91	1.00	0.70	0.80	
3	10	6.78	67.80	10	0	3.10	1.00	0.68	0.87	
4	8	4.95	61.88	8	0	2.62	1.00	0.62	0.86	
5	10	6.23	62.30	10	0	3.75	1.00	0.62	0.84	
6	10	5.77	57.70	10	0	4.11	1.00	0.58	0.87	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่นักเรียนสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงที่สุดคือ ข้อสอบข้อที่ 1 ร้อยละคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.50 ($M = 6.36, SD = 1.94, p = 0.80, r = 0.62$) รองลงมาคือ ข้อสอบข้อที่ 2 ร้อยละคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 70.30 ($M = 7.03, SD = 2.91, p = 0.70, r = 0.80$) ข้อสอบข้อที่ 3 ร้อยละคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.80 ($M = 6.78, SD = 3.10, p = 0.68, r = 0.87$) ข้อสอบข้อที่ 5 ร้อยละคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 62.30 ($M = 6.23, SD = 3.75, p = 0.62, r = 0.84$) ตามด้วยข้อสอบข้อที่ 4 ร้อยละคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 61.88 ($M = 4.95, SD = 2.62, p = 0.62, r = 0.86$) และข้อสอบข้อที่ 6 ร้อยละคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 57.70 ($M = 5.77, SD = 4.11, p = 0.58, r = 0.87$)

คุณภาพของแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ พบว่า 1) ค่าความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ ซึ่งแบบสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ จำนวน 6 ข้อ 2) ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยพิจารณาข้อสอบที่มีค่าความยาก (p) อยู่ในช่วง 0.58-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในช่วง 0.62- 0.87 3) ค่าความเที่ยงของแบบสอบวินิจฉัยวิเคราะห์ด้วยสูตรของ Cronbach's Alpha Coefficient มีค่าเท่ากับ 0.93 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับดีมาก หมายถึง แบบสอบมีความน่าเชื่อถือ มีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 6 ข้อ

2. การวิเคราะห์ข้อบกพร่องที่พบในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

ข้อบกพร่องที่พบในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหามากที่สุด คือ ชั้นที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนขาดความเข้าใจในวิธีการของการหาความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบกับการตรวจคำตอบ รองลงมาชั้นที่ 3 การแก้โจทย์ปัญหา ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนแสดงวิธีทำผิดโดยนักเรียนคิดคำนวณโดยใช้การกระทำทางคณิตศาสตร์ (บวก ลบ คูณ) อันที่ไม่ใช่การหาร ชั้นที่ 2 การวางแผนแก้โจทย์ปัญหา ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ข้อความที่ทำให้ให้นักเรียนทราบวิธีการคำนวณ และหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่โจทย์บอกกับวิธีคำนวณไม่ได้ และชั้นที่ 1 การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา นักเรียนไม่สามารถบอกสิ่งที่โจทย์ปัญหากำหนดให้ สิ่งที่โจทย์ต้องการทราบได้ และไม่เข้าใจความสัมพันธ์ของโจทย์ นักเรียนไม่เข้าใจสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ หาส่วนที่สำคัญของปัญหาที่จะนำไปสู่การหาคำตอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อบกพร่องที่นักเรียนตอบผิดในการตอบแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อบกพร่องที่นักเรียนตอบผิดในการตอบแบบสอบถามวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหา
คณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา						ขั้นที่ 2 การวางแผนแก้โจทย์ปัญหา				ขั้นที่ 3 การแก้โจทย์ปัญหา				ขั้นที่ 4 การตรวจสอบ	
	1.1			1.2			1.3		1.4		1.5				1.6	
	0	1	2	0	1	2	0	1	0	1	0	1	2	3	0	1
1. หา ห.ร.ม. 1 ชั้น	A2 15 (5.08)	A1 27 (9.15)	* 253 (85.77)	A4 25 (8.47)	* 270 (91.53)	N/A	B1 23 (7.80)	* 272 (92.20)	B2 56 (18.96)	* 239 (81.02)	C3 92 (31.19)	C2 25 (8.47)	* 178 (60.34)	N/A	D1 121 (41.02)	* 174 (58.98)
2. หา ห.ร.ม. มีเงื่อนไข 2 ชั้น และหาท.ร.ม.	A2 38 (12.88)	A1 21 (7.12)	* 236 (80.00)	A4 40 (13.56)	A3 27 (9.15)	* 228 (77.29)	B1 57 (19.32)	* 238 (80.68)	B2 67 (22.71)	* 228 (77.29)	C3 125 (42.37)	C2 10 (3.39)	C1 15 (5.08)	* 145 (49.16)	D1 140 (47.46)	* 155 (52.54)
3. หา ห.ร.ม. มีเงื่อนไข 2 ชั้น รูปแบบประยุกต์	A2 42 (14.24)	A1 34 (11.53)	* 219 (74.23)	A4 54 (18.31)	A3 17 (5.76)	* 224 (75.93)	B1 62 (21.02)	* 233 (78.98)	B2 93 (31.53)	* 202 (68.47)	C3 112 (37.97)	C2 23 (7.80)	C1 27 (9.15)	* 133 (45.08)	D1 142 (48.14)	* 153 (51.86)
4. หา ค.ร.น. 1 ชั้น	A2 75 (25.42)	A1 14 (4.75)	* 206 (69.83)	A4 78 (26.44)	* 217 (73.56)	N/A	B1 57 (19.32)	* 238 (80.68)	B2 114 (38.64)	* 181 (61.36)	C3 141 (47.80)	C2 58 (19.66)	* 96 (32.54)	N/A	D1 156 (52.88)	* 139 (47.12)
5. หา ค.ร.น. มีเงื่อนไข 2 ชั้น และหาท.ร.ม.	A2 71 (24.07)	A1 8 (2.71)	* 216 (73.22)	A4 81 (27.46)	A3 20 (6.78)	* 194 (65.76)	B1 97 (32.88)	* 198 (67.12)	B2 88 (29.83)	* 207 (70.17)	C3 131 (44.40)	C2 9 (3.06)	C1 24 (8.14)	* 131 (44.40)	D1 162 (54.92)	* 133 (45.08)
6. หา ค.ร.น. มีเงื่อนไข 2 ชั้น รูปแบบประยุกต์	A2 90 (30.51)	A1 13 (4.41)	* 192 (65.08)	A4 90 (30.51)	A3 16 (5.42)	* 189 (64.07)	B1 100 (33.90)	* 195 (66.10)	B2 104 (35.25)	* 191 (64.75)	C3 154 (52.20)	C2 5 (1.70)	C1 12 (4.07)	* 124 (42.03)	D1 171 (57.97)	* 124 (42.03)

หมายเหตุ *หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีข้อบกพร่อง

N/A หมายถึง ไม่คิดคะแนน

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อบกพร่องที่นักเรียนตอบผิดในการตอบแบบสอบถามวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 295 คน พบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหามากที่สุด คือ ขั้นที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนขาดความเข้าใจในวิธีการของการหาความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบกับการตรวจคำตอบ จำนวน 171 คน ร้อยละ 57.97 รองลงมาขั้นที่ 3 การแก้โจทย์ปัญหา ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนแสดงวิธีทำผิดโดยนักเรียนคิดคำนวณโดยใช้การกระทำทางคณิตศาสตร์ (บวก ลบ คูณ) อื่นที่ไม่ใช่การหาร จำนวน 154 คน ร้อยละ 52.20 ขั้นที่ 2 การวางแผนแก้โจทย์ปัญหา ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ข้อความที่ทำให้นักเรียนทราบวิธีการคำนวณ และหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่โจทย์บอกกับวิธีคำนวณไม่ได้ จำนวน 114 คน ร้อยละ 38.64 และขั้นที่ 1 การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา นักเรียนไม่สามารถบอกสิ่งที่โจทย์ปัญหากำหนดให้สิ่งที่โจทย์ต้องการทราบได้ และไม่เข้าใจความสัมพันธ์ของโจทย์ นักเรียนไม่เข้าใจสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบหาส่วนที่สำคัญของปัญหาที่จะนำไปสู่การหาคำตอบไม่ได้ จำนวน 90 คน ร้อยละ 30.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างและคุณภาพของแบบสอบถามวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย

1.1 แบบสอบถามวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ

The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (2021) โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ดังนี้ โจทย์ปัญหาตัวหารร่วมมาก จำนวน 3 ข้อ และโจทย์ปัญหาตัวคูณร่วมน้อย จำนวน 3 ข้อ ในแต่ละข้อจะมีเงื่อนไขในการหาคำตอบที่แตกต่างกัน โดยแต่ละข้อจะมีข้อคำถามดังนี้ ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา

- 1.1) สิ่งที่โจทย์กำหนดให้
- 1.2) สิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ
- ชั้นที่ 2 การวางแผนแก้โจทย์ปัญหาและวิธีการคำนวณที่ใช้ในการหาคำตอบ
- 1.3) วิธีการคำนวณที่ใช้ในการหาคำตอบ
- 1.4) จากโจทย์ ให้นักเรียนขีดเส้นใต้ข้อความที่ทำให้นักเรียนทราบวิธีการคำนวณ
- ชั้นที่ 3 การแก้โจทย์ปัญหา
- 1.5) แสดงวิธีการคำนวณ โดยใช้วิธีการหารสั้น และ
- ชั้นที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ
- 1.6) ตรวจสอบคำตอบ แบบสอบวินิจฉัยฉบับนี้สามารถชี้ข้อบกพร่องในการตอบของนักเรียนได้ทุกข้อ ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างแบบสอบวินิจฉัย ผู้วิจัยได้สำรวจข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียนด้านความรู้พื้นฐานก่อน เพื่อรวบรวมคำตอบผิดและค้นหาข้อบกพร่อง แล้วนำคำตอบของนักเรียนมาวิเคราะห์หาสาเหตุการตอบของแต่ละคำตอบโดยพิจารณาจากการตอบของนักเรียน จึงทำให้สามารถบ่งบอกข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

1.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สามารถวัดได้ สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและประเด็นที่ต้องการวัดการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาและประเด็นที่ต้องการวัดไว้อย่างชัดเจน มีการสร้างผังข้อสอบ (Test Blueprint) และดำเนินการสร้างข้อสอบให้สอดคล้องตามเนื้อหาและผังข้อสอบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างเครื่องมือของ Kanjanawasee (2013) ที่กล่าวว่าการสร้างแบบทดสอบที่มีคุณภาพ ผู้สร้างจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ ออกแบบการสร้างแบบทดสอบ เขียนข้อสอบ ทดลองใช้ข้อสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ นำแบบทดสอบไปใช้ วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ และปรับปรุงแบบทดสอบ ความเที่ยงของแบบสอบวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย จำนวน 6 ข้อ โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 36 คน และหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบดังกล่าวด้วยสูตรของ Cronbach's Alpha Coefficient พบว่ามีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 ซึ่งถือว่าแบบสอบวินิจฉัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตามเกณฑ์ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคณิตศาสตร์ เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้อง (IOC) และได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมากเพียงพอ มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร การสร้างข้อคำถามมีความชัดเจนไม่กำกวม มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนชัดเจน มีการปรับปรุงแบบสอบวินิจฉัยจนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงที่เหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้ แบบสอบมีจำนวนข้อคำถามเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างเครื่องมือของ Kanjanawasee (2013) ที่กล่าวว่าแบบสอบที่มีจำนวนเพียงพอหรือจำนวนข้อสอบมากจะส่งผลให้ค่าความเที่ยงสูง และในการทดสอบเครื่องมือจึงควรใช้จำนวนตัวอย่างตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป โดยกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด ซึ่งหากต้องการให้ค่าความเที่ยงสูงสามารถทำได้โดยการเพิ่มข้อคำถามที่มีคุณภาพดีที่มีความยากง่ายพอเหมาะและมีอำนาจจำแนกสูง

มีค่าความยาก (p) อยู่ในช่วง 0.58-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในช่วง 0.62-0.87 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างข้อสอบให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและประเด็นที่ต้องการวัด ระดับชั้นและระดับความสามารถของผู้เรียน เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบเพียงพอต่อการทำแบบสอบทำให้ผู้สอบไม่ต้องกังวลเรื่องเวลา สอดคล้องกับเกณฑ์พิจารณาค่าความยากของ Kanjanawasee (2013) คือแบบทดสอบที่ดีต้องมีค่าความยาก 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนกควรมีค่า 0.20 ขึ้นไป และกล่าวว่าการสร้างข้อสอบผู้สร้างต้องพิจารณาองค์ประกอบหลายๆ ด้าน เช่น จุดมุ่งหมายของการสอบ ลักษณะเนื้อหาวิชา และระดับความสามารถของนักเรียน เพื่อให้ข้อสอบที่สร้างขึ้นมีความยากง่ายที่พอเหมาะ

2. ข้อบกพร่องที่พบในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อบกพร่องที่พบในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหามากที่สุด คือ ชั้นที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนขาดความเข้าใจในวิธีการของการหาความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบกับการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนที่มีปัญหามากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะในขั้นตรวจสอบคำตอบ เป็นลำดับสุดท้ายในการตรวจสอบเพื่อความแน่ใจว่าคำตอบที่ได้ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ บางข้อคำตอบในขั้นแก้โจทย์ปัญหาถูกแต่ในขั้นตรวจสอบคำตอบผิด เพราะนักเรียนขาดความเข้าใจ เป็นขั้นที่ตรวจสอบความเข้าใจหรือสรุปให้ทราบว่านักเรียนทำได้เองตามความสามารถ หรือเป็นการคาดเดา รองลงมาชั้นที่ 3 การแก้โจทย์ปัญหา ข้อบกพร่องที่พบคือ นักเรียนแสดงวิธีทำผิดโดยนักเรียนคิดคำนวณโดยใช้การกระทำทางคณิตศาสตร์ (บวก ลบ คูณ) อันที่ไม่ใช่การหาร นักเรียนยังขาดความระมัดระวังในการคิดคำนวณ จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดในขั้นตอนการแก้ปัญหาก่เกิดจากนักเรียนท่องสูตรคูณผิด สัมผัสตัวทศในการคำนวณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kotchawan (2018) ที่สรุปว่า ถ้านักเรียนขาดความเข้าใจในด้านการคิดคำนวณ จะเป็นอุปสรรคกับการเรียนคณิตศาสตร์เป็นอย่างมาก ชั้นที่ 2 การวางแผนแก้โจทย์ปัญหา ข้อบกพร่องที่พบคือ นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ข้อความที่ทำให้นักเรียนทราบวิธีการคำนวณ และหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่โจทย์บอกกับวิธีคำนวณไม่ได้ ชั้นนี้นักเรียนจะมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ ในปัญหาที่ชัดเจนเสียก่อน สิ่งสำคัญที่จะต้องทำ เพื่อวางแผนในการทำขั้นถัดไป นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์ และแยกแยะไม่ได้ว่าโจทย์ปัญหาข้อนั้นๆ ต้องการถามหาตัวหารร่วมมากหรือตัวคูณร่วมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Manochongsawat (2016) กล่าวว่านักเรียนไม่สามารถตีความภาษาที่ใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาที่มีความผิดพลาดในการแปลความหมายจากประโยคภาษาไปเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ และชั้นที่ 1 การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา นักเรียนไม่สามารถบอกสิ่งที่โจทย์ปัญหากำหนดให้ สิ่งที่โจทย์ต้องการทราบได้ และไม่เข้าใจความสัมพันธ์ของโจทย์ นักเรียนไม่เข้าใจสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ หาคำสำคัญของปัญหาที่จะนำไปสู่การหาคำตอบ ขั้นการวิเคราะห์โจทย์ปัญหา มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชั้นนี้เป็นเพียงขั้นตอนที่นักเรียนอ่านโจทย์ แล้วพิจารณาว่าข้อใดที่โจทย์กำหนดให้ ข้อมูลใดเป็นข้อมูลที่โจทย์ต้องการให้หา ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องใหม่ไม่เคยมีพื้นฐานการเรียนรู้มาก่อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจสามารถนำแบบสอบถามวินิจฉัยการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยอาจจะแบ่งส่วนไปใช้วินิจฉัยทีละเนื้อหาย่อยเพื่อให้เหมาะกับระยะเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดในแต่ละคาบเรียน

2. จากผลการวิจัย พบว่า ข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาที่พบมากที่สุด จำแนกตามขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คือ ขั้นที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนขาดความเข้าใจในวิธีการของการหาความสัมพันธ์ระหว่างคำตอบกับการตรวจคำตอบ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนการแก้โจทย์ปัญหา ควรฝึกและเพิ่มเติมให้นักเรียนได้ตรวจสอบคำตอบหรือตรวจคำตอบบ่อยๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ควรทำการวิจัยเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการแก้โจทย์ปัญหาเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกัน

References

- Department of Education, Bangkok. (2023). **Educational statistics report, school of Bangkok Metropolitan, education year 2023**. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya Press. [In Thai]
- Kanjanawasee, S. (2013). **Classical test theory**. (7 th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Kotchawan, J. (2018). **Diagnosis of mathematical deficiencies in fractions of number for grade 6 students Watthanapruksa School**. [Online]. Available: <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/2230.ru> [2023, January 1]. [In Thai]
- Manochongsawat, C. (2016). **Diagnosing misconceptions in mathematics regarding applications of linear equations in one variable of Mathayom 2 students at Sarasas School under the Office of the Private Education Commission**. [Online]. Available: <http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/17.ru> [2022, January 1]. [In Thai]

- Ministry of Education. (2017). **Indicators and subjects of learning core Mathematics learning Group (Revised version2017) according to the core curriculum of basic education, B.E. 2551**. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand. [In Thai]
- National Institute of Educational Testing. (2022). **Report on the results of National Educational Test (O-NET)**. [Online]. Available: <http://www.niets.or.th> [2023 May 1]. [In Thai]
- The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2021). **Manual for using the mathematics subject group curriculum (revised edition 2017) according to the Basic Education Core Curriculum, B.E. 2551**. Bangkok: SKSC Printing House, Lat Phrao. [In Thai]
- The Office of Academic and Educational Standards Office of the Basic Education Commission (2010). **Guidelines for measuring and evaluating learning outcomes according to the Basic Education Core Curriculum, B.E. 2551**. Bangkok: Agricultural Cooperative Assembly of Thailand Printing Office. [In Thai]
- Wonephuree, W. (2013). **A construction of mathematics learning diagnostic test on material 4: algebra to solve the problems with equation for Prathomsuksa 6 students**. Master thesis Educational Administration Srianakharinwirot University. [In Thai]

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค
การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The English Vocabulary Learning Activity Development by Using Sight Word
Approach with Picture Me Reading Technique for the Fourth Grade Students

สุภาพร แสนชมภู*

Supaporn Sanchompoo

กมลภพ เจริญสุข**

Kamonphop Charoensuk

ปาริชาติ ประเสริฐสังข์***

Parichart Prasertsang

Received : December 8, 2023

Revised : February 23, 2024

Accepted : March 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ กับเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านข่อย อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 แผน มีคุณภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.27 (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง

*นักศึกษาลัทธิทอครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาลัทธิทอและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Master of Education program students, Curriculum and Teaching Department, Faculty of Education
Roi Et Rajabhat University(Corresponding Author) e-mail: supaphrsaenchmpu7@gmail.com

**ครูโรงเรียนอนุบาลโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

Teacher of Anubanphontong school Roi Et Primary Educational Service Area Office, Area 3

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Lecturer in the Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat
University

0.60-1.00 มีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.40-0.70 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20-0.50 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.64 (3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.78 (4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า (1) กิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 พุดให้รู้ (Let Me Know) ขั้นที่ 2 ระลึกได้ (Recall) ขั้นที่ 3 จำได้ (Recognition) และ ขั้นที่ 4 ฝึกให้จำ (Train to Remember) มีประสิทธิภาพ 79.31/75.35 (2) ความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ / การสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ / ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the English vocabulary learning activity by using the sight word approach with the picture me reading technique for the fourth grade students, efficiency of 75/75, 2) to compare the English vocabulary learning activity with 75 percent criteria, and 3) to study the students satisfaction the English vocabulary learning activity. The sample group was 15 students in fourth grade at Bankhoi School Mueang Suang District, Roi Et Province in the second semester of academic year 2023, obtained by cluster random sampling, which is a random unit. The research instruments were 12 plans, of English vocabulary learning activity by using sight word approach with the picture me reading technique the quality is 4.27 and 20 achievement tests, multiple-choice, Index of Item Objective Congruence 0.6-1.0, with a difficulty value of 0.40-0.70, a power factor of 0.20-0.50 and confidence value 0.64. 20 learning ability test, multiple-choice, Concordance Index 0.6-1.0, with a difficulty value of 0.20-0.80, a power factor of 0.20-1.00, and a confidence value of 0.78 and student a satisfaction questionnaire with English vocabulary learning activity by using the sight word approach with the picture me reading technique for the fourth-grade students, Concordance Index 0.6-1.0, and confidence value 0.86. The data were analyzed using basic

statistics such as percentage, mean, standard deviation, and t-test statistics. The research results were: (1) The study found that learning activities consisted of 4 learning steps: Step 1 is the Let me know step, Step 2 is the Recall step, Step 3 is the Recognition step, and Step 4 is the Train to remember step. For the English vocabulary learning activity by using the sight word approach the criteria of 79.31/75.35 and the students' ability in English vocabulary learning was higher than the criterion with a statistical significance of .05 and students' satisfaction with the English vocabulary activity by using sight word approach with picture me reading technique was at the high level.

Keywords : English Vocabulary Learning Activity /

Word Approach with Picture me Reading Technique / Satisfaction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น ซึ่งได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่จำเป็นต้องเรียนรู้สำหรับนักเรียนตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ministry of Education Thailand, 2017, pp. 1-2) โดยมีหัวใจสำคัญคือการมีความรู้เรื่องคำศัพท์ หากไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์ การสื่อสารทางด้านภาษาอังกฤษจะไม่เกิดขึ้น ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้คำศัพท์จนสามารถนึกถึงคำศัพท์ได้ทันทีที่ต้องการสื่อสาร (Sunthornroj, 2011, p. 4)

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องเรียนรู้และเพิ่มพูนอยู่เสมอ อาจจะพัฒนาทีละน้อยให้เหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน (Seepor, 2007, p. 127) แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน ครูจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด จึงจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและเกิดเป็นความรู้ได้ (Na Chiangmai, Prachanban & Klinjaroen, 2017) การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ยังมีนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำคำศัพท์ไปใช้ค่อนข้างมาก ไม่สามารถอ่านคำศัพท์ได้ด้วยตนเอง สะกดไม่ได้ ไม่รู้จักความหมายของคำศัพท์ และไม่สามารถนำคำศัพท์ที่เรียนผ่านมาแล้วนำกลับมาใช้กับประโยคต่างๆ ได้

การสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ (Picture Me Reading) เป็นการเรียนรู้ผ่านการใช้บัตรคำที่มีภาพ โดยภาพนั้นมีส่วนใดส่วนหนึ่งแสดงถึงความหมายของคำร่วมกับตัวอักษร เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกอ่านเป็นคำๆ ซึ่ง (Montree & Art-in, 2020) ได้กล่าวว่าวิธีการสอนอ่านเป็นคำสามารถใช้ร่วมกับเทคนิค Picture Me Reading ได้ ต้องเริ่มจากให้นักเรียนได้ฟังการออกเสียงจากเจ้าของภาษาก่อน และฝึกการออกเสียงซ้ำๆ หลายๆ รอบ ครูผู้สอนต้องคอยออกเสียงซ้ำเมื่อนักเรียนออกเสียงไม่ชัดเจน ซึ่งการสอนอ่านเป็นคำเป็นวิธีจะต้องให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นคำๆ ให้ได้ก่อนที่นักเรียนจะจำตัวอักษรได้ (Montree & Art-in, 2020)

ควรให้เวลาและโอกาสกับนักเรียนในการฝึกอ่านออกเสียง หากนักเรียนยังอ่านคำไหนไม่ได้ ครูควรให้เวลาเพื่อให้นักเรียนระลึกหรือจำคำศัพท์นั้น จะทำให้นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์นั้นได้ และ Sirires (2017, p. 30) กล่าวว่าเทคนิคดังกล่าว มาลี ไอแซคซัน เป็นผู้ริเริ่ม ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนอ่านตัวอักษรโดยใช้บัตรคำที่มีภาพประกอบในตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายคำนั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Petchnuay (2013, p. 70) ได้นำวิธีการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค Picture Me Reading ไปใช้กับผู้เริ่มต้นฝึกอ่านคำหรือผู้มีปัญหาในการอ่าน นับว่าเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์และรู้ความหมายได้โดยอัตโนมัติ

เนื่องจากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นำมาพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ กับเกณฑ์ร้อยละ 75
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ มีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนตามเกณฑ์ร้อยละ 75

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์ฯ ที่ 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 17 โรงเรียน รวมทั้งหมด 162 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านข่อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 15 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ คำศัพท์กับความสัมพันธ์ของเนื้อหา สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 ศึกษาวิธีการ หลักการ ทฤษฎี และเทคนิควิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำโครงสร้างแผนการเรียนรู้

1.3 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 แผนการเรียนรู้ แล้วนำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบแผนการเรียนรู้ จากนั้นแก้ไขปรับปรุงแผนการเรียนรู้ตามความเห็นของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินคุณภาพของแผนการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคิร์ต (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินผล 5 ระดับ (Srisaard, 2017, pp. 96-99) แล้วนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยผลการประเมินแผนการเรียนรู้ พบว่า แผนการเรียนรู้ที่ 3 และแผนการเรียนรู้ที่ 5 มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้มากที่สุด คะแนนประเมินเฉลี่ย 4.51 และ 4.54 ตามลำดับ และแผนการเรียนรู้ที่ 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 และ 12 มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในระดั้มาก คะแนนประเมินเฉลี่ย 4.39, 4.45, 4.44, 4.50, 4.43, 4.43, 4.42, 4.40, 4.41 และ 4.44 ตามลำดับ และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 จัดพิมพ์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นฉบับจริง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มทดลองต่อไป

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เทคนิค

การเขียนข้อสอบ และการสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ จากนั้นจัดทำโครงสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 สร้างแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ต้องการจำนวน 20 ข้อ แล้วนำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.3 นำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มนักเรียนที่ได้เรียนเรื่อง Shopping มาแล้ว เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ พบว่า มีข้อสอบที่ใช้ได้ 20 ข้อ อีก 10 ข้อ ไม่สามารถนำไปใช้ในการทดลองต่อไปได้ เนื่องจากมีค่าความยากง่ายรายข้อ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ และมีค่าความเชื่อมั่น 0.89

2.4 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3. แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

การสร้างแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เทคนิคการเขียนข้อสอบ และการสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ จากนั้นจัดทำโครงสร้างแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

3.2 สร้างแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ แบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ต้องการจำนวน 20 ข้อ แล้วนำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.3 นำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบในแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) หรือ IOC พบว่า มีข้อสอบที่ใช้ได้ 26 ข้อ อีก 4 ข้อ ไม่สามารถนำไปใช้ในการทดลองต่อไปได้ เนื่องจากมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.60

3.4 นำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มนักเรียนที่ได้เรียนเรื่อง Shopping มาแล้ว เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ พบว่า มีข้อสอบที่ใช้ได้ 20 ข้อ อีก 6 ข้อ ไม่สามารถนำไปใช้ในการทดลองต่อไปได้ เนื่องจากมีค่าความยากง่ายรายข้อ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ และมีค่าความเชื่อมั่น 0.78

3.5 จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. แบบประเมินความพึงพอใจ

4.1 กำหนดกรอบเนื้อหา แนวคิด และขอบข่ายโครงสร้างของคำถามในด้านเนื้อหา รูปแบบ โดยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

4.2 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบในสอบถามความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) หรือ IOC พบว่า มีข้อสอบที่ใช้ได้ 17 ข้อ อีก 3 ข้อ ไม่สามารถนำไปใช้ในการทดลองต่อไปได้ เนื่องจากมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 และผู้วิจัยได้นำเสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อคัดเลือกข้อที่เหมาะสมที่สุด จำนวน 15 ข้อ เพื่อใช้ในการทดลองต่อไป

4.3 นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ ลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่วิเคราะห์แล้วจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง แล้วประเมินกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมการอ่านคำศัพท์ ประเมินการทำใบงาน และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคะแนนระหว่างเรียน (E1) ไม่รวมเวลาทดสอบหลังเรียน และได้ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ หลังจากการเรียนรู้ทุกกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จ

2. หลังจากการจัดการเรียนการสอนครบทุกการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน แล้วตรวจแบบทดสอบเป็นคะแนนหลังเรียน (E2)

3. ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน แล้วตรวจแบบทดสอบเป็นคะแนนความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

4. หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ (E1/E2) โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5. เปรียบเทียบผลของการทำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ รวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ โดยเปรียบเทียบผลของการทำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75

6. ทหารดับความพึงพอใจของนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านข่อย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 พูดยังรู้ (Let Me Know) ขั้นที่ 2 ระลึกได้ (Recall) ขั้นที่ 3 จำได้ (Recognition) และขั้นที่ 4 ฝึกให้จำ (Train to Remember) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพ 79.31/76.35

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	\bar{X}	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)	348	276	79.31
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2)	20	15.07	75.35
ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (E1/E2)	79.31/76.35		

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่างการเรียนรู้และค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 276 และ 15.07 ตามลำดับ ดังนั้นประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 79.31/75.35

2. ความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	t	sig
	15.20	88.0	00.76	.0823 *	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนจำนวน 13 คน มีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 15.20

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	คะแนนความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ
	\bar{X}	S.D.	
ด้านเนื้อหา			
1. เป็นคำศัพท์ใหม่ที่ทำให้เข้าใจความหมายได้ง่าย	4.13	0.55	มาก
2. คำศัพท์ที่ได้เรียนรู้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	4.13	0.55	มาก
3. เนื้อหาที่นำมาสอนไม่มีความซ้ำซ้อน	4.47	0.41	มาก
4. ครูแจ้งคำชี้แจง จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	3.80	0.31	มาก
5. คำศัพท์กับภาพมีความสอดคล้องกัน	4.73	0.35	มากที่สุด
6. จำนวนคำศัพท์เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน	4.40	0.40	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
7. มีการสอดแทรกคำศัพท์ใหม่ตลอดกิจกรรม	4.27	0.50	มาก
8. กิจกรรมมีความตื่นเต้น น่าค้นหา	4.67	0.38	มากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนจดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น	3.93	0.35	มาก
10. บัตรคำทำให้เกิดความเข้าใจความหมายได้ง่าย	3.67	0.52	มาก
11. นักเรียนได้ฝึกฝนอ่านคำศัพท์ด้วยตนเอง	4.53	0.27	มากที่สุด
12. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจคำศัพท์และความหมายได้อย่างเหมาะสม	4.33	0.52	มาก
ด้านประโยชน์และการนำไปใช้			
13. นักเรียนชื่นชอบบัตรคำ	4.20	0.31	มาก
14. คำศัพท์สามารถนำไปใช้กับบทเรียนอื่นๆ ได้	4.33	0.52	มาก
15. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำคำศัพท์ไปใช้	4.40	0.40	มาก
สรุปผล	4.27	0.42	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ด้วยเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อพบว่า มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คำศัพท์กับภาพมี

ความสอดคล้องกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 รองลงมา คือ กิจกรรมมีความตื่นเต้น น่าค้นหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และนักเรียนได้ฝึกฝนอ่านคำศัพท์ด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างและการหาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี ประสิทธิภาพ 79.31/75.35 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค การสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการสร้างแผนการเรียนรู้ มีการกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการสอน และกำหนดวิธีการวัดผล และการประเมินผล และได้ผ่านการ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การประเมินความถูกต้อง และเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านวิจัยและการประเมินผล ด้านหลักสูตรและการ เรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี ขั้นตอนการสอน เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการสอนอ่าน เป็นคำร่วมกับเทคนิคการอ่านโดยใช้บัตรคำ ซึ่งมีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 พูดย้ำ (Let Me Know) ขั้นที่ 2 ระลึกได้ (Recall) ขั้นที่ 3 จำได้ (Recognition) และขั้นที่ 4 ฝึกให้จำ (Train to Remember) ซึ่งผู้วิจัย ได้นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่าน โดยใช้บัตรคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (Romyapan, 2020, pp. 17-20) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบเกมทาง ภาษา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.87/78.93 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับ เทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ กับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า นักเรียนจำนวน 13 คน มีความสามารถในการ เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนน เฉลี่ย 15.20 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำ ร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมี ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีขั้นตอนการสอนที่เริ่มจากที่ผู้สอนอ่านคำศัพท์โดยที่ ผู้เรียนยังไม่เห็นคำศัพท์ จากนั้นผู้สอนแสดงบัตรคำและพาผู้เรียนอ่านเป็นคำๆ แล้วให้ผู้เรียนบอกความหมาย และนำกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนจดจำและเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึก อ่านคำศัพท์ซ้ำๆ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ผ่านการมองเห็นและได้ยินเสียงอ่านที่ถูกต้อง สอดคล้องกับ Montree & Art-in (2020, p. 147) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนอ่านเป็นคำสามารถใช้ร่วมกับเทคนิค Picture Me Reading ได้ ต้องเริ่มจากให้นักเรียนได้ฟังการออกเสียงจากเจ้าของภาษาก่อน และฝึกการออกเสียงซ้ำๆ

หลายๆ รอบ ครูผู้สอนต้องคอยออกเสียงซ้ำเมื่อนักเรียนออกเสียงไม่ชัดเจน ในการทดสอบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพก่อนนำไปทดลองจริงตามแบบแผนการวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tunparn (2018, p. 70) ที่พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบเทคนิคนิมโนนิคส์ พบว่า การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจกับคำศัพท์กับภาพมีความสอดคล้องกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 รองลงมา คือ กิจกรรมมีความตื่นเต้น น่าค้นหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และนักเรียนได้ฝึกฝนอ่านคำศัพท์ด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้บัตรคำศัพท์ที่มีภาพประกอบเป็นความหมายทำให้นักเรียนได้เข้าใจความหมายของคำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ตามหลักการของ Pakapongpan (2021) กล่าวว่า เทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ (Picture Me Reading) เป็นเทคนิคการสอนอ่านคำศัพท์ที่มีรูปภาพประกอบส่วนหนึ่งของคำศัพท์ เพื่อใช้ในการสื่อความหมายหรือบอกรายละเอียดของคำศัพท์ ซึ่งเทคนิค Picture Me Reading จะช่วยให้นักเรียนถอดรหัสและเข้าใจความหมายของคำศัพท์จากรูปภาพ เป็นการรับรู้ผ่านสายตาแทนที่การจดจำคำศัพท์เพียงอย่างเดียว ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว ลดระยะเวลาในการเรียนรู้คำศัพท์ และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ทันที และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ukrit (2021, p. 86) ที่ได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับแบบฝึกทักษะคำศัพท์ที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับแบบฝึกทักษะคำศัพท์ที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการทำกิจกรรมครูผู้สอนควรเริ่มจากการอ่านคำศัพท์โดยที่นักเรียนยังไม่เห็นคำศัพท์ และคำศัพท์ที่ใช้ควรเป็นคำศัพท์พื้นฐานในชีวิตประจำวัน และต้องคอยดูแล และเป็นที่ปรึกษาตลอดการจัดกิจกรรม
2. ควรนำเกมการสอน หรือกิจกรรมที่หลากหลายสอดแทรกในกิจกรรม เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิคการสอนอ่านโดยใช้บัตรคำ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศอื่น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่น่าจะมีผลต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น การเขียน

References

- Ministry of Education Thailand. (2017). **Indicators and core learning content Foreign language learning group (revised edition 2017) Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)**. Bangkok: Agricultural cooperative printing demonstrations of Thai co., Ltd. [In Thai]
- Montree, B., & Art-in, S. (2020, July-September). Development of the Word Reading Abilities in English of Prathomsusa 4 Students through Sight Word Approach with Picture Me Reading Technique. **Journal of Graduate School**, 17(78), 139-147. [In Thai]
- Na Chiangmai, K., Prachanban, P., & Klinjaroen, C. (2017, September-December). The Development of Lesson Plan through Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) on Topic of the Champions in Foreign Languages Department for Mattayomsuksa 3 Students. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 23(3), 158-165. [In Thai]
- Pakapongpan, W. (2021, July-September). A Study of Chinese Vocabulary Achievement and Retention of Students Majoring in Tourism by Picture Me Reading Technique. **Journal of the Association of Researchers**, 26(3), 354-367. [In Thai]
- Petchnuy, A. (2013). **A Study on the Reading Ability of English Words through Sight Word Approach with Picture Me Reading Method in Grade 3 Students with Learning Disabilities**. Master' thesis of Education Special Education Srinakharrinwirot University. [In Thai]
- Romyapan, K. (2020). **The Using of Game Vocabulary Learning Activity to Develop English Vocabulary Learning and Retention of 6th Grade Students**. Master' thesis of Education Curriculum and Instruction Rajabhat Maha Sarakham University. [In Thai]
- Seepor, P. (2007). **The Best English Teaching Methods Lead to Learning Management for Modern Teachers**. Bangkok: Aksorn Charoenthat. [In Thai]
- Sirires, P. (2017). **A Study on the Development of the Activity Package Based on the Picture Me Reading Technique to Enhance the Special Needs Student s' Ability to Read English Words**. Master' thesis of Education Curriculum and Instruction Dhurakij Pundit University. [In Thai]
- Srisaard, B. (2017). **Introduction to Research**. (10 th ed.). Bangkok: Suviriyasan. [In Thai]
- Sunthornroj, W. (2011). **The Development of Education**. Maha Sarakham: Maha Sarakham University. [In Thai]

- Tunparn, P. (2018). **The Development of English Vocabulary Knowledge of Prathomsuksa 3 Students Using Mnemonics Techniques**. Master' thesis of Education Curriculum and Instruction Rajabhat Maha Sarakham University. [In Thai]
- Ukrit, P. (2021). **The Development of English Vocabulary Learning Ability through Communicative Language Teaching Approach (CLT) and Exercise for Prathomsuksa 3**. Master' thesis of Education Curriculum and Instruction Rajabhat Maha Sarakham University. [In Thai]

คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ

สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วารสารสักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาชุมชน เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว นิเทศศาสตร์ และวัฒนธรรมเผยแพร่แก่นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป ปีละ 4 ฉบับ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารจะต้องผ่านการตรวจพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน/บทความ โดยใช้การ Peer-review เป็นแบบ double blinded หากมีความเห็นว่าจะต้องมีการปรับแก้ไขทางกองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อแก้ไขและขอสงวนสิทธิ์การพิจารณาไม่ลงพิมพ์เมื่อไม่ผ่านการพิจารณา (ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจพิจารณาบทความจะไม่อยู่ในสังกัดเดียวกันกับผู้แต่ง) สำหรับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความจำนวน 4,500 บาท/เรื่อง ทางวารสารจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในขั้นตอน Peer Review ผู้ที่มีความประสงค์จะส่งบทความเพื่อรับการพิจารณาตีพิมพ์ให้ปฏิบัติตามข้อแนะนำ ดังต่อไปนี้

การส่งต้นฉบับและการพิมพ์บทความ

หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับและการพิมพ์บทความ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ตามรูปแบบและข้อแนะนำในการเขียนบทความของวารสารนี้
2. ต้นฉบับที่ส่งมาให้พิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน และจะต้องไม่ส่งตีพิมพ์ซ้ำซ้อนในวารสารหลายฉบับในเวลาเดียวกัน
3. เอกสารอ้างอิงข้างท้ายบทความ (References) ให้แปลจากภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ โดยใส่คำว่า [In Thai] ต่อท้ายอ้างอิงที่แปลจากภาษาไทย
4. การตีพิมพ์บทความลงในวารสาร จะพิจารณาการตอบรับการลงตีพิมพ์เมื่อบทความผ่านตามขั้นตอนการปฏิบัติงานของวารสาร
5. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตีพิมพ์บทความทุกเรื่องรวมทั้งการปรับปรุงบทความบางส่วนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้อ่านบทความ
6. บทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสาร ถือว่าเป็นผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการของผู้เขียนไม่ใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ ผู้เขียนต้องรับผิดชอบต่อบทความของตน
7. บทความที่ได้ผ่านการพิจารณาแล้ว ทางกองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับเอกสารพร้อมแนบไฟล์ข้อมูล (ไฟล์ word) มาที่

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt> และสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ สถาบันวิจัยและพัฒนา อาคาร 1 ชั้น 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000 ติดต่อสอบถามได้ที่นายทวิช ปิ่นวิเศษ โทรศัพท์ 08 4593 9223 หรือ 0 5570 6555 ต่อ 1760

รูปแบบการพิมพ์บทความ

1. ให้พิมพ์ลงบนกระดาษ ตั้งค่ากระดาษเป็น B5 (JIS) โดยจำนวนหน้าของเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 15 หน้า ใช้รูปแบบของ Word ตัวอักษร TH Sarabun PSK และแต่ละหน้าไม่เกิน 30 บรรทัด

2. ข้อปฏิบัติการพิมพ์แต่ละหัวข้อ/ส่วนประกอบ

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1	ชื่อเรื่อง/บทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ชนิดหนา ว่างกึ่งกลางหน้ากระดาษ
2	ชื่อผู้เขียนบทความ	ระบุชื่อผู้วิจัยผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ชนิดหนา ว่างกึ่งกลางหน้ากระดาษ
3	สังกัดผู้เขียนบทความ	ถ้าเป็นนักศึกษา ให้ระบุวุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และชื่อสถาบันการศึกษา ถ้าไม่ใช่ นักศึกษา ให้ระบุวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และชื่อหน่วยงานที่สังกัด (ถ้ามี) ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ ชนิดธรรมดา ว่างที่เชิงบรรทัดท้ายหน้า
4	บทคัดย่อ (Abstract)	บทคัดย่อบทความวิจัย บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 10 บรรทัด และบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 250 คำ เขียนโดยสรุปซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย บทคัดย่อบทความวิชาการ บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 10 บรรทัดและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 250 คำ เขียนโดยสรุปสาระสำคัญจากเนื้อหา
5	คำสำคัญ (Keywords)	ระบุคำสำคัญ 3-5 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไว้ท้ายบทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

(ต่อ)

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
6	เนื้อหา (Content)	<p>บทความวิจัย หัวข้อที่เสนอในเนื้อหา ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none">1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)3. สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis)4. วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) (ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย (Research Design) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) หรือแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล (Source of Data / Informant) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument / Tool) และการหาคุณภาพ (Quality Testing) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) โดยเขียนแยกหัวข้อ)5. สรุปผลการวิจัย (Conclusion) (ระบุผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยสรุปซึ่งอาจมีตารางหรือภาพประกอบ)6. อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) (ระบุประเด็นที่เป็นผลการวิจัยที่สำคัญในแต่ละวัตถุประสงค์ และอภิปรายโดยมีการอ้างอิงทฤษฎีหรืองานวิจัย)7. ข้อเสนอแนะ (Suggestion) (ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปโดยนำเสนอแยกหัวข้อ) <p>หัวข้อเนื้อหาทั้ง 7 หัวข้อ ไม่ต้องระบุหมายเลข ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดหนา ส่วนรายละเอียดเนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดธรรมดา</p> <p>บทความวิชาการ หัวข้อที่เสนอในเนื้อหา ประกอบด้วย</p> <p>บทนำ (Introduction) เนื้อหา (Content) และสรุป (Conclusion) ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดหนา ส่วนรายละเอียดเนื้อหาใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์ ชนิดธรรมดา</p>
7	ตาราง (ถ้ามี)	ใช้ตารางแบบเส้นคู่ เปิด-ปิดตาราง
8	ภาพ (ถ้ามี)	รูปภาพประกอบ บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG ใช้ขนาดตัวอักษร 14 พอยท์

(ต่อ)

ที่	ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
9	การอ้างอิงในเนื้อหา	ลงรายการตามรูปแบบ APA, 7th edition ทุกรายการเป็นภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา
10	เอกสารอ้างอิง (References)	ลงรายการบรรณานุกรมตามรูปแบบ APA, 7th edition ดังตัวอย่างรูปแบบรายการบรรณานุกรมในเอกสารอ้างอิง ข้างท้ายนี้นำเสนอเฉพาะรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความให้ครบทุกรายการ และแปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษด้วย กรณีแหล่งเอกสารอ้างอิงอยู่ในประเทศไทยให้ต่อท้ายด้วยคำว่า [In Thai] เสมอ

รูปแบบการเขียนอ้างอิงของวารสาร “สักทอง”

การเขียนเอกสารอ้างอิง (References) ใช้ตามแบบ American Psychological Association (APA, 7th edition) เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ทุกรายการต้องมีการอ้างอิงหรือกล่าวถึงอยู่ในเนื้อหาของบทความ (In-Text Citation) ผู้นิพนธ์ต้องตรวจสอบข้อมูลของเอกสารที่นำมาอ้างอิงนั้นจะต้องปรากฏอยู่ทั้ง 2 แห่ง และมีความถูกต้องตรงกันทั้งการสะกดชื่อผู้แต่ง และเลขปีที่พิมพ์ (ไม่แนะนำให้นำข้อมูลการอ้างอิงไปใส่ไว้ใน Google Translate เพราะอาจจะทำให้การสะกดชื่อผู้แต่งผิด) (นิพนธ์ ราชวุฒิ, 2568) สามารถเขียนได้ตามรูปแบบต่างๆ ดังนี้

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ม.ป.ป.)

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา มี 2 รูปแบบ คือ หน้าข้อความ และ หลังข้อความ ดังนี้

ผู้เขียน 1 คน

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาอยู่หน้าข้อความ

ภาษาไทย

ชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์)

ตัวอย่าง

ทวิช ปิ่นวิเศษ (2568) กล่าวว่า.....

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวิช ปิ่นวิเศษ (2568) ว่า.....

ภาษาอังกฤษ

Last Name (Year)

ตัวอย่าง

Pinwiset (2025) Said that.....

consistent in studies by Pinwiset (2025) that.....

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาอยู่หลังข้อความ

ภาษาไทย

(ชื่อ นามสกุล, ปีที่พิมพ์)

ตัวอย่าง

มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 30 (ทวิช ปิ่นวิเศษ, 2568) ของประเทศ

ภาษาอังกฤษ

(Last Name, Year)

ตัวอย่าง

Central America to the southern USA (Pinwiset, 2025).

ผู้เขียน 2 คน

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาอยู่หน้าข้อความ

ภาษาไทย

ชื่อ นามสกุล1 และ ชื่อ นามสกุล2 (ปีที่พิมพ์)

ตัวอย่าง

ทวิช ปิ่นวิเศษ และสมหญิง สมชา (2568) กล่าวว่า.....

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวิช ปิ่นวิเศษ และสมหญิง สมชา (2568) ว่า.....

ภาษาอังกฤษ

Last Name1 and Last Name2 (Year)

ตัวอย่าง

Pinwiset and Somcha (2025) Said that.....

consistent in studies by Pinwiset and Somcha (2025) that.....

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาอยู่หลังข้อความ

ภาษาไทย

(ชื่อ นามสกุล1 และ ชื่อ นามสกุล2, ปีที่พิมพ์)

ตัวอย่าง

มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 30 (ทวิช ปิ่นวิเศษ และสมหญิง สมชา, 2568)

ภาษาอังกฤษ

(Last Name1 and Last Name2, Year)

ตัวอย่าง

Central America to the southern USA (Pinwiset and Somcha, 2025).

ผู้เขียน 3 คนขึ้นไป

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาอยู่หน้าข้อความ

ภาษาไทย

ชื่อ นามสกุล และคณะ (ปีที่พิมพ์)

ตัวอย่าง

ทวิช ปิ่นวิเศษ และคณะ (2568) กล่าวว่า.....

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวิช ปิ่นวิเศษ และคณะ (2568) ว่า.....

ภาษาอังกฤษ

Last Name et al., (Year)

ตัวอย่าง

Pinwiset et al. (2025) said that.....

consistent in studies by Pinwiset et al. (2025) that.....

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาอยู่หลังข้อความ

ภาษาไทย

(ชื่อ นามสกุล และคณะ, ปีที่พิมพ์)

ตัวอย่าง

มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 30 (ทวิช ปิ่นวิเศษ และคณะ, 2568)

ภาษาอังกฤษ

(Last Name et al, Year)

ตัวอย่าง

Central America to the southern USA (Pinwiset et al., 2025).

การอ้างอิง (References)

ผู้เขียน 1 คน

ชื่อ นามสกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่ถ้ามี). สำนักพิมพ์.

Author, A. A. (Year). *Title of the book* (2nd ed.). Publisher. [In Thai]

ผู้เขียน 2 คน

ชื่อ นามสกุล1, และ ชื่อ นามสกุล2. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่ถ้ามี). สำนักพิมพ์.

Author, A. A.1, and Author, B. B.2 (Year). *Title of the book* (2nd ed.). Publisher.

[In Thai]

ผู้เขียน 3 คนขึ้นไป (ใส่ชื่อครบทุกคน)

ชื่อ นามสกุล1, ชื่อ นามสกุล2, 3, 4, 5, 6, และชื่อ นามสกุล7. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่ถ้ามี). สำนักพิมพ์.

Author, A. A.1, Author, B. B.2, 3, 4, 5, 6., and Author, G. G. (Year). *Title of the book*
(2nd ed.). Publisher. [In Thai]

1. หนังสือ (Book) (นิพนธ์ ราชวุฒิ, 2568)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี)).*/ชื่อสำนักพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่(ถ้ามี)).*/
ชื่อสำนักพิมพ์.

***กรณีหนังสือจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 ไม่ต้องระบุครั้งที่พิมพ์**

ตัวอย่าง

เกษมพงศ์ กิรติกร. (2552). *วิกฤติ กระบวนทัศน์ มโนทัศน์ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

Kotler, P., and Armstrong, G. (2004). *Principles of marketing* (10th ed). Pearson Prentice
Hall.

2. หนังสือแปล (รูปแบบเล่ม)

ภาษาไทย

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./(ปีพิมพ์)./ชื่อหนังสือภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือ
ภาษาไทย]/(ชื่อ/สกุลผู้แปล, ผู้แปล;/พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี))./ชื่อสำนักพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./(ปีพิมพ์)./ชื่อหนังสือภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือ
ภาษาอังกฤษ]/(ชื่อ/สกุลผู้แปล, ผู้แปล;/พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี))./ชื่อสำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

วากเนอร์, ที. (2561). *Creating innovators* [คู่มือสร้างนักนวัตกรรมเปลี่ยนโลก] (ดลพร รุจิรวงศ์,
ผู้แปล). บุ๊คสเป็ค.

3. บทความวารสาร (รูปแบบเล่ม)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่(เลขฉบับที่),/เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่
(เลขฉบับที่),/เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด.

ตัวอย่าง

บุญจิรา ท่าหลวง, และศิริพร ปัญญาเมธิกุล. (2565). บทสนทนาตลกที่พบในรายการ “แฉ”:

การวิเคราะห์ บทสนทนา. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 14(28), 44-55.

Thaluang, B., and Panyametheekul, S. (2022). Conversational joking in the thai tv show “chae”: Conversational analysis. *Srinakharinwirot Research and Development (Journal of Humanities and Social Sciences)*, 14(28), 44-55.

4. เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมทางวิชาการที่ไม่มี Proceeding (Symposium)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อเรื่องที่น่าสนใจ./ใน/ชื่อ/สกุล/(ประธาน), ชื่อหัวข้อการประชุม/ [การสัมมนา]./ชื่องานที่จัดการประชุม./สถานที่ประชุม.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์./เดือน./วันที่)./ชื่อเรื่องที่น่าสนใจ./In/ อักษรชื่อย่อ./สกุล/(Chair), ชื่อหัวข้อการประชุม/[Symposium]./ชื่องานที่จัดการประชุม./ สถานที่ประชุม.

ตัวอย่าง

พิชิต ตรีวิทย์รัตน์. (2556, 23-25 มิถุนายน). นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนระบบอีเลิร์นนิ่งแบบ จุดเดียว เบ็ดเสร็จ. ใน ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์ (ประธาน), *การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย* [การสัมมนา]. การประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 15, ณ โรงแรม เซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพฯ: สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

De Boer, D., and LaFavor, T. (2018, April 26-29). The art and significance of successfully identifying resilient individuals: A person-focused approach. In A. M. Schmidt, and A. Kryvanos (Chairs), *Perspectives on Resilience: Conceptualization, Measurement, and Enhancement* [Symposium]. Western Psychological Association 98th Annual Convention, Portland, OR, United States.

5. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการที่มี Proceedings (รูปแบบเล่มหนังสือ)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)./ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่องานที่จัดการประชุม/(หน้า./เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด)./ชื่อผู้จัดพิมพ์. (ถ้ามี)/ชื่อฐานข้อมูล.

<https://doi.org/> เลข DOI หรือ URL (ถ้ามี)

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./In/ชื่อบรรณาธิการ/(Ed. หรือ Eds.)/ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่องานที่จัดการประชุม/(pp./เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด)./ชื่อผู้จัดพิมพ์. (ถ้ามี)/ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/เลข DOI หรือ URL (ถ้ามี)

(กรณี มีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากชื่อฐานข้อมูล เช่น ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/เลข DOI)

ตัวอย่าง

รัตนพร จิตรนพรัตน์. (2565). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการวิจัยของฝ่ายบริหารจัดการวิจัย สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย. ใน ธนาธิป สุ่มอิม (บ.ก.), *รวมพลังสร้างสรรค์เครือข่ายการวิจัยและนวัตกรรมอุดมศึกษาไทยเพื่อการสร้างเสริมพลังสังคมสู่รากแก้วของแผ่นดิน. การประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายวิจัยสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ครั้งที่ 15* (หน้า 341-350). สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Karapetyan, D., Parkes, A. J., and Stützle T. (2018). Algorithm configuration: Learning policies for the quick termination of poor performers. In R. Battiti, M. Brunato, I. Kotsireas, and P. Pardalos (Eds.), *Lecture Notes in Computer Science: (LNTCS, Volume 11353). Learning and Intelligent Optimization* (pp. 220-224). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-05348-2_20

6. วิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์

วิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ (รูปแบบเล่ม ไม่ได้ตีพิมพ์)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./(ปีพิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Unpublished doctoral dissertation หรือ Unpublished master's thesis]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

ชัยวัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล. (2558). ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษา การศึกษานอกระบบในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Panwatanasakul, C. (2015). *Multilevel factors affecting the academic achievement of non-formal students graduates in the bangkok vicinity* [Unpublished doctoral dissertation]. Srinakharinwirot University.

วิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ (จากเว็บไซต์/จากฐานข้อมูลที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์). /ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต./ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Doctoral
dissertation หรือ Master’s thesis./ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

ตัวอย่าง

พัฒนชิตา กนกพงษ์เสถียร. (2565). *โมเดลสมรรถนะการบริหารคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ]. iThesis มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [http://ir-ithesis.swu.ac.th/
dspace/handle/123456789/1630](http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1630)

Kanokphongsathian, P. (2022). *Model of quality management competency for basic
school directors in educational quality assurance* [Doctoral dissertation,
Srinakharinwirot University]. iThesis Srinakharinwirot University.
<http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1630>

วิทยานิพนธ์/ปริญญาานิพนธ์ (จากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์). /ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข ProQuest หรือ หมายเลข UMI หรือ หมายเลข
สิ่งพิมพ์)/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ชื่อ
มหาวิทยาลัย]./ชื่อฐานข้อมูล.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(ProQuest No. หรือ
UMI No. หรือ Publication No.)/[Doctoral dissertation หรือ Master’s thesis, ชื่อ
มหาวิทยาลัย]./ชื่อฐานข้อมูล.

ตัวอย่าง

Rosin, R. E. (2023). *Propaganda on steroids: A case study on how communication
technology "pumped-up" russian black propaganda* (ProQuest No. 30309502).
[Doctoral dissertation, American University]. ProQuest Dissertations and Theses
Database.

7. หนังสือประเภทพจนานุกรม/สารานุกรม

หนังสือทั้งเล่ม

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี))*./ชื่อสำนักพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่(ถ้ามี))*./
ชื่อสำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). *พจนานุกรมคำใหม่ เล่ม ๑ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
ธนาเพรส.

Blackburn, S. (2016). *The oxford dictionary of philosophy* (3rd ed.). Oxford University
Press.

บทในหนังสือ

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)./ชื่อหนังสือ/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี),
หน้า/เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด)./ชื่อสำนักพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อเรื่อง./In/ชื่อบรรณาธิการ/
(Ed. หรือ Eds.)./ชื่อหนังสือ/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี)./pp./เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด)./ชื่อสำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). การวิจัยสถาบัน : แนวคิดขั้นพื้นฐาน. ใน ทิศนา แคมมณี, และสร้อยสน
สกลรักษ์ (บ.ก.), *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา* (หน้า 53-68). สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Weinstock, R., Leong, G. B., and Silva, J. A. (2003). Defining forensic psychiatry: Roles and
responsibilities. In R. Rosner (Ed.), *Principles and Practice of Forensic Psychiatry*
(2nd ed., pp. 7-13). CRC Press.

8. บทความหรือความเห็นจากคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อบทความหรือชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้าที่พิมพ์
บทความหรือคอลัมน์.

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์./เดือน/วันที่)./ชื่อบทความหรือชื่อ
คอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้าที่พิมพ์บทความหรือคอลัมน์.

ตัวอย่าง

นวลจันทร์ จินตนาพันธ์. (2546, 14 กุมภาพันธ์). ปรับหนี้เพิ่มแรงขับเคลื่อน เศรษฐกิจยั่งยืน. *คมชัดลึก*,
หน้า 15.

Hess, A. (2019, January 3). Cats who take direction. *The New York Times*, C1.

9. แหล่งข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ไม่มี DOI, Digital Object Identifier)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี))./ชื่อสำนักพิมพ์ หรือ ชื่อหน่วยงาน./ชื่อเว็บไซต์./
URL

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี))./
ชื่อสำนักพิมพ์ หรือ ชื่อหน่วยงาน./ชื่อเว็บไซต์./URL

ตัวอย่าง

วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2555). *ทฤษฎีภาษาศาสตร์*. ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [http://ils.swu.ac.th:8991/
exlibris/aleph/a22_1/apache_media/S5676M7QQ583XGIU35R6V49KY99GB4.pdf](http://ils.swu.ac.th:8991/exlibris/aleph/a22_1/apache_media/S5676M7QQ583XGIU35R6V49KY99GB4.pdf)

Sedgewick, R., and Wayne, K. (2011). *Algorithms* (4th ed.). Addison-Wesley.

<https://algs4.cs.princeton.edu/home>

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (มี DOI, Digital Object Identifier)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี))./ชื่อสำนักพิมพ์ หรือ ชื่อหน่วยงาน./
<https://doi.org/เลข DOI>

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี))./
ชื่อสำนักพิมพ์ หรือ ชื่อหน่วยงาน./<https://doi.org/เลข DOI>

ตัวอย่าง

Brown, L. S. (2018). *Feminist therapy* (2nd ed.). American psychological association.
<https://doi.org/10.1037/0000092-000>

บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ไม่มี DOI, Digital Object Identifier)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่(เลขฉบับที่)./เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด (ถ้ามี)./
URL

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่
(เลขฉบับที่)./เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด (ถ้ามี)./URL

ตัวอย่าง

ภัทรนันท์ ไทยะสิน, นัทธิรัตน์ พิระพันธุ์, และรัฐพล ประดับเวทย์. (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการคิดเชิงออกแบบร่วมกับกระบวนการละครประยุกต์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม. *วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 14(28), 109-120. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swurd/article/view/263022>

Waitayasin, P., Pheeraphan, N., and Pradubwate, R. (2022). Development of a learning-management model in collaboration with design thinking and applied drama to enhance innovative creation competency. *Srinakharinwirot Research and Development (Journal of Humanities and Social Sciences)*, 14(28), 109-120. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swurd/article/view/263022> (in Thai).

บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (มี DOI, Digital Object Identifier)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่(เลขฉบับที่)./เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด (ถ้ามี)./
<https://doi.org/เลข DOI>

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่
(เลขฉบับที่)./เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด (ถ้ามี)./<https://doi.org/เลข DOI>

ตัวอย่าง

อัครพล ทองกลาง. (2563). แนวทางและมาตรการการลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
ความผิดอันเกิดจากการใช้เชื้อค พ.ศ. 2534. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*, 3(1),
87-108. <https://doi.org/10.14456/mfulj.2020.3>

Manajit, O., Longyant, S., Sithigorngul, P., and Chaivisuthangkura, P. (2018). Development
of uracil-DNA-glycosylase-supplemented loop-mediated isothermal amplification
coupled with nanogold probe (UDG-LAMP-AuNP) for specific detection of
Pseudomonas aeruginosa. *Molecular Medicine Reports*, 17(4), 5734-5743.
<https://doi.org/10.3892/mmr.2018.8557>

บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (มี Article Number หรือ eLocator)

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่(เลขฉบับที่)./บทความ/หมายเลขบทความ
หรือ eLocator./ <https://doi.org/เลข DOI> หรือ URL (ถ้ามี)

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขปีที่
(เลขฉบับที่)./Article/article number หรือ eLocator./ <https://doi.org/เลข DOI> หรือ
URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

จักรกฤต ภูงศ์ประเวศ. (2566). ผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่เน้น
กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่มีต่อสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 51(1),
บทความ EDUCU5101006. <https://doi.org/10.14456/educu.2023.6>

Belal, N. A., and Heath, L. S. (2023). A complete theoretical framework for inferring
horizontal gene transfers using partial order sets. *PLOS ONE*, 18(3), Article
e0281824. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0281824>

บทความจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า (ถ้ามี)./URL

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์./เดือน/วันที่)./ชื่อบทความ./
ชื่อหนังสือพิมพ์./ เลขหน้า (ถ้ามี)./URL

ตัวอย่าง

มนต์ทิพย์ ชานะสุข. (2566, 26 เมษายน). คอลัมน์ไฮโลต์โลก: จับตาสังคโปร้ตึงตูดเศรษฐกิจนักลงทุน
ย้ายถิ่นได้เพิ่ม. *มติชน*. https://www.matichon.co.th/foreign/news_3945607

Guarino, B. (2017, December 4). How will humanity react to alien life? psychologists
have some predictions. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/news/speaking-of-science/wp/2017/12/04/how-will-humanity-react-to-alien-life-psychologists-have-some-predictions>

เอกสาร/รายงานข่าวจากเว็บไซต์

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์/วันที่/เดือน)./ชื่อเรื่อง./ชื่อเว็บไซต์./URL

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์./เดือน/วันที่)./ชื่อเรื่อง./ชื่อเว็บไซต์./URL

ตัวอย่าง

ปรีดี บุญชื้อ. (2566, 27 เมษายน). *บทเรียนจากภูฏาน ประเทศกำลังพัฒนาที่มีความสุขมากที่สุดในโลก*.
ไทยพับลิก้า. https://thaipublica.org/2023/04/pridi347_gnh

Olarin, K., and Chen H. (2023, April 5). *Smoke from forest fires blankets northern
thailand in thick pollution*. CNN. <https://edition.cnn.com/2023/04/05/asia/chiang-mai-air-pollution-thailand-intl-hnk/index.html>

*การอ้างอิงข้อมูลเอกสารหรือรายงานข่าวจากเว็บไซต์ที่ไม่ใช่คลังข้อมูล ให้ระบุวัน/เดือน/ปี ที่สืบค้นด้วย
เนื่องจากเว็บไซต์อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือหายไป ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลเอกสารซ้ำได้ ตามรูปแบบ ดังนี้

ภาษาไทย

ชื่อ/สกุลผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ชื่อเว็บไซต์./สืบค้นเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี./จาก URL

ภาษาอังกฤษ

สกุลผู้แต่ง./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี)./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ชื่อเว็บไซต์./Retrieved/
เดือน/วันที่./ปี./from URL

ตัวอย่าง

ปรีดี บุญชื้อ. (2566). *บทเรียนจากภูฏาน ประเทศกำลังพัฒนาที่มีความสุขมากที่สุดในโลก*. ไทยพับลิก้า.
สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2566, จาก https://thaipublica.org/2023/04/pridi347_gnh

Olarin, K., and Chen, H. (2023). *Smoke from forest fires blankets northern thailand in
thick pollution*. CNN. Retrieved April 6, 2023, from <https://edition.cnn.com/2023/04/05/asia/chiang-mai-air-pollution-thailand-intl-hnk/index.html>

10. ราชกิจจานุเบกษา

ภาษาไทย

ชื่อกฎหมาย./ (ปีพิมพ์./วันที่/เดือน)/ราชกิจจานุเบกษา./ เล่ม/เลขเล่ม/ตอนที่ หรือ ตอนพิเศษ/เลขตอน./
หน้า/เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด. ชื่อเว็บไซต์./URL (ถ้ามี)

ภาษาอังกฤษ

ชื่อกฎหมาย./ (ปีพิมพ์./เดือน/วันที่)/Government Gazette./No./เลขเล่ม/Section/เลขตอน./page/
เลขหน้าเริ่มต้น-สิ้นสุด. ชื่อเว็บไซต์./URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์
รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564. (2565, 7 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 139 ตอนพิเศษ 4 ง. หน้า 22-50. ราชกิจจา. [https://ratchakittha.soc.go.th/
documents/17193313.pdf](https://ratchakittha.soc.go.th/documents/17193313.pdf)

พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560. (2560, 27 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 134 ตอนที่ 12 ก. หน้า 1-18. ราชกิจจา. [https://ratchakittha.soc.go.th/
documents/2097692.pdf](https://ratchakittha.soc.go.th/documents/2097692.pdf)

Translated Thai Reference

Student loan fund act, B.E. 2560. (2017, January 27). *Government gazette*. No. 134
Section 12 A. page 1-18. Ratchakittha. [https://ratchakittha.soc.go.th/documents/
2097692.pdf](https://ratchakittha.soc.go.th/documents/2097692.pdf) (in Thai).

หมายเหตุ:

1. ชื่อเรื่อง *พิมพ์ตัวเอน* ชื่อเรื่องที่เป็นภาษาอังกฤษ อักษรตัวแรกของชื่อเรื่องหลัก ชื่อเรื่องย่อ (ถ้ามี) ซึ่งมักจะพิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาค (:) และคำนาม ที่เป็นชื่อเฉพาะ ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนคำอื่นๆ ของชื่อเรื่อง ใช้อักษรตัวพิมพ์เล็กทั้งหมด เช่น Computer algorithm: Introduction to design and analysis
2. ถ้าเอกสารอ้างอิงไม่ปรากฏปีพิมพ์ ภาษาไทยใช้อักษรย่อ ม.ป.ป. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์) และภาษาอังกฤษใช้อักษรย่อ n.d. (no date)
3. ถ้าเอกสารอ้างอิงไม่ปรากฏชื่อสำนักพิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์หรือโรงพิมพ์ ภาษาไทยใช้อักษรย่อ ม.ป.พ. (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์) และภาษาอังกฤษใช้อักษรย่อ n.p. (no place)
4. ถ้าเอกสารอ้างอิงจากเว็บไซต์ที่สืบค้นได้ทั้งจาก DOI และ URL ให้พิจารณาเลือกใช้ DOI หากเอกสารอ้างอิงจากเว็บไซต์ไม่มี DOI ให้ใช้ URL

วารสาร “สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์” สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal Research and Development Institute, KPRU

เอกสารอ้างอิง

นิพนธ์ ราชวุฒิ. (2568, กุมภาพันธ์). *รูปแบบการอ้างอิง*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลและเผยแพร่

ผลงานวิจัย สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (ม.ป.ป.). *การส่งบทความ (การอ้างอิง)*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2568,

จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhnu/about/submissions>

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อเผยแพร่ใน สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
2. ระดับการศึกษาสูงสุด.....ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. สถานะภาพของผู้ส่งบทความ อาจารย์ บุคคลทั่วไป
4. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก
.....
โทรศัพท์.....E-mail.....
5. ประเภทบทความ บทความวิจัย บทความวิชาการ
6. ชื่อบทความ
(ภาษาไทย).....
(ภาษาอังกฤษ).....
7. บทความฉบับนี้มิได้คัดลอกผลงาน มิได้ละเมิดลิขสิทธิ์ และไม่ขัดต่อกฎหมายใดๆ ซึ่งผู้เขียนบทความเขียนโดย
ใช้ความรู้ ความสามารถและการสังเคราะห์ของตนเอง
8. ผู้เขียนบทความยินยิตใจค่าเสียหายใดๆ ที่อาจมีผู้เรียกร้องหรือฟ้องร้องตามกฎหมายทุกประการ โดยไม่
เกี่ยวข้องกับพิจารณาตีพิมพ์บทความของกองบรรณาธิการหรือเจ้าของวารสาร
9. กรณีบทความที่มีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ผู้เขียนบทความทุกคนได้ลงชื่อยืนยันการเป็นผู้เขียนบทความ
โดยยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารนี้ทุกประการ
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ
รวมทั้งไม่อยู่ระหว่างยื่นขอตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงใน สัปดาห์ : วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรในการนี้ข้าพเจ้าดำเนินการจัดพิมพ์ตามรูปแบบการเขียนบทความที่
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้กำหนดไว้ทุกประการ และได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตาม
รายการตรวจสอบบทความ และข้าพเจ้าได้ส่งบทความในระบบ Online ที่
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index> เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ลงชื่อ.....
(.....)
ผู้เขียนบทความ

หมายเหตุ บทความที่ส่งมาโดยไม่มีใบรายการตรวจสอบบทความหรือไม่ครบหรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ จะไม่ดำเนินการในขั้นตอนใดๆ จนกว่าจะมีการส่งรายการตรวจสอบบทความดังกล่าว ผู้เขียนบทความสามารถ download แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความได้จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index>

แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความเพื่อนำส่งตีพิมพ์ในวารสาร

“สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์”

คำชี้แจง : ผู้เขียนบทความโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้ารายการที่ท่านได้ตรวจสอบบทความของท่านในรายการที่พบว่ามีปรากฏในบทความของท่านอย่างครบถ้วนถูกต้องแล้วตามคำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความที่วารสารได้กำหนดไว้

- ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
- ไฟล์ที่ส่งจะต้องทำตามรูปแบบที่ตามคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับเท่านั้น อยู่ใน

รูปแบบของ Word และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

- รูปภาพประกอบต้องเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG เท่านั้น

บทความวิจัย มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)
- สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis)
- วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)
- สรุปผลการวิจัย (Conclusion)
- อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)
- ข้อเสนอแนะ (Suggestions)
- เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิชาการ มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- บทนำ (Introduction)
- เนื้อหา (Content)
- สรุป (Conclusions)
- เอกสารอ้างอิง (References)

**แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อเผยแพร่ใน สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร**

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
 ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....
2. สถานะภาพของผู้ส่งบทความ นักศึกษา
3. (สำหรับนักศึกษา) ปีที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
4. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

 โทรศัพท์.....E-mail.....
5. ประเภทบทความ บทความวิจัย บทความวิชาการ
6. ชื่อบทความ
 (ภาษาไทย).....

 (ภาษาอังกฤษ).....

7. บทความฉบับนี้ไม่ได้คัดลอกผลงาน มิได้ละเมิดลิขสิทธิ์ และไม่ขัดต่อกฎหมายใดๆ ซึ่งผู้เขียนบทความเขียนโดย
 ใช้ความรู้ ความสามารถและการสังเคราะห์ของตนเอง
8. ผู้เขียนบทความยินยิตขีดใช้ค่าเสียหายใดๆ ที่อาจมีผู้เรียกร้องหรือฟ้องร้องตามกฎหมายทุกประการ โดยไม่
 เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตีพิมพ์บทความของกองบรรณาธิการหรือเจ้าของวารสาร
9. กรณีบทความที่มีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ผู้เขียนบทความทุกคนได้ลงชื่อยืนยันการเป็นผู้เขียนบทความ
 โดยยอมรับและปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารนี้ทุกประการ
 ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสาร รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการ
 รวมทั้งไม่อยู่ระหว่างยื่นขอตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในสัปดาห์ : วารสาร
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรในการนี้ข้าพเจ้าดำเนินการจัดพิมพ์ตามรูปแบบการเขียนบทความที่
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้กำหนดไว้ทุกประการ และได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตาม
 รายการตรวจสอบบทความและ ข้าพเจ้าได้ส่งบทความในระบบ Online ที่
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index> เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ความคิดเห็นของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
“พิจารณาบทความแล้วเห็นสมควรเผยแพร่ได้”

ลงชื่อ.....
(.....)
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้เขียนบทความ

- หมายเหตุ**
1. ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 1 คน ขอให้ลงชื่อเป็นผู้ส่งบทความทุกคน
 2. บทความที่ส่งมาโดยไม่มีใบรายการตรวจสอบบทความหรือมีไม่ครบหรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ จะไม่ดำเนินการในขั้นตอนใดๆ จนกว่าจะมีการส่งรายการตรวจสอบบทความดังกล่าว ผู้เขียนบทความสามารถ download แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความได้จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/tgt/index>

แบบฟอร์มรายการตรวจสอบบทความเพื่อนำส่งตีพิมพ์ในวารสาร

“สัปดาห์ : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์”

คำชี้แจง : ผู้เขียนบทความโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้ารายการที่ท่านได้ตรวจสอบบทความของท่านในรายการที่พบว่า มีปรากฏในบทความของท่านอย่างครบถ้วนถูกต้องแล้วตามคำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความที่วารสารได้กำหนดไว้

- ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
- ไฟล์ที่ส่งจะต้องทำตามรูปแบบที่ตามคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับเท่านั้น อยู่ใน

รูปแบบของ Word และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

- รูปภาพประกอบต้องเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล .JPEG เท่านั้น

บทความวิจัย มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)
- สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (Research Hypothesis)
- วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)
- สรุปผลการวิจัย (Conclusion)
- อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)
- ข้อเสนอแนะ (Suggestions)
- เอกสารอ้างอิง (References)

บทความวิชาการ มีหัวข้อตามที่กำหนด ดังนี้

- ชื่อเรื่อง/บทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ชื่อผู้เขียนบทความ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- สังกัดผู้เขียนบทความภาษาไทย
- บทคัดย่อ (Abstract) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- คำสำคัญ (Keywords) มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- บทนำ (Introduction)
- เนื้อหา (Content)
- สรุป (Conclusions)
- เอกสารอ้างอิง (References)

แบบฟอร์มค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสาร

สังกัด : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. ข้อมูลผู้ส่งบทความ

ชื่อ นางสาว/นาง/นาย

เบอร์โทร..... e-mail

ที่อยู่จัดส่งใบเสร็จรับเงิน เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

2. ค่าดำเนินการตรวจประเมินบทความ บทความละ 4,500 บาท

3. ค่าสมัครสมาชิกวารสาร ปีละ 1,000 บาท

มีความประสงค์สมัครสมาชิก ไม่มีความประสงค์สมัครสมาชิก

4. การชำระเงิน

โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาชาวกังราว จำนวน.....บาท

เลขบัญชี 347-0-60979-9

ชื่อบัญชี สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แจ้งหลักฐานการชำระเงินทางระบบส่งบทความ

ลงชื่อผู้ส่งบทความ.....

(.....)

...../...../.....

หมายเหตุ : กรณีบทความไม่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์ลงใน สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ทางกองบรรณาธิการจะไม่คืนค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ของท่าน

จริยธรรมในการตีพิมพ์ในวารสาร “สักทอง” (Publication Ethics)

การเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานสร้างสรรค์ในปัจจุบันมีหลายลักษณะ ซึ่งประกอบด้วย หนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน งานแปล บทความวิชาการ บทความวิจัย งานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ งานวิจัยที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ งานประดิษฐ์หรืองานสร้างสรรค์ วารสาร “สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์” มุ่งมั่นที่จะรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์ (Publication Ethics) อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องรักษามาตรฐานของวารสาร รวมทั้งพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพ และทันสมัยอยู่เสมอ
2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และจะต้องไม่นำบทความหรือวารสารไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ และนำไปเป็นผลงานของตนเอง
3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการพิจารณาคุณภาพของบทความอย่างเคร่งครัด
4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อขอลงตีพิมพ์ในวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของบทความก่อนตีพิมพ์
5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่แก้ไขผลการประเมินบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ
6. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความทุกครั้งโดยปราศจากอคติที่มีต่อบทความ ผู้พิมพ์ และสังกัดของผู้พิมพ์
8. หากบรรณาธิการและกองบรรณาธิการตรวจสอบพบว่าบทความที่ตรวจพิจารณา มีการคัดลอกผลงาน บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องแจ้งให้ผู้พิมพ์ทราบทันที และปฏิเสธการตีพิมพ์บทความนั้น
8. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้พิมพ์ ให้แก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง
9. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการจะไม่รับบทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว

บทบาทและหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก โดยพิจารณาบทความด้วยหลักการและเหตุผลทางวิชาการ โดยปราศจากอคติ และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาในการตรวจประเมินตามกรอบเวลาที่กำหนด และไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญโดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้นๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
4. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์จากบทความที่ตรวจประเมินโดยเด็ดขาด
5. หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่ตรวจพิจารณา มีการคัดลอกผลงานจากที่อื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบทันที หรือปฏิเสธบทความนั้น โดยการประเมินให้ “ไม่ผ่าน”

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. บทความของผู้นิพนธ์ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการเรียบเรียงบทความนี้จริง
3. ผู้นิพนธ์ต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น และต้องมีการอ้างอิงทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมาเสนอหรืออ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความของตนเอง ถ้าวารสารทราบว่าบทความของผู้นิพนธ์มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ทางวารสารจะไม่ยอมรับตีพิมพ์ และให้อำนาจผู้นิพนธ์ทุกประการ
4. ผู้นิพนธ์ต้องไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จในบทความ
5. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ตรงตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้ในคำแนะนำของวารสารอย่างถูกต้อง รวมทั้งต้องไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จในบทความ
6. ผู้นิพนธ์ต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำบทความไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร
ค่าสมัครสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๒

ตามที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรมีการจัดทำวารสารเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสักทอง: วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๕.๒ และข้อ ๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรว่าด้วยการจัดบริการวิชาการและจัดหารายได้ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เรื่อง การเรียกเก็บและการเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร ค่าสมัครสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“สถาบันวิจัยและพัฒนา” หมายความว่า สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กำแพงเพชร

“วารสาร” หมายความว่า วารสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้แก่ สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือสักทอง : วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

“บุคลากรภายใน” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และนักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“บุคคลภายนอก” หมายความว่า บุคคลอื่นใดที่ไม่ได้สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

“ผู้ทรงคุณวุฒิ” หมายความว่า ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาอื่นๆ ตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร

“สมาชิก” หมายความว่า บุคลากรภายในหรือบุคคลภายนอกที่สมัครเป็นสมาชิกวารสาร

ข้อ ๔ มหาวิทยาลัยเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสารจากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ดังนี้

๔.๑ ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร บทความละ ๔,๕๐๐ บาท

๔.๒ ค่าสมัครสมาชิกวารสาร ปีละ ๑,๐๐๐ บาท

๔.๓ ค่าเล่มวารสาร เล่มละ ๕๐๐ บาท

ข้อ ๕ เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร จากบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ในข้อ ๔ ให้ดำเนินการดังนี้

๕.๑ ใช้ใบเสร็จเบ็ดเตล็ดของมหาวิทยาลัยเป็นใบเสร็จรับเงินที่เรียกเก็บตามประกาศนี้

๕.๒ นำเงินฝากธนาคารกรุงไทย สาขาซากังราว ในชื่อบัญชี สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย

๕.๓ เมื่อสิ้นปีงบประมาณหากมีเงินเหลือให้สมทบเป็นเงินรายได้เงินฝากถอนคืนวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของสถาบันวิจัยและพัฒนา

ข้อ ๖ สถาบันวิจัยและพัฒนาเบิกจ่ายเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ ค่าสมาชิกวารสาร และค่าเล่มวารสาร ในข้อ ๔ ดังนี้

๖.๑ จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคืนของมหาวิทยาลัย ร้อยละ ๑๐

๖.๒ จัดสรรเป็นเงินรายได้ประเภทเงินฝากถอนคืนของสถาบันวิจัยและพัฒนา ไม่เกินร้อยละ ๑๐

๖.๓ ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทความ คนละ ๑,๐๐๐ บาท ต่อ ๑ บทความ

๖.๔ ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจบทความย่อและบรรณานุกรมภาษาอังกฤษ บทความละ

๓๐๐ บาท

๖.๕ ค่าใช้สอยในการประชุมกองบรรณาธิการ ไม่เกินครั้งละ ๑,๐๐๐ บาท

๖.๖ ค่าใช้สอยในการจัดส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกินบทความละ ๒๐๐ บาท

การเบิกจ่ายเพื่อจัดสรรเป็นเงินรายได้ในข้อ ๖.๑ และ ๖.๒ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่การเงินเป็นผู้เบิกจ่าย

ข้อ ๗ ค่าใช้จ่ายอื่นที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ๖ ให้เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง หรือระเบียบมหาวิทยาลัย

ข้อ ๘ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ ในกรณีที่เกิดปัญหาจากการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้อธิการบดีมีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ วงษ์บุญมาก)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

